

BƏLƏDİYYƏ KİTABXANASI

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA BƏLƏDİYYƏLƏRİN HÜQUQİ BAZASI

*(qanunlar, fərmanlar,
sərəncamlar, əsasnamələr)*

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
İşlər İdarəsinin
KİTABXANASI

BAKI

2002
Azərbaycan Respublikası Prezidenti
Təşərrüfat Söbəsinin
KİTABXANASI

F.22235

«BƏLƏDİYYƏ KİTABXANASI»NIN
REDAKSİYA HEYƏTİ:

QARALOV ZAHİD (*sədr*)
Hüseynzadə Sevdin (*məsul katib*)
Əliyev Şaitdin
Quliyev Nizami
Məmmədova Əsmətخانım
Pirmətov Gülmət
Sofiyeva Aynur

Abiyev Əhəd
Əsgərov Ağabəy
İbrahimli Fəzail
Osmanlı Əlövsət
Rzayev Tahir
Süleymanoğlu Fikrət

Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin hüquqi bazası (qanunlar, fərmanlar, sərəncamlar, əsasnamələr), 1 kitab. — Bakı: Pedaqogika, 2001. — 248 s.

Kitaba bələdiyyələrin hüquqi bazasını təşkil edən, 1999-2001-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş və ölkə Prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş qanunlar, fərmanlar, sərəncamlar və əsasnamələr daxil edilmişdir.

A ⁰³⁴ Sifarişlə
057 — 00

© «Pedaqogika» nəşriyyatı, 2002

“Azərbaycan” nəşriyyatının mətbəəsində çap edilmişdir.

ÖN SÖZ

Qurtuluş günündən (15 iyun 1993) sonra Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikada həyata keçirilən böyük islahatlar sırasında yerli demokratiyanın inkişafı üzrə tədbirlər xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

H.Ə.Əliyev Azərbaycan Konstitusiyasında əks olunmuş «Azərbaycan Respublikasında dövlət hakimiyyətinin yeganə mənbəyi Azərbaycan xalqıdır» müddəasına tam sədaqətini yerli sosial-iqtisadi, ekoloji, maddi-mədəni problemlərin müstəqil həllində xalqın fəal iştirakını təmin etməyin sınaqlanmış formalarından biri olan bələdiyyə institutunun yaradılması ilə bir daha sübut etdi.

Azərbaycan tarixində ilk dəfə yaradılmış və fəaliyyətdə olan bələdiyyə institutu tədricən cəmiyyətdə özünəməxsus yer tutmaqdadır.

1999-cu il dekabr ayının 12-də bələdiyyələrə keçirilmiş seçkilər əsasında respublikanın təxminən 4500 yaşayış məntəqəsində (şəhər, qəsəbə, kənd) 2700-ə yaxın bələdiyyə yaradılmışdır. 23 min vətəndaş bələdiyyə üzvü seçilmişdir.

Yerlərdə demokratiyanın inkişafının mühüm və dünyada sınaqlanmış forması olan bələdiyyələrin ölkəmizdə fəaliyyətini intensivləşdirmək məqsədilə ilk növbədə onların hüquqi bazası möhkəmləndirilməlidir. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi tərəfindən 1995-ci ildən (Azərbaycan Respublikasının yeni Konstitusiyası əsasında 1995-ci il 12 noyabrda Milli Məclisə keçirilmiş demokratik seçkilərdən) bu günə qədər bir sıra mühüm qanunlar, qərarlar, əsasnamə və nizamnamələr qəbul olunmuşdur.

Həmin qanun və qərarlar Konstitusiyamızın tələblərinə, o cümlədən IV bölmə, IX fəslə tam uyğun məzmununda hazırlanmış, dünya ölkələrinin (Türkiyə, ABŞ, İtaliya, İspaniya, Almaniya, Fransa, İngiltərə, Rusiya Federasiyası, Finlandiya və s.) zəngin təcrübəsinə geniş istinad edilmişdir.

İndiyədək qəbul olunmuş bütün qanun və qərarlar Milli Məclisin «Yerli özünüidarə məsələləri» daimi komissiyasının deputatları və ekspertləri (1995-2000-ci illər), «Regional məsələlər» daimi komissiyasının deputatları və ekspertləri (2000-ci ilin noyabrından indiyədək) tərəfindən hazırlanmış, dəfələrlə müzakirə edilmiş, çoxlu rəy alınmışdır.

Hesab edirik ki, bugünədək yaradılmış hüquqi baza ilk mərhələ-

də bələdiyyələrin normal fəaliyyətinin təmin olunmasına imkan verəcəkdir. Bununla belə, qanun yaradıcılığı prosesini davam etdiririk.

Deputat komissiyası qanun yaradıcılığı fəaliyyətini iki istiqamətdə qurmuşdur:

1. Yerli özünüidarənin (bələdiyyələrin) hüquqi bazasının zənginləşdirilməsi.

2. Regional özünüidarənin hüquqi bazasının yaradılması.

Ümid edirik ki, təqdim olunan toplu bələdiyyələrdə çalışanlara, ali və orta ixtisas məktəblərində bu sahədə dərs deyən müəllimlərə, tələbələrə, bütün maraqlananlara yardımçı olacaqdır.

Qanunların hazırlanması, elmi-metodik köməklik göstərilməsi və ekspert rəyi verilməsində bir sıra beynəlxalq təşkilatlar - Avropa Şurası, «Çağ Öyrətim Məhdud Məsuliyyətli Müəssisə», «Seçki Sistemləri üzrə Beynəlxalq Fond» (IFES), «Qafqaz» Universiteti, ABŞ səfirliyi yaxından iştirak etmişlər. Avropa Şurası ekspertlərinin konkret hüquqi yardımı xüsusi qeyd olunmalıdır. Adları çəkilən beynəlxalq təşkilatlara dərin minnətdarlıq və razılığımızı bildiririk.

Arzu və təkliflərini ünvanımıza göndərəcək oxucularımıza irəlincədən təşəkkür edirik.

Prof. Dr. Zahid QARALOV
*Milli Məclisin Regional Məsələlər
Daimi Komissiyasının sədri*

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ KONSTITUSİYASI

(çıxarış)

DÖRDÜNCÜ BÖLMƏ

YERLİ ÖZÜNÜİDARƏETMƏ

IX fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏR

Maddə 142. Yerlərdə özünüidarənin təşkili

I. Yerli özünüidarəni bələdiyyələr həyata keçirir.

II. Bələdiyyələr seçkilər əsasında yaradılır.

III. Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları və bələdiyyələrin statusu qanunla müəyyən edilir.

Maddə 143. Bələdiyyələrin işinin təşkili

I. Bələdiyyə öz fəaliyyətini iclaslar, daimi və başqa komissiyalar vasitəsilə həyata keçirir.

II. Bələdiyyənin iclaslarını bələdiyyənin sədri çağırır.

Maddə 144. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri

I. Bələdiyyələrin iclaslarında aşağıdakı məsələlər həll edilir:

1) bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin tanınması, qanunla müəyyən edilmiş hallarda onların səlahiyyətlərinin itirilməsi və səlahiyyətlərinə xitam verilməsi;

2) bələdiyyənin reqlamentinin təsdiq edilməsi;

3) bələdiyyənin sədrinin və onun müavinlərinin, daimi və başqa komissiyaların seçilməsi;

4) yerli vergilərin və ödənişlərin müəyyən edilməsi;

5) yerli büdcənin və onun icrası haqqında hesabatların təsdiq edilməsi;

6) bələdiyyə mülkiyyətinə sahiblik, ondan istifadə və onun barəsində sərəncam;

7) yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarının qəbul və icra edilməsi;

8) yerli iqtisadi inkişaf proqramlarının qəbul və icra edilməsi;

9) yerli ekoloji proqramların qəbul və icra edilməsi.

II. Bələdiyyələrə qanunvericilik və icra hakimiyyətləri tərəfindən əlavə səlahiyyətlər də verilə bilər. Bu səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün bələdiyyə üzrə müvafiq zəruri maliyyə vəsaiti də ayrılmalıdır. Belə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsinə

müvafiq olaraq qanunvericilik və icra hakimiyyətləri nəzarət edirlər.

Maddə 145.Bələdiyyələrin qərarları

I. Bələdiyyənin iclaslarında baxılan məsələlərə dair qərarlar qəbul edilir.

II. Bələdiyyənin qərarları bələdiyyə üzvlərinin sadə səsçoxluğu ilə qəbul edilir.

III. Yerli vergilər və ödənişlər ilə bağlı qərarlar bələdiyyə üzvlərinin üçdə iki səsçoxluğu ilə qəbul edilir.

Maddə 146.Bələdiyyələrin müstəqilliyinin təminatı

Bələdiyyələrin məhkəmə tərəfindən müdafiəsinə, dövlət orqanlarının qərarları nəticəsində yaranan əlavə xərclərinin ödənilməsinə təminat verilir.

**BƏLƏDIYYƏLƏRƏ SEÇKİLƏRİN QAYDALARI HAQQINDA
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ**

Q A N U N U

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1.Seçkilərin əsas prinsipləri

Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəni həyata keçirən bələdiyyələri Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları bu Qanunla müəyyən edilmiş qaydada çoxmandatlı seçki əraziləri üzrə ümumi, bərabər, birbaşa seçki hüququ əsasında sərbəst, şəxsi, gizli səsvermə yolu ilə seçirlər.

Maddə 2.Bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti

Bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti 5 ildir.

Bələdiyyələrin səlahiyyətləri onların ilk iclas günü başlanır və yeni seçilən bələdiyyələrin birinci iclas günü başa çatır. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri yalnız bələdiyyənin səlahiyyət müddətində qüvvədədir.

Maddə 3.Seçki hüququ

Seçkilər günü 18 yaşı tamam olan və yaşı 18-dən yuxarı olan Azərbaycan Respublikasının bütün vətəndaşlarının bələdiyyələrə üzv seçmək hüququ vardır.

Seçkilər günü 21 yaşı tamam olan və yaşı 21-dən yuxarı olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları bələdiyyələrə üzv seçilə bilirlər.

İcra hakimiyyəti orqanlarında işləyən vəzifəli şəxslər, hakimlər, hüquq-mühafizə orqanlarının işçiləri, din xadimləri, hətq hərbi qulluqçular bələdiyyə üzvü seçilə bilməzlər. İcra hakimiyyəti orqanlarında işləyən vəzifəli şəxslərin, hakimlərin, hüquq-mühafizə orqanlarının işçilərinin bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi qeyd alındıqdan sonra 3 gün ərzində onlar tutduqları vəzifədən azad olunmalı və bu barədə müvafiq sənədi ərazi seçki komissiyasına təqdim etməlidirlər. Bu qaydaya riayət olunmadıqda həmin şəxslərin qeydiyyatı ləğv edilir.

Məhkumluğun ödənilməsindən və ya götürülməsindən asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 7-1 maddəsində nəzərdə tutulan ağır cinayətlərə görə məhkum olunmuş şəxslər, məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş hökmü ilə

azadlıqdan məhrum etmə yerlərində cəza çəkənlər bələdiyyə üzvü seçilə bilməzlər.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada fəaliyyət qabiliyyətsizliyi təsdiq edilmiş şəxslər bələdiyyələrə seçkilərdə iştirak edə bilməzlər.

Mənşəyinə, siyasi baxışlarına, sosial və əmlak vəziyyətinə, irqi və milli mənsubiyyətinə, cinsinə, təhsilinə, dilinə, dinə münasibətinə, məşğuliyyət növünə və xarakterinə görə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, seçki hüquqlarının birbaşa, dolayısı ilə və ya başqa şəkildə məhdudlaşdırılması qadağandır.

Bələdiyyə üzvlərini seçicilər bilavasitə seçirlər.

Seçicilər şəxsən və gizli səs verirlər. Seçkilərdə seçicilərin öz iradəsini ifadə etməsi üzərində nəzarətə yol verilmir.

Maddə 4. Bələdiyyələrə seçkilərin təyin edilməsi

Bələdiyyələrə seçkiləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti təyin edir. Seçkilərin təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı rəsmi dərc edilir.

Bələdiyyələrə seçkilər üzrə səsvermə bazar günü keçirilir.

Bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin qurtarmasına ən gec 120 gün qalmış yeni seçkilər təyin olunur.

Maddə 5. Bələdiyyələrə seçkilər

Bu Qanuna uyğun olaraq majoritar seçki sistemi əsasında seçki əraziləri üzrə aşağıdakı sayda bələdiyyə üzvləri seçilir:

500-dən az əhalisi olan ərazilərdə - 5 bələdiyyə üzvü;

500-dən 1000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 7 bələdiyyə üzvü;

1000-dən 5000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 9 bələdiyyə üzvü;

5000-dən 10000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 11 bələdiyyə üzvü;

10000-dən 20000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 13 bələdiyyə üzvü;

20000-dən 50000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 15 bələdiyyə üzvü;

50000-dən 100000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 17 bələdiyyə üzvü;

100000-dən 300000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 19 bələdiyyə üzvü.

Maddə 6. Seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı xərclər

Bələdiyyələrə seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı tədbirlərin maliyyələşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi və bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

Seçki komissiyalarının işi üçün qeyri-dövlət təşkilatlarının və müəssisələrinin binalarından və avadanlıqlarından istifadə

edilməsinə görə icarə haqqı Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin və bələdiyyə büdcəsi vəsaiti hesabına ödənilir.

Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin, eləcə də bələdiyyə büdcəsinin vəsaitindən, bu Qanunda nəzərdə tutulmuş istisnalardan başqa, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər göstərilməsini təmin etmək və onlar barəsində təşviqat aparmaq üçün istifadə olunma bilməz.

II fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏRƏ SEÇKİLƏRİN TƏŞKİL EDİLMƏSİ

Maddə 7. Bələdiyyələrə seçkilər üzrə seçki komissiyalarının sistemi

Bələdiyyələrə seçkilərin hazırlanması və keçirilməsini təmin edən orqanlar aşağıdakılardır:

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası (bundan sonra - «Mərkəzi Seçki Komissiyası» adlanacaq);

bələdiyyələrə seçkilər üzrə ərazi seçki komissiyaları (bundan sonra - «Ərazi Seçki Komissiyaları» adlanacaq);

bələdiyyələrə seçkilər üzrə məntəqə seçki komissiyaları (bundan sonra - «Məntəqə Seçki Komissiyaları» adlanacaq).

Maddə 8. Mərkəzi Seçki Komissiyasının təşkili

Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanununa uyğun olaraq təşkil edilir.

Maddə 9. Mərkəzi Seçki Komissiyasının səlahiyyətləri

Mərkəzi Seçki Komissiyası:

seçkilər zamanı qanunçuluğa əməl olunmasına nəzarət edir, bu Qanunun eyni cür tətbiqini təmin edir;

bu Qanunun tətbiqi məsələləri ilə bağlı təlimatlar və başqa sənədlər qəbul edir, seçki komissiyalarının üzvləri üçün təlim-seminarlar təşkil edir;

seçki məntəqələrinin nömrələnməsi qaydasını müəyyən edir;

seçki bülletenlərinin, seçici siyahılarının və başqa seçki sənədlərinin nümunələrini təsdiq edir və çapını təşkil edir;

seçki komissiyalarının möhürlərinin nümunələrini, seçki sənədlərinin göndərilməsi və mühafizəsi qaydasını təsdiq edir;

seçkilərə maliyyə təminatı üçün Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaiti bölüşdürür və onun məqsədli xərclənməsinə nəzarət edir;

seçkilərə hazırlıqla bağlı dövlət orqanlarının məlumatlarını dinləyir;

seçkiqabağı təşviqat materiallarının mətbuatda nəşri qaydalarını müəyyən edir;

daxil olmuş şikayətlərə baxır və şikayətçiye vaxtında cavab verir;

ərazi seçki komissiyasının təqdimatı əsasında təkrar və əlavə

seçkilərin keçirilməsi haqqında qərar qəbul edir;
əlavə seçkilərin keçirilməsi haqqında qərar qəbul edir;
bu Qanundan irəli gələn başqa səlahiyyətləri həyata keçirir.

Maddə 10. Ərazi seçki komissiyalarının təşkili

Ərazi seçki komissiyası seçki gününə ən gec 95 gün qalmış 9 üzvdən ibarət tərkibdə, seçki hüququna malik olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarından təşkil edilir.

Ərazi seçki komissiyalarının üzvləri heç bir siyasi partiyanın üzvü olmamalıdırlar.

Ərazi seçki komissiyasının sədri, sədr müavini və katibi onun ilk iclasında komissiyanın üzvləri sırasından gizli səsvermə yolu ilə sadə səs çoxluğu ilə seçilir.

Bələdiyyələr təşkil olunduğu ərazilər Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

Ərazi seçki komissiyasının tərkibi Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada müvafiq ərazidə ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncığının göstərdikləri namizədlər arasında Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada keçirilən püşkatma yolu ilə müəyyən edilir. Ərazi seçki komissiyaları tərkibinin formalaşdırılması üçün püşkatmanı keçirmək məqsədilə üç nəfərdən ibarət tərkibdə rayon, şəhər (şəhərlərdə rayon) püşkatma komissiyaları təşkil edilir. Püşkatma komissiyalarının təşkili qaydalarını Mərkəzi Seçki Komissiyası müəyyən edir.

İctimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncaqlarının irəli sürdükləri namizədlər arasında püşkatma o vaxt keçirilə bilər ki, həmin namizədlərin sayı 11-dən az olmasın. Müstəsna hallarda qalan namizədlər püşkatmanın keçirilməsi üçün zəruri olan sayda püşkatmanı təşkil edən püşkatma komissiyası tərəfindən göstərilir. Ərazi seçki komissiyasının üzvlüyünə namizədlərin ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatları və müvafiq seçki ərazi seçicilərinin yığıncaqları tərəfindən irəli sürülmələri haqqında sənədlərin nümunələri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən seçki gününə ən gec 110 gün qalmış təsdiq edilir.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilmiş hər bir siyasi partiya ərazi seçki komissiyasının tərkibinə digər komissiya üzvləri ilə eyni səlahiyyətlərə malik olan bir üzv təyin edə bilər.

Bir neçə siyasi partiya bələdiyyə üzvlüyünə eyni namizədi göstərsə, onlar öz aralarında razılaşma əsasında ərazi seçki komissiyasına yalnız bir üzv təyin edə bilərlər. Siyasi partiya tərəfindən bələdiyyə üzvlüyünə göstərilmiş namizədin qeydiyyatı bu Qanunun tələblərinə əsasən ləğv edildikdə, siyasi partiya tərəfindən ərazi seçki komissiyasının tərkibinə təyin edilmiş üzvlərin səlahiyyətlərinə müvafiq qərar çıxarıldıqdan sonra xitam verilir.

Ərazi seçki komissiyalarının üzvləri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş formada vəsiqə alırlar.

Maddə 11. Ərazi seçki komissiyasının səlahiyyətləri

Ərazi seçki komissiyası:

seçki ərazisində bu Qanunun həyata keçirilməsinə nəzarət edir;

yarandığı vaxtdan 3 gündən keç olmayaraq seçki komissiyasının ünvan və telefon nömrəsi haqqında seçicilərə məlumat verir;

seçki məntəqələrinin hüdudlarını müəyyən edir;

məntəqə seçki komissiyalarını formalaşdırır;

məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətini əlaqələndirir, onların qərar və fəaliyyətindən daxil olmuş şikayətlərə (ərizələrə) baxır, bu şikayətlər (ərizələr) üzrə əsaslandırılmış qərar qəbul edir;

seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizədləri qeydə alır və rəsmi elan edir, bu Qanunun 3-cü maddəsinin üçüncü hissəsində nəzərdə tutulmuş hallarda bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin qeydiyyatını ləğv edir;

seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin vəkillərini qeydə alır və onlara müəyyən olunmuş formada vəsiqələr verir;

seçki bülletenlərində bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin adı, soyadı, atasının adı, partiya mənsubiyyətini göstərir;

seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün bərabər seçkiqabağı fəaliyyətin həyata keçirilməsinə nəzarət edir;

seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün seçki ərazisinə ayrılmış pul vəsaitinə sərəncam verir, həmin vəsaiti məntəqə seçki komissiyaları arasında bölüşdürür və bu vəsaitin seçki ərazisi üzrə məqsədli xərclənməsinə nəzarət edir;

məntəqə seçki komissiyalarını seçki bülletenləri və digər sənədlərlə təmin edir;

seçki ərazisi üzrə səsvermənin nəticələrini məntəqə seçki komissiyalarının məlumatlarına əsasən müəyyən edir, bu barədə seçicilərə və kütləvi informasiya vasitələrinə məlumat verir;

seçki ərazisi üzrə səsvermənin nəticələrinə dair yekun protokolunun təsdiqlənmiş surətini 5 gündən keç olmayaraq Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edir, məntəqə seçki komissiyalarının protokollarının və başqa seçki sənədlərinin saxlanılmasını təmin edir;

məntəqə seçki komissiyalarının otaqlarla, nəqliyyat və rabitə vasitələri ilə təmin olunmasına nəzarət edir, seçkilərin maddi-texniki təminatı ilə bağlı başqa məsələləri həll edir;

təkrar və əlavə seçkilərin keçirilməsini təşkil edir;

bu Qanuna uyğun olaraq başqa səlahiyyətləri həyata keçirir.

Ərazi seçki komissiyalarının səlahiyyət müddəti bələdiyyələ-

rin səlahiyyət müddəti ərzində saxlanılır.

Maddə 12. Məntəqə seçki komissiyalarının təşkili

Məntəqə seçki komissiyaları müvafiq ərazi seçki komissiyaları tərəfindən seçki gününə ən gec 80 gün qalmış 7 üzvdən ibarət tərkibdə təşkil edilir.

Məntəqə seçki komissiyalarının üzvləri heç bir siyasi partiyanın üzvü olmamalıdır.

Məntəqə seçki komissiyalarının tərkibi Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilən qaydada müvafiq ərazidə ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və həmin ərazi seçicilərinin yığılmağının irəli sürdükleri namizədlər arasında keçirilən püşkatma yolu ilə müəyyən edilir. Püşkatma ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığılmaqlarının göstərdikləri namizədlər arasında o vaxt keçirilə bilər ki, həmin namizədlərin sayı 9-dan az olmasın. Müstəsna hallarda qalan namizədlər püşkatmanın keçirilməsi üçün zəruri olan sayda müvafiq ərazi seçki komissiyası tərəfindən irəli sürülür. Məntəqə seçki komissiyasının üzvlüyünə namizədlərin ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və seçicilərin yaşayış yeri üzrə yığılmaqları tərəfindən irəli sürmələri haqqında sənədlərin nümunələri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən seçki gününə ən gec 110 gün qalmış təsdiq edilir.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərmiş hər bir siyasi partiya məntəqə seçki komissiyasının tərkibinə digər komissiya üzvləri ilə eyni səlahiyyətlərə malik olan bir üzv təyin edə bilər. Həmin üzvlərə bu Qanunun 10-cu maddəsinin yeddinci hissəsinin tələbləri şamil edilir.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri, sədr müavini və katibi həmin komissiyanın üzvlərindən onun birinci iclasında adı səs çoxluğu ilə gizli səsvermə yolu ilə seçilir.

Məntəqə seçki komissiyasının üzvlərinə ərazi seçki komissiyasından müvafiq formada vəsiqə verilir.

Maddə 13. Məntəqə Seçki Komissiyasının səlahiyyətləri

Məntəqə seçki komissiyası:

yarandığı vaxtdan 3 gündən keç olmayaraq, məntəqə seçki komissiyasının ünvanı, telefon nömrəsi, iş vaxtı, habelə səsvermə günü və yeri haqqında seçicilərə məlumat verir;

seçki məntəqəsi üzrə seçici siyahılarını düzəltmədir;

seçicilərin seçici siyahıları ilə tanış olması üçün şərait yaradır, siyahıdakı yanlışlıqlar və səhvlər barədə ərizələrə baxır və onların aradan qaldırılması üçün təxirəsalınmadan tədbirlər görür;

səsvermə otaqlarının, seçki qutularının və başqa avadanlığın hazırlanmasını təmin edir;

seçki məntəqəsi ərazisində seçkiqabağı təşviqat materiallarının yerləşdirilməsi qaydalarına əməl olunmasına nəzarət edir; səsvermə günü məntəqədə səsverməni təşkil edir; seçki məntəqəsi üzrə səsvermənin yekunlarını və seçkilərin nəticələrini müəyyənləşdirir, bu barədə məlumatı ərazi seçki komissiyasına təqdim edir;

bu Qanuna uyğun olaraq səlahiyyətləri də həyata keçirir.

Maddə 14. Seçki komissiyası üzvünün statusu

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər, onların vəkili edilmiş şəxsləri, birbaşa təbəçiliyində olan şəxslər və müşahidəçilər seçki komissiyasının üzvü ola bilməzlər.

Seçki komissiyasının üzvü:

müvafiq seçki komissiyasının iclasları haqqında qabaqcadan xəbərdar edilir;

seçki komissiyasının iclasında iştirak edir, komissiyanın səlahiyyətlərinə aid olan məsələlər barədə təkliflər verir, bu məsələlər üzrə səsvermədə iştirak edir;

seçki komissiyası iclaslarının digər iştirakçılara iclasın gündəliyinə daxil edilmiş məsələlər üzrə suallar verə bilər, bu suallara mahiyyət üzrə cavab ala bilər;

müvafiq və aşağı seçki komissiyalarının hər hansı bir sənədi ilə tanış olmaq hüququna malik olub, bu sənədlərin təsdiq edilmiş surətlərini ala bilər.

Aşağıdakı hallarda seçki komissiyasının üzvü müvafiq qərar qəbul edilməklə üzvlükdən vaxtından əvvəl azad edilə bilər:

öz səlahiyyətlərindən yazılı surətdə imtina etdikdə;

Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığını itirdikdə;

siyasi partiyanın üzvü olduqda;

haqqında məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökümü çıxarıldıqda;

fəaliyyət qabiliyyəti olnaması və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyətli hesab edilməsi, yaxud xəbərsiz itkin düşmüş ya da ölmüş elan edilməsi haqqında məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş müvafiq qərarı olduqda.

Seçki komissiyasının üzvü vəzifəsindən vaxtından əvvəl azad edildikdə bu Qanunun tələblərinə uyğun olaraq komissiyanın yeni üzvünün seçilməsi üçün namizədlər irəli sürülür və püşkatma keçirilir. Bu halda hər bir boş komissiya üzvü yerinə azı iki namizəd göstərməlidir.

Seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə əsas işindən azad edilmiş seçki komissiyası üzvünün əmək haqqı seçkilər üçün ayrılmış dövlət vəsaiti hesabına ödənilir.

Səlahiyyətləri müddətində seçki komissiyasının üzvü işəgötürənin təşəbbüsü ilə tutduğu vəzifəsindən çıxarıla və ya özünün razılığı olmadan başqa işə keçirilə bilməz.

Seçki komissiyasının üzvü seçkilərin keçirilməsi dövründə

müvafiq ərazi prokurorunun razılığı olmadan cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilməz və yaxud məhkəmə qaydasında müəyyən edilən inzibati tənbeh tədbirlərinə məruz qala bilməz.

Seçki komissiyaları üzvlərinin seçkilər dövründə müvafiq seçki ərazisində gediş-gəliş üçün hər cür ictimai nəqliyyatdan pulsuz istifadə hüququ vardır (taksi və sifarişli reyslər istisna olmaqla). Ölkə ərazisində gediş-gəliş xərcləri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən ayrılmış vəsait hesabına ödənilir.

Maddə 15. Seçki komissiyalarının fəaliyyətində aşkarlıq. Seçkilərdə müşahidəçilərin iştirakı

Seçki komissiyalarının fəaliyyəti aşkar və açıq həyata keçirilir.

Seçki komissiyalarının iclaslarında və seçki komissiyaları tərəfindən keçirilən bu Qanunla müəyyən edilmiş başqa seçki tədbirlərində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai birliklərin (təşkilatların), habelə siyasi partiyaların, xarici ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların müşahidəçilərinin (bundan sonra - «müşahidəçilər» adlanacaq) və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirak etmək hüququ vardır. Müşahidəçilərə və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrinə seçki tədbirlərinin keçirilməsi haqqında əvvəlcədən məlumat verilməlidir.

Müşahidəçilər Mərkəzi Seçki Komissiyasında akkreditasiyadan keçirlər və bu barədə onlara müvafiq sənədlər verilir.

Səsvermə günü məntəqə seçki komissiyalarının öz işinə başladıkları vaxtdan səsvermənin nəticələrinə dair sənədlərin rəsmiləşdirilməsi daxil olmaqla seçki məntəqələrində müşahidəçilərin və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirak etmək hüququ vardır.

Müvafiq seçki komissiyalarının qərarları gecikdirilmədən mətbuatda dərc olunur, digər kütləvi informasiya vasitələri ilə elan edilir və ya başqa üsullarla seçicilərin nəzərinə çatdırılır.

Ərazi və məntəqə seçki komissiyaları namizədlərin qeydiyyatının nəticələri, onların tərcümeyi-halı, hər bir namizədə səs verilməsinin nəticələri, həmçinin seçkilərin nəticələri haqqında seçicilərə məlumat verirlər.

Müşahidəçinin səlahiyyətləri onları təyin edən ictimai birlik (təşkilat) tərəfindən yazılı sənədlə təsdiq edilməlidir. Bu sənəddə müşahidəçinin soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yeri, onun göndəriləcəyi seçki məntəqəsinin nömrəsi (seçki məntəqələrinin nömrələri) göstərilməlidir. Qeyd edilən sənəd şəxsiyyət vəsiqəsi ilə (pasportla) birlikdə təqdim edildikdə etibarlıdır. Müşahidəçinin seçki məntəqəsinə göndərilməsi haqqında qabaqcadan xəbərdarlıq etmək tələb olunmur.

Müşahidəçinin seçki məntəqəsi üzrə aşağıdakı hüquqları da vardır:

səhhətinə və ya digər üzürlü səbəblərdən səsvermə yerinə gələ bilməyən seçicilərin səs verməsində iştirak etmək;

məntəqə seçki komissiyasına təklif və iradlarla müraciət etmək;

məntəqə seçki komissiyasının və onun üzvlərinin hərəkətidən (hərəkətsizliyindən) ərazi seçki komissiyasına şikayət etmək.

Müşahidəçilərə məntəqə seçki komissiyasının işinə qeyri-qanuni müdaxilə etməyə icazə verilmir.

Müşahidəçilərin irad və təkliflərinə məntəqə seçki komissiyasının sədri tərəfindən, zəruri hallarda isə məntəqə seçki komissiyasının iclaslarında baxılır.

Maddə 16. Seçki komissiyalarının fəaliyyətinin təşkili

Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclasında onun üzvlərinin azı üçdə iki hissəsindən az olmayan sayda üzvü iştirak edərsə, iclas səlahiyyətlidir.

Digər seçki komissiyalarının iclasında üzvlərin yarısından çoxu iştirak edərsə, iclas səlahiyyətli sayılır. Seçki komissiyasının iclaslarında qərar qəbul edilərkən əleyhinə və lehinə verilən səslərin sayı bərabər olarsa, seçki komissiyasının sədrinin səsi həlledici sayılır. Seçki komissiyasının sədri son növbədə səs verir.

Seçki komissiyalarının öz səlahiyyətləri daxilində qəbul etdikləri qərarlar aşağı seçki komissiyaları üçün məcburidir.

Seçki komissiyalarının qərarları onların iclasında iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Seçki komissiyasının birinci iclasına seçki komissiyasının yaşca ən qocaman üzvü sədrlik edir və ona bu maddənin ikinci hissəsinin tələbləri şamil edilir.

Seçki komissiyasının iclası haqqında seçki komissiyasının üzvləri komissiyanın katibi tərəfindən iclasın keçirilməsinə ən gec 24 saat qalmış xəbərdar edilirlər.

Seçki komissiyalarının qərarları seçki komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imzalanır.

Seçki komissiyasının qərarı ilə razı olmayan komissiya üzvünün yazılı surətdə xüsusi rəyini ifadə etmək hüququ vardır. Seçki komissiyasının sədri bu rəyi daxil olduğu vaxtdan 3 gün müddətində, seçki günü isə dərhal yuxarı seçki komissiyasına çatdırmalıdır. Seçki komissiyasının qanunvericiliyə zidd və müəyyən olunmuş səlahiyyətlərini aşmaqla qəbul etdiyi qərarlar yuxarı seçki komissiyası və ya müvafiq məhkəmə tərəfindən ləğv oluna bilər.

Seçki komissiyasının iclası komissiyanın sədri və ya onun tapşırığı ilə müavini tərəfindən çağırılır və keçirilir.

Seçki komissiyalarının iclaslarında şikayətlərə (ərizələrə) baxılarkən maraqlı tərəfin nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Seçki komissiyası katibliyinin işçiləri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada işə götürürlər.

Seçki komissiyası üzvlərinə və katibliyin işçilərinə əmək haqqı seçki komissiyalarının fəaliyyəti üçün ayrılan vəsait həddindən Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada və məbləğdə ödənilir.

Seçki komissiyaları seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə onlara ayrılmış büdcə vəsaiti həddində müvafiq olaraq ştatlar yarada bilərlər.

Maddə 17. Seçki komissiyalarının fəaliyyətinə kömək edilməsi

Dövlət hakimiyyəti orqanları, bələdiyyələr, ictimai birliklər, müəssisələr, idarələr və təşkilatlar, həmçinin onların vəzifəli şəxsləri seçki komissiyalarına onların bu Qanunla müəyyən edilmiş səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsində kömək etməlidirlər.

Dövlət hakimiyyəti orqanları, bələdiyyələr, ictimai birliklər, müəssisələr, idarələr və təşkilatlar, həmçinin onların vəzifəli şəxsləri seçki komissiyalarının bu Qanunla müəyyən edilmiş səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı müraciətlərinə 3 gün müddətində, təxirəsalınmaz hallarda isə dərhal cavab verməli və bu müraciətə əsasən onlara lazımi məlumatları təqdim etməlidirlər.

Maddə 18. Seçki komissiyalarının qərar və hərəkətlərindən şikayətmə

Mərkəzi Seçki Komissiyasının və onun vəzifəli şəxslərinin qərarlarından (aktlarından) bu Qanunda başqa müddət nəzərdə tutulmayıbsa, 3 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə şikayət edilə bilər.

Seçki komissiyalarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərarlarından və qanuna zidd hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) bu qanunda başqa qayda nəzərdə tutulmayıbsa, 3 gün müddətində yuxarı seçki komissiyasına və ya müvafiq məhkəməyə şikayət edilə bilər. Eyni şikayət üzrə seçki komissiyası və müvafiq məhkəmə bir-birindən mahiyyətə fərqli qərar qəbul edərlərsə, Azərbaycan Respublikası qanunlarına uyğun olaraq məhkəmənin qərarı daha yüksək hüquqi qüvvəyə malikdir.

Məhkəməyə müraciət etmək üçün əvvəlcədən yuxarı seçki komissiyasına müraciət etmək məcburi deyildir.

Məhkəməyə daxil olmuş şikayətlərə (ərizələrə) bu qanunla müəyyən olunmuş müddətlərdə baxılır.

Seçkilərin gedişində yuxarı seçki komissiyasına daxil olmuş şikayətlərə (ərizələrə) daxilolma vaxtından 5 gün müddətində, təxirəsalınmaz halda isə seçki günü baxılır və qərar çıxarılır.

Şikayətdə (ərizədə) göstərilən hallar əlavə yoxlama tələb edirsə, onda bu şikayətə (ərizəyə) 10 gün müddətində baxılır.

Yuxarı seçki komissiyası şikayətin (ərizənin) mahiyyəti üzrə müstəqil qərar qəbul edə bilər və belə halda, lazım olarsa aşağı seçki komissiyasının qərarını ləğv edə bilər.

Məhkəmələr şikayətlərə (ərizələrə) vaxtında, o cümlədən bazar günləri baxmalıdırlar.

Maddə 19. Seçki məntəqələrinin təşkili

Bələdiyyələrə seçkilərdə seçicilərin səs verməsini və səslərin hesablanması təşkil etmək üçün seçki məntəqələri yaradılır.

Seçki məntəqələri yerli şəraiti nəzərə almaqla, seçicilər üçün maksimum rahatlıq yaratmaq məqsədilə müvafiq ərazi seçki komissiyası tərəfindən seçki gününə ən gec 80 gün qalmış təşkil edilir.

Seçki məntəqələri aşağıdakı tələblər nəzərə alınmaqla yaradılır:

hər seçki məntəqəsi azı 50 və çoxu 1500 seçicini əhatə etməlidir. Seçicilərin sayı 50-dən az olduqda müstəsna hal kimi ərazi seçki komissiyasının qərarı ilə seçki məntəqəsi təşkil edilə bilər.

Müvafiq ərazidə daimi yaşayan hərbi qulluqçular (müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olanlar istisna olmaqla) ümumi seçki məntəqələrində səs verirlər.

Maddə 20. Seçicilər siyahısı və onun tərtibedilmə qaydası

Seçicilər siyahısını müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən olunmuş formada təqdim etdiyi məlumat əsasında məntəqə seçki komissiyası tərtib edir.

Qeydə alınmış seçicilər haqqında məlumatın hər il yanvarın 1-nə və iyulun 1-nə olan vəziyyətinin vaxtaşırı dəqiqləşdirilməsini müvafiq icra hakimiyyəti orqanı həyata keçirir. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı seçicilər haqqında məlumatları seçki gününə ən gec 40 gün qalmış məntəqə seçki komissiyasına göndərir.

Seçicilər siyahısı seçicilərin ünvanları əsasında əlifba sırası ilə və ya digər qaydada (əhalinin yaşayış məntəqəsi, küçələr, evlər üzrə) tərtib olunur.

Siyahıda seçicinin soyadı, adı, atasının adı, doğulduğu il (18 yaşlı seçici üçün - əlavə olaraq doğum günü və ayı) və yaşayış yerinin ünvanı göstərilir.

Hərbi hissədə hərbi qulluqçu olan seçicilərin siyahısı, həmçinin hərbi hissənin yerləşdiyi ərazidə yaşayan onların ailə üzvlərinin və digər seçicilərin siyahısı hərbi hissənin komandiri tərəfindən bu qanunla müəyyən olunmuş müddətdə və qaydada tərtib edilir.

Seçici siyahıları Mərkəzi Seçki Komissiyasının təsdiq etdiyi formada 3 nüsxədən ibarət tərtib edilir və məntəqə seçki komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imzalanır. Seçici siyahısının 2 nüsxəsi məntəqə seçki komissiyasına, 1 nüsxəsi isə Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir. Müvafiq ərazi seçki komissiyasının işlər idarəsi təsdiqlənir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
İşlər İdarəsinin
KİTABXANASI

KİTABXANASI 17

22235

yasına verilir.

Maddə 21. Vətəndaşların seçicilər siyahılarına daxil edilməsi qaydası

Seçicilər siyahılarına Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 56-cı maddəsinə uyğun olaraq seçki hüququ olan, 18 yaşına çatmış və yaşı 18-dən yuxarı olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları daxil edirlər.

Vətəndaşların seçici siyahısına daxil edilməsi üçün onların sərbəst hərəkət etmək, özünə yaşayış yeri azad seçmək hüququnu müəyyən edən qanuna uyğun olaraq müvafiq seçki məntəqəsinin ərazisində yaşaması faktı əsas götürülür.

Seçici bir seçki məntəqəsi üzrə seçici siyahısına daxil edilməlidir.

Seçicinin yalnız bir seçki məntəqəsi üzrə seçici siyahısına daxil edilməsi üzərində nəzarəti öz səlahiyyətləri daxilində müvafiq seçki komissiyaları həyata keçirirlər.

Seçki günü müvafiq seçki məntəqəsinin ərazisində yerləşən sanatoriyalarda, profilaktoriyalarda, istirahət evlərində, xəstəxanalarda, digər stasionar müalicə-profilaktika müəssisələrində və ya başqa müvəqqəti məskunlaşma yerlərində olan və həmin məntəqənin ərazisində yaşayan seçicilər olduqları yer üzrə seçici siyahısına daxil edirlər.

Seçici siyahıları seçki gününə ən gec 30 gün qalmış məntəqə seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilir. Seçki məntəqəsinin ərazisində məskunlaşmış seçicilər seçki siyahısı ilə tanışlıqdan sonra hər hansı səbəbə görə seçici siyahısına daxil edilməyibsə, bu ərazi üzrə yaşaması və şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlər (şəxsiyyət vəsiqəsi və ya pasport) əsasında onlar məntəqə seçki komissiyası tərəfindən əlavə seçici siyahısına daxil edilir.

Maddə 22. Seçicilərin seçici siyahıları ilə tanış edilməsi

Seçici siyahıları seçki gününə ən gec 30 gün qalmış ümumi tanışlıq üçün təqdim olunur. Seçici siyahıları seçicilərin onlarla tanış olması üçün əlverişli yerdə yapışdırılır.

Seçici siyahısına daxil edilməməsi, həmçinin siyahıdakı qüsur və səhvlər haqqında hər bir vətəndaşın məntəqə seçki komissiyasına məlumat vermək hüququ vardır.

Məntəqə seçki komissiyası şikayətdə (ərizədə) olan məlumatı yoxlamalı, müəyyən edilən nöqsanları aradan qaldırmalı və ya 24 saat ərzində şikayətin (ərizənin) təmin edilməməsi səbəblərini göstərməklə seçiciyə yazılı cavab verməlidir.

Məntəqə seçki komissiyasının qərarından yuxarı seçki komissiyasına və ya məhkəməyə şikayət verilə bilər. Belə hallarda məhkəmə şikayətə (ərizəyə) 3 gün müddətində, seçki günü isə təxirə salmadan baxmalıdır.

Ərizəçinin seçici siyahısında düzəliş barədə aldığı qərar mən-

təqə seçki komissiyası tərəfindən təxirə salınmadan icra edilir.

Seçicilərin səsləri hesablandıqdan sonra seçici siyahılarında dəyişiklik etmək qadağandır.

III fəsil

BƏLƏDİYYƏ ÜZVLÜYÜNƏ NAMİZƏDLƏRİN GÖSTƏRİLMƏSİ QAYDASI

Maddə 23. Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərmək hüququ

Azərbaycan Respublikasının seçki hüququna malik olan və müvafiq seçki ərazisində daimi yaşayan hər bir vətəndaşı bu Qanunun tələblərinə uyğun olaraq, bələdiyyə üzvlüyünə öz namizədliyini irəli sürə bilər.

Müvafiq seçki ərazisində daimi yaşayan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq surətdə qeydiyyatdan keçmiş siyasi partiyalar, seçicilərin təşəbbüs qrupları tərəfindən bu Qanunun tələblərinə uyğun olaraq bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərə bilərlər.

Maddə 24. Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilməsi və seçici imzalarının toplanması qaydası

Müvafiq seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizəd kimi qeydə alınmaq üçün namizədliyi irəli sürülmüş hər bir vətəndaş:

10000-dən çox əhalisi olan ərazidə - 500;

5000-dən çox əhalisi olan ərazidə - 250;

2000-dən çox əhalisi olan ərazidə - 125;

1000-dən çox əhalisi olan ərazidə - 60;

500-dən çox əhalisi olan ərazidə - 30;

500-dən az əhalisi olan ərazidə - 15 seçici imzası toplanmalıdır.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlik sürən siyasi partiyalara, seçicilərin təşəbbüs qruplarına, namizədliyini irəli sürmüş vətəndaşlara bu Qanunun 1 sayılı Əlavəsində göstərilən formada hazırlanmış imza vərəqələri verilir.

Seçicilərin bələdiyyə üzvlüyünə bir neçə namizədin müdafiəsi üçün imza etmək hüquqları vardır. Bu halda seçicinin soyadı, adı, atasının adı, doğulduğu tarix (18 yaşı tamam olmuş şəxsin əlavə olaraq doğulduğu ay və gün), yaşadığı yer, şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) seriyası və nömrəsi, eləcə də imzaların edildiyi tarix göstərilir. Hər bir imza vərəqəsində seçici imzalarının toplandığı rayonun (şəhərin, şəhərdə rayonun) adı göstərilməlidir. Seçicilərin imzaları yalnız yaşayış yerləri üzrə toplanmalıdır.

İmza toplayan şəxs tərəfindən seçicinin imza atmağa məcbur edilməsi və bu məqsədlə əl alınması yolverilməzdir.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin müdafiəsi üçün toplanmış imza vərəqələri və namizədin seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilmək barədə razılıq ərizəsi seçki gününə ən gec 30 gün qalmış saat 18-dək ərazi seçki komissiyasına təqdim

edilməlidir. Ərazi seçki komissiyası sənədlərin qəbul edilməsi haqqında yazılı təsdiqədgici sənəd verir.

Maddə 25. Namizədlər göstərilməsinə dair bildiriş sənədləri

Bələdiyyə üzvlüyünə öz namizədliyini irəli sürmüş Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları ərazi seçki komissiyalarına aşağıdakı bildiriş sənədlərini təqdim etməlidirlər:

1) seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərmək barədə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş formada ərizə;

2) bu Qanunla müəyyən edilmiş sayda seçici imzası olan imza vərəqələri.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər göstərən siyasi partiyalar və seçicilərin təşəbbüs qrupları ərazi seçki komissiyasına aşağıdakı bildiriş sənədlərini təqdim etməlidirlər:

1) bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilməsi haqqında siyasi partiyanın müvafiq sənədi;

2) təşəbbüs qrupunun yaradılması və bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilməsi haqqında müvafiq qaydada təsdiq olunmuş protokol;

3) seçki ərazisi üzrə öz namizədliyinin irəli sürülməsinə dair namizədlərin Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş formada yazılı razılıq ərizəsi;

4) bu Qanunla müəyyən edilmiş sayda seçici imzası olan imza vərəqələri.

Bildiriş sənədlərinin təqdim edilməsi seçkilərə 55 gün qalmış başlanır və 30 gün qalmış qurtarır.

Maddə 26. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin qeydə alınması

Ərazi seçki komissiyası lazımi sənədləri qəbul etdikdən sonra 3 gün müddətində namizədin sənədlərinin qanunun tələblərinə uyğunluğunu yoxlayır, seçki gününə ən gec 25 gün qalmış namizədin qeydə alınması haqqında qərar qəbul edir və yaxud namizədi qeydə almaqdan imtina edir.

Seçkilərə ən gec 24 gün qalmış ərazi seçki komissiyaları bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilənlərin siyahılarını elan edir.

Namizədlərin qeydə alındığı gün seçkiqabağı təşviqat kampaniyasının başlandığı gün sayılır.

Qanunvericiliyin tələbləri pozulduqda bələdiyyə üzvlüyünə namizədin qeydə alınmasından imtina edilə bilər.

Ərazi seçki komissiyası namizədin qeydə alınmasından imtina edilməsi haqqında əsaslandırılmış qərar çıxarmalıdır. Həmin qərar haqqında namizəd kimi qeydə alınmaq istəyən şəxsə məlumat verilir. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin qeydə alınması və ya qeydə alınmasından imtina edilməsi haqqında qərardan 48 saat müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verilə bilər. Həmin şikayətə 2 gün müddətində müvafiq məhkəmə tərəfindən baxılır

və qərar çıxarılır.

Qeydə alınmış hər bir namizədə verilmə tarixi və etibarlılığı müddəti göstərilməklə ərazi seçki komissiyası tərəfindən vəsiqə verilir.

IV fəsil

BƏLƏDİYYƏ ÜZVLÜYÜNƏ NAMİZƏDLƏRİN STATUSU

Maddə 27. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin hüquq və vəzifələrinin bərabərliyi

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd kimi qeydə alınmış şəxslər bərabər hüquqlara malikdir və bərabər vəzifələr daşıyırlar.

Maddə 28. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin hüquq və vəzifələri

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin qeydə alındıqları gündən seçkilərin yekunlarının rəsmi dərc olunduğu günədək öz şəxsi ərizələrinə əsasən işdən, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad olmaq hüquqları vardır.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd qeydiyyatdan keçdiyi gündən başlayaraq seçkilərin nəticələrinin elan olunduğu günədək işə götürənin təşəbbüsü ilə işdən azad edilə bilməz, özünün razılığı olmadan başqa işə və ya vəzifəyə, başqa yerə işə keçirilə bilməz, ezamiyyətə göndərilə bilməz, hərbi xidmətə və ya hərbi çağırışa çağırılə bilməz.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçkilərdə iştirakı müddəti qeydiyyatdan alındığı gündən işlədiyi ixtisası üzrə əmək stajına daxil edilir.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd qeydə alındığı gündən seçkilərin yekunları rəsmi dərc edildiyi günədək müvafiq seçki ərazisində gəliş-gediş üçün ictimai nəqliyyatın bütün növlərindən pulsuz istifadə etmək hüququna malikdir (taksi və sifarişli reyslər istisna olmaqla). Namizədin seçkilərə ən gec 48 saat qalanədək istədiyi vaxt namizədliyini geri götürmək hüququ vardır.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin 5 vəkili ola bilər. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin vəkili olmasına dair vətəndaşın yazılı razılıq ərizəsi əsasında ərazi seçki komissiyası onları 3 gün müddətində qeydə alır.

Vəkil edilmiş şəxs müəyyən edilmiş formada ərazi seçki komissiyasından vəsiqə alır, namizədin seçilməsinə kömək etmək məqsədilə təşviqat aparır və bu Qanuna uyğun olaraq fəaliyyəti həyata keçirir. Namizəd vəkili etdiyi şəxsi istənilən vaxt geri çağırılə bilər, bu barədə ərazi seçki komissiyasına məlumat verir. Komissiya həmin şəxsə verilmiş vəkiledilmə haqda vəsiqəsini ləğv edir.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd müvafiq seçki ərazisində prokurorun razılığı olmadan cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə və tu-

tula bilməz, eləcə də məhkəmə qaydasında inzibati tənbeha mürüz qala bilməz. Prokuror buna razılıq verərsə, dərhal ərazi seçki komissiyasına məlumat verməlidir.

V fəsil

BƏLƏDIYYƏLƏRƏ SEÇKİLƏR ZAMANI SEÇKIQABAĞI TƏŞVIQAT

Maddə 29. Seçki qabağı təşviqat və onun keçirilməsi müddətləri

Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər, onların vəkilləri, siyasi partiyalar, seçiciləri təşəbbüs qrupları maneəsiz seçki qabağı təşviqat apara bilərlər. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 47-ci maddəsinə əsasən onlar kütləvi informasiya vasitələri ilə seçki qabağı təşviqatın həyata keçirilməsində tam azaddırlar.

Aşağıdakıların seçki qabağı təşviqat aparması, seçki qabağı materiallar yayması və ya bələdiyyə üzvlüyünə namizədi təbliğ etməsi qadağandır:

- dövlət hakimiyyəti orqanları, bələdiyyələr;
- hərbi hissələr, hərbi müəssisə, idarə və təşkilatlar;
- dini qurumlar;
- seçki komissiyalarının üzvləri.

Seçki qabağı təşviqat namizədlərin qeydə alındıqları gündən başlayaraq, seçki günündən qabaq saat 24.00-dək davam edir.

Seçki günü hər cür seçki qabağı təşviqat qadağandır.

Seçki komissiyalarının otaqları istisna olmaqla, əvvəllər digər yerlərdə asılmış və ya yapışdırılmış təbliğat çap materialları öz yerlərində saxlanılır.

Seçki qabağı təşviqat keçirilə bilər:

- kütləvi informasiya vasitələri ilə;
- seçki qabağı kütləvi tədbirlər (seçki qabağı yığıncaqlar, seçicilərlə görüşlər, açıq debatlar, diskussiyalar, mitinqlər, nümayişlər, digər tədbirlər) keçirilməsi yolu ilə;
- çap materiallarının buraxılması və ya yayılması ilə;
- audioyazı və digər təbliğat materiallarının yayılması ilə;
- qanunla qadağan edilməmiş digər formalarda.

Vətəndaşlar üçün pulsuz və ya güzəştli şərtlərlə malların verilməsi, satılması və ya xidmətlərin göstərilməsi (informasiya xidmətlərindən başqa), qiymətli kağızlar, eləcə də pul vəsaitinin ödənilməsi yolu ilə seçki qabağı təşviqatın aparılması qadağandır.

Kütləvi informasiya vasitələrinin vəzifəli şəxsləri olan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərə, vəkil edilmiş şəxslərə və ya seçki komissiyalarının üzvləri olan jurnalistlərə işlədikləri kütləvi informasiya vasitələri ilə seçkiləri təbliğ etmək qadağandır.

Maddə 30. Seçki qabağı təşviqat aparmaq hüququndan sui-istifadəyə yol verilməməsi

Seçki qabağı təşviqat aparılarkən məlumat azadlığından sui-istifadə edilməsinə yol verilməməlidir. Seçki qabağı teleradio proqramlarında, təbliğat materiallarında, yığıncaqlarda, mitinqlərdə, kütləvi informasiya vasitələrində, çıxışlarda dövlətin Konstitusiyaya quruluşu əsaslarının zor gücü ilə pozulmasına və dəyişilməsinə çağırışlar olmamalıdır.

Sosial, irqi, milli, dini və ya dillə bağlı üstünlüyə aid təşviqat, sosial, irqi, milli və yaxud dini ədavətə çağıran məlumat və materialların buraxılışı və yayılması qadağan edilir.

Dərc olunmuş materiallar və seçki kampaniyası üçün xüsusi hazırlanmış nişanlar istisna olmaqla, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər tərəfindən seçicilərə pul vəsaitləri, hədiyyələr, qiymətli əşyalar verilməsi, seçki qabağı təşkilatı tədbirlər üçün (seçki məntəqələrində növbətçilik, imzaların toplanması və digər belə işlər) malların güzəştli satışının həyata keçirilməsi, pulsuz hər hansı malların verilməsi, pulsuz və ya güzəştli xidmətlər göstərilməsi (informasiya xidmətlərindən başqa) və digər bu cür hərəkətlər etmək qadağandır.

Seçki komissiyaları seçki qabağı təşviqatın qanunla müəyyən edilmiş qaydada keçirilməsinə nəzarət edirlər.

Qanuna zidd çıxışlar və yaxud qanuna zidd təbliğat materialları haqqında məlumat alınan kimi, seçki komissiyaları qanuna zidd təşviqatın qarşısını almaq üçün tədbirlər görməli, bu cür təşviqat fəaliyyətini aradan qaldırmaq məqsədilə müvafiq dövlət orqanlarına təqdimatla müraciət etməlidirlər.

Maddə 31. Televiziya və radioda seçki qabağı təşviqat

Qanunla müəyyən edilmiş qaydada qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin, onların vəkillərinin, seçicilərin təşəbbüs qruplarının, siyasi partiyaların seçki qabağı təşviqatı həyata keçirmək üçün dövlət, bələdiyyə və özəl televiziya və radio kanallarından Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada istifadə etmək hüquqları vardır.

Radio və televiziya seçki qabağı təşviqat kütləvi açıq müzakirə şəklində dəyirmi masalar, mətbuat konfransları, çıxışlar, siyasi reklamlar və qanunla qadağan olunmayan digər formalarda həyata keçirilir.

Seçki qabağı təşviqata həsr edilən teleradio verilişlərini malların, iş və xidmətlərin reklamları ilə kəsmək qadağan edilir.

Dövlət və bələdiyyə teleradio qurumlarının vəzifəli şəxsləri, yaradıcı işçilər, kütləvi informasiya vasitələri redaksiyalarının vəzifəli şəxsləri, jurnalistlər bələdiyyə üzvlüyünə namizəd və ya namizədlərin vəkil edilmiş şəxsləri olarlarsa, işlədikləri kütləvi informasiya vasitələrində və ya radioproqramlarda (verilişlərdə) seçkilərin işıqlandırılmasında onların iştirakı qadağan edilir.

Maddə 32. Dövri nəşrlərdə seçki qabağı təşviqat

Qanunvericilik, icra, məhkəmə hakimiyyəti orqanlarının və bələdiyyələrin rəsmi məlumatlarının və materiallarının dərc olunduğu dövrü nəşrlərdə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin, siyasi partiyaların, seçicilərin təşəbbüs qruplarının seçkiqabağı təbliğat materiallarını dərc etmək qadağandır.

Seçkiqabağı materialların mətbuatda dərci qaydalarını Mərkəzi Seçki Komissiyası müəyyən edir.

Maddə 33.Seçkiqabağı yığıncaqların keçirilməsi şərtləri. Seçicilərlə görüşlər

Dövlət orqanları və bələdiyyələr bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərə, siyasi partiyalara, seçicilərin təşəbbüs qruplarına seçkiqabağı yığıncaqların, namizədlərlə və onların vəkili edilmiş şəxsləri ilə seçicilərin görüşlərinin təşkilinə kömək etməlidirlər.

Belə görüşlərin və yığıncaqların keçirilməsi üçün yer ayrılması haqqında ərizələr müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və ya bələdiyyələr tərəfindən 3 gün müddətində həll edilməlidir.

Dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində, dövlət müəssisə, idarə və təşkilatlarının mülkiyyətində olub, kütləvi seçki tədbirlərinin keçirilməsi üçün yararlı olan yerlər ərazi seçki komissiyasının tələbi ilə onun müəyyən etdiyi vaxtlarda bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin və ya onların vəkillərinin seçicilərlə görüşləri üçün pulsuz verilir.

Belə hallarda ərazi seçki komissiyaları bütün namizədlər, siyasi partiyalar, seçicilərin təşəbbüs qrupları üçün bərabər imkanlar yaratmalıdırlar. Xüsusi əhəmiyyətli mədəniyyət obyektləri siyahısına düşmüş bina və qurğular həmin məqsəd üçün verilə bilməz.

Maddə 34.Nəşr olunmuş təbliğat materiallarının yayılması

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər, siyasi partiyalar, seçicilərin təşəbbüs qrupları maneəsiz olaraq plakatlar, vərəqələr və digər çap olunmuş təbliğat xarakterli materialları buraxa bilərlər. Həmin materiallarda onların buraxılması üçün məsul təşkilatlar və şəxslər haqqında məlumatlar olmalıdır.

Təbliğat məqsədilə anonim çap materiallarının hazırlanması və yayılması qadağandır.

Çap olunmuş təbliğat materialları hər bir otaqda, binada, digər obyektlərdə həmin otaqların, binaların, digər obyektlərin mülkiyyətçilərinin razılığı ilə asıla bilər. Çap olunmuş təbliğat materiallarını abidələrə, tarixi, mədəni və arxitektura əhəmiyyətli yerlərdə, eləcə də seçki komissiyalarının binalarından asmaq qadağan edilir.

Seçki gününə ən gec 25 gün qalmış ərazi seçki komissiyası, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı ilə razılaşdırmaqla, nəşr olunmuş təbliğat materiallarının asılması və yaxud yapışdırılması üçün xüsusi yerlər ayırmalıdır. Belə yerlər seçicilərin gəlib-get-

məsi üçün əlverişli olmalıdır. Onların sayı hər seçki məntəqəsinin ərazisində birdən az olmamalıdır. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərə, siyasi partiyalara, seçicilərin təşəbbüs qruplarına təbliğat materiallarını asmaq və yaxud yapışdırmaq üçün bərabər sahə ayrılmalıdır.

Çap olunmuş anonim və ya saxta təbliğat materiallarının yayılmasından xəbərdar olan seçki komissiyası bu fəaliyyətin qarşısını almaq üçün tədbirlər görməli və qanuna zidd təşviqat fəaliyyətinin qarşısını almaq üçün müvafiq orqanlara müraciət etməlidir.

Maddə 35.Seçkiqabağı təşviqatın maliyyələşdirilməsi

Seçkiqabağı təşviqat bələdiyyə üzvlüyünə namizədləri qeydə alınan şəxslərin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

Seçkiqabağı təşviqatın maliyyələşdirilməsi üçün toplanan vəsait müvafiq bank şöbələrində açılan xüsusi hesablarda saxlanıla bilər. Bu vəsaitin xərclənməsi haqqında yekun hesabatı seçkilərin nəticələri rəsmi elan olunduqdan sonra 7 gün müddətində ərazi seçki komissiyasına təqdim edilir.

Seçkiqabağı təşviqatın xarici dövlətlər, xarici hüquqi şəxslər, beynəlxalq təşkilatlar, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən maliyyələşdirilməsi qadağandır. Qeyd olunan subyektlərdən namizədin hesabına daxil olan vəsaitlər dövlət büdcəsinə keçirilir.

Seçkiqabağı təşviqatı qadağan olunmuş mənbələrdən maliyyələşdirilən namizədin qeydiyyatı ərazi seçki komissiyası tərəfindən ləğv edilir.

Seçkiqabağı təşviqatı qadağan olunmuş mənbələrdən maliyyələşdirilən namizəd bələdiyyə üzvü seçilmişdirsə, ərazi seçki komissiyası tərəfindən seçkilərin nəticələri etibarsız hesab olunur və bu Qanunla müəyyən edilən qaydada əlavə seçkilər təyin edilir.

VI fəsil

BƏLƏDIYYƏLƏRƏ SEÇKİLƏRDƏ SƏSVERMƏ VƏ SEÇKİLƏRİN NƏTİCƏLƏRİNİN MÜƏYYƏN OLUNMASI

Maddə 36.Səsvermə üçün otaq

Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı məntəqə seçki komissiyalarına əvəzsiz olaraq səsvermə otaqları ayırır. Səsvermə salonda aparılmalı, burada səsvermə üçün kiçik otaqlar, gizli səsverməni təmin etmək üçün otaqlar (kabinələr) hazırlanmalıdır.

Gizli səsvermə üçün hazırlanmış kabinələrdə yazı stolu və zəruri ləvazimat qoyulmalıdır. Səsvermə üçün karandaşlardan istifadə edilməsi qadağandır.

Məntəqə seçki komissiyası səsvermə otağında və ya bu otağın qarşısında namizədlər haqqında məlumat materialları, seçki bülletenlərinin nümunələri asılmış, yaxud yapışdırılmış lövhələr

təşkil edir.

Namizədlər haqqında olan məlumat materiallarında onların seçkiqabağı platformalarında təbliğat xarakterli çağırışlar olmalıdır. Lövhədə yerləşdirilmiş doldurulmuş seçki bülleteni nümunəsində namizədlərin adları, soyadları və atalarının adları olmalıdır.

Maddə 37. Seçki bülleteni

Bələdiyyələrə seçkilərdə hər bir seçici bir bülleten alır. Seçkiyə ən gec 40 gün qalmış seçki bülletenin nümunəsini Mərkəzi Seçki Komissiyası təsdiq edir.

Seçki bülletenin mətni bülletenin yalnız bir üzündə yerləşir. Seçki bülletenində namizədlərin əlifba qaydasında soyadı, adı, atasının adı, partiya mənsubiyyəti göstərilməlidir.

Namizəd haqqında məlumatın verildiyi yerdən sağda boş kvadrat olur.

Hər bir seçki bülletenində onun doldurulması qaydaları haqqında izahat olmalıdır.

Seçki bülletenin sol küncündə seçicilərə verilən seçki bülletenlərinin uçotunun aparılması məqsədilə kəsilmə xətti müəyyən edilir.

Seçki bülletenləri Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə seçki gününə ən gec 30 gün qalmış çap olunur.

Məntəqə seçki komissiyaları seçki gününə ən gec 48 saat qalmış seçki bülletenlərini ərazi seçki komissiyalarından alırlar. Seçki bülletenlərinin sayı seçki məntəqəsi üzrə seçicilər siyahısına daxil edilmiş seçicilərin sayından 0,5 faizdən artıq olmamalıdır. Seçki bülletenlərinin ərazi seçki komissiyasından məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən alınması müşahidəçilərin iştirakı ilə həyata keçirilir.

Seçki bülletenin sağ yuxarı küncündə məntəqə seçki komissiyasının möhürü ilə təsdiqlənmiş iki üzvünün imzası olmalıdır.

Məntəqə seçki komissiyasının təsdiqləmədiyi seçki bülletenləri müəyyən olmayan formada bülleten sayılır və səsərin hesablanmasında nəzərə alınmır.

Seçki bülletenləri hazırlandıqdan sonra bəzi namizədlər sıradan çıxarsa, Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada seçki bülletenlərindən həmin namizədlərin adları çıxarılır.

Maddə 38. Səsvermə qaydası

Seçki günü səsvermə saat 8-dən 20-dək keçirilir.

Məntəqə seçki komissiyaları səsvermə gününə azı 20 gün qalmış səsvermənin yeri və vaxtı haqqında kütləvi informasiya vasitələri ilə və ya digər üsullarla seçiciləri xəbərdar etməlidirlər.

Gediş-gəliş çətin olan uzaq yerlərdə yaradılmış seçki məntəqələrinin məntəqə seçki komissiyaları seçici siyahılarına daxil edilmiş bütün seçicilər səsvermədə iştirak edəblərsə, səsvermə-

nin vaxtından qabaq qurtarması haqqında məlumat verə bilər.

Seçici seçki günü seçki məntəqəsinə səhhətinə görə və ya digər səbəblərdən gələ bilməyəcəyini yəqin edərsə, o, seçki gününə azı 24 saat qalmış səsvermə otağından kənarında səs vermək istəyini məntəqə seçki komissiyasına bildirməlidir.

Seçki günü saat 8-də məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki məntəqəsinə açıq elan edir, müşahidəçilərə boş seçki qutularını göstərərək möhürləyir, daha sonra məntəqə seçki komissiyası üzvlərini səsverməyə başlamağa dəvət edir.

Seçici seçki bülletenini aldıqdan sonra seçicilər siyahısına şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) seriyasını və nömrəsini yazır.

Təqdim olunmuş şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) seriyası və nömrəsi seçici siyahısına seçicinin razılığı ilə məntəqə seçki komissiyasının üzvü tərəfindən qeyd edilə bilər.

Seçici yazıların düzgünlüyünü yoxlayır və imza edir. Seçicinin seçki bülletenini sərbəst almaq imkanı olmadıqda o, məntəqə seçki komissiyasının üzvləri və müşahidəçilər istisna olmaqla, başqa şəxslərin köməyindən istifadə edə bilər. Seçiciyə kömək edən şəxs öz soyadını göstərməklə seçici siyahısının «seçicinin seçki bülletenini alması haqqında imza» qrafasında imza etməlidir.

Seçki bülleteni seçiciyə verilməkdən onun kəsilmə xətti ilə işarə olunmuş sol küncü məntəqə seçki komissiyasının üzvündə saxlanılır. Hər bir seçici şəxsən səs verir. Başqa şəxslərin əvəzinə səsverməyə icazə verilmir.

Seçki bülleteni seçicidən başqa heç kəsin daxil olmasına icazə verilməyən gizli səsvermə üçün xüsusi avadanlıqla təchiz edilmiş kabinetdə doldurulur.

Seçki bülletenini məstəqil yazıb doldurmaq imkanı olmayan seçici, məntəqə seçki komissiyasının üzvlərindən və müşahidəçilərdən başqa, istədiyi şəxsi kabinetə kömək üçün çağırılabilir. Bu şəxsin soyadı seçici siyahısında seçki bülleteni alınması barədə seçicinin imzası ilə birgə göstərilir. Seçici seçki bülletenində səs verəcəyi namizədlərin soyadından sağdakı kvadrlarda müvafiq bələdiyyə üzvlərinin sayına bərabər sayda işarə qoyur. Qeyd olunan saydan artıq və az sayda işarə qoyulduqda seçki bülleteni etibarsız hesab edilir.

Seçki qutuları məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin və müşahidəçilərin maneəsiz müşahidə edə bildikləri yerdə qoyulmalıdır.

Məntəqə seçki komissiyası bütün seçicilərə, o cümlədən səhhətinə və ya digər üzürlü səbəblərdən səsvermə otağına gələ bilməyən seçicilərə səsvermədə iştirak etmək imkanı yaratmalıdır. Bu məqsədlər üçün seçki məntəqəsində məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə müəyyən edilmiş miqdarda daşınan seçki qutuları olmalıdır.

Seçicinin səsvermə otağından kənarında səs vermək istəyi mən-

təqə seçki komissiyasının 2-dən az olmayan sayda üzvləri müşahidəçilərin iştirakı ilə onun yanına gəldikdə, yazılı surətdə seçici tərəfindən onun məntəqə seçki komissiyasına göndərdiyi ərizəsi ilə bir daha təsdiq olunmalıdır.

Seçici səsvermə otağından kənarında səs vermək istəyini yazılı surətdə bildirməyibsə, o, məntəqə seçki komissiyasının üzvlərinin yanında ərizə yazmalıdır. Seçki bülleteni almasını seçici ərizəsində qeyd edir və imzası ilə təsdiqləyir. Ərizədə seçici haqqında seçicilər siyahısındakı məlumatlar göstərilməlidir.

Daşınan seçki qutuları ilə gedən məntəqə seçki komissiyası üzvləri ərizələrin sayına uyğun olaraq seçki bülletenləri alırlar. Seçicilərin ərizələri ilə əlaqədar istifadə olunan və geri qaytarılmış seçki bülletenlərinin sayı ayrıca tərtib olunmuş aktda göstərilir. Eyni vaxtda seçici siyahısında seçicinin seçki məntəqəsindən kənarında səsverməsi ayrıca qeyd olunur. Səsvermə otağından kənarında keçirilən səsvermədə müşahidəçilərin iştirak etmək hüququ vardır. Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri daşınan səsvermə qutusu səsvermə otağına qaytardıqdan sonra bu qutu səs səs səs hesablanmasınadək açılır. Səsvermə otağından kənarında səsvermə elə təşkil edilməlidir ki, vətəndaşın seçki hüquqları gizli səsvermənin və yaxud seçicinin iradəsinin ifadə edilməsi qaydaları pozulmasın.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri səsvermə yerində qayda-qanuna nəzarət edir. Onun sərəncamları səsvermə otağında olan şəxslər üçün məcburidir. Məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki məntəqəsində olmadıqda, onun müavini, o da olmadıqda, komissiyanın katibi onu əvəz edir. Seçicinin öz iradəsini ifadə etməsinə təsir göstərməyə cəhd edən və ya gizli səsverməni pozan məntəqə seçki komissiyası üzvü işindən kənarlaşdırılır, müşahidəçi isə təxirəsalınmadan otaqdan çıxarılır. Bu barədə qərarı məntəqə seçki komissiyası qəbul edir.

Seçki məntəqəsində səsvermədə iştirak edən seçicilərdən, seçki komissiyasının üzvlərindən, müşahidəçilərdən başqa digər şəxslərin olmaları qadağandır. Seçki günü polis orqanlarının işçiləri seçki məntəqəsinə yalnız formada və məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə ictimai asayişin bərpa edilməsi məqsədilə daxil ola bilər. İctimai asayiş bərpa edildikdən sonra formada olan polis orqanlarının işçisi dərhal seçki məntəqəsini tərk etməlidir.

Seçici seçki bülletenini doldurarkən səhv etdiyini bildirdikdə, ona seçki bülleteni vermiş məntəqə seçki komissiyası üzvündən sıradan çıxmış seçki bülleteninin əvəzinə yeni seçki bülleteni verməsini xahiş edə bilər. Bu halda seçki komissiyasının üzvü seçiciyə yeni bülleten verir, seçicilərin siyahısında isə seçicinin soyadından sağda müvafiq qeydiyyat aparır. Sonradan sıradan çıxmış seçki bülleteni ləğv edilir və bu barədə ayrıca akt tərtib edilir.

Maddə 39. Seçki məntəqəsində səs səs hesablanması

Səsvermə müddəti başa çatdıqda məntəqə seçki komissiyasının sədri «yalnız seçki bülleteni alan və səsvermə otağında (kabinədə) olan seçicilər səs verə bilərlər» elanını verir.

Seçki qutuları açılmamışdan əvvəl istifadə edilməmiş seçki bülletenləri səsvermə otağında müşahidəçilərin müşahidəsi ilə məntəqə seçki komissiyasının üzvləri tərəfindən sayılır və ləğv edilir.

Həmin seçki bülletenlərinin sayı elan edilir və səsvermənin yekun protokolunda qeyd olunur. Bundan sonra məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki qutularının möhür və plomblarının salamatlığını yoxlayır, məntəqə seçki komissiyası üzvlərini və müşahidəçiləri bununla əyani surətdə tanış edərək seçki qutularını açır.

Seçki qutuları növbə ilə açılır: əvvəlcə daşınan seçki qutuları, sonra isə daşınmaz seçki qutuları.

İlk növbədə daşınan seçki qutularındakı seçki bülletenləri sayılır. Onların sayı səsvermə otağından kənarında səsvermə üçün seçicilər tərəfindən verilmiş ərizələrin sayından çox olmamalıdır. Daşınan seçki qutusu üzrə səs səs hesablanarkən, seçki bülletenlərinin ümumi sayı verilmiş ərizələrin sayından çox olarsa, daşınan seçki qutusunda bütün seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə etibarsız hesab edilir. Bu haqda akt səsvermə otağından kənarında səsvermənin keçirilməsini təmin edən məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin soyadı göstərilməklə seçkilərin yekun protokoluna əlavə edilir.

Seçki məntəqəsi üzrə seçicilərin səs səs hesablanan zaman, ən əvvəl qeyri-müəyyən formada olan, o cümlədən rəsmi hazırlanmayan, məntəqə seçki komissiyası tərəfindən təsdiqlənməmiş, eləcə də etibarsız sayılan seçki bülletenləri ayrılır.

Seçici öz iradəsini bülletendə aydın ifadə etməmişsə, bülleten etibarlı sayılır. Seçki bülleteninin etibarlılığında şübhələr yaranmışda, məntəqə seçki komissiyası məsələni səsvermə yolu ilə həll edir.

Seçki bülletenlərinin etibarsız sayılması haqqında qərar qəbul edildikdə, onun arxa tərəfində etibarsız hesab olunmanın səbəbləri göstərilməlidir. Belə qeydlər məntəqə seçki komissiyasının azı üç üzvünün imzası ilə təsdiqlənməlidir.

Etibarsız seçki bülletenləri ayrıca yığılıb bağlanır.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri tərəfindən məntəqə seçki komissiyasının üzvlərinin iştirakı ilə seçicilərin səs səs hesablanması birbaşa səsverməyə yekun vurulanadək fasiləsiz aparılır. Məntəqə seçki komissiyasının bütün üzvləri və müşahidəçilər səsvermənin nəticələri ilə tanış edilir.

Məntəqə seçki komissiyası səsvermənin nəticələri haqqında protokol tərtib edir. Protokolda səsvermənin yekunlarına dair

aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

seçicilər siyahısındaki seçicilərin ümumi sayı (ayrıca ~~etibarlı~~ əlavə siyahılarda olan seçicilər);

məntəqə seçki komissiyasına verilmiş seçki bülletenlərinin sayı;

seçki günü seçki məntəqəsində seçicilərə verilmiş bülletenlərin sayı;

səsvermə otağından kənarında səs vermiş seçicilərə verilmiş seçki bülletenlərinin sayı;

ləğv edilmiş seçki bülletenlərinin sayı;

daşınmaz seçki qutularında olan seçki bülletenlərinin sayı (müəyyənləşdirilmiş formada olmayan bülletenlər istisna olmaqla);

etibarlı hesab edilən bülletenlərin sayı;

daşınan seçki qutularında olan seçki bülletenlərinin sayı (müəyyənləşdirilmiş formada olmayan bülletenlər istisna olmaqla);

etibarsız hesab edilmiş seçki bülletenlərinin sayı (eləcə də ayrıca sətirlərdə - müəyyənləşdirilmiş formada olmayan və heç bir qeyd edilməmiş seçki bülletenlərinin sayı);

seçki bülleteninə daxil edilmiş namizədlərin soyadı, adı, atasının adı, bunlar eyni olduqda namizədlər haqqında digər məlumat;

hər bir namizədin lehinə verilmiş səslərin sayı.

Məntəqə seçki komissiyası tərəfindən səsvermənin nəticələri haqqında yekun protokolu məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin iştirakı və müşahidəçilərin müşahidəsi ilə surət çıxaran kağız vasitəsilə 3 nüsxədə tərtib olunur və məntəqə seçki komissiyasının üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokolda səsvermənin nəticələri həm sözlə, həm də rəqəmlə ifadə edilir.

Protokolla bütövlükdə və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan məntəqə seçki komissiyasının üzvü protokola xüsusi rəyini əlavə edə bilər, bu barədə protokolda müvafiq qeyd edilir.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun karandaşla yazılmasına və ona hər hansı bir düzəliş edilməsinə icazə verilmir. Məntəqə seçki komissiyasından daxil olmuş protokol yuxarı seçki komissiyasında hər hansı bir şübhə yaradarsa, həmin komissiyaya seçicilərin səslərinin həmin seçki məntəqəsində yenidən hesablanması ilə əlaqədar müvafiq məhkəməyə müraciət edə bilər; belə müraciətlə əlaqədar qərarı məhkəmə 12 saat ərzində çıxarmalıdır.

Səslərin təkrar hesablanması məntəqə seçki komissiyası tərəfindən yuxarı seçki komissiyası üzvlərinin iştirakı ilə aparılır.

Protokolun 1-ci nüsxəsinə səsvermə günü məntəqə seçki komissiyasına bu qanunun pozulması ilə əlaqədar daxil olmuş şikayətlər (ərizələr) və bunlar üzrə məntəqə seçki komissiyasının qəbul etdiyi qərarlar əlavə edilir. Şikayətlərin (ərizələrin) və mən-

təqə seçki komissiyasının qərarlarının təsdiq edilmiş surətləri protokolun 2-ci nüsxəsinə tikilir.

Protokolun 2-ci nüsxəsi, bağlanıb möhürlənmiş seçki bülletenləri, həmin bülletenlərin kəsilmiş sol küncləri, habelə səslərin hesablanması müşahidə edən müşahidəçilərin, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin siyahıları ilə birlikdə komissiyanın fəaliyyətinin sonuna kimi məntəqə seçki komissiyasının katibində saxlanılır.

Məntəqə seçki komissiyası protokolunun 1-ci nüsxəsinə imzalandıqdan sonra seçki günündən 24 saat keçməmiş müddətdə müvafiq ərazi seçki komissiyasına göndərir. Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 3-cü nüsxəsi müşahidəçilərin, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin ümumi tanışlığı məqsədi ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada seçki məntəqəsində asılır.

Seçki sənədləri, seçki bülletenləri də daxil olmaqla, seçkilərin nəticələri rəsmi elan olunduqdan sonra 10 gündən gec olmayaraq müvafiq ərazi seçki komissiyasına göndərilir.

Maddə 40. Ərazi seçki komissiyası tərəfindən səsvermənin nəticələrinin müəyyən edilməsi

Ərazi seçki komissiyası səsvermənin yekunları haqqında məntəqə seçki komissiyasının protokolları əsasında, bütün məlumatları ümumiləşdirir və müvafiq ərazidə seçki günündən ən gec 2 gün keçənədək bu ərazidə səsvermənin nəticələrini müəyyən edir.

Məntəqə seçki komissiyasının protokollarında ifadə olunan məlumatların ümumiləşdirilməsini ərazi seçki komissiyasının üzvləri birbaşa həyata keçirirlər. Səsvermənin nəticələri barədə ərazi seçki komissiyası protokol tərtib edir, bu protokola ərazi üzrə seçki məntəqələrinin sayı haqqında məlumat, məntəqə seçki komissiyalarından daxil olmuş protokolların sayı və bu Qanunun 39-cü maddəsində göstərilən məntəqə seçki komissiyalarının protokollarının ümumiləşdirilmiş məlumatları daxil edilir.

Ərazi seçki komissiyasının protokolu surət çıxarma kağızı vasitəsilə 3 nüsxədə tərtib edilir və komissiyanın bütün üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokola ərazi üzrə məntəqə seçki komissiyalarının bütün məlumatlarını ümumiləşdirən cədvəl əlavə edilir. Protokolda səsvermənin nəticələri həm sözlə, həm də rəqəmlə ifadə edilir.

Ərazi seçki komissiyasının bütövlükdə protokolla və ya onunun ayrı-ayrı hissələri ilə razı olmayan üzvü protokola öz xüsusi rəyini əlavə edə bilər. Bu halda protokolda müvafiq qeyd aparılır.

Protokolun 1-ci nüsxəsinə səsvermə günü bu qanunun pozulması ilə əlaqədar ərazi seçki komissiyasına daxil olmuş şikayətlər (ərizələr) və bu haqda seçki komissiyasının qərarları əla-

və edilir. Şikayətlərin (ərizələrin) təsdiq edilmiş surətləri və ərazi seçki komissiyasının qərarlarının surətləri protokolun 2-ci nüsxəsinə əlavə edilir. Ərazi seçki komissiyası protokolunun 1-ci nüsxəsi seçki günündən 72 saatdan gec olmayan müddətdə yekun cədvəli ilə birlikdə Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir.

Səsvermənin yekunları haqqında protokolun 3-cü nüsxəsi müşahidəçilərin və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin ümumi tanışlığı məqsədilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada ərazi seçki komissiyasında asılır. Protokolun 2-ci nüsxəsi ümumi cədvəllə məntəqə seçki komissiyasının protokolları ilə, səsvermə protokolunun tərtib edilməsini, səsvermənin yekunlarının müəyyən edilməsini müşahidəçilərin, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin siyahıları ilə birlikdə ərazi seçki komissiyasının fəaliyyəti qurtaranadək komissiyanın katibində saxlanılır.

Maddə 41. Bələdiyyələrə seçkilərin baş tutması və bələdiyyə üzvlərinin seçilməsi

Bələdiyyələrə seçkilərdə müvafiq seçki ərazisi üzrə seçici siyahılarına daxil edilmiş seçicilərin azı 25 faizi seçkilərdə iştirak edərsə, seçkilər baş tutmuş sayılır.

Seçki ərazisi üzrə müvafiq bələdiyyə üzvlərinin sayına uyğun sayda səsvermədə daha çox səs toplamış namizədlər seçilmiş sayılırlar.

Bir neçə namizəd eyni miqdarda səs topladıqda, onların arasından bələdiyyə üzvünü müəyyən etmək məqsədilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada seçki günündən 48 saatdan gec olmayaraq ərazi seçki komissiyası tərəfindən qeyd olunan namizədlərin (onların vəkillərinin və müşahidəçilərin) iştirakı ilə püşkatma keçirilir və püşkatmanın keçirilməsi haqqında müvafiq sənədlər ərazi seçki komissiyasının protokolunun 1-ci nüsxəsi və yekun cədvəli ilə birlikdə Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir.

Maddə 42. Bələdiyyələrə seçkilərin nəticələrinin elan edilməsi

Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilər günündən başlayaraq ən gec 20 gün müddətində Azərbaycan Respublikası üzrə bələdiyyələrə seçkilərin yekunlarını elan edir.

Maddə 43. Bələdiyyələrə seçilmək haqqında vəsiqə

Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş nümunədə bələdiyyə üzvü seçilmək haqqında vəsiqə seçkilərin yekunları elan olunduqdan sonra 5 gün müddətində ərazi seçki komissiyası tərəfindən verilir.

Maddə 44. Seçkilərin etibarsız sayılması

Seçkilərin gedişində onların nəticəsinə ciddi təsir göstərən qanun pozuntusuna yol verilərsə, bu halda ərazi seçki komissiya-

sı seçkilərin etibarsız hesab edilməsi barədə qərar qəbul edir.

Maddə 45. Təkrar seçkilər

Bələdiyyə seçkiləri baş tutmamış sayılırsa və ya etibarsız hesab edilərsə, Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı bu Qanunun müddəalarına uyğun olaraq 3 aydan gec olmayan müddətdə təkrar seçkilər keçirilir.

Maddə 46. Əlavə seçkilər

Bələdiyyə üzvləri tam tərkibdə seçilmədikdə və ya onların səlahiyyətinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə və bunun nəticəsində bələdiyyənin tərkibi 2/3 hissədən az olduqda Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə 3 aydan gec olmayan müddətdə əlavə seçkilər keçirilir.

Maddə 47. Bələdiyyələrə seçkilərin yekunlarının və səsvermənin nəticələrinin dərc olunması

Bələdiyyələrə seçkilərin keçirildiyi gündən iki aydan gec olmayaraq Mərkəzi Seçki Komissiyası özünün rəsmi mətbuat orqanında səsvermənin nəticələri haqqında məlumatı, eləcə də bütün ərazi və məntəqə seçki komissiyaları üzrə tam məlumatları dərc edir.

VII fəsil

YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 48. Sıradan çıxmış bələdiyyə üzvlərinin yerinin tutulması

Bələdiyyə üzvü vəfat etdikdə və ya onun səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə ərazi seçki komissiyasının təqdimatına əsasən Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə bu Qanunun tələblərinə uyğun olaraq 3 aydan gec olmayan müddətdə yeni seçkilər keçirilir.

Maddə 49. Seçki sənədlərinin saxlanması

Seçki sənədləri 6 ay müddətində saxlanılır, bu müddətdən sonra isə Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada ləğv olunur.

Maddə 50. Qanunun qüvvəyə minməsi qaydası

Bu Qanun imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

VIII fəsil

KEÇİD MÜDDƏALARI

1. İlk bələdiyyə seçkilərini keçirmək üçün seçki əraziləri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən bir qayda olaraq inzibati-ərazi vahidləri əsasında müəyyənləşdirilir.

2. İlk bələdiyyə seçkiləri dövlət büdcəsi hesabına keçirilir.

3. Məcburi köçkünlər müvəqqəti məskunlaşdıqları ərazilər üzrə bələdiyyə seçkilərində iştirak edirlər.

4. Məcburi köçkünlər müvəqqəti məskunlaşdıqları ərazilər üzrə bu Qanunun tələblərinə uyğun olaraq bələdiyyə üzvü seçilə bilərlər.

Heydər ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 iyul 1999-cu il

**«BƏLƏDİYYƏLƏRƏ SEÇKİLƏRİN QAYDALARI
HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN**

F Ö R M A N I

«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Qanununun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkiləri 1999-cu il dekabrın 12-nə təyin edilsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 20-ci maddəsinin birinci və ikinci hissələrində, 34-cü maddəsinin dördüncü hissəsində, 36-cı maddəsinin birinci hissəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini rayon (şəhər) icra hakimiyyətləri həyata keçirirlər.

3. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına təklif edilsin:

xarici dövlətlərin seçki komissiyalarının nümayəndələrini Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərinə onları müşahidə etmək üçün dəvət etsin və beynəlxalq müşahidəçilərin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri köməklik göstərsin;

Azərbaycan Respublikasında 1999-cu il dekabrın 12-nə keçirilməsi təyin edilmiş bələdiyyə seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı dövlət büdcəsindən zəruri olan həcmdə maliyyə vəsaitinin ayrılmasına dair təkliflərini bir ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın:

bir ay müddətində Azərbaycan Respublikasında 1999-cu il dekabrın 12-nə keçirilməsi təyin edilmiş ilk bələdiyyə seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasının təklifi nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının Dövlət büdcəsindən zəruri olan həcmdə ma-

liyyə vəsaitinin ayrılması üçün lazımi tədbirlər görsün;

beynəlxalq müşahidəçilərin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri köməklik göstərsin;

öz səlahiyyətləri daxilində «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

5. Rayon (şəhər) icra hakimiyyəti orqanlarına tapşırılsın:

«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 20-ci maddəsinin birinci hissəsinə müvafiq olaraq müəyyən olunmuş formada seçicilərin siyahısını məntəqə seçki komissiyalarına təqdim etsinlər;

«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 20-ci maddəsinin ikinci hissəsinə müvafiq olaraq seçicilər haqqında məlumatın vəziyyətini vaxtaşırı dəqiqləşdirsinlər;

«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 34-cü maddəsinin dördüncü hissəsində müəyyən edilmiş qaydada nəşr olunmuş təbliğat materiallarının asılması və yığıdırılması üçün xüsusi yerlər ayırsınlar;

«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 36-cı maddəsinin birinci hissəsində müəyyən edilmiş qaydada məntəqə seçki komissiyaları üçün səsvermə otaqları ayırsınlar.

6. Mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına, dövlət konsernləri və şirkətlərinə, dövlət müəssisə, idarə və təşkilatlarına tapşırılsın ki, bələdiyyələrə seçkilər üzrə seçki komissiyalarına onların qanunla müəyyən edilmiş səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsində köməklik etsinlər.

7. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təklif edilsin ki, beynəlxalq parlamentlərarası təşkilatların və xarici ölkələrin parlamentlərinin nümayəndələrini Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərini müşahidə etmək üçün dəvət etsin.

8. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinə tapşırılsın:

Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarında yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçkilərdə iştirakının müəşəkkil keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə birlikdə zəruri olan tədbirləri həyata keçirsin;

bələdiyyə seçkilərini müşahidə etmək üçün xarici dövlətlərin hökumətlərinə və beynəlxalq təşkilatlara müraciət edib, onların nümayəndələrini respublikaya dəvət etsin;

- Bu Fərman barədə xarici dövlətlərə və beynəlxalq təşkilatlara məlumat versin.

9. Kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərlərinə tövsiyə edilsin ki, bələdiyyə seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar müntəzəm şəkildə məlumat və materialların verilməsini təmin etsinlər.

10. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 27 iyul 1999-cu il

"BƏLƏDİYYƏLƏRƏ SEÇKİLƏRİN QAYDALARI HAQQINDA" AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNUNA DƏYİŞİKLİKLƏRİN EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alır**:

I. "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999-cu il, № 7, maddə 406) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 3-cü maddənin dördüncü hissəsi aşağıdakı nedaksiyada verilsin:

«Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 7-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan ağır cinayətlərə görə (8 dekabr 1960-cu il nedaksiyasında) və 2000-ci il sentyabrın 1-dən qüvvədə olan Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 15.4-cü və 15.5-ci maddələrində nəzərdə tutulan ağır və ya xüsusilə ağır cinayətlərə görə məhkum edilmiş şəxslər, məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş hökmü ilə cəzaçəkmə müəssisələrində cəza çəkənlər bələdiyyə üzrə seçilə bilməzlər»;

2. 4-cü maddənin ikinci hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

«Bələdiyyələrə seçkilər üzrə səsvermə, bir qayda olaraq, bazar günü keçilir».

II. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 17 aprel 2001-ci il

"BƏLƏDİYYƏLƏRƏ SEÇKİLƏRİN QAYDALARI HAQQINDA" AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ 2 İYUL 1999-CU İL TARİXLİ QANUNUNA I SAYLI ƏLAVƏ

№:

imza vərəqəsi

(Azərbaycan Respublikasının rayonu, şəhəri, qəhərdə rayonu, qəsəbəsi, kəndi) _____

doğul-

yaşayan,

Azərbaycan Respublikası vətəndaşı-

nin

bələdiyyə üzvlüyünə namizəd irəli sürülməsini müdafiə edirik.

Sıra nömrəsi	İmza edən vətəndaşın soyadı, adı, atasının adı	Doğulduğu tarix (18 yaşlı şəxsin əlavə olaraq doğulduğu ay və gün)	Yaşayış yerinin ünvanı (rayon, şəhər, qəhərdə rayon, qəsəbə, kənd, küçə, ev, mənzil nömrəsi)	Şəxsiyyət təsdiq edən sənədin (onu əvəz edən sənədin) seriyası və nömrəsi	İmza tarixi	İmza
1						
2						
3						
4						
5						

İmza vərəqəsini təsdiq edirəm:

(İmzama toplamış şəxsin soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yeri, şəxsiyyət vəsiqəsinin (onu əvəz edən sənədin) seriyası və nömrəsi)

BƏLƏDİYYƏLƏRİN STATUSU HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına uyğun olaraq bu Qanun yerli özünüidarəni həyata keçirən bələdiyyələrin yara dılması prinsiplərini, rolunu, yerli özünüidarənin hüquqi, iqtisadi və maliyyə əsaslarını, onun həyata keçirilməsi üçün ödənilməli təminatlarını müəyyənləşdirir.

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Yerli özünüidarə anlayışı

Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarə vətəndaşların fəaliyyətinin təşkilinin ehtiva edən qeyri-dövlət sistemidir ki, bu sistem qanun çərçivəsində onlara yerli əhəmiyyətli məsələləri müstəqil və sərbəst şəkildə həll etmək hüququnu həyata keçirmək imkanı verir. Bu hüququ Qanunla müəyyən edilmiş qaydada ümumi, bərabər, birbaşa seçki hüququ əsasında sərbəst, şəxsi və gizli səsvermə yolu ilə seçilmiş bələdiyyə üzvlərindən ibarət nümayəndəli kollegial orqanlar (bələdiyyələr) və ya vətəndaşların yığıncaqları həyata keçirirlər. Bələdiyyələr öz vəzifələrini yerinə yetirmək məqsədilə onların qarşısında məsuliyyət daşıyan, daımlı fəaliyyət göstərən icra strukturları yarada bilərlər.

Maddə 2. Əsas anlayışlar

1. Bələdiyyə - Qanunla müəyyən edilmiş ərazi hüdudları daxilində yerli özünüidarəetmə formasıdır. Bələdiyyənin öz mülkiyyəti, yerli büdcəsi və seçkili bələdiyyə orqanları olur və o, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə və bu Qanunla səlahiyyətlərinə aid edilmiş yerli əhəmiyyətli məsələləri müstəqil surətdə həll edir. Bələdiyyələr bərabərlik əsasında qurulur və fəaliyyət göstərirlər.

2. Bələdiyyə orqanları - bələdiyyə tərəfindən yaradılan, yerli əhəmiyyətli məsələləri həll etmək səlahiyyətləri verilən və dövlət orqanları sistemində daxil olmayan seçkili və başqa orqanlardır.

3. Yerli əhəmiyyətli məsələlər - bələdiyyə əhalisinin həyat fəaliyyətinin bilavasitə təmin edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə müəyyənləşdirilən məsələlərdir.

4. Yerli rəy sorğusu - yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində vətəndaşların rəyinin öyrənilməsidir.

5. Bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxsi - əhalinin bilavasitə və ya nümayəndəli yerli özünüidarə orqanının öz tərkibindən seçdiyi, bələdiyyənin nizamnaməsinə uyğun yerli əhəmiyyətli məsələləri həll etmək səlahiyyətləri verilmiş vəzifəli şəxsdir.

6. Bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxsi - yerli özünüidarə orqanlarında təşkilatçılıq-sərəncamçılıq funksiyalarını yerinə yetirən və dövlət qulluqçuları kateqoriyasına aid olmayan, kontrakt (əmək müqaviləsi) üzrə işləyən şəxsdir.

7. Bələdiyyə mülkiyyəti - bələdiyyəyə mənsub olan bütün növ daşınar və daşınmaz əmlakdır.

8. Yerli vergilər və ödənişlər - ərazisində yaşayan əhalinin rəyi nəzərə alınmaqla bələdiyyənin müstəqil surətdə müəyyənləşdirdiyi vergilər və ödənişlərdir.

9. Bələdiyyə qulluğu - yerli özünüidarə orqanlarının səlahiyyətlərini icra etmək üçün həmin orqanlarda daimi peşə fəaliyyətidir.

10. «Bələdiyyə» və «yerli özünüidarə» terminləri və bunların iştirakı ilə düzəlməli söz birləşmələri bələdiyyə, onların orqanları, yerli özünüidarə funksiyalarının həyata keçirilməsi ilə bağlı olan müəssisə, idarə və təşkilatlar, mülkiyyət obyektləri və başqa obyektlər barəsində, habelə əhali tərəfindən yerli özünüidarənin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar digər hallarda işlədilir.

Maddə 3. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının yerli özünüidarəni həyata keçirmək hüququ

1. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları yaşadıkları ərazilərdə yerli özünüidarə hüququnu bələdiyyələrə seçkilər, öz iradəsini birbaşa ifadə etmək, rəy sorğusu, müstəqil fikir söyləmək, təkliflər vermək vasitəsilə və digər formalarda həyata keçirirlər.

2. Vətəndaşlar irqindən, milliyyətindən, cinsindən, dilindən, mənşəyindən, əmlak və vəzifə mövqeyindən, dinə münasibətindən, əqidəsindən, peşəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə münasibətindən asılı olmayaraq, yerli özünüidarəni həm bilavasitə, həm də öz nümayəndələri vasitəsilə həyata keçirə bilərlər.

3. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının yerli özünüidarə orqanlarına seçmək və seçilmək hüququ vardır.

4. Bələdiyyə qulluğu Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları üçün eyni dərəcədə müvəssərdir.

5. Hər bir vətəndaşın bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə müraciət etmək hüququ vardır.

6. Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri insan və vətəndaş hüquqlarına və azadlıqlarına bilavasitə aid sənəd və materiallarla hər bir vətəndaşın tanış olmaq, habelə qa-

nunla xüsusi hallar nəzərdə tutulmayıbsa, bələdiyyələrin fəaliyyəti haqqında tam məlumat almaq imkanını təmin etməyə, seçicilərin tapşırıqlarını yerinə yetirməyə borcludurlar.

Maddə 4. Yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramları

1. Yerli sosial müdafiə proqramları bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilən vətəndaşlar kateqoriyasına dövlət sosial təminatından əlavə sosial təminatlar müəyyən edir. Həmin təminatlar mütləq və birdəfəlik ola bilər.

2. Yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarından məqsəd dövlətin həyata keçirdiyi sosial inkişaf proqramlarında nəzərdə tutulmayan və ya onlara əlavə olaraq yerli əhəmiyyətli sosial inkişaf məsələlərini həll etməkdir. Həmin proqramlar məktəbəqədər tərbiyə, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, yaşayış və qeyri-yasayış binalarının saxlanması və istifadə edilməsi, sanitariya müəssisələrinin təşkili, saxlanması və inkişafı, mənzil tikintisi, yerli əhəmiyyətli su mənbələrindən istifadə, su təchizatının və kanalizasiya təsərrüfatının təşkili, saxlanması və inkişafı, yanacaq təchizinin və satışının təşkili, yerli əhəmiyyətli yolların tikilməsi və saxlanması, mərasim xidmətlərinin təşkili və qəbiristanların qorunması, yerli nəqliyyat və rabitə xidmətinin təşkili, ticarət, ictimai işə və məişət xidmətinin təşkilinə şərait yaradılması, mədəniyyət müəssisələrinin inkişafına yardım göstərilməsi, tarix və mədəniyyət abidələrinin saxlanması, informasiya xidmətinin təşkili, kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyəti üçün şərait yaradılması, kimsəsizlərə, xəstələrə, qocalara, maddi imkansızlara, valideyn himayəsindən məhrum olmuş, həmçinin istedadlı uşaqlara əlavə yardım, fiziki tərbiyə və idmanın inkişafına yardım göstərilməsi, əhəlinin məşğulluğuna, adamların peşələri üzrə işlə təmin olunmasına kömək göstərilməsi və yerli infrastrukturun digər sahələrini əhatə edə bilər.

3. Yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarını həyata keçirərkən bələdiyyələr bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən məsələlər üzrə dövlət orqanlarının müvafiq proqramlarının həyata keçirilməsinə müdaxilə edə bilməzlər.

Maddə 5. Yerli iqtisadi inkişaf proqramları

1. Yerli iqtisadi inkişaf proqramlarından məqsəd dövlətin həyata keçirdiyi iqtisadi inkişaf proqramlarında nəzərdə tutulmayan və ya onlara əlavə olaraq yerli əhəmiyyətli iqtisadi inkişaf məsələlərini həll etməkdir. Həmin proqramlar aqrar, sənaye, rabitə, nəqliyyat və digər sahələri əhatə edə bilər.

Yerli iqtisadi inkişaf proqramlarında bələdiyyə torpaqlarından və dövlətin bələdiyyələrə verdiyi əmlakdan səmərəli istifadə yolları göstərilir.

2. Yerli iqtisadi inkişaf proqramlarını həyata keçirərkən bə

lədiyyələr dövlət orqanlarının səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsinə müdaxilə edə bilməzlər.

Maddə 6. Yerli ekoloji proqramlar

1. Yerli ekoloji proqramlardan məqsəd dövlətin həyata keçirdiyi ekoloji proqramlarda nəzərdə tutulmayan və ya onlara əlavə olaraq yerli əhəmiyyətli ekoloji təmizlik məsələlərinin həllinə yerli əhəlinin hamılıqla cəlb edilməsidir. Həmin proqramlara yerli şəraitdə mövcud olan ekoloji tarazlığın qorunub saxlanması, bələdiyyə ərazisinin yaşıllaşdırılması və abadlaşdırılması, məişət tullantılarının toplanması və emalı, suyun, havanın, torpağın hər cür çirklənmədən qorunması, qonşu bələdiyyələrlə birgə ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi və yerli əhəmiyyətli digər tədbirlər daxil edilə bilər.

2. Bələdiyyələr dövlətin ekoloji proqramları ilə yerli ekoloji proqramların əlaqələndirilməsinə, müəyyən hallarda birgə tədbirlərin həyata keçirilməsinə yardım göstərir.

Maddə 7. Yerli özünüidarəyə dair qanunvericilik

Yerli özünüidarəyə dair qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından və qanunlarından, Azərbaycan Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarından (Naxçıvan Muxtar Respublikasında isə həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasından və qanunlarından, Naxçıvan Muxtar Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarından) ibarətdir.

Maddə 8. Bələdiyyənin nizamnaməsi

1. Bələdiyyənin nizamnaməsi bələdiyyənin iclasları və ya vətəndaşların yığıncaqları tərəfindən qəbul edilir.

2. Bələdiyyənin nizamnaməsində aşağıdakılar göstərilir:

1) qanunla müəyyən edilmiş bələdiyyə ərazisinin hüdudları və tərkibi;

2) bələdiyyə orqanlarının adları, strukturu, səlahiyyətləri və formalaşdırılması qaydası;

3) bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin səlahiyyət müddəti;

4) bələdiyyə aktlarının qəbul edilməsi və qüvvəyə minməsi qaydası;

5) bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin məsuliyyətinin əsasları və növləri;

6) bələdiyyə üzvlərinin, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin statusu və sosial təminatları, onların səlahiyyətlərinə xitam verilməsi əsasları və qaydası;

7) bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hüquqları üçün təminatlar;

8) bələdiyyə qulluğu təşkilinin şərtləri və qaydası;

9) yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin iqtisadi və ma-

liyyə əsasları, bələdiyyə mülkiyyətinə sahibliyin, ondan istifadənin və ona sərəncam verilməsinin ümumi qaydası;

10) Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq yerli özünüidarənin təşkilinə, bələdiyyələrin və bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətinə və fəaliyyət qaydasına dair digər maddələr.

3. Bələdiyyənin nizamnaməsi Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada dövlət qeydiyyatına alınmalıdır. Bələdiyyə nizamnamələrinin qeydiyyatı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

4. Bələdiyyənin nizamnaməsini dövlət qeydiyyatına almaqdan imtina edilməsinə ancaq onun Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, Azərbaycan Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarına (Naxçıvan Muxtar Respublikasında isə həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, Naxçıvan Muxtar Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarına) zidd olması əsas verə bilər. Dövlət qeydiyyatına alınmadan imtina edilməsi barədə vətəndaşlar və bələdiyyələr məhkəmə qaydasında şikayət verə bilərlər.

5. Bələdiyyənin nizamnaməsi qeydiyyata alındığı gündən qüvvəyə minir.

Maddə 9. Bələdiyyələrə dövlət himayəsi

Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanları bələdiyyələrin təşəkkülü və inkişafı üçün zəruri hüquqi, təşkilati və maddi-maliyyə şəraiti yaradır və yerli özünüidarə hüququna həyata keçirməkdə əhəliyyə kömək göstərirlər.

Maddə 10. Bələdiyyələrin ittifaqları

1. Bələdiyyələr öz fəaliyyətini əlaqələndirmək, hüquq və mənafeələrini daha səmərəli həyata keçirmək məqsədilə ittifaqlar yarada bilərlər. Həmin ittifaqlar qanunvericiliyə uyğun qaydada qeydiyyata alınmalıdır.

2. Bələdiyyə ittifaqlarına bələdiyyələrin səlahiyyətləri verilməz.

Maddə 11. Bələdiyyələrin möhürü, ştampları, bank hesabı

Bələdiyyələr hüquqi şəxsdir, onların öz möhürü, ştampları bankda hesabı olur.

II fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏRİN ƏRAZİ ƏSASLARI

Maddə 12. Bələdiyyələrin əraziləri

1. Yerli özünüidarəni Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə təsdiq edilmiş ərazilərdə yaradılan bələdiyyələr həyata keçirirlər.

2. Müəyyən ərazidə əhalinin sayına görə vətəndaşlar yerli

özünüidarəni həyata keçirmək hüququndan məhrum edilə bilərlər.

Maddə 13. Bələdiyyə ərazilərinin müəyyənləşdirilməsi və dəyişdirilməsi

Bələdiyyə ərazilərinin müəyyənləşdirilməsi və dəyişdirilməsi, o cümlədən bələdiyyələr təşkil edilərkən, birləşdirilərkən, yenidən təşkil edilərkən və ya ləğv olunarkən onların hüquqlarının müəyyənləşdirilməsi və dəyişdirilməsi tarixi və digər yerli xüsusiyyətləri, müvafiq ərazi əhalisinin rəyi nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

III fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏR, BƏLƏDİYYƏ ORQANLARI VƏ ONLARIN VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏRİ

Maddə 14. Bələdiyyələr və bələdiyyə orqanları

1. Bələdiyyələr Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, bu Qanuna və özlərinin nizamnamələrinə əsasən təşkil edilən, bələdiyyə üzvlərindən ibarət olan seçkilə yerli özünüidarə orqanlarıdır.

2. Bələdiyyələrin say tərkibi «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyənləşdirilir.

3. Bələdiyyələrin nizamnamələrinə uyğun olaraq bələdiyyə orqanları yaradılır və onlara yerli özünüidarə məsələlərini həll etmək üçün səlahiyyətlər verilir.

4. Bələdiyyələr və onların orqanları dövlət hakimiyyəti orqanları sistemində daxil deyildir. Dövlət orqanları və dövlətin vəzifəli şəxsləri tərəfindən yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinə yol verilmir.

5. Bələdiyyələrin və onların orqanlarının strukturu bu Qanuna və bələdiyyələrin nizamnamələrinə uyğun müəyyənləşdirilir.

Maddə 15. Bələdiyyə üzvü

1. Bələdiyyə üzvü - bələdiyyə seçkilərində seçilmiş, mandatı ərazi seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş şəxsdir.

Bələdiyyənin iclaslarında bələdiyyə üzvünün müzakirə olunan məsələlər barəsində çıxış etmək, təkliflər və düzəlişlər vermək, qeydlər etmək, çıxış edənlərə və ya təyin edilməsinə razılıq verilən vəzifələrə göstərilmiş namizədlərə sual vermək, arayıq vermək, səsvermədə iştirak etmək hüququ vardır.

2. Əmək haqqını bələdiyyədən alan bələdiyyə üzvünün əsas iş yeri bələdiyyə hesab olunur. Əmək haqqı bələdiyyə tərəfindən ödənilməyən bələdiyyə üzvü öz səlahiyyətini həyata keçirərkən istehsal və ya xidmət fəaliyyətini dayandırmır. Bələ-

diyyə üzvü bələdiyyənin və tərkibinə seçildiyi daimi komissiyanın iclasları zamanı daimi iş yerində orta əmək haqqı saxlanılmaqla öz istehsal və ya xidmət vəzifəsini yerinə yetirməkdən azad edilir.

3. Bələdiyyə üzvü bələdiyyənin, bələdiyyənin iclasları arasındakı dövrə isə bələdiyyə sədrinin qabaqcadan razılığı olmadan əmək müqaviləsi ilə işlədiyi yerdə müdiriyyətin təşəbbüsü ilə işdən çıxarıla bilməz, yaxud intizam tənbehi qaydasında azmaşlı işə keçirilə bilməz.

4. Bələdiyyə üzvü 6 ayda bir dəfədən az olmayaraq seçicilərinə hesabat verir.

5. Bələdiyyə üzvü daimi yaşamaq üçün bələdiyyənin hüduqlarından kənara köçdükdə və ya başqa səbəblərdən öz bələdiyyə ərazisində bələdiyyə üzvlüyü vəzifələrini yerinə yetirə bilmədikdə bələdiyyə üzvlüyü səlahiyyətlərini öhdəsindən götürməsi haqqında bələdiyyəyə ərizə verir. Bələdiyyənin növbəti yığıncağı bələdiyyə üzvünün ərizəsinə baxıb müvafiq qərar qəbul edir və bu qərarı həmin dairənin seçicilərinin nəzərinə çatdırır.

6. Bələdiyyə üzvü səlahiyyət müddəti ərzində hər hansı səbəbdən bələdiyyə tərkibindən çıxdıqda müvafiq bələdiyyə ərazisində «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq seçkilər keçirilir.

Maddə 16. Bələdiyyənin iclası

1. Bələdiyyənin iclasları ayda bir dəfədən az olmayaraq bələdiyyənin sədri tərəfindən çağırılır. Bələdiyyənin iclası bələdiyyə üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

2. Bələdiyyənin iclasları bələdiyyə ərazisində yaşayan əhəlinin azı on faizinin, yaxud bələdiyyə üzvlərinin üçdə bir hissəsinin təşəbbüsü ilə çağırılır.

3. Bələdiyyənin iclaslarında bələdiyyə üzvlərinin və digər iştirakçıların məsuliyyəti bələdiyyənin nizamnaməsi ilə tənzimlənir.

4. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 145-ci maddəsinin II hissəsinə uyğun olaraq, bələdiyyə iclaslarında baxılan məsələlərə dair bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qərarlar qəbul edilir.

5. Bələdiyyənin bütün iclasları protokollaşdırılır.

Maddə 17. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları

1. Bələdiyyə öz səlahiyyətinə aid məsələlərin qabaqcadan nəzərdən keçirilməsi və hazırlanması üçün, habelə bələdiyyənin qərarlarının həyata keçirilməsinə yardım göstərilməsi, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisə, idarə və təşkilatların fəaliyyətinə nəzarət üçün daimi və başqa komissiyalar yarada bilər.

2. Daimi və başqa komissiyalar səlahiyyətləri daxilində fəaliyyətlərinin təşkili məqsədilə öz işinə ekspertlər cəlb edə bilər.

3. Daimi və başqa komissiyalar yaradılarkən yerli əhəmiyyətli məsələlər nəzərə alınır və onlar «Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları haqqında» əsasnamə, bələdiyyənin nizamnaməsi əsasında fəaliyyət göstərir.

4. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyalarının əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

1) yerli əhəmiyyətli sosial müdafiə və sosial inkişaf, ekologiya, iqtisadi inkişaf, yerli xidmət üzrə proqramlar hazırlayıb, bələdiyyənin iclasına və ya yerli əhəlinin müzakirəsinə çıxarmaq;

2) yerli əhəmiyyətli məsələləri müzakirə etmək, bələdiyyə iclaslarında müzakirə üçün proqramlar, arayışlar, qərar layihələri və başqa materiallar hazırlamaq;

3) bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlamaq;

4) seçicilərin tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinin təşkilinə və yoxlanılmasına kömək etmək.

5. Daimi və başqa komissiyalar onları seçmiş bələdiyyə qarşısında məsuliyyət daşıyır və ona hesabat verir.

Maddə 18. Bələdiyyənin icra orqanı

Bələdiyyənin icra orqanı onun icra aparatıdır. İcra aparatı bələdiyyənin sədrindən və onun bu Qanunla və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada formalaşdırdığı struktur bölmələrindən və bələdiyyənin nizamnaməsinə müvafiq surətdə yaradılan digər icra strukturlarından ibarətdir.

Bələdiyyənin icra aparatının fəaliyyətinə bələdiyyənin sədri rəhbərlik edir.

Yerli əhəliyə xidmət, iqtisadi və sosial inkişaf proqramlarını həyata keçirmək üçün yaradılan icra strukturlarının rəhbərlərini bələdiyyə şurasının qərarına əsasən bələdiyyənin sədri təyin edir.

Maddə 19. Bələdiyyənin sədri və sədr müavini

1. Bələdiyyənin sədri yeni seçilmiş bələdiyyənin birinci iclasında bələdiyyə üzvləri sırasından açıq və ya gizli səsvermə yolu ilə seçilir. Bələdiyyənin sədri bələdiyyə üzvlərinin yarısından çoxunun səsini topladıqda seçilmiş hesab olunur.

2. Ehtiyac olduqda bələdiyyə bələdiyyə sədrinin müavinlərini seçir. Bələdiyyə sədrinin müavinləri bələdiyyə üzvləri sırasından açıq və ya gizli səsvermə yolu ilə seçilir. Bələdiyyə sədrinin müavinləri bələdiyyə üzvlərinin yarısından çoxunun səsini topladıqda seçilmiş hesab olunur.

3. Bələdiyyənin sədri və onun müavinləri bu maddənin 1-ci və 2-ci bəndlərində göstərilən qaydada vaxtından əvvəl vəzifədən azad edilə bilərlər.

4. Bələdiyyənin sədri əmr və sərəncamlar verir, bələdiyyənin

qərarlarını imzalayır.

5. Bələdiyyə sədrinin müavini bələdiyyə sədrinin ona aid etdiyi məsələləri həll edir, bələdiyyə sədri olmadıqda onun səlahiyyətlərini həyata keçirir.

Maddə 20. Bələdiyyə üzvlərinin və bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin statusu

1. Bələdiyyə üzvlərinin, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin öz səlahiyyətlərini maneəsiz və səmərəli həyata keçirməsinə, hüquqlarının, şərəf və ləyaqətinin müdafiəsinə dövlət təminat verir.

2. Bələdiyyə üzvünün səlahiyyət müddəti beş ildir.

3. Bələdiyyə üzvünün səlahiyyətləri onun seçildiyi gündən başlanır və bələdiyyənin yeni tərkibinin işə başladığı gün qurtarır. Bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxsinin səlahiyyətləri onun vəzifəyə seçildiyi gündən başlanır və yeni vəzifəli şəxsin seçildiyi gün qurtarır.

4. Bələdiyyə üzvləri, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxsləri bələdiyyənin nizamnaməsinə uyğun olaraq öz səlahiyyətlərini daimi əsasda icra edə bilirlər.

5. Öz səlahiyyətlərini daimi əsasda icra edən bələdiyyə üzvlərinin, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin bu vəzifələrdə çalışmaqla bağlı sosial təminatları Azərbaycan Respublikasının qanunları və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyənləşdirilir.

Maddə 21. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi əsasları

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri aşağıdakı hallarda itirilmiş hesab edilir:

1) barəsində məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökmü və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqinə dair qərarı olduqda;

2) fəaliyyət qabiliyyətsizliyi və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmə tərəfindən müəyyən edildikdə;

3) Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığından çıxdıqda, başqa dövlətin vətəndaşlığını qəbul etdikdə və ya digər dövlət qarşısında öhdəlik götürdükdə;

4) vəfat etdikdə;

5) məhkəmə tərəfindən ölmüş elan edildikdə və ya itkin düşmüş hesab edildikdə.

Maddə 22. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilməsi əsasları

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə onların səlahiyyət müddəti qurtarıqda xitam verilir.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə aşağıdakı əsaslara görə vaxtından əvvəl xitam verilə bilər:

1) bələdiyyə seçkiləri zamanı səsərin düzgün hesablanmadığı aşkar edildikdə;

2) öz arzusu ilə bələdiyyə üzvlüyündən çıxmaq barədə yazılı ərizə verdikdə;

3) bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün qanunla müəyyən edilmiş tələblərə uyğun gəlmədiyi aşkar edildikdə;

4) qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarında məsul vəzifə tutduqda;

5) dörd aydan artıq müddətdə xəstəliyi ilə əlaqədar vəzifəsini yerinə yetirməsinin qeyri-mümkünlüyü barədə məhkəmə tərəfindən təşkil edilmiş xüsusi həkim komissiyasının rəyi olduqda;

6) bələdiyyənin nizamnaməsində göstərilən müddətdə bələdiyyə iclaslarını üzürsüz səbəbdən buraxdıqda.

Maddə 23. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və səlahiyyətlərinə xitam verilməsi qaydası

Bu Qanunun 21-ci və 22-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əsaslar olduqda bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və səlahiyyətlərinə xitam verilməsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 144-cü və 145-ci maddələrinə müvafiq surətdə bələdiyyə iclasının sadə səs çoxluğu ilə qəbul etdiyi qərarı əsasında həll edilir.

Bu Qanunun 21-ci maddəsinin 1-ci, 2-ci, 3-cü, 5-ci bəndlərində və 22-ci maddəsinin 1-ci, 3-cü, 5-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş əsaslar olduqda bələdiyyənin qərarı məhkəmənin qüvvəyə minmiş qərarından sonra qəbul edilir.

Maddə 24. Bələdiyyələrin digər orqanları və vəzifəli şəxsləri
Bələdiyyənin nizamnaməsində digər orqanların yaradılması və müvafiq vəzifəli şəxslərin təyin olunması nəzərdə tutula bilər.

Maddə 25. Bələdiyyə qulluğu

1. Bələdiyyə orqanlarında vəzifə tutan şəxslər bələdiyyə qulluqlarıdır.

2. Bələdiyyə qulluğunun hüquqi tənzimlənməsi, o cümlədən bələdiyyə qulluqçusunun statusu, bələdiyyə qulluğunun həyata keçirilməsi şərtləri və qaydası Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, qanunları və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

3. Bələdiyyə orqanlarında qulluq müddəti dövlət qulluğu haqqında qanunvericiliyə uyğun olaraq güzəştlər və təminatlar verilməsi üçün hesablanan staja daxil edilir.

IV fəsil

VƏTƏNDAŞLARIN ÖZ İRADƏSİNİ BİRBAŞA İFADƏ ETMƏSİ VƏ YERLİ ÖZÜNÜDARƏNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİNİN DİGƏR FORMALARI

Maddə 26. Yerli rəy sorğusu

1. Yerli əhəmiyyətli məsələlərə dair yerli rəy sorğusu təyin edilə bilər.

2. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsi haqqında qərarı bələdiyyə nizamnaməsinə uyğun olaraq öz təşəbbüsü ilə və ya əhalinin tələbi əsasında qəbul edir.

3. Bələdiyyə ərazisində yaşayan və seçki hüququ olan bütün vətəndaşların yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ vardır. Yerli rəy sorğusunda vətəndaşlar bilavasitə və könüllülük əsasında iştirak edirlər.

4. Yerli rəy sorğusunda səsvermə gizli və ya açıq keçirilir, vətəndaşların öz iradəsini ifadə etməsi üzərində nəzarətə yol verilmir.

5. Yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi və keçirilməsi qaydası Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq tənzimlənir.

Maddə 27. Bələdiyyələrə seçkilər

1. Bələdiyyələrə seçkilər vətəndaşların qanunla müəyyənləşdirilmiş seçki hüquqları təmin edilməklə, ümumi, bərabər, bir-başa seçki hüququ əsasında sərbəst, şəxsi, gizli səsvermə yolu ilə həyata keçirilir.

2. Bələdiyyələrə seçkilər «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçirilir.

3. Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları bələdiyyələrə seçkilərin demokratik əsasda keçirilməsinə təminat verirlər.

Maddə 28. Vətəndaşların yığıncaqları

1. Əhalisi 500 nəfərdən az olan bələdiyyələrdə yerli əhəmiyyətli məsələlərə münasibət bildirmək, təkliflər irəli sürmək, kollektiv rəy söyləmək, qərarlar qəbul etmək məqsədilə həmin bələdiyyə ərazilərində vətəndaşlar öz yığıncaqlarını keçirə bilərlər.

2. Vətəndaşların yığıncaqlarında həmin bələdiyyə ərazisində yaşayan 18 yaşı tamam olmuş vətəndaşların iştirak etmək hüququ vardır.

3. Vətəndaşların yığıncaqlarında bələdiyyənin nizamnaməsi və başqa qərarlar qəbul edilir, dəyişdirilir və ləğv olunur.

4. Vətəndaşların yığıncaqları bələdiyyənin ərazisində yaşayan və səsvermə hüququ olan vətəndaşların azı 25 faizi iştirak etdikdə səlahiyyətli.

Maddə 29. Əhalinin bələdiyyə aktları yaratmaq təşəbbüsü

Bələdiyyənin nizamnaməsinə uyğun olaraq, əhalinin yerli əhəmiyyətli məsələlərə dair bələdiyyə aktları yaratmaq təşəbbüsü göstərmək hüququ vardır. Yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində əhalinin bələdiyyələrə verdiyi bələdiyyə aktlarının layihələri hökmin əhalinin nümayəndələrinin iştirakı ilə açıq iclaslarda müzakirə olunmalı, nəticələri rəsmən elan edilməlidir.

Maddə 30. Vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə müraciəti

1. Vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə fərdi və kollektiv surətdə müraciət etmək hüququ vardır.

2. Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri vətəndaşların müraciətlərinə mahiyyəti üzrə bir ay ərzində cavab verməlidirlər.

3. Vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə müraciətlərinə cavab verilməsi müddətlərinin və qaydasının pozulması bu Qanuna, Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarına əsasən müvafiq məsuliyyətə səbəb olur.

Maddə 31. Yerli özünüidarənin həyata keçirilməsində əhalinin iştirakının digər formaları

Yerli özünüidarənin həyata keçirilməsində vətəndaşlar bu Qanunla nəzərdə tutulmuş formalarla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, bu Qanuna, başqa qanunlara və bələdiyyənin nizamnaməsinə zidd olmayan digər formalarda da (məhəllə komitələri, assosiasiyalar, xeyriyyə təşkilatları və s.) iştirak edə bilərlər.

V fəsil

YERLİ ÖZÜNÜİDARƏNİN İQTİSADI ƏSASLARI

Maddə 32. Yerli özünüidarənin iqtisadi əsasları

1. Yerli özünüidarənin iqtisadi əsaslarını bələdiyyə mülkiyyəti, yerli maliyyə, dövlət mülkiyyətində olan və bələdiyyələrin istifadəsinə verilmiş, bələdiyyə əhalisinin tələbatının ödənilməsinə xidmət edən əmlak təşkil edir.

2. Bələdiyyə öz əmlakına dair mülkiyyətçi hüququna malikdir, yəni sərbəst olaraq əmlakına sahiblik edir, ondan istifadə edir və ona sərəncam verir.

Maddə 33. Bələdiyyə mülkiyyəti

1. Bələdiyyə mülkiyyətinin tərkibinə yerli vergilər və ödənişlər hesabına formalaşan yerli büdcənin vəsaiti, bələdiyyənin büdcədənənar fondları, bələdiyyə əmlakı, habelə bələdiyyə torpaqları, bələdiyyə müəssisələri və təşkilatları, bələdiyyə mənzil fondları və qeyri-yaşayış binaları, dövlət və xüsusi mülkiyyətdə olmayan yollar, bələdiyyə təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və idman müəssisələri, digər daşınar və daşınmaz əmlak daxildir.

2. Bələdiyyələr bələdiyyə mülkiyyətini idarə edirlər. Bələdiyyə mülkiyyətinin tərkibinə daxil olan əmlak barəsində mülkiyyət hüququnu bələdiyyələr, Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş hallarda isə bilavasitə əhali həyata

keçirir.

3. Qanuna uyğun olaraq bələdiyyələr bələdiyyə mülkiyyəti obyektlərini fiziki və hüquqi şəxslərin müvəqqəti və ya daimi istifadəsinə, icarəsinə verə bilər, qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada özgəninkiləşdirə bilər, habelə bələdiyyə mülkiyyətində olan əmlak barəsində başqa əqdlər bağlaya bilər, özəlləşdirilən və ya istifadəyə verilən obyektlərdən istifadə şərtlərini müqavilə və sazişlərdə müəyyənləşdirə bilərlər.

4. Qanuna uyğun olaraq bələdiyyələr yerli əhalinin mənafeyi naminə, bələdiyyənin hüduqları daxilində olan torpaqlardan istifadə şərtlərini müəyyənləşdirə bilərlər.

5. Bələdiyyə mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi qaydasını və şərtlərini əhali bilavasitə və ya bələdiyyə müstəqil surətdə müəyyənləşdirir. Bələdiyyə mülkiyyəti obyektlərinin özəlləşdirilməsindən daxil olan vəsaitlər bütünlüklə yerli büdcəyə daxil olur.

6. Bələdiyyə mülkiyyətindən yalnız Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və bu Qanunda nəzərdə tutulmuş bələdiyyə vəzifələri üçün istifadə oluna bilər.

7. Dövlət bələdiyyə mülkiyyətini müdafiə edir, subsidiyalar, kreditlər, qrantlar vermək yolu ilə onun artmasına imkan yaradır.

Maddə 34. Bələdiyyələrin hüquqi şəxs yaratmaq hüququ

Qanuna uyğun olaraq bələdiyyələr təsərrüfat fəaliyyəti ilə və qanunvericiliklə qadağan edilməmiş başqa fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün müstəqil hüquqi şəxslər yarada bilər, onların yenidən təşkili və ləğvi məsələlərini həll edə bilərlər.

Maddə 35. Bələdiyyələrin yaratdıqları hüquqi şəxslərlə münasibətləri

1. Bələdiyyələr yaratdıqları hüquqi şəxslərin fəaliyyət məqsədlərini, şərtlərini və qaydasını müəyyənləşdirir, onların məhsulunun (xidmətlərinin) qiymətlərini və tariflərini tənzimləyir, nizamnamələrini təsdiq edir, rəhbərlərini təyin və azad edir, fəaliyyətinə dair hesabatlarını dinləyirlər.

2. Bələdiyyələrin yaratdıqları hüquqi şəxslərin rəhbərləri ilə münasibətləri mülki və əmək qanunvericiliyinə uyğun olaraq qurulur.

Maddə 36. Bələdiyyələrin digər hüquqi və fiziki şəxslərlə münasibətləri

1. Bələdiyyələrin digər hüquqi və fiziki şəxslərlə münasibətləri müqavilələr əsasında qurulur.

2. Qanuna uyğun olaraq bələdiyyə orqanları bələdiyyə ərazisinin kompleks sosial-iqtisadi inkişafında hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakını əlaqələndirə bilərlər.

3. Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, bələdiyyələr hüquqi və fiziki şəxslərlə

rin təsərrüfat fəaliyyəti üçün məhdudiyətlər müəyyənləşdirə bilməzlər.

Maddə 37. Bələdiyyə sifarişçi

Bələdiyyələr öz maddi və maliyyə vəsaitlərindən istifadə edilməklə bələdiyyə ərazisinin abadlaşdırılması, əhaliyə kommunal xidmətlər göstərilməsi, sosial infrastruktur obyektlərinin tikintisi və təmiri, müvafiq ərazi əhalisinin məişət və sosial-mədəni tələbatının ödənilməsi üçün zəruri məhsulların istehsalı, xidmətlərin göstərilməsi və digər işlərin görülməsi üçün sifarişçi kimi çıxış edə bilərlər.

Maddə 38. Bələdiyyələrin xarici iqtisadi fəaliyyəti

Bələdiyyələr yerli əhalinin mənafeyi üçün qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada xarici iqtisadi fəaliyyətlə məşğul ola bilər.

Maddə 39. Yerli büdcələr

1. Yerli büdcələr bələdiyyə büdcələrindən ibarətdir.

2. Yerli büdcələrin formalaşdırılmasını, təsdiqini və istifadə olunmasını, onların icrasına nəzarəti bələdiyyələr müstəqil həyata keçirirlər.

Maddə 40. Yerli büdcənin mədaxili və məxarici

1. Yerli vergilər və ödənişlər, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 73-cü maddəsinin II hissəsində və 144-cü maddəsinin II hissəsində nəzərdə tutulmuş əsaslarla qanunvericilik və icra hakimiyyətləri tərəfindən bələdiyyəyə verilmiş əlavə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün bələdiyyə üzrə ayrılmış müvafiq zəruri maliyyə vəsaiti, bələdiyyə əmlakının özəlləşdirilməsindən, bələdiyyə əmlakının icarəyə verilməsindən, yerli lotereyalardan, reklamlardan daxil olan vəsait, bələdiyyə müəssisə, idarə və təşkilatlarının mənfəətindən tutulan vergi, dotasiyalar, subvensiyalar, transfert ödənişləri, qanuna və bələdiyyələrin qərarlarına müvafiq surətdə digər mədaxil, habelə bələdiyyələrin fəaliyyəti nəticəsində yaranan başqa vəsait yerli büdcələrin mədaxilini təşkil edir.

2. Bələdiyyələr yerli büdcələrin vəsaiti barəsində müstəqil sərəncam verirlər.

3. Yerli büdcələrin mədaxil və məxaric hissələrində yerli əhəmiyyətli məsələlərin həllinin və bələdiyyələrə icra hakimiyyəti tərəfindən verilən səlahiyyətlərin həyata keçirilməsinin maliyyə-ləşdirilməsi ayrılıqda nəzərdə tutulur.

Maddə 41. Yerli büdcələrin təmin edilməsi

1. Qanuna uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları bələdiyyələrə verilmiş səlahiyyətlərin normal yerinə yetirilməsi kifayət edən yerli büdcələrin zəruri xərclərinin ödə-

nilməsi üçün gəlir mənbələrini təsbit etmək yolu ilə bələdiyyələrin büdcələrini formalaşdırırlar.

2. Yerli büdcələrin mədaxil hissəsi Azərbaycan Respublikasının Dövlət büdcəsi qəbul edilərkən müvafiq bələdiyyələr üzrə hər il nəzərdə tutulur. Əgər minimum yerli büdcənin mədaxil hissəsi göstərilən gəlir mənbələri hesabına təmin edilə bilmirsə, onda Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları Azərbaycan Respublikası Dövlət büdcəsinin digər gəlir mənbələrini bələdiyyələrə verə bilərlər və bu zaman yerli büdcələrin əvvəlki ildən keçən sərbəst qalıqları hesaba alınmır.

3. Bələdiyyələr onların məşğuliyyət dairəsinə aid edilmiş sahələrdə əhalinin əsas yaşayış tələbatının ödənilməsinə dövlət sosial standartlarından aşağı səviyyədə təmin edə bilməzlər. Bu standartların yerinə yetirilməsində dövlət Azərbaycan Respublikası vergilərinin və ayırmalarının müəyyən hissəsini yerli büdcələrin mədaxilinə təsbit etmək yolu ilə bələdiyyələrə kömək göstərə bilər.

4. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən qeydiyyatda alınması qaydaları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 42. Ayrı-ayrı dövlət səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsinin maliyyələşdirilməsi və bələdiyyə orqanının əlavə xərclərinin kompensasiyası

1. Bələdiyyələr tərəfindən ayrı-ayrı dövlət səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri maliyyə vəsaiti hər il Azərbaycan Respublikasının Dövlət büdcəsində nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikası dövlət orqanlarının qəbul etdikləri qərarlar nəticəsində bələdiyyənin məxarici artıb mədaxili azalarsa, qərar qəbul etmiş orqanlar kompensasiya ödəyirlər. Kompensasiyanın məbləği müvafiq qərarın qəbul olunması ilə bir vaxtda müəyyənləşdirilir. Bələdiyyələrin əlavə xərclərinə səbəb olan dövlət orqanlarının qərarlarını bələdiyyələr onlara kompensasiya kimi verilmiş vəsait həddində həyata keçirirlər.

Maddə 43. Yerli vergilər və ödənişlər

1. Yerli vergiləri, ödənişləri, habelə onların ödənilməsi üzrə güzəştləri bələdiyyələr Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun müəyyənləşdirirlər.

2. Əhali bilavasitə yerli rəy sorğusu yolu ilə, vətəndaşların yığıncaqlarında və ya bələdiyyələrin rəyini nəzərə almaqla, yerli əhəmiyyətli məsələlərin maliyyələşdirilməsi üçün sakinlərin könnüllü surətdə birdəfəlik vəsait verməsini nəzərdə tuta bilər.

3. Yerli vergilər və ödənişlər ilə bağlı qərarlar bələdiyyə üzvlərinin üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Maddə 44. Bələdiyyələrin təbii ehtiyatlardan istifadə üçün ödənişlər almaq hüququ

Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq bələdiyyələr öz ərazisində hasil edilən təbii ehtiyatların istifadəçilərindən haqq (o cümlədən natura şəklində) alırlar.

Maddə 45. Bələdiyyələrin büdcədən kənar fondları

Bələdiyyələr Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada və şərtlərlə məqsədli büdcədən kənar fondlar yarada bilərlər.

Maddə 46. Bələdiyyələrin kredit münasibətlərində iştirakı

Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq bələdiyyələr bələdiyyə lotereyaları buraxa bilər, kreditlər alıb-verə bilər, bələdiyyə bankları və digər maliyyə-kredit idarələri yarada bilərlər.

VI fəsil

YERLİ ÖZÜNÜİDARƏNİN HÜQUQİ TƏMİNATLARI

Maddə 47. Yerli özünüidarənin hüquqlarını məhdudlaşdırmanın qadağan olunması

Yerli özünüidarənin Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə müəyyənləşdirilmiş hüquqlarının məhdudlaşdırılması qadağandır.

Konstitusiyaya quruluşunun qorunması, ölkənin müdafiəsinin və dövlətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə vətəndaşların yerli özünüidarəni həyata keçirmək hüquqları yalnız qanuna əsasən və qanunda müəyyənləşdirilmiş müddətə məhdudlaşdırıla bilər.

Maddə 48. Bələdiyyə qərarlarının məcburiliyi

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 145-ci maddəsinə uyğun olaraq, bələdiyyənin qərarları bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

2. Bələdiyyənin qəbul etdiyi qərarlar bələdiyyənin ərazisində yerləşən hüquqi və fiziki şəxslərin hüquq və səlahiyyətlərinin pozulmasına yönəldilə bilməz.

3. Bələdiyyənin öz səlahiyyətləri daxilində qəbul etdiyi qərarlar təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, bələdiyyənin ərazisində yerləşən bütün hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən hökmən icra edilməlidir.

4. Bələdiyyə qərarları onları qəbul etmiş orqanlar tərəfindən ləğv oluna və ya məhkəmənin qərarı ilə etibarsız sayıla bilər.

5. Bələdiyyə qərarlarının icra edilməməsi qanuna müvafiq surətdə məsuliyyətə səbəb olur.

Maddə 49. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların

vəzifəli şəxslərinin müraciətlərinə baxılması

Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin müraciətlərinə dövlət orqanları, siyasi partiyalar, ictimai birliklər, həmkarlar ittifaqı təşkilatları, digər hüquqi şəxslər və onların vəzifəli şəxsləri bir ay müddətində baxmalıdırlar.

Maddə 50. Yerli özünüidarənin məhkəmə müdafiəsi

Bələdiyyənin ərazisində yaşayan vətəndaşlar, bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxsləri dövlət hakimiyyəti orqanlarının və dövlətin vəzifəli şəxslərinin, bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin, bələdiyyənin yaratdığı hüquqi şəxslərin, habelə ictimai birliklərin yerli özünüidarənin hüquqlarını pozan aktlarının etibarsız sayılması barədə məhkəməyə iddia verə bilərlər.

VII fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏRİN, BƏLƏDİYYƏ ORQANLARININ VƏ ONLARIN VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏRİNİN MƏSULİYYƏTİ, ONLARIN FƏALİYYƏTİNƏ NƏZARƏT

Maddə 51. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin məsuliyyəti

Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri hüquqa zidd hərəkətlərə və hərəkətsizliyə görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 52. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin fəaliyyətinə inzibati nəzarət

Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı bələdiyyə, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına riayət edilməsinə inzibati nəzarəti həyata keçirir.

Maddə 53. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən məhkəməyə şikayət verilməsi

Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) məhkəməyə qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada şikayət verilə bilər.

VIII fəsil

YEKUN VƏ KEÇİD MÜDDƏALARI

Maddə 54. Bələdiyyə mülkiyyətinin formalaşması

1. Dövlət yerli əhəmiyyətli məsələlərin həlli üçün zəruri olan torpaq payı və dövlət mülkiyyəti obyektlərini bələdiyyələrin

mülkiyyətinə verir.

2. Dövlət mülkiyyəti obyektlərinin bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi ilə bağlı yaranan mübahisələr məhkəmə qaydasında həll edilir.

3. Bələdiyyə ərazisində bələdiyyə mülkiyyətinin olmaması bələdiyyə yaratmaqdan imtina edilməsinə əsas vermir.

Maddə 55. Vətəndaşların ilk yığıncağının çağırılması

Vətəndaşların ilk yığıncağını təşəbbüs qrupu çağırır.

Təşəbbüs qrupunun yaradılması, vətəndaşların yığıncaqlarının çağırılması, keçirilməsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının müvafiq təlimatı ilə tənzimlənir.

Maddə 56. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc olunduğu gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 iyul 1999 cu il

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN STATUSU HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

FƏRMANI

«Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- dövlət mülkiyyətinin və bələdiyyə mülkiyyətinin bölünməsinə dair təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- bələdiyyə vergilərinə dair təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- «Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi» qaydalarının layihəsini

hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- «Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyatına alınması» qaydalarının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- bələdiyyələrə təbii ehtiyatlardan istifadə üçün ödənişlərə dair təklifləri hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

bələdiyyə qərarlarının icra edilməməsinə görə məsuliyyəti müəyyən edən qanun layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- öz səlahiyyətləri daxilində «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə edilsin ki, bələdiyyələrin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı olan bələdiyyə mülkiyyəti, bələdiyyə mülkiyyətinin özgəninkiləşdirilməsi, bələdiyyə qulluğu, yerli rəy sorğusu, yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin formaları, vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə müraciətləri, bələdiyyə (yerli) büdcələri haqqında və digər Azərbaycan Respublikası qanunlarının layihələrini qısa müddətdə hazırlayıb qəbul etsin.

3. Müəyyən edilsin ki:

- «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində və 8-ci maddəsinin 4-cü bəndində «Azərbaycan Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktları» müəyyən edildikdə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları nəzərdə tutulur;

- «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində və 8-ci maddəsinin 4-cü bəndində «Naxçıvan Muxtar Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktları» müəyyən edildikdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları nəzərdə tutulur;

- «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsinin 3-cü bəndində və 52-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi həyata keçirir;

- «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 41-ci maddəsinin 4-cü bəndində nəzərdə tutulmuş

«müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına tövsiyə edilsin ki, «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 55-ci maddəsinin ikinci abzasında nəzərdə tutulmuş təşəbbüs qruplarının yaradılması, vətəndaşların yığınaqlarının çağırılması, keçirilməsi qaydaları barədə təlimatı iki ay müddətində hazırlayıb təsdiq etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 iyul 1999 cu il

BƏLƏDİYYƏNİN NÜMUNƏVİ NİZAMNAMƏSİNİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. «Bələdiyyənin Nümunəvi Nizamnaməsi» təsdiq edilsin (əlavə olunur).
2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 oktyabr 1999-cu il

*Azərbaycan Respublikasının 1999-cu il
15 oktyabr tarixli Qanunu ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

BƏLƏDİYYƏNİN NÜMUNƏVİ

NİZAMNAMƏSİ

I. BƏLƏDİYYƏNİN ADI

Bələdiyyə onun yerləşdiyi ərazinin adı ilə adlandırılır.

II. BƏLƏDİYYƏ ORQANININ ÜNVANI

Bələdiyyə orqanının ünvanı onun yerləşdiyi şəhər, şəhərdə rayon, qəsəbə, kənd, küçə və müvafiq binanın nömrəsidir.

III. BƏLƏDİYYƏNİN HÜDUDLARI

Bələdiyyənin hüdudları onun yerləşdiyi ərazinin sərhədləri ilə müəyyənləşdirilir.

IV. BƏLƏDİYYƏNİN FƏALİYYƏTİNİN TƏŞKİLİ

Bələdiyyənin iclası

1. Bələdiyyənin iclası bələdiyyə üzvlərinin ümumi yığıncağıdır.
2. Bələdiyyə iclaslarında aşağıdakı məsələlər həll edilir: bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin tanınması, qanunla müəyyən edilmiş hallarda onların səlahiyyətlərinin itirilməsi və

- səlahiyyətlərinə xitam verilməsi;
 - bələdiyyənin rəqlamentinin təsdiq edilməsi;
 - bələdiyyənin sədrinin və onun müavinlərinin, daimi və başqa komissiyalarının seçilməsi;
 - yerli vergilərin və ödənişlərin müəyyən edilməsi;
 - yerli büdcənin və onun icrası haqqında hesabatların təsdiq edilməsi;
 - bələdiyyə mülkiyyətinə sahiblik, ondan istifadə və onun barəsində sərəncam;
 - yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarının qəbul və icra edilməsi;
 - yerli iqtisadi proqramların qəbul və icra edilməsi;
 - yerli ekoloji proqramların qəbul və icra edilməsi.
3. Bələdiyyə üzvləri «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən seçilir.

Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları

1. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları bələdiyyə üzvlərindən ibarətdir.
2. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyalarının əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir: yerli əhəmiyyətli məsələləri müzakirə etmək, bələdiyyə iclaslarında müzakirə üçün proqramlar, arayışlar, qərar layihələri və başqa materiallar hazırlamaq; bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlamaq; seçicilərin tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinin təşkilinə və yoxlanılmasına kömək etmək.
3. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları bələdiyyə iclaslarında təşkil edilir.

Bələdiyyənin icra orqanı

1. Bələdiyyənin icra orqanı onun icra aparatıdır.
2. Bələdiyyənin icra aparatı yerli əhaliyə xidmət, iqtisadi, ekoloji, sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarını həyata keçirmək üçün yaradılan idarə, şöbə və digər struktur bölmələrindən ibarət ola bilər.
3. Yerli əhaliyə xidmət, iqtisadi və sosial proqramları həyata keçirmək üçün yaradılan icra strukturları rəhbərlərini bələdiyyənin qərarına əsasən, digər işçiləri işə birbaşa bələdiyyənin sədri vəzifəyə təyin edir.
4. Bələdiyyənin icra aparatının strukturu onun qarşısında duran vəzifələrdən və maliyyə vəziyyətindən asılı olaraq bələdiyyə iclasının qərarı ilə təsdiq edilir.
5. Bələdiyyənin icra aparatının səlahiyyətlərinə aşağıdakılar aiddir:
 - bələdiyyəyə baxılmaq və təsdiq edilmək üçün təqdim edilən

büdcə, plan, proqram və qərar layihələrinin hazırlanması;
- bələdiyyənin qəbul etdiyi qərarların yerinə yetirilməsi;
- bələdiyyə sədrinin qəbul etdiyi qərarların yerinə yetirilməsi;
- bələdiyyənin qanunla müəyyən olunmuş səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsinin təşkili;
- bələdiyyə mülkiyyətini və bələdiyyənin istifadəsinə verilmiş başqa mülkiyyətin idarə edilməsi;
- bələdiyyə əmlakının texniki inventarizasiyasının aparılması;
- qanunvericiliyə əsasən ona həvalə edilmiş digər səlahiyyətləri həyata keçirir.

Vətəndaşların yığıncaqları

Qanunla müəyyən olunmuş hallarda bələdiyyələrdə yerli əhəmiyyətli məsələlərə münasibət bildirmək, təkliflər irəli sürmək, kollektiv rəy söyləmək, qərarlar qəbul etmək məqsədilə həmin bələdiyyə ərazilərində vətəndaşlar öz yığıncaqlarını keçirə bilərlər.

Vətəndaşların yığıncaqlarında həmin bələdiyyə ərazisində yaşayan 18 yaşı tamam olmuş vətəndaşların iştirak etmək hüququ vardır.

Vətəndaşların yığıncaqlarında bələdiyyənin nizamnaməsi və başqa qərarlar qəbul edilir, dəyişdirilir və ləğv olunur.

Vətəndaşların yığıncaqları bələdiyyənin ərazisində yaşayan və səsvermə hüququ olan vətəndaşların azı 25 faizi iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

V. BƏLƏDİYYƏ SƏDRİ VƏ SƏDR MÜAVİNİNİN SƏLAHIYYƏT MÜDDƏTİ

Bələdiyyənin səlahiyyət müddəti ərzində bələdiyyə sədri və sədr müavini bələdiyyənin qərarı ilə müəyyən olunan müddətdə seçilə bilərlər.

VI. BƏLƏDİYYƏ AKTLARININ QƏBUL EDİLMƏSİ VƏ QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ QAYDASI

Bələdiyyə iclaslarında baxılan yerli vergilər və ödənişlər ilə bağlı qərarlar bələdiyyə üzvlərinin üçdə iki səs çoxluğu ilə, digər qərarlar isə bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Bələdiyyə aktları dərc və ya əhaliyə digər üsulla elan edildiyi gündən qüvvəyə minir.

VII. BƏLƏDİYYƏLƏRİN, BƏLƏDİYYƏ ORQANLARININ VƏ ONLARIN VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏRİNİN MƏSULİYYƏTİNİN ƏSASLARI VƏ NÖVLƏRİ

Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri öz fəaliyyətlərinə və qəbul etdikləri qərarlara, hüquqa zidd hərəkətlərinə (hərəkətsizliyinə) görə Azərbaycan Respublikasının qa-

nunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

VIII. BƏLƏDİYYƏ ÜZVLƏRİNİN VƏ BƏLƏDİYYƏ ORQANLARININ SEÇKİLİ VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏRİNİN STATUSU VƏ SOSIAL TƏMİNATLARI

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyət müddəti beş ildir.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri onun seçildiyi gündən başlanır və bələdiyyənin yeni tərkibinin işə başladığı gün qurtarır. Bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri onların vəzifəyə seçildiyi gündən başlanır və yeni vəzifəli şəxslər seçildiyi gün qurtarır.

Bələdiyyə üzvləri, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxsləri öz səlahiyyətlərini daimi əsasla icra edə bilərlər.

Öz səlahiyyətlərini daimi əsasla icra edən bələdiyyə üzvlərinə, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinə:

- əmək haqqı bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənilir;
- səlahiyyət müddəti onun ümumi və fasiləsiz iş stajına daxil edilir.

Bələdiyyə üzvlünə müalicə olunması və istirahət etməsi üçün bələdiyyə büdcəsi hesabına iki aylıq əməkhaqqı məbləğində pul təminatı verilir.

Bələdiyyə üzvləri səlahiyyət müddəti qurtardıqdan sonra yeni müddətə seçilmədikdə bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına üç ay ərzində müavinət alırlar.

IX. BƏLƏDİYYƏ ÜZVLƏRİNİN SƏLAHIYYƏTLƏRİNƏ XİTAM VERİLMƏSİ ƏSASLARI VƏ QAYDASI

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə onların səlahiyyət müddəti qurtardıqda xitam verilir.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə qanunla müəyyən olunmuş əsaslara görə vaxtından əvvəl xitam verilə bilər.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilməsi bələdiyyə iclasının sadə səs çoxluğu ilə qəbul etdiyi qərarı əsasında həll edilir.

X. BƏLƏDİYYƏ ÜZVLƏRİNİN, BƏLƏDİYYƏ ORQANLARININ VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏRİNİN HÜQUQLARI ÜÇÜN TƏMİNATLAR

Bələdiyyə üzvlərinin, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin öz səlahiyyətlərini maneəsiz və səmərəli həyata keçirməsinə, onların hüquqlarının, şərəf və ləyaqətinin müdafiəsinə dövlət təminatı verir.

XI. BƏLƏDİYYƏ QULLUĞU TƏŞKİLİNİN ŞƏRTLƏRİ VƏ QAYDASI

Bələdiyyə sədri və bələdiyyənin icra aparatı struktur bölmələrinin rəhbərləri bələdiyyə qulluğu ilə bağlı təşkilati rəhbərliyi həyata keçirir.

Bələdiyyə icra aparatının tərkibi bələdiyyənin fəaliyyət göstərdiyi ərazidən, qarşısında duran vəzifələrdən və maliyyə vəsaiti

tindən asılı olaraq bələdiyyə tərəfindən idarə rəisləri və rəis müavinlərindən, şöbə müdirləri və onların müavinlərindən, mü-təxəssislərdən, müfəttişlərdən və digər işçilərdən təşkil olunur.

XII. YERLİ ÖZÜNİDARƏNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİNİN İQTİSADI VƏ MALİYYƏ ƏSASLARI, BƏLƏDIYYƏ MÜLKİYYƏTİNƏ SAHİBLİYİN ÖNDAN İSTİFADƏNİN VƏ ONA SƏRƏNCAM VERİLMƏSİNİN ÜMUMİ QAYDASI

Yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin iqtisadi və maliyyə əsasları, bələdiyyə mülkiyyətinə sahibliyin, ondan istifadənin və ona sərəncam verilməsinin ümumi qaydası «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

BƏLƏDIYYƏ MÜLKİYYƏTİNƏ ƏMLAKIN VERİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Maddə 1. Qanunun təyinatı

Bu Qanun yerli özünüidarəetmənin iqtisadi əsasını təşkil edən bələdiyyə əmlakının yaranması əsaslarını müəyyən edir.

Bələdiyyə mülkiyyətinə torpaqların verilməsi «Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər normativ-hüquqi aktlarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

Maddə 2. Bələdiyyə əmlakı haqqında qanunvericilik

Bələdiyyə əmlakı haqqında qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Mülki Məcəlləsi, bu Qanun və Azərbaycan Respublikasının digər normativ-hüquqi aktlarından ibarətdir.

Maddə 3. Bələdiyyə əmlakının yaranması mənbələri

- Bələdiyyə əmlakının yaranması mənbələri aşağıdakılardır:
- bu Qanuna və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakı;
 - bələdiyyələrin fəaliyyəti nəticəsində əldə olunan və yaradılan əmlak;
 - fiziki və hüquqi şəxslərin, beynəlxalq təşkilatların və fondların bələdiyyələrə könüllü maddi yardım şəklində verdikləri əmlak;
 - varisi olmayan əmlakın bələdiyyələrə keçməsi yolu ilə əldə olunan əmlak;
 - bələdiyyələrə vəsiyyət edilən əmlak.

Maddə 4. Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi

Bu Qanunda və digər normativ-hüquqi aktlarda müəyyən edilmiş qaydada dövlət mülkiyyətində olan və bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri mənzil-kommunal, sosial və mədəniyyət obyektləri, əhəlinin ümumi istifadəsində olan obyektlər və digər dövlət əmlakı onların mülkiyyətinə verilir.

İlk növbədə bələdiyyələrin mülkiyyətinə onların fəaliyyətini təmin etmək üçün lazımi inzibati binalar, otaqlar və avadanlıqlar verilir.

Qanunvericiliklə özəlləşdirilməsi qadağan edilən və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı ilə özəlləşdirilən dövlət əmlakı istisna olmaqla bələdiyyələrin ərazilərində yerləşən digər dövlət əmlakı onların mülkiyyətinə verilə bilər.

Bələdiyyə mülkiyyətinə dövlət əmlakı bələdiyyələr tərəfindən bu əmlakdan istifadə etmək imkanı yarandıqda onların müraciəti əsasında verilir.

Bu Qanuna uyğun olaraq bələdiyyənin mülkiyyətinə obyektlərin verilməsi qaydası və müddətləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 5. Mübahisələrin həlli qaydası

Bələdiyyə əmlakı ilə əlaqədar yaranan mübahisələr məhkəmə qaydasında həll edilir.

Maddə 6. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun pozulmasına görə təqsirkar şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 dekabr 1999 cu il

BƏLƏDİYYƏ MÜLKİYYƏTİNƏ ƏMLAKIN VERİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

Q A N U N U

Maddə 1. Qanunun təyinatı

Bu Qanun yerli özünüidarəetmənin iqtisadi əsasını təşkil edən bələdiyyə əmlakının yaranması əsaslarını müəyyən edir.

Bələdiyyə mülkiyyətinə torpaqların verilməsi «Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər normativ-hüquqi aktlarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

Maddə 2. Bələdiyyə əmlakı haqqında qanunvericilik

Bələdiyyə əmlakı haqqında qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Mülki Məcəlləsi, bu Qanun və Azərbaycan Respublikasının digər normativ-hüquqi aktlarından ibarətdir.

Maddə 3. Bələdiyyə əmlakının yaranması mənbələri

Bələdiyyə əmlakının yaranması mənbələri aşağıdakılardır:

- bu Qanuna və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakı;
- bələdiyyələrin fəaliyyəti nəticəsində əldə olunan və yaradılan əmlak;
- fiziki və hüquqi şəxslərin, beynəlxalq təşkilatların və fondların bələdiyyələrə könüllü maddi yardım şəklində verdikləri əmlak;

- varisi olmayan əmlakın bələdiyyələrə keçməsi yolu ilə əldə olunan əmlak;

- bələdiyyələrə vəsiyyət edilən əmlak.

Maddə 4. Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi

Bu Qanunda və digər normativ-hüquqi aktlarda müəyyən edilmiş qaydada dövlət mülkiyyətində olan və bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri mənzil-kommunal, sosial və mədəniyyət obyektləri, əhalinin ümumi istifadəsində olan obyektlər və digər dövlət əmlakı onların mülkiyyətinə verilir.

İlk növbədə bələdiyyələrin mülkiyyətinə onların fəaliyyətini təmin etmək üçün lazımi inzibati binalar, otaqlar və avadanlıqlar verilir.

Qanunvericiliklə özəlləşdirilməsi qadağan edilən və ya müva-

fiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı ilə özəlləşdirilən dövlət əmlakı istisna olmaqla bələdiyyələrin ərazilərində yerləşən digər dövlət əmlakı onların mülkiyyətinə verilə bilər.

Bələdiyyə mülkiyyətinə dövlət əmlakı bələdiyyələr tərəfindən bu əmlakdan istifadə etmək imkanı yarandıqda onların müraciəti əsasında verilir.

Bu Qanuna uyğun olaraq bələdiyyənin mülkiyyətinə obyektlərin verilməsi qaydası və müddətləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 5. Mübahisələrin həlli qaydası

Bələdiyyə əmlakı ilə əlaqədar yaranan mübahisələr məhkəmə qaydasında həll edilir.

Maddə 6. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun pozulmasına görə təqsirkar şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının prezidenti

Bakı şəhəri, 7 dekabr 1999 cu il

«BƏLƏDİYYƏ MÜLKİYYƏTİNƏ ƏMLAKIN VERİLMƏSİ HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

F Ö R M A N I

«Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məsuliyyət övlərini müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazır-

layıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- «Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsinin beşinci hissəsində nəzərdə tutulmuş bələdiyyənin mülkiyyətinə obyektlərin verilməsi qaydası və müddətləri barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- «Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsinin üçüncü hissəsində «müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı ilə özəlləşdirilən dövlət əmlakı» dedikdə Azərbaycan Respublikası prezidentinin qərarı ilə özəlləşdirilən müəssisə və obyektlər, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə özəlləşdirilən müəssisə və obyektlər, yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdıraraq Azərbaycan Respublikası Dövlət Əmlak Nazirliyinin qərarı ilə özəlləşdirilən müəssisə və obyektlər nəzərdə tutulur;

- həmin Qanunun 4-cü maddəsinin beşinci hissəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına tapşırılsın ki, 15 gün müddətində bələdiyyələrin fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə lazımi inzibati binaların, otaqların və avadanlıqların verilməsini təşkil etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 yanvar 2000-ci il

BƏLƏDİYYƏLƏRİN ƏRAZİLƏRİ VƏ TORPAQLARI HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

1. «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq surətdə bələdiyyələrin siyahısı təsdiq edilsin (əlavə olunur). Bələdiyyələrin əraziləri bu siyahıya uyğun müəyyənləşdirilir.

Bələdiyyə ərazisinin hüdudları «Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə bələdiyyə mülkiyyətinə verilən torpaq sahələri müvafiq inzibati ərazi vahidinin (inzibati ərazi vahidlərinin və ya vahidinin bir hissəsinin) sahəsinə əlavə edilməklə müəyyənləşdirilir.

2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı lazımi şəhərsalma və yerquruluşu sənədlərini tərtib edərək, bələdiyyələrin əraziləri və mülkiyyətlərinə verilən torpaq sahələri ilə birlikdə, onların hüdudlarını, torpaq növlərini və ölçülərini göstərməklə, bələdiyyə orqanlarına təhvil verirlər.

Sənədlərin hazırlanması və torpaqların bələdiyyələrə təhvil verilməsi müddəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilir.

3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sahiblik, habelə onlardan istifadə və onlara dair sərəncam verilməsi sahəsində idarəetmə mülki və torpaq qanunvericiliyinin tələblərinə və bələdiyyənin nizamnaməsinə uyğun həyata keçirilir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 dekabr 1999-cü il

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN ƏRAZİLƏRİ VƏ TORPAQLARI HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

FƏRMANI

«Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunu

na uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqda Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri öz səlahiyyəti hüddurlarında həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- «Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 2-ci maddəsinin 2-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

- həmin Qanunun 2-ci maddəsinin 1-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini öz səlahiyyəti hüddurlarında Azərbaycan Respublikası Dövlət Torpaq Komitəsi və yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirir.

3. «Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 2-ci maddəsinin 2-ci hissəsinə uyğun olaraq bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilən torpaqlara aid müvafiq sənədlərin hazırlanması və torpaqların bələdiyyələrə təhvil verilməsi iki ay müddətində başa çatdırılsın.

4. Qanuni istifadədə olan yaşayış evlərinin (binaların) həyatı torpaq sahələri əvəzsiz olaraq həmin evlərin (binaların) mülkiyyətçilərinə verilsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq Komitəsi həyatı torpaq sahələrin istifadəsinin qanuniliyini təsdiq edən sənədlərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə araşdırılmasını təmin etsin.

6. Dövlət Torpaq Komitəsinə tapşırılsın ki, bu Fərmanın 4-cü bəndində göstərilmiş şəxslər üçün onların həyatı torpaq sahələri üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiq edən müvafiq sənədlərin rəsmiləşdirilməsini təmin etsin.

7. Vətəndaşlar və hüquqi şəxslər tərəfindən qanunsuz istifadə edilən və ya zəbt edilən torpaq sahələrini dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətinə qaytarılması üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti hüquq mühafizə və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə zəruri tədbirləri həyata keçirsin.

Heydər ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 dekabr 1999 cu il

BƏLƏDIYYƏ QULLUĞU HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Bu Qanun bələdiyyə qulluğu ilə bağlı münasibətləri və Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə qulluqçularının hüquqi vəziyyətini tənzimləyir.

Maddə 1. Bələdiyyə qulluğu haqqında qanunvericilik

Bələdiyyə qulluğunun hüquqi tənzimlənməsi, o cümlədən bələdiyyə qulluqçusunun statusu, bələdiyyə qulluğunun həyata keçirilməsi şərtləri və qaydası Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, bu Qanun, Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktları və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 2. Bələdiyyə qulluğu və bələdiyyə qulluqçusu anlayışları

Bələdiyyə qulluğu - yerli özünüidarə orqanlarının səlahiyyətlərini icra etmək üçün həmin orqanlarda daimi peşə fəaliyyətidir.

Bələdiyyə qulluqçusu - yerli özünüidarə orqanlarında təyin olunmaqla vəzifə tutan və ödənişli əsaslarla xidmət göstərən şəxs hesab edilir.

Bələdiyyə üzvləri və bələdiyyələrin fəaliyyətinin təmin olunması ilə birbaşa bağlı olmayan vəzifələri yerinə yetirən şəxslər bələdiyyə qulluqçusu hesab edilmirlər.

Maddə 3. Bələdiyyənin icra aparatı

Bələdiyyənin icra aparatı bələdiyyənin sədrindən, onun «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunu və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş qaydada formalaşdırdığı struktur bölmələrdən və digər icra strukturlarından ibarətdir.

Bələdiyyənin icra aparatının strukturunu, ştat cədvəlini və saxlanması xərcləri smetasını bələdiyyə təsdiq edir.

Bələdiyyənin icra aparatına rəhbərliyi bələdiyyənin sədri həyata keçirir.

Maddə 4. Bələdiyyə icra aparatının tərkibi

Bələdiyyə icra aparatının tərkibi bələdiyyənin fəaliyyət göstərdiyi əraziyə və konkret iş vəziyyətinə uyğun olaraq, müvafiq bələdiyyənin nizamnaməsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada və sayda idarə rəisləri və rəis müavinləri, şöbə müdirləri və müdir müavinləri, mütəxəssislər, mufəttişlər və digər işçilərdən təşkil olunur.

Maddə 5. Bələdiyyə qulluğunun təşkili

Bələdiyyə sədri və bələdiyyənin icra aparatı struktur bölmələrinin rəhbərləri bələdiyyə qulluğu ilə bağlı təşkilati rəhbərliyi həyata keçirir və aşağıdakı vəzifələri daşıyırlar:

- bu Qanunun yerinə yetirilməsi üzərində nəzarət;
- ixtisasartırma sahəsində işin təşkil edilməsi;
- bələdiyyə qulluqçularının yerdəyişməsinə dair təkliflərin verilməsi;

- bələdiyyə tərəfindən qəbul edilmiş qərarların icra edilməsi.

Yerli əhaliyə xidmət, iqtisadi və sosial inkişaf proqramlarını həyata keçirmək üçün yaradılan icra strukturlarının rəhbərlərini bələdiyyənin qərarına əsasən, digər işçiləri isə bələdiyyənin sədri birbaşa təyin edir.

Maddə 6. Bələdiyyə qulluqçularının hüquqları

Bələdiyyə qulluqçularının aşağıdakı hüquqları vardır:

- işə qəbul etmək və işdən azad etmək səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxsdən öz xidməti vəzifələrinin yazılı surətdə təsbit edilməsini və onların həyata keçirilməsi üçün zəruri şəraitin yaradılmasını tələb etmək;

- vəzifə səlahiyyətlərinin yerinə yetirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq orqanlardan, idarə, təşkilat və vətəndaşlardan zəruri məlumat və sənədləri almaq;

- səlahiyyətləri daxilində məsələlərin baxılmasında və onların həlli ilə əlaqədar qərar qəbul edilməsində iştirak etmək;

- həmkarlar ittifaqı yaratmaq, onlara daxil olmaq və təmsil etmək;

- ixtisas dərəcəsini və peşə hazırlığını artırmaq;

- bələdiyyə qulluğunun təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər vermək;

- öz hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin təminatını tələb etmək.

Maddə 7. Bələdiyyə qulluqçularının vəzifələri

Bələdiyyə qulluqçularının vəzifələri :

- öz fəaliyyətlərində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına əməl etmək;

- vətəndaşların, müəssisə, idarə və təşkilatların müraciətlərinə öz səlahiyyətləri çərçivəsində və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada baxmaq;

- rəhbərliyin «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu, bu Qanun, Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktları və bələdiyyələrin nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətləri çərçivəsində qəbul etdiyi qərar və sərəncamları yerinə yetirmək;

- əmək və icra intizamına riayət etmək;

- yerli icra hakimiyyətinin müvafiq strukturları ilə fəaliyyət

lərini əlaqələndirmək və yerli problemlərin həllində qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək.

Maddə 8. Bələdiyyə qulluğu ilə bağlı qadağalar

Bələdiyyə qulluqçuları üçün qulluqla bağlı aşağıdakı qadağalar nəzərdə tutulur:

- qanunverici, icra və məhkəmə orqanlarında vəzifə tutmaq;

- vəzifəsinin icrası ilə bağlı ona bəlli olan məlumatdan xidməti vəzifədən kənar məqsədlər üçün istifadə etmək.

Maddə 9. Xidməti vəsiqə

Bələdiyyə qulluqçularına bələdiyyələrdə qulluğa təyin edildikdən sonra xidməti vəsiqə verilir.

✦ **Maddə 10.** Bələdiyyə qulluqçusunun iş vaxtı, məzuniyyəti, pensiyası və digər sosial təminatları

Bələdiyyə qulluqçularının iş vaxtı, məzuniyyəti, pensiyaların və başqa müavinətlərin təyin edilməsi və verilməsi qaydası və digər sosial təminatları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Bələdiyyələrin maliyyə imkanları daxilində əlavə olaraq digər kompensasiyalar və ödənişlər, habelə müavinətlər verilə bilər.

Bələdiyyələrin nizamnaməsi ilə bələdiyyə qulluqçularına digər imtiyaz və zəmanətlərin verilməsi nəzərdə tutula bilər.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyət müddətinin qurtarması bələdiyyə qulluqçularının vəzifələrindən azad edilmələri üçün əsas ola bilməz.

Maddə 11. Bələdiyyə qulluqçusunun əmək haqqının müəyyən edilməsi

Bələdiyyə qulluqçularının əmək haqqı bələdiyyələrin büdcəsi hesabına, onun maliyyə imkanlarına uyğun olaraq bələdiyyə tərəfindən təsdiq edilmiş ştat cədvəli əsasında müəyyən edilir.

Maddə 12. Bələdiyyə qulluqçularının qanunsuz qərarlarından və hərəkətlərindən (hərəkətsizliklərindən) şikayət

Bələdiyyə qulluqçularının qanunsuz qərarlarından və hərəkətlərindən (hərəkətsizliklərindən) bələdiyyələrin struktur bölmələrinin rəhbərlərinə, bələdiyyə sədrinə və ya məhkəməyə şikayət verilə bilər.

Maddə 13. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 14. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi qaydası

Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 noyabr 1999 cu il

**«BƏLƏDİYYƏ QULLUĞU HAQQINDA» AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ
BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
PREZİDENTİNİN**

F Ö R M A N I

«Bələdiyyə qulluğu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyə qulluğu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqda Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Bələdiyyə qulluğu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri öz səlahiyyəti hüduqlarında həll etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 dekabr 1999-cu il

**BƏLƏDİYYƏLƏRİN MALİYYƏSİNİN ƏSASLARI
HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ**

Q A N U N U

Maddə 1. Qanunun təyinatı

Bu Qanun bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşması və istifadəsinin prinsiplərini, yerli büdcə prosesinin əsaslarını və bu sahələrdə bələdiyyələrin səlahiyyətləri və onların müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə qarşılıqlı münasibətlərini müəyyən edir.

Maddə 2. Bələdiyyələrin maliyyələşməsinin əsasları haqqında qanunvericilik

Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşması və istifadəsi ilə əlaqədar yaranan münasibətlər Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə, bu Qanunla, «Bələdiyyələrin statusu haqqında», «Dövlət büdcəsi haqqında» «Azərbaycan Respublikasında banklar və bank fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının qanunları və digər normativ-hüquqi aktları ilə tənzimlənir.

Maddə 3. Bələdiyyə maliyyəsinin iqtisadi əsasları və formalaşması prinsipləri

1. Bələdiyyə maliyyəsinin iqtisadi əsaslarını bələdiyyə əmlakı, bələdiyyə torpaqları, yerli büdcə və büdcədən kənar fondlar, bələdiyyənin istehsal, xidmət və digər iqtisadi fəaliyyəti təşkil edir.

2. Bələdiyyənin maliyyə vəsaitinin formalaşması və istifadəsi özünüidarəetmə, müstəqillik, aşkarlıq və yerli mənafeyin respublika mənafeyi ilə uzlaşması prinsiplərinə əsaslanır.

Maddə 4. Yerli büdcə

1. Yerli büdcə bələdiyyə statusuna uyğun olaraq özünüidarəetmə prinsiplərini reallaşdırmaq, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə müəyyənləşdirilmiş bələdiyyə səlahiyyətlərini həyata keçirmək üçün formalaşan və istifadə olunan maliyyə vəsaiti.

Yerli büdcə bələdiyyə büdcəsi olub, dövlət büdcəsinin tərkib hissəsi deyil.

2. Bələdiyyələrin bu Qanuna müvafiq olaraq yerli büdcənin tənzimlənməsi prosesində dövlət büdcəsindən vəsait almaq hüququ vardır.

3. Yerli büdcənin tərtibi və icrası prosesində büdcə sisteminin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ümumi prinsipləri və Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan büdcə təsnifatından isti-

fadə olunur.

4. Bütçə ili yanvarın 1-də başlanır və dekabrın 31-də qurtarır.

Maddə 5. Yerli bütçənin müstəqilliyi

1. Yerli bütçənin müstəqilliyi öz mədaxil mənbələrinin olması və bələdiyyənin yerli bütçə vəsaiti barədə sərəncam vermək müstəsna hüququ ilə təmin edilir.

2. Azərbaycan Respublikası qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının bələdiyyələrin bütçə fəaliyyətinə müdaxiləsinə, Azərbaycan Respublikasının qanunlarında nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, yol verilmir.

3. Bələdiyyə yerli bütçənin maliyyə ilinin sonuna əmələ gəlmiş sərbəst qalıqlarına müstəqil sərəncam verir.

4. Bələdiyyə yerli bütçəni iqtisadi qanunların tələblərinə uyğun müstəqil olaraq tərtib, müzakirə, təsdiq, icra və onun icrasına nəzarət edir.

Maddə 6. Bütçələrarası və dövlət hakimiyyəti orqanları ilə münasibətlər

1. Yerli bütçələrin müstəqilliyinə dövlət zəmanət verir və onun öhdəliklərinə məsuliyyət daşımır. Dövlət zəmanəti aşağıdakılara əsaslanır:

1.1. investisiya və pul-kredit siyasəti əsasında istehsal sferasının inkişafına şərait yaratmaq;

1.2. yerli sosial-iqtisadi inkişaf proqramlarını yerli bütçə gəlirləri hesabına maliyyələşdirmək mümkün olmadıqda, yerli bütçə kəsirini ödəmək üçün dövlət bütçəsinin imkanlarını nəzərə alaraq əlavə gəlir mənbələrinin müəyyən edilməsi və ya dövlət bütçəsindən dotasiya və subvensiyaların ayrılması.

2. Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları bələdiyyələrə əlavə səlahiyyətlər həvalə etdikdə onları bu səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün zəruri maliyyə vəsaiti ilə təmin edirlər.

3. İcra hakimiyyəti orqanlarının qəbul etdikləri qərarlar nəticəsində yerli bütçələrin gəlirlərinin azalması və ya xərclərinin artması baş verdikdə uyğun azalma və ya artma məbləğləri bu qərarları qəbul edən orqanlar tərəfindən kompensasiya olunur.

4. Bələdiyyə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada yerli bütçənin icrasına dair məlumatı statistika orqanlarına təqdim edir.

Maddə 7. Yerli bütçənin gəlirləri

1. Yerli bütçənin gəlirlərinə aşağıdakılar aid edilir:

1.1. fiziki şəxslərdən torpaq vergisi;

1.2. fiziki şəxslərdən əmlak vergisi;

1.3. yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi;

1.4. bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlardan mənfəət vergisi;

1.5. küçə (divar) reklamının yerləşdirilməsi və yayımı üçün ödəniş;

1.6. kurort rüsumu, mehmanxana rüsumu, avtomobillərin dayanacaqları üçün rüsum və qanunla müəyyən edilən digər yerli vergi və ödənişlər;

1.7. Azərbaycan Respublikasının Dövlət bütçəsindən verilən dotasiya və subvensiyalar;

1.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq bələdiyyə əmlakının özəlləşdirilməsindən və icarəyə verilməsindən gəlirlər, lotoreyalardan daxil olan vəsait, habelə bələdiyyələrin fəaliyyətindən əldə edilən digər gəlirlər;

1.9. fiziki və hüquqi şəxslərin, beynəlxalq təşkilatların və fondların maliyyə yardımları və qrantları;

1.10. dövlət əhəmiyyətli tədbirlərin və dövlət orqanlarının qərarları nəticəsində yaranan xərclərin ödənilməsi üçün maliyyə vəsaiti.

2. Bu maddənin 1.1-1.6-cı yarımbəndlərində göstərilən yerli vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi və güzəştlərin verilməsi qaydası, habelə dərəcələrinin aşağı və yuxarı həddi qanunla müəyyən edilir, tətbiqinin zəruriyyəti və konkret dərəcələri isə bələdiyyələrin qərarları ilə müəyyənləşdirilir.

3. Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada bələdiyyələr yerli əhəmiyyətli məsələlərin maliyyələşdirilməsi üçün bu maddənin 1.6-cı yarımbəndində göstərilən yerli vergi və ödənişlər, habelə könüllü birdəfəlik ödənişlər barədə qərarlar qəbul edə bilərlər. Könüllü birdəfəlik ödənişlər barədə qərarlar nəticəsində əldə olunan vəsait yalnız məqsədli təyinatı üzrə istifadə olunur.

Maddə 8. Yerli bütçələrin xərcləri

1. Yerli bütçələrin xərclərinin həcmi və istiqamətləri bələdiyyələr tərəfindən müəyyənləşdirilir.

2. Yerli bütçə bələdiyyənin idarəetmə xərcləri, sosial-məişət, yaşayış, mədəniyyət və idman obyektlərinin, habelə əhalinin ümumi istifadəsində olan küçə, həyət və bağların saxlanması xərcləri nəzərə alınmaqla bələdiyyələrin müəyyən etdiyi xərc normativləri əsasında formalaşdırılır.

Yerli bütçələrdə həmçinin yerli sosial müdafiə, sosial və iqtisadi inkişaf, habelə ekoloji proqramların maliyyələşdirilməsi üçün xərclər nəzərdə tutula bilər.

3. Dövlət bütçəsindən dotasiya alan yerli bütçənin xərclərinin hesablanması təbiiq olunan normativlər dövlət bütçəsinin xərclərinin proqnozlaşdırılması üçün təbiiq olunan xərc normativlərindən yüksək ola bilməz.

4. Dotasiyanın maksimum həddinin hesablanmasında dövlət bütçəsinin proqnozunda xərc normativləri və ərazinin respublika maliyyə resurslarının formalaşmasında xüsusi çəkisi nəzərə alınır.

5. Əlavə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün qanunvericilik və icra hakimiyyətləri tərəfindən ayrılan məqsədli vəsait, o cümlədən subvensiya hesabına xərclərin maliyyələşdirilməsi yerli bütçənin məxaric hissəsində ayrıca sətirlə göstərilir.

6.Xərclərinin öz gəlirləri ilə təmin olunmayan hissəsi (yerli büdcənin kəsiri) dövlət büdcəsindən alınan dotasiya ilə örtülə bilər.

Maddə 9. Yerli büdcənin tərtibi

1.Yerli büdcənin layihələri müəssisələrin cari və perspektiv təsərrüfat fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi ilə bələdiyyələrin ərazi sosial-iqtisadi proqnozları və məqsədli proqramlar əsasında formalaşdırılır.

2.Bələdiyyələr dövlət büdcəsindən dotasiya nəzərdə tutulan yerli büdcə layihəsini tərtib edərkən müvafiq icra hakimiyyəti orqanına mayın 1-dək lazımı hesablamalar verirlər.

Maddə 10. Yerli büdcənin müzakirəsi və təsdiqi

1.Yerli büdcə layihəsinin müzakirəsi və təsdiqi qaydası bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

2.Növbəti maliyyə ili üçün dövlət büdcəsindən dotasiya nəzərdə tutulan yerli büdcənin layihəsi cari ilin dekabr ayının 25-dən gec olmayaraq bələdiyyənin qərarı şəklində təsdiq edilir.

3.Təsdiq edilmiş yerli büdcə bələdiyyənin qərarı ilə dəqiqləşdirilə bilər.

Maddə 11. Yerli büdcənin icrası

1.Bələdiyyələr dövlət büdcəsindən alınmış məqsədli vəsaitlər istisna olmaqla, yerli büdcənin icrası prosesində mədaxil və məxaric maddələrində büdcə təsnifatı üzrə təsdiq edilmiş təxsisat həddində dəyişikliklər apara bilərlər.

2.Yerli büdcələrin icrası zamanı qəbul edilmiş öhdəliklər üzrə əməliyyatlar büdcə ili qurtardıqdan sonra bir ay ərzində başa çatdırılır. Bu müddət ərzində istifadə olunmayan vəsait Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin dəyişdirilməsi halları istisna olmaqla bələdiyyələrin sərəncamında qalır.

3.Bələdiyyələr öz nizamnaməsində müəyyən edilmiş qaydada yerli büdcənin icrası haqqında hesabatı təsdiq edir və əhaliyə çatdırırlar.

Maddə 12. Yerli büdcənin tarazlaşdırılması

Əgər bələdiyyə büdcəsinin icrası prosesində mədaxil mənbələri üzrə daxil olan vəsait azalarsa və bu, kəsrin son həddi aşmasına gətirib çıxarsa, məxaricin ixtisarı mexanizmi tətbiq edilə bilər. Məxaricin ixtisarı müdafiə olunmuş maddələr istisna olmaqla, büdcənin bütün maddələri üzrə məxaricin mütənəsb surətdə azaldılmasından ibarətdir.

Maddə 13. Yerli büdcəyə nəzarət

1. Yerli büdcənin icrasına, o cümlədən sərf edilən vəsaitin təsdiq edilmiş büdcə göstəricilərinə uyğunluğuna bələdiyyə nəzarət edir və bu məqsədlə müstəqil auditorları cəlb etmək hüququna malikdir.

2. Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının bələdiyyə-

lərə verdikləri səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün maliyyə vəsaitindən istifadəyə həmin orqanlar nəzarət edirlər.

Maddə 14. Bələdiyyələrin maliyyə-kredit və sığorta təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqəsi

1. Bələdiyyələr öz maliyyəsinin təşkili işini həm müvafiq bələdiyyə ərazisində, həm də onun hüduqlarından kənarında fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan kredit təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqədə yerinə yetirirlər.

2. Bələdiyyələrlə kredit və sığorta təşkilatları arasında qarşılıqlı münasibətlər müqavilə əsasında həyata keçirilir.

3. Bələdiyyələrin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada:

3.1. özünün hesablaşma və kassa əməliyyatlarının aparılması üçün müvəkkil bankı seçmək və xəzinedarlığı yaratmaq;

3.2. Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan banklardan və digər kredit təşkilatlarından qısamüddətli və uzunmüddətli kreditlər almaq;

3.3. bələdiyyə mülkiyyətində olan obyektlərin, bələdiyyə qulluqçularının sığortalanması haqqında qərar qəbul etmək hüququ vardır.

4. Kredit təşkilatları qarşısında bələdiyyələrin öhdəlikləri üzrə dövlət məsuliyyət daşmır.

Maddə 15. Keçid müddələri

Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanları formalaşanaq bu Qanunun 7-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən vergi və ödənişlərin yığılması və yerli büdcələrə köçürülməsi bələdiyyələrin müraciəti əsasında bağlanılan müqavilə ilə dövlət vergi xidməti orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

2000-ci ildə yerli büdcələrə dotasiyalar «Azərbaycan Respublikasının 2000-ci il Dövlət büdcəsi haqqında» Qanunun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq verilir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 dekabr 1999 cu il

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN MALİYYƏSİNİN ƏSASLARI HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

F Ö R M A N I

«Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqda Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri öz səlahiyyəti hüddudlarında həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- «Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinin ikinci hissəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi həyata keçirir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 dekabr 1999 cu il

YERLİ RƏY SORĞUSU HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Yerli rəy sorğusu anlayışı

Yerli rəy sorğusu - yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşların rəyinin öyrənilməsidir.

Maddə 2. Yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələlər

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və qanunvericiliyi ilə bələdiyyələrin səlahiyyətinə aid edilmiş yerli əhəmiyyətli məsələlər yerli rəy sorğusuna çıxarıla bilər.

Maddə 3. Yerli rəy sorğusuna çıxarılması qadağan olunan məsələlər

Yerli rəy sorğusuna Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və qanunvericiliyi ilə bələdiyyələrin səlahiyyətinə aid edilməmiş məsələlər, bələdiyyənin rayon və şəhər inzibati ərazi tərkibindən çıxmaq, muxtariyyət elan etmək, bələdiyyələrin dövlət tərəfindən müəyyən edilmiş sərhədlərini dəyişdirmək, insan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını məhdudlaşdırmaq, tarixi, mədəni abidələrə və qoruqlara ziyan vurmaq məqsədi güdən məsələlər çıxarıla bilməz.

Maddə 4. Yerli rəy sorğusunun nəticələrinin hüquqi qüvvəsi

Yerli rəy sorğusunun nəticələrinin hüquqi qüvvəyə minməsi üçün bələdiyyə müvafiq qərar qəbul etməlidir. Həmin qərarın əsasını yerli rəy sorğusunun nəticələri təşkil edir. Bələdiyyənin qərarı bələdiyyə ərazisində məcburi hüquqi qüvvəyə malikdir.

Maddə 5. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsinin prinsipləri

Yerli rəy sorğusu aşağıdakı prinsiplər əsasında həyata keçirilir:

- yerli rəy sorğusunda vətəndaşların bilavasitə və könüllülük əsasında iştirak etməsi;

- yerli rəy sorğusunun ümumi, bərabər və birbaşa seçki hüququ əsasında keçirilməsi;

- yerli rəy sorğusunda səsvermənin gizli keçirilməsi;

- vətəndaşların öz iradəsini ifadə etməsi üzərində nəzarətə yol verilməməsi.

Maddə 6. Vətəndaşların yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ

Bələdiyyələrin ərazisində yaşayan və seçki hüququna malik olan vətəndaşlar yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malikdirlər.

İrqiindən, milliyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, təhsilindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, vətəndaşların yerli rəy sorğusunda birbaşa və ya dolayısı ilə iştirak etmək hüququnun məhdudlaşdırılması qadağandır.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada fəaliyyət qabiliyyətsizliyi təsdiq edilmiş şəxslər yerli rəy sorğusunda iştirak edə bilməzlər.

Maddə 7. Yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələlər barəsində təşviqat aparmaq hüququ

Vətəndaşların, siyasi partiyaların, həmkarlar ittifaqlarının, başqa ictimai birliklərin yerli rəy sorğusunun keçirilməsi tələbinin lehinə və ya əleyhinə, habelə yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin həllinin lehinə və ya əleyhinə qanunvericiliyin tələbləri gözənilməklə maneəsiz təşviqat aparmaq hüququ vardır.

Maddə 8. Yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı xərclər

Yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

Yerli rəy sorğu komissiyalarının işi üçün icarəyə götürülmüş binaların və avadanlıqların haqqı bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənilir.

Maddə 9. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsini istisna edən hallar
Hərbi, yaxud fəvqəladə vəziyyət elan olunan gündən və ya hərbi, yaxud fəvqəladə vəziyyət qurtarıldıqdan sonra üç ay ərzində yerli rəy sorğusu təyin edilə və keçirilə bilməz.

Hərbi, yaxud fəvqəladə vəziyyət elan olunduqdan əvvəl yerli rəy sorğusuna çıxarılmış məsələnin müzakirəsi dayandırılır və təyin edilmiş yerli rəy sorğusu başqa vaxta keçirilir.

Yerli rəy sorğusunun nəticələrinin dərc edildiyi gündən bir il müddətində həmin məsələ ilə əlaqədar təkrar yerli rəy sorğusu təyin edilə və keçirilə bilməz.

II fəsil

YERLİ RƏY SORĞUSUNUN TƏYİN EDİLMƏ QAYDASI

Maddə 10. Yerli rəy sorğusunu təyin etmək hüququ
Yerli rəy sorğusunu təyin etmək hüququ bələdiyyələrə məxsusdur.

Yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərarla yerli

rəy sorğusunun keçirilməsi tarixi göstərilir, yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin ifadəsi verilir, maliyyələşdirmə qaydası müəyyən olunur və digər məsələlər həll edilir.

Qəbul edilmiş qərar üç gün ərzində yerli kütləvi informasiya vasitələrində elan olunur və müvafiq icra hakimiyyəti orqanına göndərilir.

Yerli rəy sorğusunun təyin edilməməsi haqqında qərardan müvafiq məhkəməyə şikayət edilə bilər.

Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərardan müvafiq məhkəməyə şikayət edə bilər.

Şikayətlərə 3 gün müddətində baxılır və müvafiq məhkəmə tərəfindən qəti qərar çıxarılır.

Maddə 11. Yerli rəy sorğusunu keçirmək təşəbbüsü

Yerli rəy sorğusu bələdiyyə orqanının və ya bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşların təşəbbüsü ilə keçirilir.

Bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşlar yerli rəy sorğusunu keçirmək təşəbbüsü ilə o halda çıxış edə bilərlər ki, yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin lehinə müvafiq ərazidə yaşayan və səsvermə hüququna malik olan vətəndaşların azı 10 faizinin imzası toplansın.

Maddə 12. Yerli rəy sorğusu üzrə təşəbbüs qruplarının yaradılması

Yerli rəy sorğusunu keçirmək təşəbbüsünü həyata keçirmək üçün bələdiyyə ərazisində yaşayan və yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan azı 15 vətəndaşdan ibarət təşəbbüs qrupu yaradılır.

Təşəbbüs qrupu yaratmaq istəyən vətəndaşlar yığıncaq keçirirlər və aşağıdakı məsələlərə baxırlar:

- 1) təşəbbüs qrupunun yaradılması;
- 2) yerli rəy sorğusuna məsələnin irəli sürülməsi;
- 3) səlahiyyətli nümayəndənin təyin edilməsi;
- 4) təşəbbüs qrupunun qeydiyyatla alınmaq barədə ərazi rəy sorğu komissiyasına müraciət edilməsi.

Həmin məsələlər yığıncaqda müzakirə edilir və müvafiq qərar qəbul edilir. Yığıncağın gedişi barədə protokol tərtib olunur və protokol təşəbbüs qrupunun üzvləri tərəfindən şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportunun) nömrəsi və seriyası, daimi yaşayış yeri göstərilməklə imzalanır. Təşəbbüs qrupu yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələni dürüst ifadə etməlidir ki, ona birmənalı cavab verilməsi mümkün olsun.

Maddə 13. Yerli rəy sorğusu üzrə təşəbbüs qruplarının qeydə alınması

Təşəbbüs qrupu yığıncaq keçirdikdən sonra ərazi rəy sorğusu komissiyasına yazılı formada müraciət edir. Müraciətə təşəbbüs

qrupunun yaradılması üçün keçirilən yığıncağın protokolu əlavə olunur.

Ərazi rəy sorğusu komissiyası yuxarıda göstərilən sənədlər təqdim edildiyi gündən başlayaraq 5 gün müddətində onların bu Qanunun 2-ci, 3-cü və 12-ci maddələrinə uyğunluğunu yoxlayır və müvafiq qərar qəbul edir. Təşəbbüs qrupu qeydə alındıqda səlahiyyətli nümayəndəyə təşəbbüs qrupunun qeydə alınması barədə şəhadətnamə və bu Qanunun əlavəsində göstərilmiş formada müvafiq sayda təsdiq edilmiş imza vərəqələri verilir.

Təşəbbüs qrupu qeydə alınmaqdan imtina edilməsindən müvafiq məhkəməyə şikayət edə bilər. Həmin şikayətə 3 gün müddətində baxılır və müvafiq məhkəmə tərəfindən qəti qərar çıxarılır.

Maddə 14. Təşəbbüs qrupu tərəfindən imzaların toplanma qaydaları və müddətləri

Təşəbbüs qrupu qeydiyyat haqqında şəhadətnaməni aldığı andan vətəndaşların imzalarının toplanmasını təşkil edir.

İmzaları yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşları toplayırlar.

İmza toplayan şəxs imza vərəqini imzalayan vətəndaşın tələbi ilə öz şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim etməlidir. Yerli rəy sorğusunda keçirilən bələdiyyə ərazisində yaşayan və yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan hər bir Azərbaycan Respublikası vətəndaşı imza vərəqini yalnız bir dəfə imzalaya bilər.

İmza vərəqəsində vətəndaşın imzası ilə yanaşı, onun soyadı, adı, atasının adı, təvəllüdü, yaşayış yerinin ünvanı, şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) seriyası və nömrəsi göstərilir.

İmza toplayan şəxs tərəfindən vətəndaşın imza atmağa məcbur edilməsi və bu məqsədlə ələ alınması yolverilməzdir.

Təşəbbüs qrupu 30 gün ərzində imzalar toplayıb ərazi rəy sorğusu komissiyasına təqdim etməlidir.

Maddə 15. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsi tələbinə dair qərarın qəbul edilməsi

Ərazi rəy sorğusu komissiyası imza vərəqələri təqdim edildiyi gündən başlayaraq 5 gün müddətində onların bu Qanunun 11-cü və 14-ci maddələrinə uyğunluğunu yoxlayır və müvafiq qərar qəbul edir.

Maddə 16. Yerli rəy sorğusunun keçirilmə müddəti

Yerli rəy sorğusu, onun keçirilməsi haqqında qərarın qəbul edildiyi gündən etibarən 30 gündən tez və 60 gündən gec olmayaraq keçirilir.

III fəsil

YERLİ RƏY SORĞUSUNUN KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI VƏ NƏTİCƏLƏRİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ

Maddə 17. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsi üzrə komissiyalar

Yerli rəy sorğusunu aşağıdakı komissiyalar hazırlayırlar və keçirirlər:

- ərazi rəy sorğusu komissiyası;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyaları.

Ərazi rəy sorğusu komissiyasının səlahiyyətlərini «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq yaradılan ərazi seçki komissiyası həyata keçirir.

Maddə 18. Ərazi rəy sorğusu komissiyasının səlahiyyətləri

Ərazi rəy sorğusu komissiyası:

- yerli rəy sorğusu keçirilən ərazidə bu Qanunun həyata keçirilməsinə nəzarət edir;
- yerli rəy sorğusu məntəqələrinin hüdudlarını müəyyən edir;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyalarını formalaşdırır;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyətini əlaqələndirir, onların qərar və fəaliyyətindən daxil olmuş şikayətlərə (ərizələrə) baxır, bu şikayətlər (ərizələr) üzrə əsaslandırılmış qərarlar qəbul edir;
- yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi üçün ayrılmış pul vəsaitinə sərəncam verir, həmin vəsaiti məntəqə rəy sorğusu komissiyaları arasında bölüşdürür və bu vəsaitin məqsədli xərclənməsinə nəzarət edir;

- məntəqə rəy sorğusu komissiyalarını yerli rəy sorğusu bülətenləri və digər sənədlərlə təmin edir;

- yerli rəy sorğusunun maddi-texniki təminatı ilə bağlı başqa məsələləri həll edir;

- yerli rəy sorğusunun nəticələrini müəyyənləşdirir, bu Qanuna uyğun olaraq başqa səlahiyyətləri həyata keçirir.

Maddə 19. Məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının təşkili

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyaları tərəfindən yerli rəy sorğu gününə ən gec 30 gün qalmış təşkil edilir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq yaradılan məntəqə seçki komissiyalarına uyğun qaydada təşkil edilir.

Maddə 20. Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının səlahiyyətləri

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası:

- yarandığı vaxtdan ən gec 3 gün ərzində məntəqə rəy sorğusu komissiyasının ünvanı, telefon nömrəsi, iş vaxtı, habelə səsmə günü və yeri haqqında vətəndaşlara məlumat verir;
- yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə vətəndaşların siyahılarını düriüştürür;

- yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahıları ilə tanış olması üçün şərait yaradır, siyahıdakı

yanlışıqlar və səhvlər barədə ərizələrə baxır və onların aradan qaldırılması üçün təxirəsalmadan tədbirlər görür;

- səsvermə otaqlarının, səsvermə qutularının və başqa avadanlığın hazırlanmasını təmin edir;

- yerli rəy sorğusu məntəqəsi ərazisində rəy sorğusuna çıxarılın məsələnin təbliği üzrə materialların yerləşdirilməsi qaydalarına əməl olunmasına nəzarət edir;

- səsvermə günü yerli rəy sorğusu məntəqəsində səsverməni təşkil edir;

- yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə səsvermənin nəticələrini müəyyənləşdirir, bu barədə məlumatı ərazi rəy sorğusu komissiyasına təqdim edir;

- binaların səsvermə üçün hazırlığını və onların avadanlıqla təchizatını təmin edir;

- yerli rəy sorğusunun hazırlanıb keçirilməsinə dair məsələlər üzrə ərizə və şikayətlərə baxır, həmin məsələlər üzrə müvafiq qərarlar qəbul edir;

- bu Qanuna uyğun olaraq başqa səlahiyyətləri həyata keçirir.

Maddə 21. Yerli rəy sorğusu komissiyası üzvünün statusu

Rəy sorğusu komissiyası üzvünün statusu «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 22. Yerli rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyətində aşkarlıq.

Yerli rəy sorğusunda müşahidəçilərin iştirakı

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyəti aşkarlıq şəraitində həyata keçirilir.

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının iclaslarında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai birliklərin (təşkilatların), habelə siyasi partiyaların müşahidəçilərinin və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirak etmək hüququ vardır.

Müşahidəçilər ərazi rəy sorğusu komissiyasında akkreditasiyadan keçirlər və bu barədə onlara müvafiq sənəd verilir.

Səsvermə günü məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının öz işinə başladıkları vaxtdan səsvermənin nəticələrinə dair sənədlərin rəsmiləşdirilməsi başa çatanaq müşahidəçilərin və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin yerli rəy sorğusu məntəqələrində olmaq hüququ vardır.

Müşahidəçinin yerli rəy sorğusu məntəqəsinə göndəriləcəyi barədə qabaqcadan xəbərdarlıq etmək tələb olunmur.

Müşahidəçilər səsvermənin nəticələrinə dair ərazi və məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının yekun protokolunu ala bilərlər. Bu halda yekun protokolunun surəti komissiyanın katibi tərəfindən təsdiq edilir.

Müşahidəçinin hüquqları «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 23. Yerli rəy sorğusu məntəqələrinin təşkili

Yerli rəy sorğusunda vətəndaşların səs verməsini və səslərin hesablanmasını təşkil etmək üçün yerli rəy sorğusu məntəqələri yaradılır.

Yerli rəy sorğusu məntəqələri yerli şəraiti nəzərə almaqla, vətəndaşlar üçün maksimum rahatlıq yaratmaq məqsədilə müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyası tərəfindən səsvermə gününə ən gec 30 gün qalmış «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq yaradılır.

Maddə 24. Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısı və onun tərtib edilməsi qaydası

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malik olan vətəndaşların siyahısını müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən olunmuş formada təqdim etdiyi məlumat əsasında məntəqə rəy sorğusu komissiyası tərtib edir. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşlar haqqında məlumatları səsvermə gününə ən gec 30 gün qalmış məntəqə rəy sorğusu komissiyasına göndərir.

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahıları məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri və katibi tərəfindən inzalanır. Siyahının 2 nüsxəsi məntəqə rəy sorğusu komissiyasında qalır. Üçüncü nüsxə isə səsvermə gününə ən gec 15 gün qalmış müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyasına verilir.

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısı «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq tərtib edilir.

Maddə 25. Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malik olan vətəndaşların siyahılarla tanış edilməsi

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malik olan vətəndaşlara siyahılar ümumi tanışlıq üçün yerli rəy sorğusu gününə ən gec 20 gün qalmış «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq qaydada təqdim olunur.

Maddə 26. Yerli rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyətinin təşkili

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının iclasında üzvlərin yarısından çoxu iştirak edərsə, iclas səlahiyyətli sayılır. Komissiyanın iclaslarında qərar qəbul edilərkən əleyhinə və lehinə verilən səslərin sayı bərabər olarsa, komissiyanın sədrinin səsi həlledici sayılır.

Komissiyanın sədri son növbədə səs verir.
Komissiyaların öz səlahiyyətləri daxilində qəbul etdikləri qərarlar aşağı komissiyalar üçün məcburidir.
Komissiyaların qərarları onların iclasında iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Komissiyanın birinci iclasına komissiyanın yaşca ən qocaman üzvü sədrlik edir və ona bu maddənin ikinci hissəsinin tələbləri şamil edilir.

Komissiyanın iclası haqqında rəy sorğusu komissiyasının üzvləri komissiyanın katibi tərəfindən iclasın keçirilməsinə ən gec 24 saat qalmış xəbərdar edirlər.

Komissiyanın qərarları rəy sorğusu komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imzalanır.

Komissiyanın qərarı ilə razı olmayan komissiya üzvünün yazılı surətdə xüsusi rəyini ifadə etmək hüququ vardır.

Komissiyanın iclası komissiyanın sədri və ya onun tapşırığı ilə müavini tərəfindən çağırılır və keçirilir.

Rəy sorğusu komissiyalarının iclaslarında şikayətlərə (ərizələrə) baxılarkən maraqlı tərəfin nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Komissiyaların üzvlərinə və işçilərinə əmək haqqı komissiyaların fəaliyyəti üçün ayrılan vəsait həddində və məbləğdə ödənilir.

Komissiyalar yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi dövründə onlara ayrılmış büdcə vəsaiti həddində müvəqqəti olaraq ştatlar yarada bilərlər.

Maddə 27. Yerli rəy sorğusu komissiyalarının qərar və hərəkətlərindən şikayətinə

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərarlarından və qanuna zidd hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən), bu qanunda başqa müddət nəzərdə tutulmayıbsa, 3 gün müddətində yuxarı rəy sorğusu komissiyasına və ya müvafiq məhkəməyə şikayət edilə bilər. Eyni şikayət üzrə rəy sorğusu komissiyası və müvafiq məhkəmə bir-birindən mahiyyətə fərqli qərarlar qəbul edərlərsə, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq, məhkəmənin qərarı daha yüksək hüquqi qüvvəyə malikdir.

Məhkəməyə müraciət etmək üçün əvvəlcədən yuxarı rəy sorğusu komissiyasına müraciət etmək məcburi deyildir.

Yerli rəy sorğusunun gedişində yuxarı rəy sorğusu komissiyasına daxil olmuş şikayətlərə (ərizələrə) daxilolma vaxtından 5 gün müddətində, təxirəsalınmaz halda isə yerli rəy sorğusu günü baxılır və qərar çıxarılır.

Yuxarı rəy sorğusu komissiyası şikayətin (ərizənin) mahiyyəti üzrə müstəqil qərar qəbul edə bilər və belə halda lazım olarsa, aşağı rəy sorğusu komissiyasının qərarını ləğv edə bilər.

Maddə 28. Yerli rəy sorğusu bülleteni

Yerli rəy sorğusunda hər bir vətəndaş bir sorğu bülleteni alır. Yerli rəy sorğusu gününə ən gec 20 gün qalmış ərazi rəy sorğusu komissiyası yerli rəy sorğusu bülleteninin nümunəsini təsdiq edir.

Sorğu bülleteninin mətni onun yalnız bir üzündə yerləşir. Sorğu bülletenində sorğuya çıxarılan məsələnin mətni və ya qərar layihəsi və səs verən şəxsin iradəsini bildirmə variantları («lehinə» və «əleyhinə») əks etdirilir.

Hər sorğu bülletenində onun doldurulması qaydası haqqında izahat olmalıdır.

Sorğu bülleteninin sol küncündə vətəndaşlara verilən sorğu bülletenlərinin uçotunun aparılması məqsədilə kəsilmə xətti müəyyən edilir.

Sorğu bülletenləri ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı ilə yerli rəy sorğusu gününə ən gec 10 gün qalmış çap olunur.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları yerli rəy sorğusu gününə ən gec 48 saat qalmış sorğu bülletenlərini ərazi rəy sorğusu komissiyalarından alırlar. Sorğu bülletenlərinin sayı yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına daxil edilmiş vətəndaşların sayından 0,5 faizdən artıq olmamalıdır.

Sorğu bülleteninin sağ yuxarı güncündə məntəqə rəy sorğusu komissiyasının möhürü ilə təsdiqlənmiş iki üzvünün imzası olmalıdır.

Maddə 29. Yerli rəy sorğusu günü səsvermə

Yerli rəy sorğusu günü səsvermə saat 8-dən 20-dək keçirilir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları səsvermə gününə azı 10 gün qalmış səsvermənin yeri və vaxtı haqqında kütləvi informasiya vasitələri ilə və ya digər üsullarla vətəndaşları xəbərdar etməlidirlər.

Yerli rəy sorğusu günü saat 8-də məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri yerli rəy sorğusu məntəqəsini açıq elan edir, müşahidəçilərə boş səsvermə qutularını göstərərək möhürləyir, daha sonra məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının üzvlərini səsverməyə başlamağa dəvət edir.

Vətəndaş sorğu bülletenini aldıqdan sonra yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) seriyasını və nömrəsini yazır.

Təqdim olunmuş şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) seriyası və nömrəsi yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına vətəndaşın razılığı ilə məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının üzvü tərəfindən də qeyd edilə bilər.

Vətəndaş yazıların düzgünlüyünü yoxlayır və imza edir. Vətən-

daşın sorğu bülletenini sərbəst almaq imkanı olmadıqda o, məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının üzvləri və müşahidəçilər istisna edilməklə, başqa şəxslərin köməyindən istifadə edə bilər. Vətəndaşa kömək edən şəxs öz soyadını göstərməklə yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısının «sorğu bülletenini alması haqqında imza» qrafasında imza etməlidir.

Sorğu bülleteni vətəndaşa verildikən onun kəsilmə xətti ilə işarələnmiş sol küncü məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvündə qalır. Hər bir vətəndaş şəxsən səs verir. Başqa şəxslərin əvəzinə səs verməyə icazə verilmir.

Sorğu bülleteni vətəndaşdan başqa heç kəsin daxil olmasına icazə verilməyən gizli səsvermə üçün xüsusi avadanlıqla təchiz edilmiş kabinetdə doldurulur.

Vətəndaş səsverməyə çıxarılan məsələ üzrə öz iradəsini bildirmə variantlarından («lehinə» və «aleyhinə») birini pozur.

Sorğu bülletenini müstəqil yazıb doldurmaq imkanı olmayan vətəndaş məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvlərindən və müşahidəçilərdən başqa, istədiyi şəxsi kömək üçün kabinetə dəvət edə bilər. Bu şəxsin soyadı yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısında sorğu bülleteni alınması barədə vətəndaşın imzası ilə birgə göstərilir.

Səsvermə qutuları məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin və müşahidəçilərin maneəsiz müşahidə edə bildikləri yerdə qoyulmalıdır.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri səsvermə yerində qayda-qanuna nəzarət edir. Məntəqə rəy sorğusu komissiyası sədrinin bu Qanunun tələblərindən irəli gələn sərəncamları səsvermə otağında olan şəxslər üçün məcburidir. Vətəndaşın öz iradəsini ifadə etməsinə təsir göstərməyə cəhd edən və ya gizli səsverməni pozan məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvü işindən kənarlaşdırılır, müşahidəçi isə təxirəsalınmadan otaqdan çıxarılır. Bu barədə qərarı məntəqə rəy sorğusu komissiyası qəbul edir.

Səsvermədə iştirak edən vətəndaşların, rəy sorğusu komissiyasının üzvlərindən, müşahidəçilərdən, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrindən başqa, digər şəxslərin yerli rəy sorğu məntəqəsində olmaları qadağandır. Yerli rəy sorğusu günü polis orqanlarının işçiləri yerli rəy sorğusu məntəqəsinə yalnız formada və məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının qərarı ilə ictimai asayişin bərpa edilməsi məqsədilə daxil ola bilərlər. İctimai asayiş bərpa edildikdən sonra formada olan polis orqanlarının işçisi dərhal yerli rəy sorğusu məntəqəsini tərk etməlidir.

Vətəndaş sorğu bülletenini doldurarkən səhv etdiyini bildirdikdə, ona sorğu bülleteni vermiş məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvündən sıradan çıxmış sorğu bülleteninin əvəzinə yeni

bülleten verməsini xahiş edə bilər. Bu halda komissiyanın üzvü vətəndaşa yeni sorğu bülleteni verir, yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısında isə vətəndaşın soyadından sağda müvafiq qeyd edir. Sıradan çıxmış sorğu bülleteni sonradan ləğv edilir və bu barədə ayrıca akt tərtib olunur.

Vətəndaş yerli rəy sorğusu günü səhhətinə görə və ya digər üzürlü səbəblərdən yerli rəy sorğusu məntəqəsinə gələ bilməyəcəyini yəqin edərsə, o, yerli rəy sorğusu gününə azı 24 saat qalmış səsvermə otağından kənarında səs vermək istəyini məntəqə rəy sorğusu komissiyasına bildirməlidir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası bütün vətəndaşlara, o cümlədən səhhətinə görə və ya digər üzürlü səbəblərdən səsvermə otağına gələ bilməyən vətəndaşlara səsvermədə iştirak etmək imkanı yaratmalıdır. Bu məqsədlər üçün yerli rəy sorğusu məntəqəsində məntəqə rəy sorğusu komissiyasının qərarı ilə müəyyən edilmiş miqdarda daşınan səsvermə qutuları olmalıdır.

Vətəndaş səsvermə otağından kənarında səs vermək istəyini yazılı surətdə bildirməyibsə, o, məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin yanında ərizə yazmalıdır. Ərizədə vətəndaş haqqında yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısındakı məlumatlar göstərilməlidir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının daşınan səsvermə qutusu ilə gedən üzvləri ərizələrin sayına uyğun yerli rəy sorğusu bülletenləri alırlar.

Vətəndaşın yerli rəy sorğusu məntəqəsindən kənarında səs verməsi eyni vaxtda yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısında ayrıca qeyd olunur. Səsvermə otağından kənarında keçirilən səsvermədə müşahidəçilərin iştirak etmək hüququ vardır. Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvləri daşınan səsvermə qutusunu səsvermə otağına qaytardıqdan sonra bu qutu səslərin hesablanmasınadək açılır.

Maddə 30. Yerli rəy sorğusu məntəqəsində səslərin hesablanması

Səsvermə müddəti başa çatdıqda məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri «yalnız sorğu bülleteni alan və səsvermə otağında (kabinetdə) olan vətəndaşlar səs verə bilərlər» elanını verir.

Səsvermə qutuları açılmazdan əvvəl, istifadə edilməmiş sorğu bülletenləri səsvermə otağındakı müşahidəçilərin müşahidəsi ilə məntəqə rəy sorğu komissiyasının üzvləri tərəfindən sayılır və ləğv edilir.

Həmin sorğu bülletenlərinin sayı elan edilir və səsvermənin yekun protokolunda qeyd olunur. Bundan sonra məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri səsvermə qutularının möhür və plomblarının salamatlığını yoxlayır, məntəqə rəy sorğusu komis-

siyasının üzvlərini və müşahidəçiləri bununla əyani surətdə tanış edərək səsvermə qutularını açır.

Səsvermə qutuları növbə ilə: əvvəlcə daşınan səsvermə qutuları, sonra isə daşınmaz səsvermə qutuları açılır.

İlk növbədə daşınan səsvermə qutularındakı yerli rəy sorğusu bülletenləri sayılır. Onların sayı səsvermə otağından kənar səsvermə üçün vətəndaşlar tərəfindən verilmiş ərizələrin sayından çox olmamalıdır. Daşınan səsvermə qutusu üzrə səs hesablanarkən, bülletenlərin ümumi sayı verilmiş ərizələrin sayından çox olarsa, daşınan səsvermə qutusunda bütün bülletenlər məntəqə rəy sorğusu komissiyasının qərarı ilə etibarsız hesab edilir. Bu barədə akt səsvermə otağından kənar səsvermənin keçirilməsini təmin edən məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin soyadları göstərilməklə səsvermənin nəticələri haqqında protokola əlavə edilir.

Yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə vətəndaşların səsləri hesablanarkən etibarsız sayılan bülletenlər ayrılır.

Etibarsız seçki bülletenləri ayrıca yığılıb bağlanır.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin iştirakı ilə məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri vətəndaşların səsələrinin hesablanmasını birbaşa səsverməyə yekun vurulanadək fasiləsiz aparır. Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının bütün üzvləri və müşahidəçilər səsvermənin nəticələri ilə tanış edilir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası səsvermənin nəticələri haqqında protokol tərtib edir. Protokola səsvermənin nəticələrinə dair aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

- yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısındakı vətəndaşların ümumi sayı;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyasına verilmiş sorğu bülletenlərinin sayı;
- yerli rəy sorğusu günü yerli rəy sorğusu məntəqəsində vətəndaşlara verilmiş sorğu bülletenlərin sayı;
- səsvermə otağından kənar səs vermiş vətəndaşlara verilmiş bülletenlərin sayı;
- ləğv edilmiş sorğu bülletenlərinin sayı;
- etibarlı sayılmış sorğu bülletenlərinin sayı;
- daşınmaz səsvermə qutularında olan sorğu bülletenlərinin sayı;
- daşınan səsvermə qutularında olan sorğu bülletenlərinin sayı;
- etibarsız sayılmış sorğu bülletenlərinin sayı;
- yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin lehinə səs vermiş vətəndaşların sayı;
- yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin əleyhinə səs vermiş vətəndaşların sayı.

Səsverməyə eyni zamanda bir neçə məsələ qoyulursa, onların hər birinə verilən səsler ayrı-ayrı hesablanır.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası tərəfindən səsvermənin nəticələri haqqında yekun protokolu məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin iştirakı və müşahidəçilərin müşahidəsi ilə 3 nüsxədə tərtib olunur və məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokolda səsvermənin nəticələri həm sözlə, həm də rəqəmlə ifadə edilir.

Bütövlükdə protokolla və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvü protokola xüsusi rəyini əlavə edə bilər; bu barədə protokolda müvafiq qeyd edilir.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun karandaşla yazılmasına və ona hər hansı bir düzəliş edilməsinə icazə verilmir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası protokolun 1-ci nüsxəsini imzaladıqdan sonra yerli rəy sorğusu günündən ən gec 24 saat keçənədək müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyasına göndərilir. Protokolun 2-ci nüsxəsi bağlanıb möhürlənmiş sorğu bülletenləri, həmin sorğu bülletenlərinin kəsilmiş sol küncələri komissiyanın fəaliyyətinin sonuna kimi məntəqə rəy sorğusu komissiyasının katibində qalır.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 3-cü nüsxəsi müşahidəçilərin, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin ümumi tanışlığı məqsədilə yerli rəy sorğusu məntəqəsində asılır.

Sorğu bülletenləri də daxil olmaqla yerli rəy sorğusuna aid başqa sənədlər yerli rəy sorğusunun yekunları rəsmi elan olunduqdan sonra 5 gündən gec olmayaraq müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyasına göndərilir.

Maddə 31. Etibarsız səsvermə sorğu bülletenləri

Aşağıdakı səsvermə sorğu bülletenləri etibarsız sayılır:

1) məntəqə rəy sorğusu komissiyasının təsdiqləmədiyi sorğu bülletenləri;

2) səsvermə zamanı «lehinə» və «əleyhinə» sözlərinin hər ikisinin pozulduğu və ya hər iki sözün pozulmadığı sorğu bülletenləri.

Maddə 32. Ərazi rəy sorğusu komissiyası tərəfindən səsvermənin nəticələrinin müəyyən edilməsi

Ərazi rəy sorğusu komissiyası səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının protokolları əsasında bütün məlumatları ümumiləşdirir və müvafiq ərazidə yerli rəy sorğusu günündən ən gec 2 gün keçənədək səsvermənin nəticələrini müəyyən edir və müvafiq qərar qəbul edir. Həmin qərardan müvafiq məhkəməyə şikayət edilə bilər.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının protokollarında göstərilmiş məlumatların ümumiləşdirilməsini ərazi rəy sorğusu komissiyasının üzvləri şəxsən həyata keçirirlər. Səsvermənin nəticələri barədə ərazi rəy sorğusu komissiyası protokol tərtib edir, bu protokola ərazi üzrə yerli rəy sorğusu məntəqələrinin sayı haqqında məlumat, məntəqə rəy sorğusu komissiyalarından daxil olmuş protokolların sayı və bu Qanunun 30-ci maddəsində göstərilən məntəqə rəy sorğusu komissiyaları protokollarının ümumiləşdirilmiş məlumatları daxil edilir.

Ərazi rəy sorğusu komissiyasının protokolu 4 nüsxə tərtib edilir və komissiyanın bütün üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokola ərazi üzrə məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının bütün məlumatlarını ümumiləşdirən cədvəl əlavə edilir. Protokolda səsvermənin nəticələri həm sözlə, həm də rəqəmlə ifadə edilir.

Bütövlükdə protokolla və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan ərazi rəy sorğusu komissiyasının üzvü protokola xüsusi rəyini əlavə edə bilər; bu barədə protokolda müvafiq qeyd edilir.

Protokolun 1-ci nüsxəsi ərazi üzrə məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının bütün məlumatlarını ümumiləşdirən cədvəl ilə birlikdə ərazi rəy sorğusu komissiyasının fəaliyyəti qurtarandək komissiyanın katibində qalır.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 2-ci nüsxəsi və yerli rəy sorğusunun nəticələrinə dair ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı müşahidəçilərin və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin ümumi tanışlığı məqsədilə ərazi rəy sorğusu komissiyasının otağında asılır.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 3-cü və 4-cü nüsxələri və yerli rəy sorğusunun nəticələrinə dair ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı yerli rəy sorğusu keçirilən ərazinin bələdiyyəsinə və müvafiq icra hakimiyyəti orqanına göndərilir.

Yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələ o halda qəbul edilmiş sayılır ki, yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına daxil edilmiş vətəndaşların azı 25 faizi iştirak etsin və səsvermədə iştirak etmiş vətəndaşların yarısından çoxu yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin «lehinə» səs versin.

Yerli rəy sorğusunun nəticələrinə dair ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı beş gün ərzində elan olunur.

Maddə 33. Yerli rəy sorğusunun etibarsız sayılması

Yerli rəy sorğusunun gedişində onların nəticəsinə ciddi təsir göstərən qanun pozuntusuna yol verilərsə, bu halda ərazi rəy sorğusu komissiyası yerli rəy sorğusunun etibarsız sayılması barədə qərar qəbul edir.

Maddə 34. Təkrar yerli rəy sorğusunun keçirilməsi

Yerli rəy sorğusu etibarsız sayılarsa, ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı ilə bu Qanunun müddəalarına uyğun olaraq 3 aydan gec olmayan müddətdə təkrar yerli rəy sorğusu keçirilir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 noyabr 1999-cu il

«YERLİ RƏY SORĞUSU HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

FƏRMANI

«Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqda Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri öz səlahiyyəti hüduqlarında həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- «Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsinin üçüncü və beşinci hissələrində və 32-ci maddəsinin yeddinci hissəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi həyata keçirir;

- həmin Qanunun 24-cü maddəsinin birinci hissəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 dekabr 1999-cu il

«YERLİ RƏY SORĞUSU HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
30 NOYABR 1999-CU İL TARİXLİ QANUNUNA 1 SAYLI ƏLAVƏ

Ərazi rəy sorğusu komissiyası

M.Y.

Nö _____ imza vərəqəsi

Ərazi rəy sorğu komissiyasının adı _____

Bələdiyyə ərazisinin adı _____

yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələni müdafiə edirik

Biz, aşağıda imza edənlər _____
(məsələnin mahiyyəti)

Sıra №-si	İmza edən vətəndaşın soyadı, adı, atasının adı	Doğuldu-ğu tarix	Yaşayış yerinin ünvanı	Səxsiyyəti təsdiq edən sənədin seriyası və nömrəsi	İmza tarixi	İmza
1						
2						
3						
4						
5						

İmza vərəqəsini təsdiq edirəm:

(imzantı toplamış şəxsin soyadı, adı, atasının adı)

İmza: _____

Tarix: « _____ » il _____

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN DAİMİ VƏ BAŞQA KOMİSSİYALARI
HAQQINDA ƏSASNAMƏ»NİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ
BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. «Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə» təsdiq edilsin.
2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 aprel 2000 ci il

*Azərbaycan Respublikasının
14 aprel 2000-ci il tarixli Qanunu ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

BƏLƏDİYYƏLƏRİN DAİMİ VƏ BAŞQA KOMİSSİYALARI
HAQQINDA

ƏSASNAMƏ

Maddə 1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 143-cü maddəsinə və «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən bələdiyyələr öz fəaliyyətini daimi və başqa komissiyalar vasitəsi ilə həyata keçirirlər.

Maddə 2. Bələdiyyələr öz səlahiyyətləri müddətində daimi və başqa komissiyalar yarada bilərlər.

Bələdiyyələr yerli büdcə, yerli sosial və yerli iqtisadi məsələlər, yerli ekologiya və onların fəaliyyətinə aid hüquq məsələləri ilə bağlı bu Əsasnamənin 22-ci maddəsində göstərilən daimi komissiyaları formalaşdırma bilərlər.

Bələdiyyələr onların səlahiyyətlərinə aid edilən yerli məsələlərlə bağlı zərurət olduqda başqa komissiyalar yarada bilərlər.

Maddə 3. Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının əsas vəzifələri «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə müəyyən edilir.

Maddə 4. Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları öz fəa-

liyyətində Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasını, qanunlarını və digər normativ-hüquqi aktlarını, bu Əsasnaməni, bələdiyyələrin nizamnamələrini, habelə müvafiq bələdiyyələrin qərarlarını rəhbər tuturlar.

Bələdiyyələrin komissiyaları öz fəaliyyətində müvafiq bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşların mənafə ümumiliyini əsas götürürlər.

Maddə 5. Bələdiyyələr işlərinin həcmi, maliyyə vəziyyətini və ehtiyatlarını nəzərə alaraq müvafiq sayda daimi və başqa komissiyaları yaradırlar.

Bələdiyyələrin daimi komissiyaları bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti ərzində səlahiyyətlidir. Bələdiyyələrin başqa komissiyalarının səlahiyyət müddəti bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilir və bələdiyyələrin səlahiyyət müddətindən çox ola bilməz.

Bələdiyyələr lazım olduqda yeni komissiyalar yarada, mövcud olan komissiyaları ləğv edə və komissiyaların tərkibində dəyişikliklər edə bilərlər.

Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının fəaliyyəti fikir müxtəlifliyi, aşkarlıq, məsələlərin sərbəst müzakirəsi, ictimai rəyi nəzərə almaqla komissiya üzvlərinin geniş təşəbbüskarlığı prinsipləri əsasında həyata keçirilir.

Maddə 6. Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının say tərkibi bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilir. Daimi və başqa komissiyaların tərkibi azı üç bələdiyyə üzvündən ibarət olmalıdır.

Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının tərkibinə daxil olan şəxslər bələdiyyələrin iclaslarında bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə seçilir. Daimi və başqa komissiyaların tərkibinin seçilməsi bələdiyyənin qərarı ilə rəsmiləşdirilir.

Daimi və başqa komissiyalar öz tərkibindən sədr, lazım gəldikdə isə müavin də seçirlər.

Bələdiyyə üzvü bir neçə daimi və başqa komissiyaların üzvü ola bilər.

Bələdiyyə üzvü bir daimi və başqa komissiyanın sədri ola bilər.

Maddə 7. Daimi komissiyalar onların iclaslarında təsdiq olunmuş plana müvafiq olaraq fəaliyyət göstərirlər.

Daimi komissiyalar bələdiyyəyə ildə azı bir dəfə öz işi barədə hesabat verirlər.

Daimi komissiyaların iclasları ayda azı bir dəfə komissiyanın sədri tərəfindən çağırılır.

Daimi və başqa komissiyaların iclaslarında həmin komissiyanın üzvü olmayan bələdiyyə üzvləri və mütəxəssislər məşvəratçı səsle iştirak edə, təkliflər verə bilərlər. Daimi və başqa komissiyalar səyyar iclasları da keçirə bilərlər.

Maddə 8. Daimi və başqa komissiyaların iclasları onların

üzvlərinin yarından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

Bələdiyyə sədrinin tələbi ilə bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının növbədənənar iclası çağırıla bilər.

Daimi və başqa komissiyaların iclası haqqında komissiya üzvü iclas gününə azı 2 gün qalmış xəbərdar edilməlidir.

Daimi və başqa komissiyaların üzvləri hər hansı səbəbdən iştirak edə bilməyəcəyi barədə komissiya sədrinə əvvəlcədən mətlumat verməlidir.

Maddə 9. Daimi və başqa komissiyaların iclaslarında baxılan bütün məsələlər barəsində qərarlar komissiyaların iclasında iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Bu Əsasnaməyə müvafiq olaraq bir neçə daimi və başqa komissiyaların birgə iclası keçirildikdə qərarlar hər bir komissiya üzvlərinin iclasda iştirak etdiyi üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

Maddə 10. Daimi və başqa komissiyalar öz səlahiyyətlərinə aid məsələlər barəsində bələdiyyənin icra aparatının struktur bölmələrinin rəhbərlərinin məruzələrini öz iclaslarında dinləyə bilərlər. Daimi və başqa komissiyalar öz səlahiyyətlərinə aid məsələlər barəsində bələdiyyənin icra aparatına tapşırıq vermək hüququna malikdirlər.

Daimi və başqa komissiyaların təşkilatı, informasiya, karguzarlıq, maddi-texniki təminat məsələlərini bələdiyyənin icra aparatı həyata keçirir.

Maddə 11. Daimi və başqa komissiyalar bələdiyyələrin müzakirəsinə çıxarılan məsələlər üzrə öz məruzələrini təyin edirlər.

Daimi və başqa komissiyaların birgə hazırladıqları məsələlər üzrə komissiyalar birgə məruzə və əlavə məruzələrlə çıxış edə bilərlər və ya öz qeyd və təkliflərini ayrıca təqdim edə bilərlər.

Maddə 12. Daimi və başqa komissiyalar bələdiyyə müəssisə, idarə və təşkilatlarına bələdiyyənin səlahiyyətinə aid məsələlər barəsində sorğu ilə müraciət edə bilərlər.

Maddə 13. Daimi komissiyalar onların müzakirəsinə verilmiş məsələlərin başqa daimi komissiyaların da səlahiyyətinə aid olduğunu müəyyən etdikdə, yaxud başqa daimi komissiyaların həmin məsələlərə dair rəy verməsində zərurət olduqda bu barədə bələdiyyənin sədrinə təklif verə bilərlər.

Daimi komissiyalar digər daimi komissiyaların nəzərdən keçirəcəkləri məsələlərin hazırlanmasında həmin komissiyaların müraciəti ilə öz səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə iştirak edə bilərlər.

Daimi komissiyalar nəzərdən keçirdikləri məsələlər barəsində digər daimi komissiyaların rəyini ala bilərlər.

Maddə 14. Bir və ya bir neçə daimi və başqa komissiyaların

səlahiyyətlərinə aid məsələlərin müzakirəsi məqsədilə komissiyaların özlərinin təşəbbüsü, habelə bələdiyyənin tapşırığı ilə daimi və başqa komissiyalar birgə iclaslar keçirə bilərlər. Komissiyaların birgə iclasında sədrlik edən komissiyaların üzvləri tərəfindən seçilir.

Maddə 15. Daimi və başqa komissiyalar bələdiyyələrin iclaslarında onların səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə bələdiyyələrin tabeliyində olan müəssisələrin, idarə və təşkilatların, habelə bələdiyyənin vəzifəli şəxslərinin mətlumatlarını dinləmək barədə təklif verə bilərlər.

Maddə 16. Daimi və başqa komissiyaların iclaslarına həmin daimi komissiyaların tərkibinə daxil olmayan bələdiyyə üzvləri, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisələrin, idarə və təşkilatların nümayəndələri, mütəxəssislər və alimlər (ekspertlər) dəvət oluna bilərlər.

Maddə 17. Daimi və başqa komissiyaların sədri komissiyanın işinə rəhbərlik edir, komissiyanın iclasının vaxtını təyin edir, bələdiyyənin icra aparatı ilə birlikdə komissiyanın işini təşkil edir, komissiya üzvlərini zəruri sənədlərlə və materiallarla təmin edir, ayrı-ayrı komissiya üzvlərinə tapşırıqlar verir, komissiyanın işini başqa komissiyaların işi ilə əlaqələndirir, iclaslar üçün lazımı materialların hazırlanmasını təşkil edir, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisələrin, idarə və təşkilatların nümayəndələrini, mütəxəssisləri və alimləri (ekspertləri) komissiyanın iclaslarında iştirak etmək üçün dəvət edir, komissiyanın iclaslarında sədrlik edir, daimi komissiyanın iş planının yerinə yetirilməsinə nəzarət edir.

Daimi və başqa komissiyaların sədri komissiyanın iclasında iştirak edə bilmədikdə onun vəzifələrini sədrin müavini, sədrin müavini seçilməyən komissiyalarda isə bələdiyyə sədrinin tapşırığına əsasən komissiyaların üzvlərindən biri icra edir.

Maddə 18. Daimi və başqa komissiyaların üzvü onların fəaliyyətində iştirak etməyə, qərarlarının həyata keçirilməsinə kömək etməyə və tapşırıqlarını yerinə yetirməyə borcludur.

Maddə 19. Daimi və başqa komissiyaların üzvünün komissiyalarda baxılan bütün məsələlər üzrə həlledici səs hüququ vardır. Onun daimi və başqa komissiyalarda nəzərdən keçirilmək üçün məsələlər təklif etmək, həmin məsələlərin hazırlanması və müzakirəsində iştirak etmək, müzakirə olunan məsələlərlə əlaqədar bələdiyyələrin tabeliyində olan müəssisə, idarə və təşkilatların, habelə bələdiyyənin vəzifəli şəxslərini dinləmək barədə təkliflər vermək hüququ vardır.

Daimi və başqa komissiyaların hər bir üzvünə komissiyaların müzakirəsinə verilən məsələlər barəsində sənədlər və digər materiallar təqdim olunmalıdır.

Komissiya üzvü komissiyanın qəbul etdiyi qərarla razı olmadıqda xüsusi rəyi müvafiq qərara əlavə olunur.

Maddə 20. Daimi və başqa komissiyaların iclasları protokollaşdırılır. Daimi və başqa komissiyaların qərar, rəy və protokollarını onların sədri imzalayır. Daimi komissiyaların birgə qəbul etdikləri qərarları, onların birgə hazırladıqları rəyləri və birgə iclaslarının protokollarını müvafiq komissiyaların sədrləri imzalayırlar.

Maddə 21. Daimi və başqa komissiyalar öz fəaliyyətləri haqqında ictimaiyyətə mütəmadi olaraq məlumat verirlər. Daimi və başqa komissiyaların iclaslarında kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri sərbəst iştirak edə bilərlər.

Maddə 22. Bələdiyyələr aşağıdakı daimi komissiyalar yarada bilərlər:

1) Yerli büdcə məsələləri daimi komissiyası:

- yerli vergilərə və ödənişlərə, yerli büdcəyə aid qərar layihələrini hazırlayır və ya təqdim olunmuş qərar layihələrinə dair rəy verir;

- yerli büdcəyə nəzarətlə bağlı məsələlərə baxır və bələdiyyəyə təkliflər verir;

- yerli büdcə layihəsinə dair başqa daimi komissiyaların təkliflərinə baxır və bu təkliflər barəsində rəy hazırlayır;

- yerli büdcənin icrası ilə bağlı hesabatlarla dair rəy hazırlayır;

- bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

2) Yerli sosial məsələləri daimi komissiyası:

- yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf, o cümlədən əmək, məşğulluq, sosial təminat və digər yerli sosial məsələlər də daxil olmaqla, proqramların layihələrini, arayışlar, qərar layihələri hazırlayır və ya təqdim olunmuş yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarının layihələrinə və digər qərar layihələrinə dair rəy verir;

- bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

3) Yerli ekologiya məsələləri daimi komissiyası:

- yerli ekoloji proqramların layihələrini, arayışlar, qərar layihələri hazırlayır və ya təqdim olunmuş yerli ekoloji proqramların layihələrinə və qərar layihələrinə dair rəy verir;

- bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

4) Yerli iqtisadi inkişaf məsələləri daimi komissiyası:

- yerli iqtisadi inkişaf proqramları layihələrini (o cümlədən bələdiyyə mülkiyyətinin (bələdiyyə torpaqları da daxil olmaqla) səmərəli istifadəsi, bələdiyyələrin təsərrüfat fəaliyyətinin təşkili də daxil olmaqla), arayışlar, qərar layihələrini hazırlayır və ya təqdim olunmuş yerli iqtisadi inkişaf proqramlarının layihələrinə və qərar layihələrinə dair rəy verir;

- bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.
5) Hüquq məsələləri daimi komissiyası:

- bələdiyyənin qərar layihələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına və qanunvericiliyinə uyğunluğu haqqında, bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və ya xitam verilməsi məsələlərinə, yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələlərə dair rəy verir;

- bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN DAİMİ VƏ BAŞQA KOMİSSİYALARI HAQQINDA ƏSASNAMƏ» NİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

S Ə R Ə N C A M I

«Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanununun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması haqqında təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- öz səlahiyyətləri daxilində «Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 oktyabr 2000-ci il

BƏLƏDİYYƏLƏRİN BİRGƏ FƏALİYYƏTİ, BİRLƏŞMƏSİ, AYRILMASI VƏ LƏĞV EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

Q A N U N U

Maddə 1. Bələdiyyələrin birləşməsinin və ayrılmasının məqsədi

Bələdiyyələr onlarda yaranan sosial-iqtisadi vəziyyətlə əlaqədar, tarixi və digər yerli xüsusiyyətləri, müvafiq yerli əhəlinin rəyini nəzərə almaqla birləşərək, yaxud ayrılaraq yeni bələdiyyə təşkil edə bilərlər.

Maddə 2. Bələdiyyələrin birləşmə qaydası

Bələdiyyələrin birləşməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilir:

1) birləşən bələdiyyələrin ərazilərində «Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq yerli rəy sorğusu keçirilir;

2) Yerli rəy sorğusu nəticəsində bələdiyyələrin birləşməsi barədə müsbət nəticə əldə edildikdə, bələdiyyələr tərəfindən onların birləşməsi haqqında qərar qəbul edilir və baxılmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə təqdim olunur;

3) Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi bələdiyyələrin birləşməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə qərar qəbul edir.

Bələdiyyələrin birləşməsi ilə bağlı mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərin həlli üçün bələdiyyə tərəfindən bələdiyyə üzvlərindən ibarət müvafiq komissiya yaradılır. Həmin komissiya mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərlə bağlı bələdiyyəyə təkliflər verir.

Maddə 3. Bələdiyyələrin ayrılması qaydası

Bələdiyyələrin ayrılması bu Qanunun 2-ci maddəsində göstərilmiş qaydada və ardıcılıqla həyata keçirilir.

Bələdiyyələrin ayrılması ilə bağlı mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərin həlli üçün bələdiyyə tərəfindən bələdiyyə üzvlərindən ibarət müvafiq komissiya yaradılır. Həmin komissiya mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərlə bağlı bələdiyyəyə təkliflər verir.

Maddə 4. Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyələrə seçkilərin keçirilməsi

Birləşmiş, yaxud ayrılmış hər bir bələdiyyəyə seçkilərin keçirilməsi

rilməsi «Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 5. Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyənin statusu

Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyənin statusu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 6. Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyənin mülkiyyəti

Birləşən bələdiyyələrin hər birinin mülkiyyəti və onunla bağlı hüquqlar (vəzifələr) hüquq varisliyi qaydasında yeni yaradılmış bələdiyyəyə keçir.

Bələdiyyələr ayrıldıqda bələdiyyə mülkiyyətinin bölünməsi məsələsi bu Qanunun 3-cü maddəsində göstərilmiş qaydada həll edilir.

Maddə 7. Bələdiyyələrin birgə fəaliyyət göstərməsi

Bələdiyyələrin səlahiyyətlərinə aid edilən iqtisadi, sosial, mədəni, ekoloji və digər sahələrdə fəaliyyətin səmərəsini artırmaq və qarşılıqlı əlaqələri möhkəmləndirmək məqsədilə bələdiyyələr birgə fəaliyyət göstərə bilərlər.

Bələdiyyələrin birgə fəaliyyət göstərməsi bələdiyyələrin qərarına əsasən həyata keçirilir.

Birgə fəaliyyət göstərmək üçün bələdiyyələr arasında müqavilə bağlanılır. Müqavilədə birgə fəaliyyətin sahələri, maliyyə-ləşdirilmə qaydaları, müddətlər və digər şərtlər göstərilir.

Bələdiyyələr birgə fəaliyyət göstərdikdə onların əraziləri dəyişilmir.

Maddə 8. Bələdiyyələrin ləğv edilməsi

Bələdiyyələr aşağıdakı hallarda ləğv edilə bilər:

1) Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada bələdiyyənin yerləşdiyi müvafiq yaşayış məntəqəsi müvafiq uçot məlumatından çıxarıldıqda Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi bələdiyyə ərazilərinə Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə dəyişikliklər edir.

2) Müvafiq ərazidə əhali yerli özünüidarənin təşkilindən imtina etdikdə «Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq yerli rəy sorğusu keçirilir. Yerli rəy sorğusu nəticəsində bələdiyyənin ləğv edilməsi barədə müsbət nəticə əldə edildikdə bələdiyyə tərəfindən ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul edilir və baxılmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə təqdim olunur. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi bələdiyyənin ləğvi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə qərar qəbul edir.

Bələdiyyənin ləğvi ilə bağlı mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərin həlli üçün bələdiyyə üzvlərindən ibarət müvafiq komissiya yaradılır. Həmin komissiya mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərlə bağlı bələdiyyəyə təkliflər verir.

Maddə 9. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərinin pozulması Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə məsuliyyətə səbəb olur.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 aprel 2000-ci il

**«BƏLƏDİYYƏLƏRİN BİRGƏ FƏALİYYƏTİ, BİRLƏŞMƏSİ,
AYRILMASI VƏ LƏĞV EDİLMƏSİ HAQQINDA»
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ
EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
PREZİDENTİNİN**

S Ö R Ə N C A M I

«Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

öz səlahiyyətləri daxilində «Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 oktyabr 2000-ci il

BƏLƏDİYYƏ ÜZVÜNÜN STATUSU HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında qanunvericilik

Bələdiyyə üzvünün statusu Azərbaycan Respublikasının Kons-titusiyası, bu Qanun və Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktları, habelə bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 2. Bələdiyyə üzvünün səlahiyyət müddəti

Bələdiyyə üzvünün səlahiyyət müddəti onun səlahiyyətləri təsdiq edildiyi gündən başlanır və bələdiyyənin yeni tərkibinin işə başladığı gün qurtarır.

Bələdiyyə üzvünün səlahiyyətlərinin itirilməsinin və onun səlahiyyətlərinə xitam verilməsinin əsasları «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 3. Bələdiyyə üzvünün vəsiqəsi

Ərazi seçki komissiyası tərəfindən bələdiyyə üzvünə seçkilərin yekunları elan olunduqdan sonra 5 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş nümunədə vəsiqə verir.

II fəsil

BƏLƏDİYYƏ ÜZVÜNÜN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

Maddə 4. Bələdiyyə üzvünün hüquqları

Bələdiyyə üzvü bələdiyyənin fəaliyyəti ilə bağlı aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- bələdiyyənin daimi və digər komissiyalarına üzv seçmək və seçilmək;

- bələdiyyənin və onun orqanlarının iclaslarında müzakirə üçün məsələlər təklif etmək, müzakirə olunan məsələlər barəsində çıxış etmək, təkliflər və düzəlişlər vermək, qeydlər etmək, çıxış edənlərə və ya təyin edilməsinə razılıq verilən vəzifələrə göstərilmiş namizədlərə sual vermək, arayış vermək, səsvermədə iştirak etmək;

- bələdiyyə iclaslarında müzakirə üçün qərar layihələrini ha-

zırlamaq;

- bələdiyyənin daimi və başqa komissiyalarının iclaslarına təqdim edilmiş məsələlərin müzakirəsində iştirak etmək və təkliflər vermək;

- bələdiyyənin fəaliyyəti ilə əlaqədar zəruri məlumat almaq;

- sorğu vermək;

- qanunvericiliyə müvafiq surətdə yerli radio və televiziya-dan, mətbu nəşrlərdən istifadə etmək.

Maddə 5. Bələdiyyə üzvünün sorğusu

Bələdiyyə üzvü yerli məsələlərlə bağlı bələdiyyənin vəzifəli şəxslərinə, bələdiyyənin icra orqanlarına, bələdiyyə müəssisə, idarə və təşkilatlarına sorğu ilə müraciət etmək hüququna malikdir.

Bələdiyyə üzvünün sorğusuna ən gec on beş gün müddətində, məsələnin əlavə öyrənilməsi və (və ya) yoxlanılması tələb edildiyi hallarda isə bir aydan gec olmayaraq cavab verilməlidir.

Maddə 6. Bələdiyyə üzvünün bələdiyyə qərarlarının pozulması hallarının aradan qaldırılmasını tələb etmək hüququ

Bələdiyyə üzvü bələdiyyə tərəfindən onun səlahiyyətləri daxilində və qanunvericiliyə müvafiq olaraq qəbul etdiyi qərarların pozulmasını aşkar etdikdə onun ərazisində yerləşən həmin pozuntulara yol vermiş şəxslərdən onların aradan qaldırılmasını tələb edə bilər.

Maddə 7. Bələdiyyə üzvünün bələdiyyənin və onun orqanlarının fəaliyyətində iştirakı

Bələdiyyə üzvləri bələdiyyənin iclaslarında iştirak etməyə bərlüdür.

Bələdiyyə üzvlərinin bələdiyyə orqanlarının iclaslarında bələdiyyənin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin müzakirəsində iştirak etmək hüququ vardır.

Bələdiyyə üzvü bir və ya bir neçə bələdiyyənin daimi və başqa komissiyasının üzvü ola bilər.

Maddə 8. Bələdiyyə üzvünün müraciət etməsi

Bələdiyyə üzvü müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına yerli əhəmiyyətli məsələlərlə bağlı müraciət edə bilər.

Maddə 9. Bələdiyyə üzvünün seçicilərlə əlaqə saxlaması

Bələdiyyə üzvü seçicilərlə mütəmadi olaraq əlaqə saxlamalı, görüşlər keçirməli, onların təkliflərinə, müraciətlərinə və şikayətlərinə baxmalıdır.

Bələdiyyə üzvü 6 ayda bir dəfədən az olmayaraq seçicilərinə hesabat verir.

Bələdiyyə ərazisində yerləşən bələdiyyə müəssisə, idarə və təşkilatları bələdiyyə üzvünə seçicilərlə görüşmək üçün köməklik göstərməlidirlər.

III fəsil

BƏLƏDIYYƏ ÜZVÜNÜN FƏALİYYƏTİNİN ƏSAS TƏMİNATLARI VƏ MƏSULİYYƏTI

Maddə 10. Bələdiyyə üzvünün fəaliyyətinin dövlət təminatı

Bələdiyyə üzvünün səlahiyyətlərinin maneəsiz və səmərəli həyata keçirilməsinə, onun hüquqlarının, şərəf və ləyaqətinin qorunmasına dövlət tərəfindən təminat verilir.

Maddə 11. Bələdiyyə üzvünün əmək hüquqlarının təminatı

Səlahiyyət müddətində bələdiyyə üzvü bələdiyyənin, bələdiyyənin iclasları arasındakı dövrdə isə bələdiyyə sədrinin qabaqcadan razılığı olmadan əmək müqaviləsi ilə işlədiyi yerdə müdiriyətinin təşəbbüsü ilə işdən çıxarıla, yaxud intizam tənbehi qaydasında azmaşlı işə keçirilə bilməz.

Müəssisə, idarə və təşkilat yenidən təşkil olunduqda, struktur dəyişikliyi edildiyi hallarda da bu təminat tətbiq olunur.

Maddə 12. Bələdiyyə üzvünün fəaliyyətinin informasiya təminatı

Bələdiyyənin sədri və müavini, bələdiyyənin icra aparatı bələdiyyə üzvlərini lazımı sənədlərlə və bələdiyyənin rəsmi nəşrləri ilə təmin edir, köməyə ehtiyac olan məsələlərlə bağlı onlara yardım göstərir və onların yerli özünüidarə orqanlarının qərar və sərəncamları ilə tanış olmalarına şərait yaradır.

Maddə 13. Bələdiyyə üzvünün istehsal və ya xidmət fəaliyyətinə münasibəti

Əməkhaqqını bələdiyyədən alan bələdiyyə üzvünün əsas iş yeri bələdiyyə hesab olunur. Əməkhaqqı bələdiyyə tərəfindən ödənilməyən bələdiyyə üzvü öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən istehsal və ya xidmət, eləcə də elmi, təhsil və yaradıcılıq fəaliyyətini dayandırmır. Bələdiyyə üzvü bələdiyyənin və ya onun daimi komissiyalarının iclasları zamanı öz daimi iş yerindəki vəzifələrinin yerinə yetirilməsindən azad olunur.

Maddə 14. Bələdiyyə üzvünün bələdiyyədə fəaliyyəti ilə əlaqədar məsuliyyəti

Bələdiyyə üzvü barəsində bələdiyyədə fəaliyyəti ilə əlaqədar aşağıdakı hallarda intizam tədbirləri tətbiq edilir:

- bələdiyyənin iclaslarının aparılmasına mane olduqda;
- bələdiyyənin və onun komissiyalarının iclaslarında insanın şərəf və ləyaqətinə xələl gətirən kobud, təhqiramiz sözlərə və hərəkətlərə yol verdikdə, başqalarını bu cür hərəkətlər etməyə çağırırdıqda;
- bələdiyyənin nizamnaməsində göstərilən müddətlərdə bələdiyyənin və onun daimi və başqa komissiyalarının iclaslarında üzursüz səbəbə görə iştirak etmədikdə.

Maddə 15. Bələdiyyə üzvü barəsində tətbiq edilən intizam tədbirləri

Bələdiyyə üzvü barəsində aşağıda göstərilən intizam tədbirlə-

rinin tətbiq edilməsi qaydası bələdiyyənin nizamnaməsi ilə tənzimlənir: xəbərdarlıq, sözkəsmə, iclas zalından çıxarma, töhmət, bələdiyyə üzvünün səlahiyyətlərinə xitam verilməsi.

IV fəsil

YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 16. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 aprel 2000-ci il

«BƏLƏDIYYƏ ÜZVÜNÜN STATUSU HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

F Ö R M A N I

«Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

öz səlahiyyətləri daxilində «Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

«Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsində müəyyən edilmiş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini rayon (şəhər, şəhərdə rayon) icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 oktyabr 2000-ci il

**"AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA YERLİ
ÖZÜNÜİDARƏETMƏ ÜZRƏ ƏLAQƏLƏNDİRMƏ ŞURALARI
HAQQINDA" ƏSASNAMƏNİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ
BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ**

Q A N U N U

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. "Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında" Əsasnamə təsdiq edilsin.
2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 aprel 2000 ci il

*"Azərbaycan Respublikasında yerli
özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə
Şuraları haqqında" Əsasnamənin
təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan
Respublikasının 2000-ci il 18 aprel
tarixli Qanunu ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA YERLİ
ÖZÜNÜİDARƏETMƏ ÜZRƏ ƏLAQƏLƏNDİRMƏ
ŞURALARI HAQQINDA**

Ə S A S N A M Ə

I. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1. Yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları (bundan sonra - «Şuralar») Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin səlahiyyətlərinə aid olan yerli əhəmiyyətli məsələlərin müzakirə edilməsi, həmin məsələlərlə əlaqədar ortaya çıxan problemlərin birgə həlli yollarının müəyyən edilməsi, səmərəli iş təcürbəsinin öyrənilib ümumiləşdirilməsi və yayılması, dövlət orqanları ilə bələdiyyələrin qarşılıqlı fəaliyyətinin uzlaşdırılması, yerli özünüidarə sisteminin inkişafı üzrə təkliflərin hazırlanması məqsədilə yaradılan əlaqələndirmə mərkəzləridir.
2. Yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuralarını təşkil

etmək üçün müxtəlif əraziləri təmsil edən azı 3 bələdiyyə təşəbbüs qrupu yaradılır. Təşəbbüs qrupu Əlaqələndirmə Şurasını yaratmaq üçün təsis konfransının hazırlanıb keçirilməsini təşkil edir.

Təşəbbüs qrupunun işində iştirak etmək könüllüdür.

3. Bir bələdiyyə eyni vaxtda rayon (şəhər), regional və respublika üzrə Əlaqələndirmə Şurasının üzvü ola bilər.

Bələdiyyələrin Şuralarda iştirakı könüllüdür.

II. ŞURALARIN TƏRKİBİ

4. Bələdiyyələri üzvləri olduqları Şuralarda bələdiyyələrin nümayəndələri - bələdiyyə üzvləri təmsil edir.

Bələdiyyələrin nümayəndələri Şuraların tərkibinə daxil olan bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir. Hər bələdiyyə Şuraların tərkibinə bir nümayəndə - bələdiyyə üzvü təqdim edir. Şuralarda təmsil olunmuş bələdiyyələrin nümayəndələri vaxtaşırı dəyişdirilə bilər. Bələdiyyələrin Şuralarda nümayəndələrinin dəyişdirilməsi qaydaları hər bir bələdiyyə tərəfindən müstəqil müəyyən-ləşdirilir.

Şuranın say tərkibi Şuralarda təmsil olunan bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

5. Şuraların tərkibi Şuranın sədrindən, onun müavinindən və Şuranın üzvlərindən ibarətdir.

6. Şuranın sədri, müavini və katibi Şura üzvü olan bələdiyyələrin nümayəndələri sırasından seçilir.

Şura sədrinin dəvəti ilə Şuranın işində Şurada təmsil olunmuş bələdiyyələrin, müvafiq dövlət orqanlarının, elm və təhsil müəssisələrinin, habelə ictimai birliklərin yerli özünüidarəetmə məsələləri ilə məşğul olan nümayəndələri öz təklifləri ilə iştirak edə bilərlər.

III. ŞURALARIN ƏSAS VƏZİFƏLƏRİ

7. Şuraların əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:
 - bələdiyyələrin müraciəti ilə bələdiyyələrin müvafiq yerli inkişaf proqramlarını hazırlaması;
 - bələdiyyələrə onların səlahiyyətlərinə aid edilən müvafiq yerli məsələlərin həllində qarşılıqlı əlaqələrinin və əməkdaşlığının inkişafına köməklik göstərilməsi;
 - bələdiyyələrin xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən bələdiyyələrlə əlaqələrinin yaradılmasına köməklik göstərilməsi;
 - öz iclaslarında bələdiyyələrin nümayəndələrinin məlumatlarını dinləməsi;
 - yerli özünüidarəetmənin inkişafı ilə bağlı məsələlərin araşdırılması, bununla bağlı müvafiq dövlət orqanlarına təkliflərin hazırlanması;
 - yerli özünüidarəetmə məsələlərinə dair qanunvericilik aktlarının və dövlət proqramlarının layihələrinin müzakirə edilməsi

si, onlara dair təkliflərin hazırlanması və müvafiq dövlət orqanlarına təqdim edilməsi;

- yerli özünüidarətmə sahəsində beynəlxalq və xarici təşkilatlar, habelə yerli özünüidarətmə məsələləri ilə məşğul olan ictimai birliklərlə qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi;
- yerli özünüidarətmə sahəsində dövlət siyasətinin məqsədlərinin və vəzifələrinin təbliğ və izah edilməsi;
- yerli özünüidarə məsələləri üzrə qabaqcıl təcrübənin ümumiləşdirilməsi və yayılması;
- bələdiyyələrin qarşılıqlı əməkdaşlığının inkişafına köməklik edilməsi.

8. Şuraların onların üzərlərinə qoyulan vəzifələrinin həyata keçirilməsi üçün Şura üzvü olan bələdiyyələrdən məlumat almaq, onların nümayəndələrini Şuranın iclaslarında dinləmək, tövsiyə xarakterli təkliflər hazırlamaq hüququ vardır.

Şuraların iclaslarında baxılması nəzərdə tutulan məsələlərin əvvəlcədən öyrənilməsi, onlardan hər birinə dair sənədlərin toplanması və müvafiq təkliflərin hazırlanması üçün Şuralar daimi və müvəqqəti işçi qrupları yarada bilərlər. Zəruri hallarda işçi qruplarının işinə müqavilə əsasında alim və mütəxəssislər cəlb edilə bilər.

IV. ŞURALARIN İŞİNİN TƏŞKİLİ

9. Şuranın sədri:

Şuranın iclaslarına sədrlik edir;

Şuranın bələdiyyələrlə qarşılıqlı əlaqələrini təmin edir;

Şuranın maddi-texniki ehtiyaclarının ödənilməsini təşkil edir;

Şuranın iş planlarının hazırlanmasını təşkil edir və Şuranın iclasında təsdiq olunmaq üçün təqdim edir, onların icrasını təmin edir;

Şurayı təmsil edir.

10. Şura sədrinin müavinləri:

Şuranın sədri olmadıqda onu əvəz edir;

Şuranın sədrinin apardığı vəzifə bölgüsünə əsasən digər səlahiyyətləri həyata keçirirlər.

11. Şuranın katibi:

Şuranın iş planının hazırlanmasını təmin edir, onun iclaslarının gündəliyini tərtib edir, Şuranın iclaslarına tövsiyələrin, müraciətlərin layihələrinin hazırlanmasını təşkil edir;

Şura üzvlərinə Şuranın iclaslarının keçiriləcəyi yer, vaxt və gündəlik haqqında məlumat verir, onları lazımi arayış-informasiya xarakterli sənədlərlə təmin edir;

Şura iclaslarının protokollarını tərtib edir;

Şuranın tövsiyələrinin, müraciətlərinin bələdiyyələrə çatdırılmasını təşkil edir.

12. Şura üzvləri olan bələdiyyələrin nümayəndələri:

Şuranın iş planını təsdiq edirlər;

Şuranın iş planı barədə, onun iclaslarının gündəliyi və məsələlərin müzakirə olunması barədə təklif verirlər;

Şuranın iclaslarına sənədlərin toplanmasında və müvafiq tövsiyə və müraciətlərin layihələrinin hazırlanmasında iştirak edirlər;

Şuranın qərarı ilə dövlət orqanları və bələdiyyələrlə, yerli özünüidarətmə sahəsində beynəlxalq və xarici təşkilatlarla, digər qurumlar və əlaqədar orqanlarla qarşılıqlı fəaliyyətdə Şurayı təmsil edirlər.

V. ŞURALARIN İŞ QAYDASI

13. Şuraların iclasları 3 ayda bir dəfədən az olmayaraq keçirilir. Şura sədrinin, eləcə də Şura üzvləri olan bələdiyyələrin 25 faizinin təklifinə müvafiq olaraq Şuranın növbədənənar iclası keçirilə bilər.

Şuranın iclası Şura üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətli hesab olunur.

Şuraların tövsiyələri, müraciətləri və Şuranın fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı qərarları Şura iclaslarında iştirak edən Şura üzvləri olan bələdiyyələrin nümayəndələrinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

Şuraların iclaslarında dövlət orqanlarının, müvafiq idarə, müəssisə və təşkilatların nümayəndələri, habelə mütəxəssislər və digər dəvət edilmiş şəxslər təkliflərlə çıxış edə bilərlər.

14. Şuraların iclasları onların sədrlərinin və katiblərinin imzaladıqları protokollarla rəsmiləşdirilir.

15. Şuraların üzvləri olan bələdiyyələrin nümayəndələri onların işində ictimai əsaslarla iştirak edirlər.

16. Şuraların maddi-texniki təchizatı Şuranın üzvü olan bələdiyyələr tərəfindən Şuranın hesabına könüllü surətdə ayrılan vəsait hesabına təmin edilir. Şuraların maddi-texniki təchizatında bələdiyyə müəssisələri, şirkətlər, fiziki şəxslər iştirak edə bilərlər.

17. Şuraların fəaliyyətinin elmi-metodik təminatını Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Aparatı həyata keçirir.

«AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA YERLİ ÖZÜNÜİDARƏETMƏ ÜZRƏ ƏLAQƏLƏNDİRMƏ ŞURALARI HAQQINDA ƏSASNAMƏ»NİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

S Ö R Ə N C A M I

«Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarətmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi haqqında

rədə Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması haqqında təkliflərini Azərbaycan Respublikasının prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının prezidentinə məlumat versin;

- öz səlahiyyətləri daxilində «Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının prezidenti

Bakı şəhəri, 21 oktyabr 2000-ci il

**«AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ MİLLİ MƏCLİSİ
YANINDA TOPONİMİYA KOMİSSİYASI HAQQINDA
ƏSASNAMƏ»NİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN**

QƏRARI

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. «Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi yanında Toponimiya Komissiyası haqqında» Əsasnamə (əlavə olunur) təsdiq edilsin.

2. Bu qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

M.ƏLƏSGƏROV,
Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədri

Bakı şəhəri, 28 aprel 2000-ci il

*Azərbaycan Respublikası Milli
Məclisinin 28 aprel 2000-ci il
tarixli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ MİLLİ MƏCLİSİ
YANINDA TOPONİMİYA KOMİSSİYASI HAQQINDA**

ƏSASNAMƏ

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi yanında Toponimiya Komissiyası Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi bölgüsündə inzibati ərazi vahidlərinə və yaşayış məntəqələrinə ad verilməsi, onların adlarının dəqiqləşdirilməsi və dəyişdirilməsi məsələlərinin müzakirə edilməsi və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə rəy hazırlanması məqsədilə yaradılır.

1. KOMİSSİYANIN TƏRKİBİ

1. Komissiya elm xadimlərindən (tarix, filologiya, yer quruluşu, geodeziya, xəritəçəkmə, etnoqrafiya və digər aidiyyətli sahələr üzrə mütəxəssislərdən) ibarət tərkibdə təşkil olunur.

2. Komissiyanın tərkibi komissiyanın sədrindən, sədr müavinindən, üzvlərindən və katibindən ibarətdir.

3. Komissiyanın işində komissiya sədrinin dəvəti ilə yerli ic

ra hakimiyyətinin, bələdiyyələrin, elm və təhsil müəssisələrinin nümayəndələri, habelə yer adları ilə məşğul olan digər mütəxəssislər məşvəratçı səsə iştirak edərək təkliflərlə çıxış edə bilərlər.

II. KOMİSSİYANIN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

4. Komissiya aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- komissiyanın ilk iclasında öz sədrini, sədr müavinini və komissiyanın katibini seçmək;

- Azərbaycan Respublikasının yerli icra hakimiyyəti və bələdiyyə orqanlarına qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada sorğu göndərmək;

- tarixi və digər lazımı sənədləri tələb etmək;

- öz iclaslarında yerli icra hakimiyyəti orqanlarının, bələdiyyələrin, elm və təhsil müəssisələrinin nümayəndələrinin, habelə yer adları ilə məşğul olan digər mütəxəssislərin məlumatlarını dinləmək.

5. Komissiyanın vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

- inzibati-ərazi vahidlərinə və yaşayış məntəqələrinə ad verilməsi, onların adlarının dəqiqləşdirilməsinə və dəyişdirilməsinə dair vəsatətləri müzakirə etmək;

- inzibati-ərazi vahidlərinə və yaşayış məntəqələrinə ad verilməklə, onların adları dəqiqləşdirilərkən və dəyişdirilərkən təklif olunan adın müvafiq yaşayış məntəqəsinin tarixi xüsusiyyətlərinə və coğrafi relyefinə uyğun olmasını tədqiq etmək;

- toponimik adların başqa dillərdə yazılma qaydasını təsdiq etmək;

- yaşayış məntəqələrinin tarixi adlarının bərpa edilməsi üçün rəy hazırlamaq.

III. KOMİSSİYA ÜZVLƏRİNİN SƏLAHIYYƏTLƏRİ

6. Komissiyanın sədri:

- komissiyanın iclasına sədrlik edir;

- komissiyanın işini təşkil edir;

- komissiyanın iclas protokolunu imzalayır.

7. Komissiya sədrinin müavini:

- komissiyanın səlahiyyətlərinə aid olan məsələlərin müzakirəyə hazırlanmasını təmin edir;

- komissiyanın sədri olmadıqda, onun səlahiyyətlərini həyata keçirir.

8. Komissiya üzvləri:

- komissiyanın iclasının gündəliyində qaldırılan məsələləri müzakirə edərək öz təkliflərini verirlər.

9. Komissiyanın katibi:

- komissiyanın iş planının hazırlanmasını təmin edir, onun iclasının gündəliyini tərtib edir, komissiyanın iclasına qərar layihəsinin hazırlanmasını təşkil edir;

- komissiya üzvlərinə komissiyanın iclasının keçiriləcəyi yer,

vaxt və gündəliyi haqqında məlumat verir;

- komissiya iclasının protokolunu tərtib edir və imzalayır.

IV. KOMİSSİYANIN İŞ QAYDASI

10. Komissiyanın qərarları komissiyanın iclasında iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

11. Komissiyanın iclası komissiya sədrinin imzaladığı protokolla rəsmiləşdirilir. Komissiyanın qərarı nəzərə alınması üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Yerli özünüidarəetmə məsələləri komissiyasına göndərilir.

12. Komissiyanın fəaliyyətinin maddi-texniki təchizatı Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Aparatı tərəfindən təmin edilir.

13. Komissiya ictimai əsaslarla fəaliyyət göstərir.

14. Komissiya üzvlərinə vəsiqə verilir.

ƏRAZİ QURULUŞU VƏ İNZİBATİ ƏRAZİ BÖLGÜSÜ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Qanunun təyinatı

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşunun və inzibati ərazi bölgüsünün, habelə ərazi vahidlərinin qeydiyyatının, sərhədlərinin müəyyən edilməsinin və dəyişdirilməsinin, adlandırılmasının və ya onların adlarının dəyişdirilməsinin hüquqi əsaslarının, eləcə də Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü ilə bağlı digər məsələlərin tənzimlənməsində dövlət orqanlarının və bələdiyyələrin səlahiyyətlərini müəyyən edir.

Maddə 2. Əsas anlayışlar

2.1. Ərazi quruluşu - Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 7-ci və 11-ci maddələrinə və bu Qanunda nəzərdə tutulmuş meyarlara əsasən Azərbaycan Respublikasının unitar, vahid əraziyə malik olan dövlət kimi müvafiq hissələrə bölünməsidir.

2.2. İnzibati ərazi bölgüsü - idarəetmənin, qanunçuluğun, vətəndaşların hüquqlarının, azadlıqlarının və qanuni mənafələrinin dövlət hakimiyyəti orqanları tərəfindən təmin edilməsinin səmərəli təşkili məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazisinin unitar dövlət kimi müəyyən hissələrə bölünməsidir.

2.3. Ərazi vahidi - müəyyən sərhədlərlə məhdudlaşan Azərbaycan Respublikası ərazisinin bir hissəsidir (şəhər, rayon, qəsəbə, kənd).

2.4. İnzibati ərazi vahidi - hüdudlarında dövlət hakimiyyəti orqanlarının yaradıldığı ərazi vahididir (şəhər, rayon, inzibati ərazi dairəsi, bəzi hallarda qəsəbə və kənd).

2.5. Yaşayış məntəqəsi - əhalinin yığcam məskunlaşdığı və yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu (bundan sonra - daimi yaşadığı), onların həyat fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün zəruri olan yaşayış və digər bina və qurğulara, xüsusi ada və qanunvericiliklə müəyyən olunmuş ərazi hüduduna malik olan Azərbaycan Respublikası ərazisinin hissəsidir (şəhər, qəsəbə, kənd).

2.6. Kənd - əhalisinin əksəriyyəti kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan ərazi vahididir.

2.7. Qəsəbə - əhalisinin əksəriyyəti kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmayan (iqtisadi, sənaye, sosial, kommunal təsərrüfatı, ictimai-iaşə, tarixi, mədəni, kurort obyektlərində, dövlət idarəetmə və ya inzibati orqanlarında və s. sahələrdə işləyən) ərazi vahididir.

2.8. İnzibati ərazi dairəsi - iki və daha çox kənd və ya qəsəbədən ibarət olan, hüdudlarında qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada yerli dövlət hakimiyyət orqanlarının yaradıldığı və fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi vahididir.

2.9. Rayon - Azərbaycan Respublikasının ümumi ərazisinin idarə edilməsinin mərkəzləşdirilməsi, dövlət funksiyalarının həyata keçirilməsinin səmərəlilişdirilməsi, habelə dövlət hakimiyyət orqanlarının əhaliyə mümkün qədər yaxınlaşdırılması məqsədilə tarixən yaranmış, sabit və davamlı iqtisadi, mədəni və sosial əlaqələri olan ərazilərdən təşkil edilmiş, bir neçə inzibati ərazi dairələrini birləşdirən Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi vahididir.

2.10. Şəhər - əhalisinin sayı 15.000 nəfərdən yuxarı və onun əksəriyyəti sənayedə, iqtisadi, sosial və ya qeyri-istehsalat sahələrində (dövlət və ya bələdiyyə qulluğunda, kommunal təsərrüfatda, ictimai-iaşə, mədəni və ya tarixi obyektlərdə və s.) məşğul olan, ətrafındakı ərazi vahidlərinin inzibati, iqtisadi və ya mədəni mərkəzləri olan inzibati ərazi vahididir.

2.11. Ayrı-ayrı hallarda əhalisinin sayı 15.000 nəfərdən az, lakin 12.000 nəfərdən yuxarı olan, inkişaf etmiş istehsalat və sosial infraqurultura, ərazisində ümumdövlət əhəmiyyətli müəssisələr və ya xüsusi əhəmiyyətli tarixi və mədəni abidələr yerləşən, habelə gələcək inkişaf və əhalisinin sayının artması perspektivinə malik olan böyük inzibati, iqtisadi və mədəni mərkəzlər şəhərlər kateqoriyasına aid edilə bilər.

Maddə 3. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında qanunvericilik

Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında qanunvericilik Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasından, bu Qanundan və Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktlarından ibarətdir.

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşunun prinsipləri

4.0. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:

4.0.1. Azərbaycan Respublikası ərazisinin vahidliyi, toxunmazlığı və bölünməzliyi;

4.0.2. Azərbaycan Respublikasının və müvafiq ərazidə yaşayan əhalinin qanuni mənafələrinin uzlaşdırılması;

4.0.3. Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanlarının əhaliyə mümkün qədər yaxınlaşması və onların qarşılıqlı əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi;

4.0.4. Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyətinin və yerli özünüidarənin uzlaşdırılması;

4.0.5. Azərbaycan Respublikasının yerli dövlət hakimiyyəti və bələdiyyə orqanlarının öz səlahiyyətlərinin müvafiq inzibati ərazi vahidi hüdudlarında həyata keçirilməsi;

4.0.6. eyni növdən olan inzibati ərazi vahidlərinin inkişafının tarazlığı və bərabərliyi, inzibati ərazi bölgüsünün və sosial-iqtisadi tələbatın əlaqələndirilməsi;

4.0.7. kiçik ərazi vahidlərinin ərazilərinin daha böyük ərazi vahidlərinin tərkibinə daxil edilməsi;

4.0.8. inzibati ərazi bölgüsünün müəyyən edilməsi zamanı eyni növdən olan inzibati ərazi vahidlərinin ərazi sahələrinin və onların əhalisinin sayının təxmini bərabərliyinin təmin edilməsi;

4.0.9. ərazi vahidlərinin hüquqi statusunun onların təyinatına, yerli xüsusiyyətlərə və sosial-iqtisadi inkişafın səviyyəsinə uyğunluğu;

4.0.10. ərazi quruluşu məsələlərinin həllində aşkarlıq, ictimai rəyin nəzərə alınması, yerli təşəbbüsün inkişafı üçün şəraitin yaradılması, habelə bu məsələlərin tarixi, coğrafi, etnoqrafik və toponimik xüsusiyyətlərə uyğun həll edilməsi.

Maddə 5. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşunun və inzibati ərazi bölgüsünün əsasları

5.1. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşunu Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən rayon, şəhər, qəsəbə və kənd statusuna malik olan ərazi vahidləri təşkil edir. Hər bir ərazi vahidinin sərhədi, adı və onun ərazisində daimi yaşayan əhalinin sayı müəyyən olunur.

5.2. Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi bölgüsünün hüdudlarında dövlət hakimiyyəti orqanlarının yaradıldığı inzibati ərazi vahidləri təşkil edir.

5.3. Ərazi vahidlərinə şəhər, qəsəbə və kənd statusu onların ərazisində daimi yaşayan əhalinin sayından və ya əksəriyyətinin məşğul olduğu fəaliyyət (təsərrüfat) növündən, ərazinin sosial-iqtisadi inkişafı səlahiyyətlərindən, istehsalat, yaxud sosial-mədəni infrastrukturunun ixtisaslaşmasından və müvafiq ərazidə həyata keçirilən dövlət funksiyalarından asılı olaraq verilir. Tək-tək həyətlər müstəqil ərazi vahidləri təşkil etmir və təsərrüfat, inzibati və ya ərazi cəhətdən əlaqədar, yaxud yaxın oluqları ərazi vahidlərinin tərkibində hesab edilir.

5.4. Azərbaycan Respublikasının rayonları onların ərazisində yerləşən ayrı-ayrı şəhərlərdən, qəsəbələrdən, kəndlərdən və inzibati ərazi dairələrindən təşkil olunur.

5.5. Böyük ərazilərə malik olan şəhərlərin idarə edilməsinin

səmərəliləşdirilməsi və sadələşdirilməsi, o cümlədən əhalinin sosial-mədəni və məişət ehtiyaclarının ödənilməsi və qanunçuluğun təmin edilməsi ilə bağlı olan qərarların icrasının səmərəli təşkil edilməsi məqsədilə həmin şəhərlərin əraziləri zəruri hallarda rayonlara bölünür.

5.6. Milli təhlükəsizlik və ya müdafiə mülahizələrinə görə xüsusi əhəmiyyət kəsb edən obyektlərin yerləşməsi ilə şərtləndirilmiş xüsusi rejimli dövlət idarəetmənin tətbiq edilməsi zərurəti ilə əlaqədar bəzi ərazi vahidləri, habelə ayrı-ayrı milli təhlükəsizlik və ya müdafiə təyinatlı ərazilər qapalı elan edilə bilər. Ərazi vahidlərinin, habelə ayrı-ayrı milli təhlükəsizlik və ya müdafiə təyinatlı ərazilərin qapalı elan edilməsi və xüsusi rejimli dövlət idarəetmənin tətbiq edilməsi qaydası Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunur.

5.7. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən coğrafi obyektlərə ad verilməsi, onların adlarının dəyişdirilməsi Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunu əsasında həyata keçirilir.

5.8. Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərinin statusu Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunu ilə müəyyənləşdirilir.

Maddə 6. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsündə baş verən dəyişikliklər barədə məlumatların verilməsi

Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsündə faktiki baş verən dəyişikliklər barədə Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanları mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə məlumat verməlidirlər.

II fəsil

ƏRAZI QURULUŞU İLƏ BAĞLI MƏSƏLƏLƏRİN HƏLL EDİLMƏSİ QAYDASI

Maddə 7. Ərazi vahidlərinin qeydə alınması və qeydiyyatdan çıxarılması

7.1. Yeni yaranmış, habelə mövcud olan və əhalinin daimi yaşadığı bütün ərazi vahidləri qeydə alınmalı və onların inzibati tabeçiliyi müəyyən olunmalıdır.

7.2. Azərbaycan Respublikasının bütün ərazi vahidlərinin qeydə alınması və qeydiyyatdan çıxarılması Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının vəsatəti əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

7.3. Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazi vahidlərinin qeydə alınması və qeydiyyatdan çıxarılması Naxçıvan Muxtar

Respublikası Ali Məclisinin vəsətəti əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

7.4. Ərazi vahidlərinin qeydə alınması üçün Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsətətinə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

7.4.1. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının ayrı-ayrı inzibati ərazi vahidinin qeydiyyatata alınmasına dair qərarı;

7.4.2. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının ayrı-ayrı inzibati ərazi vahidi və ya inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyinin vəsətəti;

7.4.3. ərazi vahidinin harada yerləşməsi, onun yaranması səbəbi, təklif olunan ad, onun əsaslandırılması, əhalisinin sayı və əsas məşğuliyyətə görə tərkibi, ərazi vahidi üçün nə zaman və kim tərəfindən torpaq ayrılması və onun tikilişi planı haqqında məlumat (təsdiq edən orqanın adı və təsdiqin tarixi), ərazi vahidindən tabe olacağı inzibati ərazi vahidinin və ya inzibati ərazi dairəsinin mərkəzinədək, yaxın dəmiryol stansiyasınədək, poçt şöbəsinədək məsafə barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının izahat məktubu;

7.4.4. ərazi vahidinə ad verilməsi barədə əhalinin ümumi yığıncağının qərarı;

7.4.5. qeydə alınması təklif olunan ərazi vahidinin qonşu ərazi vahidləri ilə sərhədlərinin təsvirini verən, ərazi vahidinin inkişafına dair baş plana görə mövcud və perspektiv sərhədləri göstərən müvafiq icra hakimiyyəti orqanında təsdiq edilmiş 1:5000 və ya 1:10000 miqyasında sxematik xəritə.

7.5. Ərazi vahidinin qeydiyyatdan çıxarılmasına həmin ərazi vahidinin əhalisinin köçməsi, bir ərazi vahidinin digər ərazi vahidi ilə birləşməsi və ya təbii fəlakətin doğurduğu nəticələrlə əlaqədar yol verilir. Ərazi vahidlərinin qeydiyyatdan çıxarılması üçün Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsətətinə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

7.5.1. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının ərazi vahidinin qeydiyyatdan çıxarılmasına dair qərarı;

7.5.2. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının ayrı-ayrı inzibati ərazi vahidi və ya inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyinin vəsətəti;

7.5.3. müvafiq bələdiyyə orqanının ərazi vahidinin qeydiyyatdan çıxarılmasına dair qərarı;

7.5.4. ərazi vahidində əhalinin qalıb-qalmamasını, əhalinin qaldığı halda isə onun sayını, habelə ərazi vahidinin qeydiyyatdan çıxarılmasının səbəbini, onun hüduqlarında dövlət mülkiyyəti obyektlərinin olub-olmamasını göstərən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının izahat məktubu.

7.6. Ərazi vahidləri birləşdikdə bu Qanunun 7.5-ci maddəsində göstərilmiş sənədlərə ərazi vahidinin inkişafına dair baş plana görə mövcud və perspektiv sərhədləri göstərən müvafiq icra hakimiyyəti orqanında təsdiq edilmiş 1:5000 və ya 1:10000 miqyasında sxematik xəritə və birləşən ərazi vahidlərinin əhalisinin ümumi yığıncağının qərarı əlavə olunur.

Maddə 8. Ərazi vahidlərinin sərhədlərinin müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi

8.1. Yeni yaranmış, habelə mövcud olan və əhalinin daimi yaşadığı bütün ərazi vahidlərinin sərhədləri müəyyən edilməlidir. Ərazi vahidlərinin sərhədlərinin dəyişdirilməsinə bir ərazi vahidi digər ərazi vahidi ilə birləşdikdə, ərazi vahidlərinin inzibati tabeçiliyi dəyişdirildikdə və bir inzibati ərazi dairəyə daxil olan iki və ya daha çox kənd və ya qəsəbənin qarşılıqlı razılaşması hallarında yol verilir.

8.2. Azərbaycan Respublikasının bütün ərazi vahidlərinin sərhədlərinin müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının vəsətəti əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

8.3. Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazi vahidlərinin sərhədlərinin müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsətəti əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

8.4. Ərazi vahidlərinin sərhədlərinin müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsətətinə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

8.4.1. ərazi vahidlərinin sərhədlərinin müəyyən edilməsinə dair müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının qərarları;

8.4.2. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının ayrı-ayrı inzibati ərazi vahidi və ya inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyinin vəsətəti;

8.4.3. müvafiq bələdiyyə orqanlarının ərazi vahidlərinin sərhədlərinin dəyişdirilməsinə dair qərarları;

8.4.4. ərazinin sahəsi və torpaqların əsas istifadəçilərini, əhalinin ümumi sayını, sənaye və kənd təsərrüfatı müəssisələrinin, tikinti, nəqliyyat, kommunal və digər təşkilatların və onların hər birində işləyən şəxslərin sayını, torpaq ayrılmasını, onun geriyə qaytarılmasını və ya əlavə torpaq sahəsinin ayrılmasını əsaslandırın (bu hüquqları verən sənəd əlavə olunmaqla) göstərən izahat məktubu;

8.4.5. sərhədlərinin müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi təklif olunan ərazi vahidinin qonşu ərazi vahidləri ilə sərhədlərinin təsvirini verən, mövcud və layihələşdirilən sərhədi, inzibati mərkəzləri, torpaqların növləri göstərilməklə əlavə verilən torpaq

sahəsini, həmin torpaqların hansı torpaq istifadəçilərindən alınmasının (verilməsinin) nəzərdə tutulduğunu, habelə əsas nəqliyyat yollarını göstərən müvafiq icra hakimiyyəti orqanında təsdiq edilmiş 1:5000 və ya 1:10000 miqyasında sxematik xəritə.

8.5. Ərazi vahidinin sərhədinin müəyyən edilməsi və ya dəyişdirilməsi ilə əlaqədar bütün mübahisələr Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada həll edilir.

Maddə 9. Ərazi vahidlərinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi

9.1. Təhkim olunmuş ərazisi və daimi yaşayan əhalisi olan bütün ərazi vahidlərinə müəyyən ad verilməlidir. Ərazi vahidlərinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi ümumdövlət mənafeyi, habelə coğrafi, tarixi, etnoqrafik, milli və məişət şəraiti və digər yerli şərait, yerli əhalinin rəyi nəzərə alınmaqla həyata keçirilir.

9.2. Azərbaycan Respublikasının bütün ərazi vahidlərinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının vəsatəti əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

9.3. Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazi vahidlərinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsatəti əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

9.4. Ərazi vahidlərinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi haqqında hər bir təklifə əvvəlcədən Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi yanında Toponimiya komissiyası tərəfindən baxılır və bu barədə müvafiq rəy hazırlanır. Ərazi vahidlərinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi ümumdövlət mənafevi, coğrafi, tarixi, milli və digər xüsusiyyətlər, habelə yerli əhalinin rəyi nəzərə alınmaqla həyata keçirilir. Ərazi vahidinin adının dəyişdirilməsi zamanı yerli əhalinin rəyinin nəzərə alınmasına dair tələb ərazi vahidinin tarixi adının bərpə edilməsi hallarına şamil edilmir. Görkəmli dövlət və ya ictimai xadimlərin adları, bir qayda olaraq, yeni yaranmış ərazi vahidlərinə verilir.

9.5. İki və ya daha artıq ərazi vahidləri bir ərazi vahidində birləşdirildikdə, bir qayda olaraq, birləşmiş ərazi vahidlərindən birinin adı saxlanılır. Ərazi vahidlərinə ad verilməkdə və onların adı dəyişdirilməkdə mövcud adların təkrarlanmasına yol verilmir. Adları dövlətin milli, tarixi, coğrafi və mədəni irsi ilə bağlı olan ərazi vahidlərinin adlarının dəyişdirilməsinə yol verilmir.

9.6. Ərazi vahidlərinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsatətinə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

9.6.1. ərazi vahidinə ad verilməsinə və onun adının dəyişdirilməsinə dair müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yanında şura iclasının protokolu;

9.6.2. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının ayrı-ayrı inzibati ərazi vahidi və ya inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyinin vəsatəti;

9.6.3. müvafiq bələdiyyə orqanının ərazi vahidinin adının dəyişdirilməsinə dair qərarı;

9.6.4. ad verilməli və ya adı dəyişdirilməli olan ərazi vahidində yaşayan əhalinin (səsvermə hüququna malik olan şəxslərin sayı göstərilməklə) sayı və onların ümumi yığılmasının qərarı;

9.6.5. irəli sürülən təklifin məqsədəuyğunluğunun əsaslandırılması, təklif olunan adın izahını, poçt idarəsi və ya dəmiryol stansiyasının olmasını və onların adlarını göstərən izahat məktubu.

9.7. İki və ya daha artıq ərazi vahidlərinin birləşməsi nəticəsində yaranmış ərazi vahidinə ad verildikdə, birləşən hər bir ərazi vahidi üzrə əhalinin yığılması ayrılıqda keçirilir.

9.8. Prospekt, küçə, meydan və müvafiq ərazi vahidinin digər tərkib hissələrinə ad verilməsi və onların adlarının dəyişdirilməsi həmin ərazinin əhalisinin rəyi nəzərə alınmaqla müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 10. Ərazi vahidlərinin statusunun müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi

10.1. Təhkim olunmuş ərazisi və daimi yaşayan əhalisi olan, habelə bu Qanunun 7-ci maddəsinə əsasən qeydə alınmış bütün ərazi vahidlərinə bu Qanunun 5-ci maddəsində göstərilmiş meyarlara müvafiq olaraq kənd, qəsəbə və ya şəhər statusu verilir.

10.2. Ərazi vahidinin statusu bu Qanunun 5-ci maddəsində müvafiq ərazi vahidi üçün müəyyən edilmiş meyarlara uyğun gəlmədikdə, Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi ərazi vahidinin statusunun dəyişdirilməsi üçün vəsatətlə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə müraciət etməlidirlər. Ərazi vahidinin statusunun dəyişdirilməsi ərazi vahidinin qeydə alınması üçün nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

III fəsil

İNZİBATI ƏRAZI BÖLGÜSÜ İLƏ BAĞLI MƏSƏLƏLƏRİN HƏLL EDİLMƏSİ QAYDASI

Maddə 11. İnzibati ərazi dairələrinin yaradılması və ləğv edilməsi

11.1. Ərazi cəhətdən böyük və çoxsaylı əhalisi olan ərazilərdə idarəetmənin mərkəzləşdirilməsi və sadələşdirilməsi, habelə əhalinin sosial-mədəni və məişət ehtiyaclarının ödənilməsi və qanunçuluğun təmin edilməsi ilə bağlı olan qərarların icrasının sə-

mərəli təşkil edilməsi məqsədilə bir-birinə nisbətən yaxın məsafədə yerləşən bir neçə kənd və ya qəsəbə inzibati ərazi dairələrinə birləşdirilə bilər.

11.2. İnzibati ərazi dairələrinin yaradılması və onların ləğv edilməsi ərazi vahidlərinin qeyd alınması və qeydiyyatdan çıxarılması üçün nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir. İnzibati ərazi dairələri üçün verilən və müvafiq icra hakimiyyəti orqanında təsdiq edilmiş sxematik xəritə 1:5000 və ya 1:10000 miqyasda tərtib olunur.

11.3. Yerli dövlət hakimiyyəti orqanlarının yerləşdiyi kənd və ya qəsəbə müvafiq inzibati ərazi dairəsinin mərkəzi hesab olunur. İnzibati ərazi dairələri onların mərkəzi olan kənd və ya qəsəbənin adına uyğun olaraq adlandırılır.

11.4. İnzibati ərazi dairələrinin hüdudları onların tərkibinə daxil olan ərazi vahidlərinin sərhədlərinə müvafiq olaraq müəyyən edilir və onlara uyğun olaraq dəyişdirilir.

Maddə 12. Rayonların və şəhərlərdə rayonların yaradılması, ləğv edilməsi, onların adlandırılması və adlarının dəyişdirilməsi, sərhədlərinin müəyyən olunması və dəyişdirilməsi

12.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində rayonların və şəhərlərdə rayonların yaradılması, ləğv edilməsi, onların adlandırılması və adlarının dəyişdirilməsi, sərhədlərinin müəyyən olunması və dəyişdirilməsi Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təqdimatı əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

12.2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisində rayonların və şəhərlərdə rayonların yaradılması, ləğv edilməsi, onların adlandırılması və adlarının dəyişdirilməsi, sərhədlərinin müəyyən olunması və dəyişdirilməsi Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin vəsatəti əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən həyata keçirilir.

12.3. Rayonlar və şəhərlərdə rayonlar yaradıldıqda, ləğv edildikdə, onlar adlandırıldıqda və onların adları dəyişdirildikdə Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsatətinə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

12.3.1. irəli sürülən təkliflərin məqsədəuyğunluğunun əsəndirilməsi, ərazinin sahəsi, orada yaşayan əhəlinin ümumi sayı və əsas məşğuliyyətə görə tərkibi, rayonun tərkibində olan ərazi vahidlərinin və ya inzibati ərazi dairələrinin sayı, əsas sənaye müəssisələrinin, tikinti, nəqliyyat təşkilatlarının və digər təşkilatların, habelə kənd təsərrüfatı müəssisələrinin sayı və istehsal göstəriciləri, onların hər birində işləyənlərin sayı, kommunal təsərrüfatı, kimə məxsus olduğu göstərilməklə mənzil fondu, sosial-mədəni müəssisələr, ticarət və məişət müəssisələri, icra hakimiyyəti orqanlarının müvafiq nümayəndəliklərinin mövcud

olan və verilmiş təkliflərlə əlaqədar nəzərdə tutulan strukturu və ştatları, dövlət hakimiyyəti orqanlarının yaradılması barədə məlumat, dövlət orqanları işçilərinin saxlanması üçün əlavə xərclərin ödənilmə mənbələri, bu orqanlar üçün binaların olub-olmaması, torpaq ayrılması və ya torpağın geri alınması hüququnu verən sənədin olması, yaxud dəmiryol stansiyasının adı və rayon mərkəzindən orayadək məsafə barədə izahat məktubu;

12.3.2. yaradılması təklif olunan rayonun qonşu rayonlarla sərhədlərinin təsvirini verən, rayonun inkişafına dair baş plana görə mövcud və perspektiv sərhədləri, inzibati mərkəzləri, torpaqların növləri qeyd olunmaqla əlavə xahiş edilən (verilən) torpaq sahəsini, habelə əsas nəqliyyat yollarını göstərən müvafiq icra hakimiyyəti orqanında təsdiq edilmiş 1:5000 və ya 1:10000 miqyasında sxematik xəritə.

12.4. Rayonlar onların mərkəzi olan ərazi vahidlərinin adlarına uyğun olaraq adlandırılır.

IV fəsil

YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 13. Ərazi vahidlərinin və inzibati ərazi dairələrinin Dövlət reyestri

13.1. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsünə dair Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən aparılan Dövlət reyestri yaradılır. Azərbaycan Respublikasında yerləşən ərazi vahidlərinə və inzibati ərazi dairələrinə dair bütün məlumatlar Dövlət reyestrinə daxil edilir.

13.2. Dövlət reyestrinə daxil edilmiş bütün ərazi vahidlərinə və inzibati ərazi dairələrinə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən onların statusunu müəyyən edən qanunun nüsxəsi, ərazi vahidinin və ya inzibati ərazi dairəsinin müvafiq icra hakimiyyəti orqanında təsdiq edilmiş 1:5000 və ya 1:10000 miqyasında sxematik xəritə və müvafiq şəhadətnamə verilir.

Maddə 14. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

14.1. Azərbaycan Respublikasında yerləşən ərazi vahidlərinin və inzibati ərazi dairələrinin adları və sərhədləri Azərbaycan xalqının tarixi və mədəni irsinin tərkib hissəsi olmaqla dövlət tərəfindən qorunur.

14.2. Azərbaycan Respublikasında ərazi vahidlərinin və inzibati ərazi dairələrinin adlarının və sərhədlərinin özbaşına dəyişdirilməsinə və ya onların adlarının təhrif edilmiş formalarından istifadə edilməsinə yol verilmir.

14.3. Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü məsələləri ilə əlaqədar dövlət orqanları tərəfindən təşkilati tədbirlərin həyata keçirilməsinə yalnız həmin məsələnin həll edilməsinə dair müvafiq qanunvericilik aktı qüvvəyə mindikdən sonra yol verilir.

14.4. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü məsələlərinə dair tərtib və təqdim edilən sənədlərdə həqiqətə uyğun və ya dəqiq olmayan məlumatların əks etdirilməsi, habelə həmin məsələlərə dair qərarları qəbul edən dövlət orqanlarına natamam və ya bu Qanunda göstərilmiş tələblərə cavab verməyən sənədlərin təqdim edilməsi qadağandır.

14.5. Azərbaycan Respublikasının ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü məsələlərinə dair tərtib və təqdim edilmiş sənədlərdə uyğunsuzluq və ya natamamlıq müşahidə edildikdə, habelə onlar bu Qanunda göstərilmiş tələblərə cavab vermədikdə, həmin sənədlərin əsasında hər hansı qərarın qəbul edilməsinə yol verilmir.

14.6. Bu Qanunun tələblərinin pozulması qanunvericiliklə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəbdir.

Maddə 15. Qanunun qüvvəyə minməsi qaydası

15.1. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

15.2. Bu Qanunun 2.10-cu və 2.11-ci maddələrinin müddəaları bu Qanun qüvvəyə mindikdən sonra yaradılan şəhərlərə şamil edilir. Bu Qanun qüvvəyə minənədək şəhər statusuna malik olan ərazi vahidlərinin statuslarının dəyişdirilməsinə yol verilmir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 iyun 2000-ci il

«ƏRAZI QURULUŞU VƏ İNZİBATI ƏRAZI BÖLGÜSÜ HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

F Ö R M A N I

«Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

• qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

• Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikası

nın Prezidentinə məlumat versin;

«Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məsuliyyət növlərini müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

• həmin Qanunun 5.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş ərazi vahidlərinin, habelə ayrı-ayrı milli təhlükəsizlik və ya müdafiə təyinatlı ərazilərin qapalı elan edilməsi və xüsusi rejimli dövlət idarəetmənin tətbiq edilməsi qaydası barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

• öz səlahiyyətləri daxilində «Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

• «Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.6-cı, 7.2-ci, 7.4-cü, 7.5-ci, 8.2-ci, 8.4-cü, 9.2-ci, 9.6-cı, 10.2-ci, 12.1-ci və 12.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

• həmin Qanunun 6-cı, 7.4.1-ci, 7.5.1-ci, 7.5.4-cü, 8.4.1-ci, 9.6.1-ci və 9.8-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları»nın səlahiyyətlərini rayon və şəhər icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər;

• həmin Qanunun 7.4.2-ci, 7.5.2-ci, 8.4.2-ci və 9.6.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanının ayrı-ayrı inzibati ərazi vahidi və ya inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyi»nin səlahiyyətlərini, habelə 12.3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «icra hakimiyyəti orqanlarının müvafiq nümayəndəlikləri»nin səlahiyyətlərini rayon, şəhər, şəhərdə rayon icra hakimiyyəti başçılarının nümayəndəlikləri həyata keçirirlər;

• həmin Qanunun 7.4.5-ci, 7.6-cı, 8.4.5-ci, 11.2-ci, 12.3.2-ci və 13.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Geodeziya və Xəritəçəkmə Komitəsi həyata keçirir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 oktyabr 2000-ci il

**BƏLƏDİYYƏLƏRİN FƏALİYYƏTİNİN TƏŞKİL
EDİLMƏSİNİN BƏZİ MƏSƏLƏLƏRİ HAQQINDA
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN**

S Ə R Ə N C A M I

1999-cu il dekabrın 12-də keçirilmiş bələdiyyə seçkiləri nəticəsində formalaşmış yerli özünüidarəetmə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların aparatlarının işçiləri tərəfindən bələdiyyələr haqqında qanunvericiliyin öyrənilməsinə, onların fəaliyyətinin müasir tələblərə və hamılıqla qəbul edilmiş standartlara uyğun təşkil edilməsinə kömək göstərilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş və Bələdiyyələrə Metodoloji Yardım Mərkəzi yaradılsın.
2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə tapşırılsın ki, bu Sərəncamın 1-ci bəndində göstərilən Mərkəzin Əsasnaməsi layihəsini 15 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.
3. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 fevral 2000-ci il

*Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin 2000-ci il 12 iyul
tarixli Fərmanı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ƏDLİYYƏ NAZİRLİYİ
NƏZDİNDƏ BƏLƏDİYYƏLƏRLƏ
İŞ VƏ BƏLƏDİYYƏLƏRƏ METODOLOJİ YARDIM
MƏRKƏZİ HAQQINDA**

Ə S A S N A M Ə

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş və Bələdiyyələrə Metodoloji Yardım Mərkəzi

(bundan sonra - «Mərkəz») Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkil edilməsinin bəzi məsələləri haqqında» 2000-ci il 8 fevral tarixli Sərəncamı ilə yaradılmışdır.

1.2. Mərkəz öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikası prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin əmrlərini, digər normativ-hüquqi aktları və bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

1.3. Mərkəz yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçiləri tərəfindən bələdiyyələr haqqında qanunvericiliyin öyrənilməsinə, onların fəaliyyətinin müasir tələblərə və standartlara uyğun təşkil edilməsinə kömək göstərilməsini təmin edir.

1.4. Mərkəz hüquqi şəxsdir, dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilir, əmlaka, müstəqil balansla, dövlət xəzinədarlığında xəzinə uçot kitabına malikdir, öz adından müqavilələr bağlaya bilər, əmlak və qeyri-əmlak hüquqları əldə edə və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan qaydada müvafiq öhdəliklər daşıya bilər.

Mərkəzin Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbinin təsviri və öz adı olan möhürü, habelə müəyyən olunmuş nümunədə blankları vardır.

1.5. Mərkəzə verilmiş əmlak dövlət mülkiyyətidir. Mərkəz öz fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün ona operativ idarəetmə hüquqları ilə verilmiş əmlaka və bu əmlak üzərində istifadə hüququna malikdir.

1.6. Mərkəz öz fəaliyyətinin nəticələrinin operativ və mühasibat uçotunu aparır, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada və müddətlərdə öz fəaliyyətinin nəticələri barədə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə statistik və mühasibat hesabatları təqdim edir.

1.7. Mərkəzin yenidən təşkili və ləğv edilməsi qanunvericiliyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

2. MƏRKƏZİN ƏSAS VƏZİFƏLƏRİ VƏ FUNKSIYALARI

2.1. Mərkəz yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçiləri tərəfindən bələdiyyələr haqqında qanunvericiliyin öyrənilməsinə, onların fəaliyyətinin müasir tələblərə və hamılıqla qəbul edilmiş standartlara uyğun təşkil edilməsinə bələdiyyələrin fəaliyyətinin aşağıdakı istiqamətləri üzrə kömək göstərir:

- yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf, yerli iqtisadi inkişaf, yerli ekoloji və yerli xidmət üzrə proqramlar müəyyən edilərkən;
- bələdiyyələr tərəfindən bələdiyyə ittifaqları yaradılarkən və onlara yerli özünüidarə məsələlərini həll etmək üçün səlahiyyətlər verilərək;
- bələdiyyə iclasları keçirilərkən;

- bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları tərəfindən bələdiyyələrin səlahiyyətinə aid məsələlər qabaqcadan nəzərdən keçirilərkən və hazırlanarkən, habelə bələdiyyələrin qərarlarının həyata keçirilməsinə yardım göstərilərkən, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisə, idarə və təşkilatların fəaliyyətinə nəzarət həyata keçirilərkən;

- bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilməsi ilə bağlı məsələlər həll olunarkən;

- bələdiyyə ərazilərində vətəndaşların yığıncaqları keçirilərkən;

- vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə müraciəti zamanı vətəndaşların müraciətinə cavab verilməsi ilə bağlı çətinliklər meydana çıxarkən;

- bələdiyyələr tərəfindən bələdiyyə mülkiyyəti obyektləri fiziki və hüquqi şəxslərin müvəqqəti və ya daimi istifadəsinə, icarəsinə verilməklə, qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada özgəninkləşdirilərkən və ya istifadəyə verilən obyektlərdən istifadə şərtləri müəyyənləşdirilərkən;

- bələdiyyələr tərəfindən bələdiyyənin hüquqları daxilində olan torpaqlardan istifadə şərtləri müəyyənləşdirilərkən;

- bələdiyyə mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi qaydası və şərtləri müəyyənləşdirilərkən;

- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və bələdiyyələr haqqında qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş bələdiyyə vəzifələri üçün bələdiyyə mülkiyyətindən istifadə olunarkən;

- bələdiyyələr tərəfindən digər hüquqi və fiziki şəxslərlə münasibətlər qurularkən, bələdiyyə orqanları tərəfindən bələdiyyə ərazisinin kompleks sosial-iqtisadi inkişafında hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakı əlaqələndirilərkən, Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş hallarda bələdiyyələr tərəfindən hüquqi və fiziki şəxslərin təsərrüfat fəaliyyəti üçün məhdudiyətlər müəyyənləşdirilərkən;

- bələdiyyə sifarişi verilməklə;

- bələdiyyələr tərəfindən yerli vergilər, ödənişlər, onların ödənilməsi üzrə güzəştlər, habelə yerli vergi və ödənişlərin tətbiqinin zəruriliyi və konkret dərəcələri müəyyənləşdirilərkən;

- bələdiyyələr tərəfindən büdcədən kənar fondlar yaradılarkən;

- bələdiyyələr kredit münasibətlərində iştirak edərkən və bələdiyyələrin maliyyə-kredit və sığorta təşkilatları ilə münasibətləri qurularkən;

- büdcə sisteminin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ümumi prinsipləri və Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan büdcə təsnifatı əsasında yerli büdcə tərtib və icra edilərkən;

- yerli vergi və ödənişlərin yığılması və yerli büdcələrə köçü-

rilməsi üçün dövlət vergi xidməti orqanları ilə müqavilə bağlanarkən;

- bələdiyyələr tərəfindən yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərar hazırlanarkən;

- bələdiyyə qulluqçuları tərəfindən əmək fəaliyyəti prosesində qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş vəzifələr həyata keçirilərkən;

- bələdiyyələr tərəfindən qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər hüquq və vəzifələr həyata keçirilərkən.

2.2. Mərkəz bələdiyyələrlə işin təşkili və bələdiyyələrə metodoloji yardım göstərilməsi sahəsində vəzifələrini aşağıdakı yollarla həyata keçirir:

- bələdiyyələrin fəaliyyətinə dair bülletenlər, məcmuələr, metodiki vəsaitlər və s. hazırlayır;

- yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçiləri arasında hüququn ayrı-ayrı sahələrinə dair diskussiyalar təşkil edir, seminarlar və yığıncaqlar keçirir;

- yerli özünüidarə orqanlarının üzvlərinin və həmin orqanların icra aparatlarının işçilərinin bələdiyyələr haqqında qanunvericilik sahəsində məlumatlarının artırılmasını təmin edir, bələdiyyələr haqqında qanunvericilik aktlarını çoxaldır və bələdiyyələrə çatdırır;

- bələdiyyələrin fəaliyyətinin ayrı-ayrı sahələrinin qanunvericiliyə uyğunlaşdırılması barədə yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçilərinin şifahi və yazılı sorğularına cavab verir və s.

2.3. Mərkəz yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərdən müvafiq məhkəməyə şikayət edə bilər.

2.4. Mərkəz bələdiyyə, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına riayət edilməsinə inzibati nəzarət sahəsində Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə verilmiş səlahiyyətin həyata keçirilməsini təmin edir.

2.5. Mərkəz «Azərbaycan Respublikası mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ aktlarının bülleteni»nin ayrıca əlavəsi olaraq «Yerli özünüidarə orqanlarının normativ aktlarının bülleteni»ni nəşr etdirir.

2.6. Mərkəz inkişaf etmiş ölkələrin bələdiyyə fəaliyyətinə dair təcrübəsini öyrənmək, tətbiq etmək məqsədilə qarşılıqlı əlaqələrin qurulmasına kömək göstərir.

3. MƏRKƏZİN STRUKTURU VƏ İDARƏ EDİLMƏSİ

3.1. Mərkəzin işinə ümumi rəhbərliyi Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə naziri həyata keçirir.

3.2. Mərkəzə onun rəisi başçılıq edir. Mərkəzin rəisi Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə naziri tərəfindən təyin olunur. Rəis müavini və Mərkəzin əməkdaşları Mərkəzin rəisinin təqdi-

matına əsasən Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə naziri tərəfindən təyin olunurlar.

3.3. Mərkəzin rəisi:

- bütün dövlət orqanlarında, idarələrində, təşkilatlarında və yerli özünüidarə orqanlarında Mərkəzi təmsil edir;
- Mərkəzin şöbələrini əsasnamələrini təsdiq edir;
- Mərkəzin işçiləri arasında vəzifə bölgüsü aparır və onlara tapşırıqlar verir;
- metodiki sənədlərin hazırlanmasını və mövcud qaydada nəşr etdirilməsini təşkil edir;
- Mərkəzin iş planını, onun yerinə yetirilməsinə dair hesabatı hazırlayır və Ədliyyə nazirinə təqdim edir;
- öz səlahiyyəti çərçivəsində Mərkəzin maliyyə fəaliyyəti məsələlərini həll edir;
- Mərkəzin bütün işçilərinin hökmən icra etməli olduğu əmr və sərəncamları verir;
- qanunvericiliyə uyğun olaraq Mərkəzin işçilərinin mükafatlandırılmasını təşkil edir, onlar barəsində tənbeh tədbirlərini tətbiq edir;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olan digər hüquq və vəzifələri həyata keçirir.

3.4. Mərkəzin işçilərinin say tərkibi Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilir.

Mərkəzin strukturu və ştat cədvəli Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə naziri tərəfindən təsdiq edilir.

3.5. Mərkəzin işçilərinin hüquq və vəzifələri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Mərkəzin Əsasnaməsi, daxili intizam qaydaları, struktur bölmələrin əsasnamələri, vəzifə təlimatları, əmək müqavilələri ilə müəyyən olunur.

3.6. Mərkəzin işçilərinin sosial təminatı məsələləri qüvvədə olan qanunvericilik əsasında həll olunur.

**«AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ƏDLİYYƏ
NAZİRLİYİ NƏZDİNDƏ BƏLƏDİYYƏLƏRLƏ İŞ VƏ
BƏLƏDİYYƏLƏRƏ METODOLOJİ YARDIM MƏRKƏZİ
HAQQINDA ƏSASNAMƏ»NİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ
BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
PREZİDENTİNİN**

F Ö R M A N I

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 fevral 2000-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş və Bələdiyyələrə Metodoloji Yardım Mərkəzinin yaradılması ilə əlaqədar qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş və Bələdiyyələrə Metodoloji Yardım Mərkəzi haq

qında Əsasnamə təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində Mərkəzə ştat vahidlərinin ayrılması, Mərkəzin fəaliyyətinin təminatı ilə bağlı maliyyə və maddi-texniki təchizat məsələlərini həll etsin.

3. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

**Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 12 iyul 2000-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

VERGİ MƏCƏLLƏSİ

(çıxarış)

ÜMUMİ HİSSƏ

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 3. Vergilərin müəyyən edilməsinin və tutulmasının əsasları

3.1. Vergilər haqqında qanunvericilik vergitutmanın ümumi, bərabər və ədalətli olmasına əsaslanmalıdır.

3.2. Vergilər iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmalıdır.

3.3. Hər kəsin konstitusiya hüquqlarının və azadlıqlarının həyata keçirilməsinə maneəçilik törədən vergilərin müəyyən edilməsinə yol verilmir.

3.4. Azərbaycan Respublikasının vahid iqtisadi məkanını pozan (xüsusilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində malların (işlərin, xidmətlərin) və pul vəsaitlərinin azad yerdəyişməsinə bilavasitə və ya dolayısı ilə məhdudlaşdıran və ya digər yolla vergi ödəyicilərinin qanuni fəaliyyətini məhdudlaşdıran, yaxud maneəçilik törədən) vergilərin müəyyən edilməsinə yol verilmir.

3.5. Heç bir şəxs əldə etdiyi mənfəətdən (gəlirdən) eyni növ vergini bir dəfədən artıq ödəməyə məcbur edilə bilməz.

3.6. Vergilər siyasi, ideoloji, etnik, konfessional və vergi ödəyiciləri arasında mövcud olan digər xüsusiyyətlər əsas götürülməklə müəyyən edilə bilməz və diskriminasiya xarakteri daşıya bilməz.

Mülkiyyət formasından və ya fiziki şəxslərin vətəndaşlığından və ya kapitalın yerindən asılı olaraq vergilərin müxtəlif dərəcələrinin müəyyən edilməsi qadağandır.

Azərbaycan Respublikasına gətirilən mallar üçün həmin malların hansı ölkədən gətirilməsindən asılı olaraq bu Məcəlləyə və gömrük qanunvericiliyinə uyğun olaraq müxtəlif gömrük rüsumu dərəcələrinin müəyyən edilməsi mümkündür.

3.7. Azərbaycan Respublikasının vergiləri yalnız bu Məcəllə ilə müəyyən edilir, onların dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi bu Məcəlləyə dəyişiklik edilməsi ilə həyata keçirilir.

3.8. Heç bir şəxsin üzərinə bu Məcəllə ilə müəyyən edilən vergi-

lərin xüsusiyyətlərinə malik olan və bu Məcəllə ilə müəyyən edilməyən, yaxud bu Məcəllə ilə müəyyən edilən qaydalardan fərqli olaraq müəyyən edilən vergilər ödəmək vəzifəsi qoyula bilməz.

3.9. Vergilər haqqında qanunvericilik elə tərzdə formalaşdırılmalıdır ki, hər kəs hansı vergiləri, hansı qaydada, nə vaxt və hansı məbləğdə ödəməli olduğunu dəqiq bilsin.

3.10. Vergi sistemi sahibkarlıq və investisiya fəaliyyətini təşviq etməlidir.

3.11. Vergilər haqqında qanunvericiliyin bütün ziddiyyətləri və aydın olmayan məqamları, şübhələri vergi ödəyicisinin xeyrinə şərh edilməlidir.

3.12. Fiziki və hüquqi şəxslərin vergilərə aid normativ hüquqi aktlarla azad tanış olmaq imkanını təmin edilməlidir.

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasında vergi sistemi

4.1. Azərbaycan Respublikasında aşağıdakı vergilər müəyyən edilir və ödənilir:

4.1.1. dövlət vergiləri;

4.1.2. muxtar respublika vergiləri;

4.1.3. yerli vergilər (bələdiyyə vergiləri).

4.2. Dövlət vergiləri dedikdə, bu Məcəllə ilə müəyyən edilən və Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində ödənilməli olan vergilər nəzərdə tutulur.

4.3. Muxtar respublika vergiləri dedikdə, Naxçıvan Muxtar Respublikasında bu Məcəlləyə müvafiq olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilən və Naxçıvan Muxtar Respublikasında ödənilən vergilər nəzərdə tutulur.

4.4. Yerli vergilər (bələdiyyə vergiləri) dedikdə, bu Məcəllədə və müvafiq qanunla müəyyən edilən, bələdiyyələrin qərarlarına əsasən tətbiq edilən və bələdiyyələrin ərazilərində ödənilən vergilər nəzərdə tutulur. Bələdiyyələr tərəfindən tətbiq edilən digər məcburi ödənişlər müvafiq qanunla müəyyən edilir.

Bələdiyyələr öz ərazilərində vergitutmanın aşağıdakı elementlərini müəyyən edirlər: vergilər üzrə güzəştlər və bu Məcəllə ilə müəyyən edilən hədlərdə vergi dərəcələri. Vergitutmanın digər məsələləri bu Məcəllə ilə tənzimlənir.

4.5. Azərbaycan Respublikasında bu Məcəlləyə uyğun olaraq xüsusi vergi rejimi tətbiq edilə bilər.

Xüsusi vergi rejimi dedikdə, müəyyən dövr ərzində vergilərin hesablanması və ödənilməsinin xüsusi qaydası nəzərdə tutulur.

4.6. Bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmayan vergilərin müəyyən edilməsinə yol verilmir.

Maddə 5. Vergitutmanın formaları

5.0. Vergi məbləğləri aşağıdakı formalarda tutulur:

5.0.1. bilavasitə mənbədən (verginin gəlir və ya mənfəət əldə edilməsindək tutulması);

5.0.2. bəyannamə üzrə (verginin gəlir və ya mənfəət əldə edilməsindən sonra tutulması).

Maddə 7. Muxtar respublika vergiləri

Muxtar respublika vergilərinə Naxçıvan Muxtar Respublikasında tutulan, bu Məcəllənin 6.1-ci maddəsində (yol vergisi istisna olmaqla) sadalanan dövlət vergiləri aiddir.

Maddə 8. Yerli vergilər (bələdiyyə vergiləri)

8.0. Yerli vergilər (bələdiyyə vergiləri) aşağıdakılardır:

8.0.1. fiziki şəxslərin torpaq vergisi;

8.0.2. fiziki şəxslərin əmlak vergisi;

8.0.3. yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi;

8.0.4. bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların mənfəət vergisi.

Maddə 9. Vergilərin hesablanması və ödənilməsinin pul vahidi

Azərbaycan Respublikasının ərazisində vergilər Azərbaycan Respublikasının pul vahidi - manatla hesablanır və ödənilir.

Maddə 10. Vergi qanunvericiliyi ilə tənzimlənən münasibətlərin iştirakçıları

10.0. Vergi qanunvericiliyi ilə tənzimlənən münasibətlərin iştirakçıları aşağıdakılardır:

10.0.1. bu Məcəlləyə uyğun olaraq vergi ödəyicisi hesab edilən hüquqi və fiziki şəxslər;

10.0.2. bu Məcəlləyə uyğun olaraq vergi agentləri hesab edilən hüquqi və fiziki şəxslər;

10.0.3. Azərbaycan Respublikasının dövlət vergi orqanları;

10.0.4. Azərbaycan Respublikasının gömrük orqanları;

10.0.5. bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulan məsələlərin həlli ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının maliyyə orqanları;

10.0.6. bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulan hallarda vergi ödəyicilərindən vergilərin ödənilməsi üçün vəsaitlərin alınmasını və onların büdcəyə köçürülməsini, vergi və gömrük orqanlarından başqa, müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirən dövlət hakimiyyəti orqanları, yerli özünüidarəetmə orqanları, digər səlahiyyətli orqanlar və vəzifəli şəxslər.

Maddə 11. Vergi anlayışı

Vergi - dövlətin və bələdiyyələrin fəaliyyətinin maliyyə təminatı məqsədilə vergi ödəyicilərinin mülkiyyətində olan pul vəsaitlərinin özgəninkiləşdirilməsi şəklində dövlət büdcəsinə və yerli büdcələrə, habelə məqsədli dövlət fondlarına köçürülən məcburi, fərdi, əvəzsiz ödənişdir.

Maddə 12. Vergilərin müəyyən edilməsinin əsas şərtləri

12.1. Vergi o halda müəyyən edilmiş hesab olunur ki, bu zaman vergi ödəyicisi və aşağıdakı vergitutma elementləri müəyyən edilmiş olsun:

12.1.1. vergitutma obyekt;

12.1.2. vergitutma bazası;

12.1.3. vergi dövrü;

12.1.4. vergi dərəcəsi;

12.1.5. verginin hesablanması qaydası;

12.1.6. verginin ödənilməsi qaydası və müddəti.

12.2. Vergi müəyyən edildikdə, bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulan əsaslarla vergi güzəştləri müəyyənləşdirilə bilər.

12.3. Vergitutma obyekt gəlir, mənfəət, əmlak, torpaq, faydalı qazıntılar, təqdim edilmiş malların (işin, xidmətin) əlavə edilmiş dəyəri və ya bu Məcəllə ilə müəyyənləşdirilən digər vergitutma obyektləridir.

12.4. Vergitutma bazası - vergitutma obyektinin vergi tutulan hissəsinin kəmiyyətə ifadəsidir.

Maddə 13. Bu Məcəllədə istifadə edilən əsas anlayışlar

13.1. Bu Məcəllədə istifadə olunan mülki, ailə və Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik sahələrinin anlayışları, əgər bu Məcəllədə digər məna nəzərdə tutulmamışdırsa, həmin qanunvericilik sahələrində qəbul edilmiş mənada tətbiq edilir.

13.2. Bu Məcəllənin məqsədləri üçün aşağıdakı anlayışlar istifadə olunur:

13.2.1. Şəxs - istənilən fiziki və ya hüquqi şəxs, beynəlxalq təşkilatlar, onların filialları, nümayəndəlikləri və digər bölmələri.

13.2.2. Hüquqi şəxs - Azərbaycan Respublikasının və ya xarici dövlətin qanunvericiliyinə uyğun olaraq hüquqi şəxs statusunda yaradılmış müəssisə və təşkilatlar.

13.2.3. Fiziki şəxs - Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, habelə əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs.

13.2.4. Vergi ödəyicisi - bu Məcəlləyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş vergitutma obyektlərindən vergi ödəyən istənilən şəxs.

13.2.5. Rezident:

13.2.5.1. aşağıda göstərilən tələblərin birinə cavab verən istənilən fiziki şəxs:

- təqvim ilində başa çatan hər hansı ardıcıl olan 12 aylıq dövr ərzində üst-üstə 182 gündən artıq vaxtda həqiqətən Azərbaycan Respublikasının ərazisində olan;

- təqvim ili içərisində, yaxud bir təqvim ili ərzində xarici ölkədə Azərbaycan Respublikasının dövlət xidmətində olan;

- bu Məcəllənin 13.2.5.1-ci maddəsinin ikinci və üçüncü abzaslarında Azərbaycan Respublikasının ərazisində və xarici ölkədə (hər hansı birində) fiziki şəxsin olma müddəti 182 gündən artıq olmadıqda, həmin fiziki şəxs aşağıdakı ardıcılıqla göstərilən meyarlarla Azərbaycan Respublikasının rezidenti sayılır:

- daimi yaşayış yeri;

- həyatı mənafeələrinin mərkəzi;

- adətən yaşadığı yer;

- Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığı;

13.2.5.2. Fiziki şəxs vergi ilində Azərbaycan Respublikasının ərazisində qaldığı son gündən etibarən bu vergi ilinin sonunadək olan dövr ərzində Azərbaycan Respublikasının qeyri-rezidenti sayılır, bu şərtlə ki, həmin şəxs bilavasitə növbəti vergi ilində Azərbaycan Respublikasının qeyri-rezidenti olsun;

13.2.5.3. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq təsis edilən və sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən və ya Azərbaycan Respublikasında idarə edilən istənilən hüquqi şəxs.

13.2.6. Qeyri-rezident:

13.2.6.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində diplomatik və ya konsulluq statusu olan şəxs və onun ailə üzvləri ;

13.2.6.2. Azərbaycan Respublikasının ərazisində müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatından keçmiş beynəlxalq təşkilatın əməkdaşı və ya Azərbaycan Respublikasında xarici ölkənin dövlət xidmətini həyata keçirən şəxs və onların ailə üzvləri;

13.2.6.3. məqsədi yalnız Azərbaycan Respublikasının ərazisindən bir xarici dövlətdən digər xarici dövlətə keçmək olan şəxs;

13.2.6.4. Bu Məcəllənin 13.2.6.1-ci və 13.2.6.2-ci maddələri Azərbaycan Respublikasının ərazisində sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən şəxslərə aid edilmir;

13.2.6.5. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən diplomatik imtiyazları və immunitetləri olan diplomatik nümayəndəliklər, konsulluq idarələri və xarici ölkələrin digər rəsmi nümayəndəlikləri, beynəlxalq təşkilatlar və onların nümayəndəlikləri, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan xarici təşkilatların və firmaların nümayəndəlikləri;

13.2.6.6. rezident anlayışı ilə əhatə edilməyən digər şəxslər.

13.2.7. Vergi ödəyicisinin ailə üzvləri:

13.2.7.1. ər-arvadlar;

13.2.7.2. valideynlər, övladlar və övladlığa götürülmüş şəxslər;

13.2.7.3. vərəsələr;

13.2.7.4. doğma (ögey) bacılar (qardaşlar);

13.2.7.5. bacı və qardaş övladları;

13.2.7.6. ər-arvadların bacıları, qardaşları və valideynləri;

13.2.7.7. bacıların ərleri və qardaşların arvadları;

13.2.7.8. valideynlərin bacıları (qardaşları);

13.2.7.9. qəyyunlar və qəyyunluğa götürülənlər, onların arasındakı ev təsərrüfatı birliyi nəticəsində biri o biri ilə valideyn və övlad kimi bağlı olduqda.

13.2.8. Mal - hər hansı maddi və ya qeyri-maddi əmlak (aktiv), o cümlədən elektrik və istilik enerjisi, qaz və su.

Əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) məqsədləri üçün qeyri-maddi aktivlər, pul vəsaiti və torpaq mal sayılır.

13.2.9. Qeyri-maddi aktivlər - intellektual, o cümlədən ticarət

nişanları, digər sənaye mülkiyyəti obyektləri, habelə müvafiq qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada vergi ödəyicisinin mülkiyyət hüququnun obyektini kimi tanınan digər analogi hüquqlar.

13.2.10. Malların təqdim edilməsi - mallar üzərində mülkiyyət hüququnun başqasına verilməsi, o cümlədən, lakin bunlarla məhdudlaşdırılmayan, malların satışı, mübadiləsi, hədiyyə verilməsi, natura şəklində əmək haqqı ödənilməsi və natura şəklində digər ödəmələr, həmçinin girov qoyulmuş mallar üzrə mülkiyyət hüququnun girov saxlayana keçməsi.

13.2.11. İş - nəticələri maddi ifadə kəsb edən fəaliyyət, o cümlədən kəşfiyyat, hasiletmə, tikinti, quraşdırma və təmir işləri, habelə, elmi tədqiqatlar, təcrübə-konstruktor və layihə işləri.

13.2.12. İş görülməsi - haqqı ödənilən hər hansı işlərin görülməsi. İşlərin görülməsi zamanı istifadə olunan mallar ayrıca təqdim edilmirsə və ya işlərin dəyərinə daxil edilməyən kompensasiyalı xərclər müqavilədə və ya ödəniş sənədlərində ayrıca göstərmirsə, həmin mallar və ya xərclər iş görülməsinin ayrılmaz tərkib hissəsi hesab edilir.

13.2.13. Xidmət göstərilməsi - mal təqdim edilməsi və ya iş görülməsi sayılmayan maddi və qeyri-maddi istehlak və istehsal xidmətlərinin göstərilməsi, o cümlədən mülkiyyətin icarəyə verilməsi, hüquq verilməsi, o cümlədən lizinq əsasında, ödənişli, ödənişsiz və ya qismən ödənişli hər hansı fəaliyyət.

ƏDV-nin məqsədləri üçün pul vəsaitinə və torpağa mülkiyyət hüququnun başqasına verilməsi, həmçinin işgötürənə maddi işçi kimi xidmət göstərilməsi istisna olunur.

Xidmətlərin göstərilməsi zamanı istifadə olunan mallar ayrıca təqdim edilmirsə və ya xidmətlərin dəyərinə daxil edilməyən kompensasiyalı xərclər müqavilədə və ya ödəniş sənədlərində ayrıca göstərmirsə, həmin mallar və ya xərclər xidmətlərin göstərilməsinin ayrılmaz tərkib hissəsi hesab edilir.

13.2.14. Maliyyə xidmətləri:

13.2.14.1. kreditlərin, kredit təminatlarının və pul-kredit əməliyyatlarında hər hansı girov və ya lombard təminatının təqdim edilməsi (yaxud verilməsi) və qaytarılması, o cümlədən krediti və ya təminatı təqdim etmiş şəxsin kreditləri və kredit təminatlarını idarə etməsi;

13.2.14.2. müştərilərin depozitlərinin və hesablarının idarə edilməsi, tədiyələr, köçürmələr, borc öhdəlikləri və tədiyə vəsaitləri ilə bağlı əməliyyatlar;

13.2.14.3. qanuni tədiyə vasitələri olan valyutanın, pul vəsaitlərinin və əskinaların (numizmatika əşyalarından başqa) tədavülü ilə bağlı əməliyyatlar;

13.2.14.4. səhmlərin, istiqraz vəərəqələrinin, sertifikatların, veksellərin, çeklərin və digər qiymətli kağızların tədavülü ilə bağlı əməliyyatlar. İnkassasiya xidmətləri və ya banknotların,

qiymətli kağızların və ya digər qiymətlilərin saxlanması və ya onların qorunmasının təmin edilməsi üzrə xidmətlər maliyyə xidmətlərinə aid deyildir;

13.2.14.5. törəmə maliyyə vasitələri ilə əqdlərə, forvard müqavilələrinə, opsiyonalara və analoji sazişlərə aid əməliyyatlar;

13.2.14.6. investisiya fondlarının idarə edilməsi ilə bağlı xidmətlər;

13.2.14.7. sığorta və təkrar sığorta əməliyyatları.

13.2.15. Dividend - hüquqi şəxsin öz təsisçilərinin (payçıların) və yaxud səhmdarlarının xeyrinə xalis mənfəətinin bölüşdürülməsi ilə bağlı pul və ya digər ödəmələr şəklində etdiyi ödəniş.

Hüquqi şəxsin ləğvi ilə bağlı əmlakın bölüşdürülməsi nəticəsində əldə edilən gəlir, həmçinin səhmdarların səhmlərinin faiz nisbətini dəyişdirməyən səhmlərin bölüşdürülməsi, səhmlərin (hissələrin, payların) nominal dəyəri həddudlarında geri alınması ilə bağlı edilən ödənişlər dividend sayılmır.

13.2.16. Azərbaycan mənbəyindən gəlir:

13.2.16.1. Azərbaycan Respublikasında müzdlu işdən gəlir;

13.2.16.2. Azərbaycan Respublikasında istehsal edilmiş malların istehsalçı tərəfindən təqdim edilməsindən gəlir;

13.2.16.3. Azərbaycan Respublikasında malların təqdim edilməsindən, iş görülməsindən və xidmət göstərilməsindən gəlir;

13.2.16.4. Azərbaycan Respublikasının ərazisindəki daimi nümayəndəliyə aid edilən sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə olunan gəlir, o cümlədən belə daimi nümayəndəlik vasitəsilə təqdim edilmiş mallara (işlərə, xidmətlərə) aid edilə bilən eyni cinsli, yaxud bənzər (oxşar) malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsindən, habelə daimi nümayəndəlik vasitəsilə həyata keçirilən fəaliyyətə aid edilə bilən fəaliyyətdən və ya ona oxşar fəaliyyətdən əldə edilmiş gəlir;

13.2.16.5. Azərbaycan Respublikasındakı sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar:

- vergi ödəyicisinin borclarının onun kreditorları tərəfindən silinməsindən;

- bu Məcəllənin 114.7-ci maddəsinə uyğun olaraq gəlirə daxil edilmiş əsas vəsaitlərin təqdim edilməsindən;

- xərclərin bu Məcəllənin 141-ci maddəsinə uyğun olaraq kompensasiya edilməsindən və ya ehtiyatların azalmasıdan gəlir;

13.2.16.6. rezident hüquqi şəxsdən dividend şəklində əldə edilən gəlir, həmçinin bu hüquqi şəxsə iştirak payının satılmasından və ya başqasına verilməsindən əldə edilən gəlir;

13.2.16.7. rezidentlərdən alınan faizlər şəklində gəlir;

13.2.16.8. rezident tərəfindən ödənilən pensiya;

13.2.16.9. Azərbaycan Respublikasının ərazisində daimi nümayəndəliyi və ya əmlakı olan şəxsdən alınan faizlər şəklində gəlir - həmin şəxsin bu faizlər üzrə borcu bu cür daimi nümayəndə-

lik və ya əmlakla bağlıdırsa;

13.2.16.10. Azərbaycan Respublikasında saxlanılan və ya istifadə edilən əmlak üçün alınan royalti şəklində gəlir, yaxud bu Məcəllənin 13.2.23-cü maddəsində göstərilən və Azərbaycan Respublikasında saxlanılan və ya istifadə edilən əmlakın təqdim edilməsindən gəlir;

13.2.16.11. Azərbaycan Respublikasında istifadə edilən daşınan əmlakın icarəyə verilməsindən əldə edilən gəlir;

13.2.16.12. Azərbaycan Respublikasındakı daşınmaz əmlakdan əldə edilən gəlir, o cümlədən bu əmlakda iştirak payının təqdim edilməsindən gəlir;

13.2.16.13. aktivlərini 50 faizdən çox olan hissəsi bərabər və ya dolayısı ilə Azərbaycan Respublikasındakı daşınmaz əmlakdan ibarət olan müəssisənin səhmlərinin və ya iştirak payının təqdim edilməsindən gəlir;

13.2.16.14. rezidentin sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı olmayan əmlak təqdim edilməsindən əldə etdiyi digər gəlirlər;

13.2.16.15. idarəetmə, maliyyə xidmətləri göstərilməsindən əldə edilən gəlir - bu gəlir rezident hüquqi şəxsin və ya qeyri-rezidentin Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən daimi nümayəndəliyi tərəfindən ödənilirsə, yaxud o, həmin müəssisə və ya onun daimi nümayəndəliyi ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən əldə edilmişdirsə;

13.2.16.16. Azərbaycan Respublikasında riskin sığortası və ya təkrar sığortası haqqında müqavilə üzrə ödənilən gəlir;

13.2.16.17. Azərbaycan Respublikası ilə digər dövlətlər arasında beynəlxalq rabitə və ya daşınmalar həyata keçirilərkən telekommunikasiya və ya nəqliyyat xidmətlərindən gəlir;

13.2.16.18. Azərbaycan Respublikasındakı fəaliyyətlə bağlı meydana çıxan və bu Məcəllənin əvvəlki maddələrində əhatə edilməyən digər gəlirlər. Bu maddəyə uyğun olaraq gəlirin mənbəyi müəyyən edilərkən gəlirin ödənilməsi yer, həmçinin onun bərabər və ya dolayısı ilə ödənilməsi nəzərə alınmır.

13.2.17. Əsas vəsaitlər - istifadə müddəti bir ildən çox olan və bu Məcəllənin 114-cü maddəsinə uyğun olaraq amortizasiya edilməli olan maddi aktivlər.

13.2.18. Faizlər - borc öhdəlikləri ilə bağlı olan hər hansı ödəmə, o cümlədən kreditlərin (ssudaların) və ya depozitlərin (hesabların) verilməsi üçün ödəmə.

13.2.19. Xalis mənfəət - mənfəət vergisi çıxıldıqdan sonra qalan mənfəət.

13.2.20. İştirakçı - səhmdar, payçı və ya müəssisənin mənfəətində digər iştirakçı.

13.2.21. Əmlak - hər hansı daşınan və ya daşınmaz əmlak, o cümlədən qeyri-maddi aktivlər və pul vəsaitləri.

13.2.22. Əmlakın qalıq dəyəri - müəssisənin balansında olan

əsas vəsaitlərin ilkin dəyərini həmin əsas vəsaitlərə hesablanmış amortizasiyanın məbləği qədər azaldılan dəyər.

13.2.23. Royalti - ədəbiyyat, incəsənət, yaxud elm əsərləri, proqram təminatı, kinematografik filmlər üzərində müəllif hüquqlarından istifadə olunması yaxud istifadə hüquqlarının verilməsinə görə, istənilən patentə, ticarət markasına, dizayn yaxud modelə, plana, məxfi düstura yaxud prosesə, sənayə, kommersiya yaxud elmi təcrübəyə aid olan informasiyaya, sənayə, kommersiya və ya elmi avadanlıqdan istifadə yaxud istifadə hüquqlarının verilməsinə görə mükafat şəklində alınan ödənişlərdir.

13.2.24. Aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləği - bu Məcəllənin 101.1-ci maddəsində göstərilən cədvələ uyğun olaraq aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləği.

13.2.25. Forvard kontraktı - şəxsin qiymətli kağızlar, mallar və ya pul vəsaitləri gələcəkdə müəyyən vaxtda və müəyyən şərtlərlə bu cür forvard kontraktının bağlandığı anda təsbit edilmiş qiymətlə əldə etməyə (satmağa) öhdəliyini təsdiq edən müqavilədir.

13.2.26. Opsion - qiymətli kağızlar, mallar və ya pul vəsaitləri gələcəkdə müəyyən şərtlərlə bu cür opsiyunun bağlanması anına və ya tərəflərin qərarına əsasən bu cür əldə etmənin anına satış qiymətlərinin təsbit edilməsi ilə əldə etməyə (satmağa) hüququ təsdiq edən sənəddir.

13.2.27. Qeyri-kommersiya fəaliyyəti - məqsədi gəlir götürmək olmayan və əldə etdiyi gəliri yalnız qeyri-kommersiya məqsədləri, o cümlədən öz nizamnamə məqsədləri üçün istifadə etməyi nəzərdə tutan qanunla qadağan edilməyən fəaliyyətin həyata keçirilməsidir, əks halda bu fəaliyyət kommersiya fəaliyyəti sayılır.

13.2.28. Qeyri-kommersiya təşkilatı - qeyri-kommersiya fəaliyyətini həyata keçirən, əldə etdiyi gəliri təsisçilər (payçılar, iştirakçılar) arasında bölüşdürməyən və onu kommersiya məqsədləri üçün sərf etməyən hüquqi şəxsdir, əks halda bu təşkilat kommersiya təşkilatı sayılır.

13.2.29. Malların ixracı - gömrük qanunvericiliyinə uyğun olaraq ixrac malları hesab edilən malların Azərbaycan Respublikası ərazisindən çıxarılması.

13.2.30. Malların təkrar ixracı - gömrük qanunvericiliyinə uyğun olaraq, təkrar ixrac malları sayılan malları idxal etmiş şəxsin həmin malları idxal edəndən sonra təqdim etmədən və idxal olunduğu andakı vəziyyətdə ixrac etməsi.

13.2.31. Malların idxalı - gömrük qanunvericiliyinə uyğun olaraq idxal malları sayılan malların Azərbaycan Respublikası ərazisinə gətirilməsi.

13.2.32. Malların təkrar idxalı - gömrük qanunvericiliyinə uyğun olaraq, təkrar idxal malları sayılan malları təqdim etmədən və ixrac olunduğu andakı vəziyyətdə ixrac etmiş şəxsin həmin malları idxal etməsi.

13.2.33. Azərbaycan Respublikası ərazisindən tranzit - gömrük qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikası sərhəddindəki iki məntəqə arasında Azərbaycan Respublikası ərazisi ilə daşınma.

13.2.34. Muzdlu iş - əmək qanunvericiliyinə uyğun olaraq müqavilə (kontrakt) əsasında haqqı ödənilməklə yerinə yetirilən əmək fəaliyyətidir. Muzdlu işləyən şəxs bu Məcəllənin məqsədləri üçün «işçi», bu cür fiziki şəxsin işçi kimi göstərdiyi xidmətlərin haqqını ödəyən şəxs «işgötürən», bu cür haqq isə «əmək haqqı» adlandırılır.

13.2.35. Xeyriyyəçilik fəaliyyəti - fiziki şəxs və (və ya) xeyriyyə təşkilatı tərəfindən həyata keçirilən və maddi və ya digər köməyə (yardıma) ehtiyacı olan fiziki şəxslərə və ya bilavasitə bu cür kömək (yardım) göstərən təşkilatlara, o cümlədən xeyriyyə təşkilatlarına, birbaşa bu cür təmənnəsiz kömək (yardım) göstərməkdən, o cümlədən əvəzsiz pul köçürməkdən ibarət olan fəaliyyət, yaxud bu Məcəllədə digər hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, ictimai mənafeələr naminə həyata keçirilən elmi, təhsil və ya başqa fəaliyyətdir. Aşağıdakı hallarda kömək (yardım) göstərilməsi xeyriyyəçilik fəaliyyəti sayılmır:

13.2.35.1. bu cür köməyi (yardımı) alan şəxs köməyi (yardımı) göstərən şəxsin qarşısında mülkiyyət və ya qeyri-mülkiyyət xarakterli öhdəlik (alınan vəsaitdən və ya əmlakdan məqsədli təyinatla istifadə olunmasına dair öhdəlikdən başqa) qəbul edirsə;

13.2.35.2. bu cür köməyi (yardımı) alan və köməyi (yardımı) göstərən şəxslər qarşılıqlı surətdə asılı olan şəxslər sayılırlarsa;

13.2.35.3. bu cür kömək (yardım) hər hansı fiziki və ya hüquqi şəxsə seçki kompaniyasında iştirak etmək üçün göstərilirsə.

13.2.36. Xeyriyyə təşkilatı - xeyriyyəçilik fəaliyyətini həyata keçirən qeyri-kommersiya təşkilatı.

13.2.37. Sahibkarlıq (kommersiya) fəaliyyəti - hər hansı şəxsin gəlir və ya mənfəət əldə etmək məqsədilə qanunla qadağan edilməyən istənilən təsərrüfat fəaliyyətinin müntəzəm surətdə həyata keçirilməsidir.

13.2.38. Büdcə təşkilatı - büdcə smetası əsasında fəaliyyəti tamamilə və ya qismən büdcə vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən, hesablaşma hesabı olmayan qeyri-kommersiya təşkilatıdır.

13.2.39. Müəssisə - bu Məcəllənin məqsədləri üçün müəssisələr - sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən və bu cür fəaliyyət üçün yaradılan aşağıdakı qurumlar deməkdir:

13.2.39.1. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq yaradılmış hüquqi şəxslər;

13.2.39.2. xarici dövlətin qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış hüquqi şəxslər (korporasiyalar, şirkətlər, firmalar və digər analogi qurumlar), habelə onların filialları və ya daimi nümayəndəlikləri;

13.2.39.3. bu Məcəllənin 13.2.39.1-ci maddəsində göstərilmiş hüquqi şəxslərin sərbəst balansı, cari və ya digər hesablara malik olan filialları, struktur bölmələri və ya digər ayrıca bölmələri.

13.2.40. Vergi ödəyicisinin, alıcının, sifarişçinin və ya hər hansı şəxsin adı - hüquqi şəxsin dövlət qeydiyyatına alınmış adı, fiziki şəxsin adı, atasının adı və soyadı.

II fəsil

VERGİ ÖDƏYİCİSİ. VERGİ AGENTİ

Maddə 15. Vergi ödəyicisinin hüquqları

15.1. Vergi ödəyicisinin aşağıdakı hüquqları vardır:

15.1.1. vergi orqanlarından qeydiyyat (uçot) yeri üzrə qüvvədə olan vergilər və onların ödənilməsi qaydasını və şərtlərini tənzimləyən normativ-hüquqi aktlar, vergi ödəyicilərinin hüquq və vəzifələri, vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri haqqında əvəzsiz olaraq yazılı mətlumat almaq;

15.1.2. vergi orqanlarından vergi qanunvericiliyinin tətbiq edilməsi məsələlərinə dair yazılı izahatlar almaq;

15.1.3. vergi qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada vergi güzəştlərindən istifadə etmək;

15.1.4. artıq ödənilmiş və ya artıq tutulmuş vergilərin vaxtında geri qaytarılmasını və ya əvəzləşdirilməsini tələb etmək;

15.1.5. vergi münasibətlərində bilavasitə və ya öz nümayəndəsi vasitəsilə iştirak etmək;

15.1.6. vergi yoxlaması ilə bağlı tərtib edilən aktların (protokolların) və vergi orqanlarının qərarlarının surətini almaq;

15.1.7. vergi orqanlarından və onların vəzifəli şəxslərindən vergi ödəyicisinə münasibətdə vergilər haqqında qanunvericiliyə riayət olunmasını tələb etmək;

15.1.8. vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin Vergi Məcəlləsinə və digər vergi normativ hüquqi aktlarına uyğun olmayan aktlarını (qərarlarını) və tələblərini yerinə yetirməmək;

15.1.9. müəyyən edilmiş qaydada vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) məhkəməyə şikayət etmək;

15.1.10. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada kommersiya (vergi) sirrini qorunmasını tələb etmək;

15.1.11. vergi orqanlarının və ya onların vəzifəli şəxslərinin qeyri-qanuni aktları (qərarları) və hərəkətləri (hərəkətsizliyi) nəticəsində dəymiş zərərin tam ödənilməsinə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada tələb etmək;

15.1.12. vergi yoxlamalarının aktları və digər materialları ilə tanış olmaq, vergi orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə vergilərin hesablanması və ödənilməsi, habelə keçirilən vergi yoxlamalarının aktları üzrə öz rəyini bildirmək;

15.1.13. bu Məcəllə və qanunlarla müəyyən edilmiş digər hü-

quqlardan istifadə etmək.

15.2. Vergi ödəyicisinin hüquqları və qanuni maraqları qanunvericilik normaları ilə təmin edilir.

Vergi ödəyicisinin hüquqlarının və qanuni maraqlarının müdafiəsi qaydası bu Məcəllə və digər qanunlarla müəyyən edilir.

Vergi ödəyicisinin hüquqları və qanuni maraqları vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri ilə təmin edilir.

Vergi ödəyicisinin hüquqlarının və qanuni maraqlarının təmin olunmaması və ya lazımcına təmin olunmaması qanunla müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur.

15.3. Vergi ödəyicisi vergi münasibətlərində bilavasitə və bu Məcəllədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, öz qanuni və ya səlahiyyətli nümayəndəsi vasitəsilə iştirak edə bilər.

Maddə 16. Vergi ödəyicisinin vəzifələri

16.1. Vergi ödəyicisinin aşağıdakı vəzifələri vardır:

16.1.1. qanunla müəyyən edilmiş vergiləri ödəmək;

16.1.2. vergi orqanlarından vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsini (VÖEN) almaq;

16.1.3. qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada gəlirlərinin (xərclərinin) və vergitutma obyektlərinin uçotunu aparmaq;

16.1.4. vergi orqanlarına qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada, auditor tərəfindən təsdiq olunmaqla təqdim edilməsi nəzərdə tutulduğu hallarda işə auditor rəyi əlavə edilməklə vergi hesabatını təqdim etmək;

16.1.5. vergi orqanlarının vergi qanunvericiliyinin aşkar edilmiş pozuntularının aradan qaldırılması haqqında qanuni tələblərini icra etmək, habelə vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin qanuni fəaliyyətinin icra edilməsinə maneçilik törətməmək;

16.1.6. bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada vergi orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə zəruri olan məlumatları və sənədləri təqdim etmək;

16.1.7. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müddətdə mühasibat sənədlərinin və vergilərin hesablanması və ödənilməsi üçün zəruri olan digər sənədlərin, habelə alınan gəliri (hüquqi şəxslər üçün çəkilən xərcləri də) və ödənilən (tutulan) vergiləri təsdiq edən sənədlərin saxlanılmasını təmin etmək;

16.1.8. bu Məcəllə və qanunlarla müəyyən edilmiş digər vəzifələr.

16.2. Vergi ödəyicisi kimi uçota alınmış hüquqi və fiziki şəxslərin hesabat dövründə sahibkarlıq fəaliyyəti, əmlakı, torpağı və vergi tutulan əməliyyatı olmadığı halda, onlar bu bərdə vergi orqanına vergi hesabatları əvəzinə arayış verirlər.

Maddə 17. Vergi agentləri

17.1. Vergi agentləri bu Məcəlləyə uyğun olaraq vergini hesablamaya, onu vergi ödəyicisindən tutmağa və təyinatı üzrə köçür-

məyə borclu olan şəxsdir.

17.2. Vergi agentinin, bu Məcəllədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, vergi ödəyicisi ilə eyni hüquqları vardır.

17.3. Vergi agenti:

17.3.1. müvafiq vergiləri düzgün və vaxtında hesablamağa, onları vergi ödəyicisindən tutmağa və təyinatı üzrə köçürməyə;

17.3.2. vergi ödəyicilərinə ödənilən gəlirlərin, onlardan tutulan və təyinatı üzrə köçürülən vergilərin, o cümlədən hər vergi ödəyicisi üzrə ayrıca uçotunu aparmağa;

17.3.3. vergilərin hesablanması, tutulmasının və ödənilməsinin düzgünlüyünə nəzarət etmək üçün zəruri sənədləri dövlət vergi orqanlarına verməyə;

17.3.4. vergi ödəyicisindən verginin tutulmasının mümkün olmadığı hallarda, bu barədə və vergi ödəyicisinin vergi borcunun məbləği barədə vergi orqanlarına 30 gün müddətində öz qeydiyyat (uçot) yeri üzrə yazılı məlumat verməyə;

17.3.5. bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirməyə borcludur.

17.4. Vergi agenti qanunla ona həvalə edilmiş vəzifələri yerinə yetirməməyə və ya lazımınca yerinə yetirməməyə görə bu Məcəllə və digər qanunlarla müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyır.

17.5. Vergi agenti birbaşa və ya dolaylı yolla təbə olduğu şəxsin təqsiri üzündən ona həvalə olunmuş vəzifələrin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımınca yerinə yetirilməməsinə görə vergi agentinin bilavasitə və ya dolayısı ilə təbə olduğu şəxs bu Məcəllə və digər qanunlarla müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyır.

V fəsil

VERGİ QANUNVERİCİLİYİNİN POZULMASINA GÖRƏ MƏSULİYYƏT

Maddə 53. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətin ümumi əsasları

53.1. Bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş vergi ödəyiciləri, vergi agentləri və onların nümayəndələri, habelə vergi orqanlarının vəzifəli şəxsləri vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə bu Məcəllə, İnzibati xətalər haqqında Azərbaycan Respublikasının Məcəlləsi və Azərbaycan Respublikasının digər qanunları ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə vergi ödəyicilərinə və vergi agentlərinə bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş maliyyə sanksiyaları və faizlər tətbiq edilir.

53.2. Heç bir kəs vergi qanunvericiliyinin pozuntusu olan eyni hərəkətə (hərəkətsizliyə) görə təkrarən məsuliyyətə cəlb oluna bilməz.

53.3. Qanunla müəyyən edilmiş qaydada və məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı ilə təqsiri təsdiq edilməyənədək hər bir vergi ödəyicisi vergi qanunvericiliyinin pozulmasında təqsirsiz hesab edilir.

Vergi ödəyicisi vergi qanunvericiliyinin pozulmasında özünün təqsirsiz olmasını sübut etməyə borclu deyildir.

Vergi qanunvericiliyinin pozulması faktını təsdiq edən halların və vergi ödəyicisinin təqsirinin sübut edilməsi vergi orqanlarının üzərinə qoyulur.

Vergi qanunvericiliyinin pozulmasında vergi ödəyicisinin təqsirinin olmasında aradanqaldırılmaz şübhələr olduqda, onlar vergi ödəyicisinin xeyrinə şərh olunur.

Vergi ödəyicisinin, vergitutma obyektinin uçotunda, hesablanması və ödənilməsində yol verdiyi səhvləri müstəqil düzəltmək hüququ vardır.

Bu maddədə nəzərdə tutulmuş müddəalar vergi agentlərinə də şamil edilir.

53.4. Vergi qanunvericiliyinin pozulması halları nəzərdən keçirildikdə, onun bilərəkdən və ya ehtiyatsızlıq nəticəsində törədilməsi, inzibati məsuliyyətin tətbiq edilməsi üçün təqsirkar şəxsin müəyyən yaşa çatması, yüngülləşdirici və ya ağırlaşdırıcı hallar və bu Məcəllə və İnzibati xətalər haqqında Azərbaycan Respublikasının Məcəlləsinin müddəaları müəyyən edilməlidir.

53.5. Vergi qanunvericiliyinin pozulması malların Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhəddindən keçirilməsi ilə bağlı olduqda, həmin işlərə Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada baxılır.

53.6. Vergi ödəyicisi tərəfindən vergi qanunvericiliyinin bir neçə pozuntusuna yol verildikdə, maliyyə sanksiyaları hər pozuntuya münasibətdə ayrıca tətbiq edilir.

53.7. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə maliyyə tənbehinə məruz qalmış şəxs tənbehin icra olunması günündən sonrakı 1 il ərzində vergi qanunvericiliyinin eyni cür pozulmasına yol vermədikdə, o, tənbehə məruz qalmamış hesab edilir.

Maddə 54. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb olunmanı istisna edən hallar

54.0. Şəxs aşağıda müəyyən olunmuş hallardan ən azı biri olduqda, vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb edilə bilməz:

54.0.1. vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusu hadisəsinin olmaması;

54.0.2. vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusunda şəxsin təqsirinin olmaması;

54.0.3. vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusunu törədən fiziki şəxsin həmin əməl törətdiyi anda məsuliyyətə cəlb edilmə yaşına çatmaması;

54.0.4. vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb etmə müddətinin qurtarması.

Maddə 55. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasında şəxsin təqsirini istisna edən hallar

55.1. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasında şəxsin təqsirini istisna edən hallar aşağıdakılardır:

55.1.1. vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusunun təbii fəlakət, yaxud digər fəvqəladə və qarşısızalmaz hadisələr nəticəsində törədilməsi;

55.1.2. vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusunun vergi ödəyicisi - fiziki şəxs tərəfindən xəstə halı ilə əlaqədar olaraq öz hərəkətlərinə nəzarət (özünə hesabat verməyi) və rəhbərlik etməyi bacarmadığı vəziyyətdə törədilməsi;

55.1.3. vergi ödəyicisi və ya vergi agentləri tərəfindən vergi orqanının və ya digər səlahiyyətli dövlət orqanının, yaxud onların vəzifəli şəxslərinin öz səlahiyyətləri daxilində verdikləri yazılı göstərişlərinin və ya izahatlarının yerinə yetirilməsi;

55.1.4. vergi orqanlarının qərarlarına yenidən baxıldıqda vergi ödəyicisinin hərəkətləri üçün hüquqi əsasların olmasının aşkar edilməsi;

55.1.5. hər hansı vergilər, o cümlədən vergi agentləri tərəfindən ödənilən vergilər üzrə artıq ödənilmiş məbləğlərin hesabına digər vergilər üzrə borcların nəzərə alınması;

55.1.6. vergilərin düzgün hesablanmaması və vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi ilə bağlı vergi qanunvericiliyinin pozulmasının vergi orqanının yoxlamasına qədərki dövrdə vergi ödəyicisinin özü tərəfindən aradan qaldırılması.

55.2. Bu Məcəllənin 55.1-ci maddəsində müəyyən edilən hallarda olduğu, şəxs vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusuna görə, bu Məcəllənin 55.1.6-cı maddəsində göstərilən hallarda faizlərin ödənilməsi istisna olmaqla, məsuliyyət daşımır.

Maddə 56. Vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusuna görə məsuliyyətə cəlb etmənin və maliyyə sanksiyalarının alınmasının müddəti

56.1. Vergi qanunvericiliyinin pozulması anından 3 il keçmişdirsə, şəxs həmin qanunvericiliklə bağlı hüquq pozuntusunun törədilməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilə bilməz və vergi öhdəlikləri yaranma bilməz.

56.2. Vergi orqanı maliyyə sanksiyalarının alınması məqsədilə vergi qanunvericiliyinin pozulmasını aşkar etdiyi andan 3 ay müddətindən gec olmayaraq məhkəməyə müraciət edə bilər.

Maddə 57. Hesabatın vaxtında verilməməsinə görə maliyyə sanksiyaları

57.1. Vergi hesabatını əsas olmadan müəyyən edilən müddətdə təqdim etməyən vergi ödəyicisinə hesabatın verilmədiyi hər bir tam ay üçün verginin ödənilməmiş məbləğinin 1 faizi miqdarında, lakin verginin ödənilməmiş məbləğinin 12 faizindən çox olmayan məbləğdə maliyyə sanksiyası tətbiq edilir. Hesabatın vaxtında verilməməsinə görə maliyyə sanksiyaları vergi öhdəlik-

ləri yaranmadıqda tətbiq edilmir.

57.2. Bu maddənin məqsədləri üçün hesabatda göstərilməli olan vergi məbləği ilə müəyyən edilmiş vaxtda ödənilən vergi məbləği arasındakı fərq verginin ödənilməmiş məbləği sayılır.

Maddə 58. Vergilərin azaldılmasına görə maliyyə sanksiyaları

58.1. Verginin hesabatda göstərilən məbləği verginin hesabatda göstərilməli olan məbləğinə nisbətən azaldılmışdırsa, vergi ödəyicisinə azaldılmış vergi məbləğinin 20 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

58.2. Bu Məcəllənin 58.1-ci maddəsində göstərilən hərəkətlər il ərzində təkrar edildikdə, vergi ödəyicisinə azaldılmış vergi məbləğinin 40 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

58.3. Əlavə dəyər vergisi üzrə aşağıdakı maliyyə sanksiyaları tətbiq edilir:

58.3.1. əlavə dəyər vergisi üzrə bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş hallarda qeydiyyatın məcburi olduğu halda qeydiyyatsız fəaliyyət göstərilməsinə görə - qeydiyyatsız fəaliyyət göstərilən bütün dövr ərzində büdcəyə ödənilməli olan əlavə dəyər vergisinin məbləğinin 40 faizi miqdarında;

58.3.2. əlavə dəyər vergisinin hesab-fakturasının verilməməsinə, yaxud əlavə dəyər vergisinin məbləğinin azaldılmasına və ya əvəzləşdirmə məbləğinin artırılmasına səbəb olan əlavə dəyər vergisinin hesab-fakturasının düzgün verilməməsinə görə hesab-faktura və ya əməliyyat üzrə əlavə dəyər vergisinin azaldılmış məbləğinin 40 faizi miqdarında;

58.3.3. əlavə dəyər vergisinin məqsədləri üçün qeydiyyata alınmamış şəxsin əlavə dəyər vergisinin hesab-fakturasını yazdığına görə büdcəyə ödənilməli olan, ancaq ödənilməyən vergi hesab-fakturasında göstərilən əlavə dəyər vergisinin məbləğinin 40 faizi miqdarında.

58.4. Ödəmə mənbəyində vergini tutmadan ödəməni həyata keçirən şəxsə tutulmamış verginin 20 faizi məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Maddə 59. Ödənilmə vaxtı keçmiş və artıq ödənilmiş vergilər üzrə faizlər

59.1. Verginin qanunla müəyyən edilmiş ödənilməsi müddətindən sonrakı ilk 90 gün ərzində hər bir ötmüş gün üçün vergi ödəyicisindən və ya vergi agentindən vaxtında ödənilməmiş vergi və ödəniş məbləğinin 0,05 faizi məbləğində faiz tutulur.

59.2. Verginin ödənilməsi müddətinin gecikdirilməsinin 91-ci günündən başlayaraq hər bir ötmüş gün üçün vergi ödəyicisindən və ya vergi agentindən vaxtında ödənilməmiş vergi və ödəniş məbləğinin 0,1 faizi məbləğində faiz tutulur.

59.3. Bu Məcəllənin 59.1-ci və 59.2-ci maddələrində müəyyən edilmiş faiz yoxlama nəticəsində aşkar edilmiş vaxtında ödənil-

məmiş vergi məbləğlərinə və vergilər üzrə avans ödənişlərinə münasibətdə bütün ötmüş müddətə, ancaq bir ildən çox olmamaq şərti ilə tətbiq edilir.

59.4. Müəyyən edilmiş vergi məbləğindən artıq ödənilmiş məbləğ və ya düzgün tutulmayan vergi məbləği ödənildikdə, bu Məcəllə ilə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, vergi ödəyicisinin ərizəsinin verildiyi tarixdən həmin məbləğlər geri qaytarılanaqədək gecikdirilən hər bir gün üçün (ödəmə günü də daxil olmaqla) vergi ödəyicisinə müvafiq məbləğlərin 0,05 faizi məbləğində faiz ödənilir.

Vergi ödəyicisinin artıq ödənilmiş məbləğlərin qaytarılmasına dair ərizə verdiyi müddətdən 45 gün ərzində məbləğ qaytarılarsa, faizlər vergi ödəyicisinə qaytarılmır.

Maddə 60. Banklara və bank əməliyyatlarının ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən digər kredit təşkilatlarına tətbiq olunan maliyyə sanksiyaları

60.1. Banklara və bank əməliyyatlarının ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən digər kredit təşkilatlarına aşağıdakı maliyyə sanksiyaları tətbiq edilir:

60.1.1. vergi orqanı tərəfindən hüquqi şəxsə, fərdi sahibkara, filiala və nümayəndəliyə vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsinin verildiyini təsdiq edən sənəd olmadan bu Məcəlləyə uyğun olaraq sahibkarlıq fəaliyyətini göstərən hüquqi və fiziki şəxslərin hesablaşma hesabı və ya digər hesablar açdığına görə - hər açılmış hesab üçün aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 10 misli məbləğində;

60.1.2. sahibkarlıq fəaliyyətini göstərən hüquqi və fiziki şəxslərin hesablaşma və ya digər hesabında, o cümlədən valyuta hesabında vəsait olduqda, onun vergilərin ödənilməsinə dair tapşırıqlarını, habelə vergi qalıqları və faizlər üzrə borcların vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxslərin hesabından Mülki Məcəllədə nəzərdə tutulmuş ödənişlərin növbəliyinə uyğun tutulması haqqında vergi orqanlarının sərəncamlarını icra etmədiyinə görə - icra edilməmiş həmin ödəmə tapşırıqlarında və ya sərəncamlarda göstərilən məbləğin 10 faizi;

Vergi ödəyicisinin valyuta hesabından vəsait mübahisəsiz qaydada tutulduğu halda bank həmin gün Milli Bankın müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə sərəncamda göstərilən məbləğin 105 faizindək hesabdakı valyuta vəsaitini dondurur. Valyuta vəsaiti vergi ödəyicisi tərəfindən manata konvertasiya edildikdən sonra sərəncam icra olunur.

60.1.3. sahibkarlıq fəaliyyətini göstərən hüquqi və fiziki şəxslərin hesablaşma və digər hesabları, o cümlədən valyuta hesabı üzrə əməliyyatlarının dayandırılması haqqında vergi orqanlarının sərəncamlarını icra etmədiyinə görə - həmin hesablar üzrə aparılmış əməliyyatların məbləğinin 10 faizi.

60.2. Bu Məcəllənin 60.1.2-ci maddəsində müəyyən edilən hallarda vergi ödəyicisindən banka və ya bank əməliyyatlarının ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən digər kredit təşkilatına müvafiq tapşırıq və ya sərəncam daxil olduğu gündən həmin günlər üçün vergi ödəyicisinə faiz hesablanmır.

Maddə 61. Vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin məsuliyyəti

61.1. Vergi orqanlarının hüquqa zidd hərəkətləri (qərarları) və ya hərəkətsizliyi, habelə vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin və digər işçilərinin öz vəzifələrini icra etdikdə, onların hüquqa zidd hərəkətləri (qərarları) və ya hərəkətsizliyinə, həmçinin bunların nəticəsində vergi ödəyicilərinə dəymiş zərərə görə vergi orqanları və vergi orqanlarının vəzifəli şəxsləri qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

61.2. Vergi ödəyicilərinə bu Məcəllənin 61.1-ci maddəsində göstərilən hərəkətlər (qərarlar) və ya hərəkətsizlik nəticəsində dəymiş zərər məhkəmənin qərarına əsasən ödənilir.

Vergi orqanları tərəfindən düzgün tutulmayan vergi, maliyyə sanksiyaları, faizlər və inzibati cərimələrin məbləğləri, vergilər üzrə borclar olmadıqda, bu Məcəllədə başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda vergi ödəyicisinin mürciətinə əsasən 45 gün müddətində geri qaytarılmalıdır və ya gələcək ödənişlərin hesabına aid edilə bilər.

61.3. Vergi orqanlarının vəzifəli şəxsləri və digər işçiləri özlərinin hüquqa zidd hərəkətlərinə (qərarlarına) və ya hərəkətsizliyinə, o cümlədən öz xidməti vəzifələrini yerinə yetirmədiyinə və ya lazımcınca yerinə yetirmədiyinə görə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

IX fəsil

HÜQUQİ ŞƏXSLƏRİN MƏNFƏƏT VERGİSİ

Maddə 103. Vergi ödəyiciləri

103.1. Azərbaycan Respublikasında rezident və qeyri-rezident müəssisələr mənfəət vergisinin ödəyiciləridir.

103.2. Fiziki şəxs olmayan hər hansı xarici şəxs bu Məcəllənin 137-ci maddəsinə uyğun olaraq birgə sahibkarlıq fəaliyyətinin obyektini kimi baxılmalı olmadığını sübut etməyincə, bu fəslin məqsədləri üçün ona müəssisə kimi baxılır.

103.3. Bu Məcəllənin 103.1-ci və 103.2-ci maddələrinin müddəaları bu Məcəllənin 13.2.39.3-cü maddəsində göstərilənlərə şamil edilmir.

Maddə 104. Vergitutma obyektini

104.1. Rezident müəssisə üçün vergitutma obyektini onun mənfəətidir. Vergi ödəyicisinin gəliri (vergidən azad edilən gəlirdən başqa) ilə bu Məcəllənin X fəslində göstərilən, gəlirdən çıxılan xərc arasındakı fərq mənfəətdir.

104.2. Azərbaycan Respublikasında özünün daimi nümayəndəliyi vasitəsilə fəaliyyət göstərən qeyri-rezident müəssisəsi bu fəaliyyətdən əldə etdiyi mənfəətindən, yəni daimi nümayəndəliyi ilə bağlı Azərbaycan mənbəyindən əldə etdiyi ümumi gəlirinin bu Məcəlləyə uyğun olaraq həmin gəlirin əldə edilməsinə çəkilən xərclər çıxıldıqdan sonra qalan məbləğindən vergi ödəyir.

104.3. Qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyi ilə bağlı olmayan ümumi gəliri, bu Məcəllənin 125-ci maddəsində nəzərdə tutulduğu hallarda xərclər çıxılmadan ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunur.

104.4. Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəliklə bağlı olmayan əmlak təqdim edilməsindən gəlir əldə edən qeyri-rezident müəssisəsinin təqvim ili ərzində Azərbaycan mənbəyindən əldə etdiyi bu növ ümumi gəlirindən bu Məcəllədə göstərilən və həmin dövrdə bu cür gəlirə aid olan xərclər çıxıldıqdan sonra vergi tutulur.

Maddə 105. Verginin dərəcələri

105.1. Müəssisələrin mənfəətindən 27 faiz dərəcəsi ilə vergi tutulur.

105.2. Qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyinin fəaliyyəti ilə bağlı olmayan, lakin Azərbaycan mənbəyindən əldə edilən ümumi gəlirindən (ƏDV və aksizlər çıxılmaqla) bu Məcəllənin 125-ci maddəsində göstərilən dərəcələrlə vergi tutulur.

Maddə 106. Azadolmalar və güzəştlər

106.1. Vergidən azaddır:

106.1.1. xeyriyyə təşkilatlarının gəliri - sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdikləri gəlirdən başqa;

106.1.2. qeyri-kommersiya təşkilatlarının aldıkları əvəzsiz köçürmələr, üzvlük haqları və ianələr;

106.1.3. beynəlxalq, dövlətlərarası və hökumətlərarası təşkilatların gəlirləri - sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdikləri gəlirdən başqa;

106.1.4. dövlət hakimiyyəti orqanlarının, büdcə təşkilatlarının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının gəlirləri (sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir istisna olmaqla);

106.1.5. Azərbaycan Respublikasının Milli Bankının və onun qurumlarının gəliri;

106.1.6. alınmış sığorta ödənişləri (həmin sığorta hadisəsi ilə əlaqədar zərərə aid edilən məbləğlərdən başqa);

106.2. Əlillərin ictimai təşkilatlarına məxsus olan işçilərinin ümumi sayının azı 50 faizi əlillərdən ibarət olan istehsal müəssisələrinin mənfəət vergisinin dərəcəsi 50 faiz azaldılır.

Bu güzəştlərin alınması hüququ müəyyən edilərkən işçilərin orta siyahı sayına əvəzçilik, podrat müqavilələri və mülki-hüquqi xarakterli digər müqavilələr üzrə işləyən əlillər daxil edilmir.

106.3. Mənfəət vergisi hesablanarkən vergi tutulan mənfəət is-

tehsal təyinatlı kapital qoyuluşunun maliyyələşdirilməsinə və ya bu məqsədlər üçün alınmış və istifadə edilmiş bank kreditlərinin ödənilməsinə müəssisənin faktiki çəkdiyi xərclər məbləğində azaldılır.

Bu güzəştin verilməsində nəzərə alınan istehsal təyinatlı kapital qoyuluşları dedikdə, bilavasitə məhsul istehsalı prosesində iştirak edən binaların-sexlərin yeni tikinti formasında əsaslı tikintisi, yenidən qurulması, fəaliyyətdə olan müəssisələrin genişləndirilməsi və texniki cəhətdən yenidən təchizi, habelə qurğuların, avadanlıqların, istehsaldaxili nəqliyyat vasitələrinin və əsas vəsaitlərin, digər obyektlərinin (və ya hissələrinin) satın alınması başa düşülür.

Göstərilən güzəşt aşağıdakı hallarda tətbiq edilmir:

- qanunvericiliyə əsasən bilavasitə istehsal fəaliyyəti ilə məşğul olunması qadağan edilmiş müəssisə və təşkilatlara;
- sponsorların maliyyə yardımı və digər əvəzsiz verilmiş yardım hesabına kapital qoyuluşlarına;
- torpaq sahələrinin və qeyri-maddi aktivlərin alınması və yaradılması ilə əlaqədar xərclərə.

Bu güzəşt hesabət dövründə hesablanmış və istehsal xərclərinə aid edilmiş amortizasiya ayrımları məbləğində azaldılan hesabat dövrünün faktiki məsrəfləri məbləğində verilir.

Mənfəət vergisi üzrə güzəşt verilmiş əsas vəsaitlər və tikintisi başa çatdırılmamış obyektlər təqdim edilərsə, birgə fəaliyyətlə əlaqədar və ya əvəzsiz olaraq başqa hüquqi və fiziki şəxsə verilsə (kapital qoyuluşunun maliyyələşdirilməsinə yönəldilmiş mənfəət üzrə güzəşt verildiyi vaxtdan iki il ərzində), vergiyə cəlb edilən mənfəət bu əsas fondların qalığı dəyəri və tikintisi başa çatdırılmamış obyektlər üzrə çəkilmiş xərclər qədər, əvvəl verilmiş güzəştdən çox olmamaqla artırılır.

Istehsal təyinatlı kapital qoyuluşunun maliyyələşdirilməsi üçün alınan və istifadə edilən bank kreditlərinin ödənilməsinə görə güzəşt, istehsal təyinatlı kapital qoyuluşuna yönəldilmiş məbləğlər dairəsində, onlar ödənildikcə hissə-hissə tətbiq olunur.

X fəsil

FİZİKİ ŞƏXSLƏRİN GƏLİR VERGİSİNƏ VƏ HÜQUQİ ŞƏXSLƏRİN MƏNFƏƏT VERGİSİNƏ AID OLAN MADDƏLƏR

Maddə 107. Tətbiq sahəsi

Bu fəsil gəlir vergisinin və mənfəət vergisinin məqsədləri üçün tətbiq edilir.

Maddə 108. Gəlirin əldə edilməsi ilə bağlı xərclər

Bu fəsle uyğun olaraq gəlirdən çıxılmayan xərclərdən başqa gəlirin əldə edilməsi ilə bağlı olan bütün xərclər gəlirdən çıxılır.

Maddə 109. Gəlirdən çıxılmayan xərclər

109.1. Əsas vəsaitlərin alınmasına və qurulmasına çəkilən

xərclərin və bu Məcəllənin 143-cü maddəsinə uyğun olaraq kapital xarakterli digər xərclərin gəlirdən çıxılmasına yol verilmir.

109.2. Qeyri-kommersiya fəaliyyəti ilə bağlı olan xərclərin gəlirdən çıxılmasına yol verilmir.

109.3. Əyləncə və yemək xərclərinin, habelə işçilərin mənzil və digər sosial xarakterli xərclərinin gəlirdən çıxılmasına yol verilmir.

109.4. Sahibkarlıq fəaliyyəti əyləncə və ya sosial xarakteri daşıyan vergi ödəyicisinin xərcləri bu cür fəaliyyət çərçivəsində çəkilirsə, müvafiq olaraq əyləncə və sosial xərclər gəlirdən çıxılır.

109.5. Fiziki şəxsin fərdi istehlakla və ya əmək haqqının alınması ilə bağlı olan xərcləri gəlirdən çıxılmazdır.

109.6. Ehtiyat fondlarına ayırma məbləğləri yalnız bu Məcəllənin 111-ci və 112-ci maddələrinə müvafiq surətdə gəlirdən çıxılır.

109.7. Faktiki ezamiyyə xərclərinin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyənləşdirdiyi normadan artıq olan hissəsi gəlirdən çıxılmazdır.

Maddə 110. Gəlirdən faizlər üzrə çıxılan məbləğlərin məhdudlaşdırılması

110.1. Bu Məcəllənin 110.2-ci maddəsinin yerinə yetirilməsi şərti ilə borca görə ödənilmiş faizlərin faktiki məbləği (hesablamalar metodundan istifadə edildikdə - ödənilməli faizlərin məbləği), lakin borcun verilməsi zamanı banklararası kredit hərəfində olan faiz dərəcəsinin 150 faizi səviyyəsindən artıq olmaqla, gəlirdən çıxılır.

110.2. Qarşılıqlı surətdə asılı olan şəxslərin bir-birindən almış borclar üzrə bu Məcəllənin 110.1-ci maddəsinə uyğun olaraq gəlirdən çıxıla bilən ödənilmiş və ya ödənilməli faizlərin maksimum məbləği aşağıdakı düsturla müəyyənləşdirilən məbləğlə məhdudlaşdırılır:

$$M = Gf + 50\% (Gü - Gf - Ç),$$

burada:

M - məhdudlaşdırılan məbləğ;

Gf - vergi ödəyicisinin hər hansı faiz gəliri;

Gü - vergi ödəyicisinin ümumi gəliri;

Ç - ümumi gəlirdən çıxılan məbləğ (faizlər üzrə gəlirdən çıxılan məbləğdən başqa).

Maddə 111. Ümitsiz və şübhəli borcların gəlirdən çıxılması

111.1. Əgər malların təqdim edilməsi, işlərin görülməsi və xidmətlərin göstərilməsi ilə əlaqədar gəlir əvvəllər sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə edilən ümumi gəlirə daxil edilmişdirsə, vergi ödəyicisi onlarla bağlı olan ümitsiz borc məbləğini gəlirdən çıxmaq hüququna malikdir.

111.2. Ümitsiz borc məbləğinin gəlirdən çıxılmasına vergi ödəyicisinin mühasibat kitablarında ümitsiz borc məbləğinin dəyəri olmayan borc kimi silindiği vaxt yol verilir.

111.3. Banklar və bank fəaliyyətinin ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən digər kredit təşkilatları Azərbaycan Respublikası Milli Bankının müəyyən etdiyi qaydaya uyğun aktivlərin təsnifatından asılı olaraq xüsusi ehtiyat fondlarının yaradılmasına aid edilən məbləğləri gəlirdən çıxmaq hüququna malikdirlər.

Maddə 112. Ehtiyat sığorta fondlarına ayırmaların gəlirdən çıxılması

Sığorta fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxs Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş normalara uyğun olaraq ehtiyat sığorta fondlarına ayırma məbləğlərini gəlirdən çıxmaq hüququna malikdir.

Maddə 113. Elmi tədqiqat, layihə-axtarış və təcrübə konstruktör işlərinə çəkilən xərclərin gəlirdən çıxılması

Gəlir götürmək məqsədilə aparılan elmi tədqiqat, layihə-axtarış və təcrübə-konstruktör işlərinə çəkilən xərclər (əsas vəsaitlərin alınması və qurulması ilə bağlı xərclər, habelə kapital xarakterli digər xərclər istisna olmaqla) gəlirdən çıxılır.

Maddə 114. Amortizasiya ayırmaları və gəlirdən əsas vəsaitlər üzrə çıxılan məbləğlər

114.1. Bu Məcəllənin 99-cü maddəsində müəyyən edilmiş sahibkarlıq və qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətində istifadə edilən əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya ayırmaları bu maddənin müddəalarına uyğun olaraq gəlirdən çıxılır.

114.2. Torpaq, incəsənət əsərləri və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən köhnəlməyə məruz qalmayan digər aktivlər amortizasiya olunmur.

114.3. Əsas vəsaitlərin kateqoriyaları üzrə illik amortizasiya normaları aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

114.3.1. binalar, tikililər və qurğular - 10% -dək;

114.3.2. maşınlar, avadanlıq və hesablama texnikası - 25% -dək;

114.3.3. digər əsas vəsaitlər - 20% -dək;

114.3.4. geoloji-kəşfiyyat işlərinə və təbii ehtiyatların hasilatına hazırlıq işlərinə çəkilən xərclər - 25% -dək;

114.3.5. qeyri-maddi aktivlər - istifadə müddəti məlum olmayanlar üçün 10%, istifadə müddəti məlum olanlar üçün isə illər üzrə istifadə müddətinə mütənəib məbləğlərlə.

114.4. Əsas vəsaitlərin kateqoriyaları üzrə amortizasiya ayırmaları bu Məcəllənin 114.3-cü maddəsi ilə hər kateqoriyaya aid olan əsas vəsaitlər üçün müəyyənləşdirilmiş amortizasiya normasını həmin kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin vergi ilinin sonuna balans üzrə qalıq dəyərində tətbiq etməklə hesablanır.

Hər hansı kateqoriyaya aid olan əsas vəsaitlər üzrə vergi ili üçün müəyyən olunmuş amortizasiya normalarından aşağı norma tətbiq olunduqda, bunun nəticəsində yaranan fərq növbəti vergi illərində amortizasiyanın gəlirdən çıxılan məbləğinə əlavə oluna bilər.

114.5. Binalar, tikililər və qurğular (bundan sonra tikililər) üçün amortizasiya ayırmaları hər tikili üzrə ayrılıqda aparılır.

114.6. Hər bir kateqoriyaya aid əsas vəsaitlər üzrə ilin sonuna balans dəyəri aşağıdakı qaydada müəyyənləşdirilən (lakin sıfırdan aşağı olmayan) məbləğdən ibarət olur:

114.6.1. kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin əvvəlki ilin sonuna balans dəyəri əvvəlki il üçün həmin kateqoriya üzrə hesablanmış amortizasiya məbləği, həmçinin bu Məcəllənin 114.8-ci və 114.9-cu maddələrinə müvafiq olaraq əvvəlki ildə gəlirdən çıxılmış məbləğlər qədər azaldılır və qalan məbləğə bu Məcəllənin 114.6.2-ci maddəsində göstərilən məbləğlər əlavə olunur, bu Məcəllənin 114.6.3-cü maddəsində göstərilən məbləğlər isə çıxılır;

114.6.2. əsas vəsaitlərin bu Məcəllənin 143-cü maddəsinə uyğun olaraq hesablanmış və il ərzində kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin balans dəyərində əlavə edilən dəyəri;

114.6.3. əsas vəsaitlərin vergi ili ərzində təqdim edilməsindən əldə olunan məbləğlər.

114.7. Müəyyən kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin il ərzində təqdim edilməsindən əldə olunan məbləğ həmin kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin ilin sonuna balans üzrə qalıq dəyərindən çoxdursa, həmin əsas vəsaitlərin təqdim edilməsindən əldə olunan əlavə məbləğ gəlirə daxil edilir, onların balans üzrə qalıq dəyəri isə sıfıra bərabər olur.

114.8. İlin sonuna hər hansı kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin balans üzrə qalıq dəyəri aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 10 misindən azdırsa, balans üzrə qalıq dəyərindən əldə edilən məbləğ gəlirdən çıxılır.

114.9. Hər hansı kateqoriyaya aid bütün əsas vəsaitlər təqdim edilmiş, yaxud ləğv edilmişdirsə, ilin sonuna həmin kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin balans dəyəri gəlirdən çıxılır.

Maddə 115. Təmirə bağlı xərclərin gəlirdən çıxılması

115.1. Hər il üçün gəlirdən çıxılmalı olan təmir xərclərinin məbləği əsas vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının ilin sonuna balans üzrə qalıq dəyərindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən həddi ilə məhdudlaşdırılır. Təmir xərclərinin faktiki məbləği bu hədd ilə müəyyənləşdirilən məbləğdən az olduqda, gəlirdən təmir xərclərinin faktiki məbləği çıxılır.

Bu halda növbəti vergi illərində təmir xərclərinin gəlirdən çıxılan məbləğ həddi təmir xərclərinin faktiki məbləği ilə müəyyənləşdirilmiş hədd üzrə hesablanmış məbləği arasındakı fərq qədər artırılır.

115.2. Bu Məcəllənin 115.1-ci maddəsində müəyyən edilən məhdudlaşdırmadan artıq olan məbləğ hər bir kateqoriyaya aid əsas vəsaitlərin balans üzrə qalıq dəyərindən artmasına aid edilir.

115.3. İcarəyə götürülmüş əsas vəsaitlər üzrə təmir xərclərinin gəlirdən çıxılması qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 116. Sığorta haqlarının gəlirdən çıxılması

Öz işçilərinin xeyrinə əmlakın zərərdən sığortalanması, habelə xarici sığorta təşkilatları ilə bağlanmış həyat sığortası müqavilələri üzrə sığorta haqları istisna olmaqla, sığortalının ödədiyi sığorta haqları gəlirdən çıxılır.

Maddə 117. Geoloji-kəşfiyyat işlərinə və təbii ehtiyatların hasilatına hazırlıq işlərinə çəkilən xərclərin gəlirdən çıxılması

117.1. Geoloji-kəşfiyyat işlərinə və təbii ehtiyatların hasilatına hazırlıq işlərinə çəkilən xərclər bu Məcəllənin 114-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş amortizasiya dərəcəsi ilə hesablanan amortizasiya ayırmaları şəklində ümumi gəlirdən çıxılır.

117.2. Bu maddə vergi ödəyicisinin geoloji-kəşfiyyat işlərini aparmaq və təbii ehtiyatları emal, yaxud istismar etmək hüquqlarını əldə etmək üçün qeyri-maddi aktivlərə çəkdiyi xərclərə də tətbiq olunur.

Maddə 118. Qeyri-maddi aktivlərə çəkilən xərclərin gəlirdən çıxılması

118.1. Hüquqi və fiziki şəxslərin bir ildən artıq müddətə təsərrüfat fəaliyyətində istifadə etdikləri qeyri-maddi obyektlərə çəkilən xərclər qeyri-maddi aktivlərə aiddir.

118.2. Qeyri-maddi aktivlərə çəkilən xərclər bu Məcəllənin 114-cü maddəsi ilə müəyyən edilən amortizasiya dərəcəsi ilə hesablanan amortizasiya ayırmaları şəklində gəlirdən çıxılır.

118.3. Qeyri-maddi aktivlərin alınmasına və ya istehsalına çəkilən xərclər vergi ödəyicisinin vergiyə cəlb olunan gəlirinin hesablanması zamanı gəlirdən çıxılmışdırsa, həmin xərclər amortizasiya olunmalı qeyri-maddi aktivlərin dəyərində aid edilmir.

Maddə 119. Gəlirdən çıxılan məbləğlərin məhdudlaşdırılması

119.0. Aşağıdakı vergilərin və maliyyə sanksiyalarının gəlirdən çıxılmasına yol verilmir:

119.0.1. Azərbaycan Respublikasının və ya digər dövlətlərin ərazilərində ödənilmiş mənfəət vergisi və ya gəlirdən hesablanan hər hansı digər vergi;

119.0.2. Ödənilmiş maliyyə sanksiyaları.

Maddə 120. Əmlakın təqdim edilməsindən yaranan zərər

Fiziki şəxsin əmlakın təqdim edilməsindən (təsərrüfat fəaliyyəti üçün istifadə edilən əmlakdan və ya təqdim edilməsindən əldə olunan gəlirin vergidən azad edildiyi əmlakdan başqa) yara-

nan zərəri belə əmlakın təqdim edilməsindən əldə olunan gəliri hesabına kompensasiya edilir. Yaranmış zərər həmin ildə kompensasiya edilə bilmirsə, o, gələcək beş ilədək davam edən sonrakı dövrə keçirilir və belə əmlakın təqdim edilməsindən götürülən gəlir hesabına kompensasiya edilir.

Maddə 121. Zərərin keçirilməsi

121.1. Müəssisənin - gəlirlərdən çıxılmasına yol verilən xərclərinin gəlirlərdən artıq olan hissəsi beş ilədək davam edən sonrakı dövrə keçirilir və illər üzrə məhdudiyət qoyulmadan gələcək dövrlərin mənfəəti hesabına kompensasiya edilir.

121.2. Fiziki şəxsin - sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə edilən ümumi gəlirindən çıxılmasına yol verilən xərclərinin belə ümumi gəlirdən artıq olan hissəsi digər gəlirlərdən çıxıla bilməz, lakin gələcək dövrlərdə sahibkarlıq fəaliyyətindən ümumi gəlir hesabına kompensasiya edilməsi üçün beş ilədək davam edən sonrakı dövrə keçirilə bilər.

Maddə 122. Ödəmə mənbəyində dividenddən vergi tutulması

122.1. Rezident müəssisə tərəfindən ödənilən dividenddən ödəmə mənbəyində 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

122.2. Dividendin faktiki sahibi olan fiziki və hüquqi şəxslərdən bu Məcəllənin 122.1-ci maddəsinə uyğun olaraq vergi tutulmuşdursa, dividendi alan fiziki və hüquqi şəxslərin həmin gəlirindən bir daha vergi tutulmur.

Həmin gəlir yenidən dividend şəklində verilən zaman vergiyə cəlb olunmur.

Maddə 123. Ödəmə mənbəyində faizlərdən vergi tutulması

123.1. Rezident banklarına və ya qeyri-rezident bankların Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəliyinə kreditlər (ssudalar) üzrə ödənilən faizlər istisna olmaqla, rezident tərəfindən və ya qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyi tərəfindən, yaxud bu cür nümayəndəliyin adından ödənilən faizlərdən, gəlir bu Məcəllənin 13.2.16-cı maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan mənbəyindən əldə edilmişdirsə, ödəniş mənbəyində 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

123.2. Faizlərin faktiki sahibi fiziki şəxsdirsə, bu Məcəllənin 123.1-ci və 123.4-cü maddələrinə uyğun olaraq vergi tutulmuş faizlər həmin fiziki şəxslərə ödənildikdən sonra onlardan bir daha vergi tutulmur.

123.3. Faizlərin faktiki sahibi mənfəəti vergiyə cəlb olunan rezident müəssisədirsə və ya qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyidirsə, bu Məcəllənin 123.1-ci maddəsinə uyğun olaraq vergi tutulmuş faizləri alan həmin müəssisə və ya qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyi hesabladığı verginin məbləğini, ödəmə mənbəyində verginin tutulduğunu təsdiq edən sənədləri vermək şərti ilə bu mənbədə ödənilmiş verginin məbləği qədər azaldır.

123.4. Həyatın yığıcı sığortası üzrə sığorta olunanın ödədiyi və ya onun xeyrinə ödənilən sığorta haqları ilə sığorta ödənişləri arasındakı fərq kimi alınan gəlirdən ödəniş mənbəyindən 10 faiz dərəcəsi ilə vergi tutulur.

Maddə 124. Ödəmə mənbəyində icarə haqlarından və royalti-dən vergi tutulması

124.1. Daşınan və daşınmaz əmlak üçün icarə haqqından, həmçinin rezidentin və ya qeyri-rezidentin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəliyinin ödədiyi və ya onun adından ödənilən royaltidən gəlir bu Məcəllənin 13.2.16-cı maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan mənbəyindən əldə edilmişdirsə, ödəmə mənbəyində 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

124.2. Fiziki şəxs - rezident bu Məcəllənin 124.1-ci maddəsinə uyğun olaraq vergi tutulan icarə haqqı və ya royalti aldıqda, tutulmuş vergi çıxılmadan icarə haqqının və ya royaltinin tam məbləğini öz gəlirlərinə daxil edir və hesabladığı verginin məbləğini ödəmə mənbəyində verginin tutulduğunu təsdiq edən sənədləri vermək şərti ilə bu mənbədə ödənilmiş verginin məbləği qədər azaldır.

124.3. Rezident müəssisələrə və ya qeyri-rezidentlərin daimi nümayəndəliklərinə Azərbaycan Respublikasında ödənilmiş məbləğlər bu maddə üzrə vergitutma obyektinə deyildir.

Maddə 125. Qeyri-rezidentin gəlirindən ödəmə mənbəyində vergi tutulması

125.1. Qeyri-rezidentin, bu Məcəllənin 13.2.16-cı maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan mənbəyindən əldə olunan gəliri kimi müəyyən edilən və qeyri-rezidentin Azərbaycan Respublikasının ərazisindəki daimi nümayəndəliyinə aid olmayan ümumi gəlirindən ödəmə mənbəyində xərclər çıxılmadan aşağıdakı dərəcələrlə vergi tutulur:

125.1.1. dividend - bu Məcəllənin 122-ci maddəsinə uyğun olaraq;

125.1.2. faizlər - bu Məcəllənin 123-cü maddəsinə uyğun olaraq;

125.1.3. rezident müəssisəsinin və ya sahibkarın lizinq, o cümlədən maliyyə lizinq əməliyyatları üzrə ödəmələri, habelə riskin sığortasına və ya təkrar sığortasına dair müqaviləyə uyğun olaraq sığorta ödəmələri - 4 faiz;

125.1.4. Azərbaycan Respublikası ilə digər dövlətlər arasında beynəlxalq rabitə və ya beynəlxalq daşımalar həyata keçirilərkən rabitə və ya nəqliyyat xidmətləri üçün rezident müəssisəsinin və ya sahibkarın ödəmələri - 6 faiz;

125.1.5. rezident müəssisəsinin və ya sahibkarın aşağıdakı ödəmələrindən:

müddətli işlə əlaqədar alınan gəlirlər istisna olmaqla işlərin görülməsindən və ya xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilən gəlirlər, o cümlədən bu Məcəllənin 13.2.16.2-ci, 13.2.16.10-cu, 13.2.16.11-ci, 13.2.16.12-ci və 13.2.16.14-cü maddələrində gös-

tərilən xidmətlərdən alınan gəlir və 13.2.16.18-ci maddəsinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilən digər gəlirlər - 15 faiz;

125.1.6. rezident müəssisəsinin və ya sahibkarın maddəyə əlavə edilən gəlir - bu Məcəllənin 101-ci maddəsində göstərilən dərəcələrlə;

125.1.7. icarə haqları və royalti - bu Məcəllənin 124-cü maddəsinə uyğun olaraq.

125.2. Bu maddənin məqsədləri üçün qeyri-rezidentin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəliyi tərəfindən və ya onun adından aparılan ödəmələr rezident müəssisənin ödəmələrinə bərabər tutulur.

Maddə 126. Qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyinin xalis mənfəətindən vergi tutulması

Qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyindən mənfəət vergisindən əlavə olaraq bu daimi nümayəndəliyin xalis mənfəətindən həmin qeyri-rezidentin xeyrinə köçürdüyü (verdiyi) hər hansı məbləğdən 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

Maddə 127. Xarici ölkədə ödənilən verginin nəzərə alınması

127.1. Rezidentin Azərbaycan Respublikasının hüddurlarından kənarında Azərbaycan mənbəyindən olmayan gəlirindən ödənilmiş gəlir vergisinin və ya mənfəət vergisinin məbləğləri Azərbaycanda vergi ödənilərkən nəzərə alınır.

127.2. Bu Məcəllənin 127.1-ci maddəsinə uyğun olaraq nəzərə alınan məbləğ Azərbaycan Respublikasında həmin gəlirdən və ya mənfəətdən müəyyən edilmiş dərəcələrlə tutulan verginin məbləğindən çox olmamalıdır.

Maddə 128. Güzəştli vergi tutulan ölkələrdə əldə edilən gəlir

128.1. Rezident güzəştli vergi tutulan ölkədə gəlir əldə edən qeyri-rezidentin nizamnamə fondunun 20 faizindən çoxuna bilavasitə və ya dolayısı ilə sahibdirsə, yaxud öz növbəsində onun səsvermə hüququ verən səhmlərinin 20 faizindən çoxunun sahibdirsə, rezidentin həmin gəliri onun vergi tutulan gəlirinə daxil edilir.

128.2. Güzəştli vergi tutulan xarici ölkə dedikdə, vergi dərəcəsi bu Məcəllədə müəyyən edilmiş dərəcədən 2 dəfə və ya daha çox aşağı olan və ya maliyyə məlumatını yaxud əmlakın faktiki sahibi və ya gəlir (mənfəət) götürən barədə sirri qorumaq imkanını verilmiş şirkətlər haqqında məlumatın məxfiliyinə dair qanunun mövcud olduğu ölkə başa düşülür.

Maddə 129. Vergi ili

Vergi ili təqvim ili sayılır.

Maddə 130. Gəlirin və xərcin uçotu qaydası

130.1. Vergi ödəyicisi vergi tutulan gəlirin (mənfəətin) dəqiq əks etdirilməsi üçün sənədləşdirilmiş məlumat əsasında gəlirlərinin və xərclərinin vaxtli-vaxtında dəqiq uçotunu aparmağa, bu

fəslə uyğun şəkildə tətbiq edilən uçot metodundan asılı olaraq gəlirlərini və xərclərini onların əldə edildiyi və ya çəkildiyi müvafiq hesabat dövrlərinə aid etməyə borcludur. Vergi ödəyicisinin istifadə etdiyi uçot metodunda xərclərin və daxilolmaların müddətləri və uçotu qaydasına dair bütün tələblər nəzərə alınmalıdır.

130.2. Vergi ödəyicisi öz fəaliyyəti ilə bağlı olan bütün əməliyyatların başlanğıcını, gedişini və qurtarılmasını müəyyənləşdirməyə imkan verən uçotun aparılmasını təmin etməyə borcludur.

130.3. Bu maddədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, vergi tutulan gəlir bu Məcəllənin tələblərinə əməl etmək üçün zəruri düzəlişləri aparmaq şərti ilə vergi ödəyicisinin öz mühasibat uçotunda istifadə etdiyi metodla hesablanmalıdır.

130.4. Vergi ödəyicisi vergi ili ərzində eyni metodu tətbiq etmək şərti ilə vergilərin uçotunu kassa metodu və ya hesablamalar metodu ilə apara bilər.

130.5. Vergi ödəyicisinin istifadə etdiyi uçot metodu dəyişdirilərkən verginin məbləğinə təsir göstərən mühasibat əməliyyatlarına düzəlişlər uçot metodunun dəyişdirildiyi ildə aparılmalıdır ki, bu əməliyyatlardan heç biri nəzərdən qaçırılmasın və ya iki dəfə hesaba alınmasın.

Maddə 131. Kassa metodu ilə gəlirin və xərcin uçotu prinsipləri

Kassa metodu ilə uçot aparan vergi ödəyicisi gəliri əldə edəndə və ya gəlir onun sərəncamına verildəndə, bu gəliri nəzərə almaq və gəlirdən öz xərclərini yalnız bu xərcləri çəkdiyi zaman çıxmalıdır.

Maddə 132. Kassa metodundan istifadə olunarkən gəlirin əldə edilməsi vaxtı

132.1. Vergi ödəyicisinin nağd pul vəsaitini aldığı, nağdsız ödəmədə isə pul vəsaitinin bankda onun hesabına və ya sərəncamçısı ola biləcəyi hesaba yaxud göstərilən vəsaiti almaq hüququna malik olacağı hesaba daxil olduğu vaxt gəlirin əldə edildiyi vaxt sayılır.

132.2. Vergi ödəyicisinin maliyyə öhdəliyinin ləğv edildiyi və ya ödənilməsi halda (qarşılıqlı hesablaşmalar aparıldıqda və sair bu kimi hallarda) öhdəliyin ləğv edildiyi və ya ödənilməsi vaxt gəlirin əldə edildiyi vaxt sayılır.

Maddə 133. Kassa metodundan istifadə olunarkən xərcin çəkilməsi vaxtı

133.1. Vergi uçotunun məqsədləri üçün vergi ödəyicisi kassa metodundan istifadə etdikdə, xərcin çəkilməsi vaxtı, əgər bu maddədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, xərcin faktiki çəkildiyi vaxt sayılır.

133.2. Vergi ödəyicisi pul vəsaitini ödəyirsə, nağd pul vəsaiti

tinin ödənilməsi, nağdsız ödəmədə isə vergi ödəyicisinin pul vəsaitinin köçürülməsi haqqındakı tapşırığının bank tərəfindən alındığı vaxt xərcin çəkildiyi vaxt sayılır.

133.3. Vergi ödəyicisi qarşısında maliyyə öhdəlikləri ləğv edildiyi və ya ödənilməsi halda (qarşılıqlı hesablaşmalar aparıldıqda və sair bu kimi hallarda), öhdəliyin ləğv edildiyi və ya ödənilməsi vaxt xərcin çəkilməsi vaxtı sayılır.

133.4. Borc öhdəlikləri üzrə faizlər ödənilərkən və ya əmlakın icarəyə götürülməsi müqabilində ödəmə həyata keçirilərkən, əgər borc öhdəliyinin və ya icarə müqaviləsinin müddəti bir neçə hesabat dövrünü əhatə edirsə, hesabat ilində gəlirdən çıxılmalı olan və faktiki ödənilən faizlərin (icarə haqqının) məbləği həmin il üçün hesablanan faizlərin (icarə haqqının) məbləği deməkdir.

Maddə 134. Hesablama metodundan istifadə edilərkən gəlirin və xərcin uçotu qaydası

Hesablama metodu ilə uçot aparan vergi ödəyicisi gəlir əldə edilməsinin və xərc çəkilməsinin faktiki vaxtından asılı olmayaaraq, gəlirini və xərcini müvafiq surətdə gəlir almaq hüququnun əldə edildiyi və ya xərcin çəkilməsi barədə öhdəliyin yarandığı vaxt nəzərə alınmalıdır.

Maddə 135. Hesablama metodundan istifadə olunarkən gəlirin əldə edilməsi vaxtı

135.1. Müvafiq məbləğ vergi ödəyicisinə qeyd-şərtsiz ödənilmədirsə, yaxud vergi ödəyicisi əqd və ya müqavilə üzrə bütün öhdəliklərini yerinə yetirmişdirsə, bu vaxt gəliri almaq hüququ əldə edilmiş sayılır.

135.2. Vergi ödəyicisi müqavilə üzrə iş görürsə və ya xidmət göstərsə, gəlir onu almaq hüququ müqavilədə nəzərdə tutulan işlərin görülməsinin və ya xidmətlərin göstərilməsinin tam başa çatdığı vaxtda əldə edilmiş sayılır.

135.3. Vergi ödəyicisi gəlir əldə edərsə və ya onun faiz gəliri, yaxud əmlakın icarəyə verilməsindən gəlir əldə etmək hüququ varsa, borc öhdəliklərinin və ya icarə müqaviləsi üzrə ödəmənin müddətinin qurtardığı vaxt gəlir almaq hüququnun əldə edildiyi vaxt sayılır. Borc öhdəliyinin və ya icarə müqaviləsi üzrə ödəmənin müddəti bir neçə hesabat dövrünü əhatə edərsə, gəlir onun hesablanması qaydasına müvafiq surətdə həmin hesabat dövrləri üzrə bölüşdürülür.

Maddə 136. Hesablama metodundan istifadə edilərkən xərcin çəkilməsi vaxtı

136.1. Vergi ödəyicisi vergi uçotunun aparılması üçün hesablama metodundan istifadə etdikdə, əqdlə bağlı olan xərcin çəkilməsi vaxtı, bu maddədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıda sadalanan şərtlərin hamısına əməl edildiyi vaxt sayılır:

136.1.1. vergi ödəyicisi birmənalı olaraq maliyyə öhdəlikləri

ni qəbul edir;

136.1.2. maliyyə öhdəliklərinin məbləği dəqiq qiymətləndirilir;

136.1.3. əqddə və ya müqavilədə iştirak edən bütün tərəflər əqd və ya müqavilə üzrə özlərinin bütün öhdəliklərini yerinə yetirmişlər, yaxud müvafiq məbləğlər qeyd-şərtsiz ödənilməlidir.

136.2. Bu maddədə göstərilən maliyyə öhdəliyi əqdə və ya müqaviləyə müvafiq surətdə qəbul edilən əldə öhdəlikdir ki, onun yerinə yetirilməsindən ötrü əqdin və ya müqavilənin digər iştirakçısı pul şəklində və ya digər şəkildə müvafiq vəsait verməli olsun.

136.3. Borc öhdəliyi üzrə faizlər və ya əmlakın icarə haqqı ödənilərkən borc öhdəliyi və ya icarə müqaviləsi üzrə ödənişin müddəti bir neçə hesabat dövrünü əhatə edərsə, xərc həmin hesabat dövrləri üzrə onun hesablanması qaydasına müvafiq surətdə bölüşdürülür.

Maddə 137. Birgə fəaliyyətdən gəlirin bölüşdürülməsi

Hüquqi şəxs yaratmadan birgə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər, həmin fəaliyyətdən əldə etdikləri birgə gəliri (bu fəaliyyətlə bağlı birgə xərci çıxmaqla) hesabladıqdan sonra, birgə sahibkarlıq fəaliyyətlərinə dair razılığa uyğun olaraq, vergiyə cəlb edilən gəliri bu fəaliyyətin iştirakçıları arasında bölürlər.

Maddə 138. Uzunmüddətli müqavilələr üzrə gəlir və gəlirdən çıxılan məbləğlər

138.1. «Uzunmüddətli müqavilə» - müqavilədə nəzərdə tutulan istehsal, quraşdırma və ya tikinti, yaxud bunlarla bağlı xidmətlərin və işlərin vergi ili ərzində başa çatdırılmadığı müqavilə deməkdir. Müqavilədə göstərilən işlərin başladığı gündən 6 ay ərzində başa çatdırılmasını nəzərdə tutan müqavilələr uzunmüddətli müqavilələrə aid edilmir.

138.2. Vergi ödəyicisi hesablama metodu ilə uçot aparırsa, uzunmüddətli müqavilələrlə bağlı gəlir və bu gəlirdən çıxılan məbləğlər vergi ili ərzində müqavilələrin yerinə yetirilməsinin faktiki həcmələrinə uyğun olaraq uçota alınır.

138.3. Müqavilənin yerinə yetirilməsinin faktiki həcmi vergi ili ərzində çəkilmiş xərcin həmin müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi qiymətləndirilən xərclərlə müqayisə edilməsi yolu ilə müəyyənləşdirilir.

Maddə 139. Əmtəə-material ehtiyatlarının uçotu qaydası

139.1. Vergi ödəyicisi özünün mülkiyyətində olan və sonradan satılmaq, yaxud məhsul istehsalı, işlər görülməsi və ya xidmətlər göstərilməsində istifadə olunmaq üçün nəzərdə tutulan hər hansı malı əmtəə-material ehtiyatlarına aid etməyə borcludur.

139.2. Əmtə-material ehtiyatlarının uçotunu apararkən vergi ödəyicisi istehsal etdiyi, yaxud satın aldığı malların istehsal xərclərinə və ya satınalma qiymətlərinə əsasən müəyyənləşdirilən dəyərini uçotda əks etdirməyə borcludur. Vergi ödəyicisi bu malların saxlanması və nəql olunmasına çəkilən xərcləri də onların dəyərinə daxil etməlidir.

139.3. Əmtə-material ehtiyatlarının uçotunu apararkən vergi ödəyicisi mənəvi cəhətdən köhnəlmiş və ya dəbdən düşmüş qüsurlu malın, yaxud digər səbəblər üzündən istehsalına çəkilmiş xərclərdən (satınalma qiymətindən) yüksək qiymətə satıla bilməyən malın (məhsulun) dəyərini onların satıla biləcəyi qiyməti əsas götürməklə qiymətləndirə bilər.

139.4. Vergi ödəyicisi onun ixtiyarında olan malların fərdi uçotunu aparmırsa, o, əmtə-material ehtiyatlarının uçotunu orta maya dəyəri ilə qiymətləndirmə metodundan istifadə etməklə aparmaq hüququna malikdir.

Maddə 140. Maliyyə lizinqi

140.1. İcarəyə verən maddi əmlakı maliyyə lizinqi müqaviləsi üzrə icarəyə verirsə, vergitutma məqsədləri üçün icarəçi əmlakın sahibi, icarə ödəmələri isə icarəçiyə verilmiş ssuda üzrə ödəmələr sayılır.

140.2. Aşağıdakı hallarda əmlak icarəsi maliyyə lizinqi sayılır:

140.2.1. lizinq müqaviləsi ilə icarə müddəti qurtardıqdan sonra əmlakın mülkiyyətə verilməsi nəzərdə tutulur, yaxud icarə müddəti qurtardıqdan sonra icarəçi əmlakı müəyyən edilmiş və ya qabaqcadan güman edilən qiymətlərlə almaq hüququna malikdir, yaxud;

140.2.2. icarə müddəti icarəyə götürülən əmlakın istismar müddətinin 75 faizindən artıqdır, yaxud;

140.2.3. icarə müddəti qurtardıqdan sonra əmlakın qalıq dəyəri icarənin əvvəlinə onun bazar qiymətinin 20 faizindən azdır, yaxud;

140.2.4. icarə haqqının ödəniləcək məbləği əmlakın icarənin əvvəlinə olan bazar qiymətinin ən azı 90 faizinə bərabərdir və ya ondan artıqdır, yaxud;

140.2.5. icarəyə götürülən əmlak icarəçi üçün sifarişlə hazırlanmışdır və icarə müddəti qurtardıqdan sonra icarəçidən başqa heç kəs tərəfindən istifadə edilə bilməz.

140.3. Bu Məcəllənin 140.2.4-cü maddəsi aktivin istifadə olunması müddətinin 3/4-ü qurtardıqdan sonra başlanan icarəyə tətbiq edilmir.

140.4. Bu maddənin məqsədləri üçün icarə ödəmələrinin cari dəyərini müəyyənləşdirməkdən ötrü istifadə edilən faiz dərəcəsi Azərbaycan Respublikasının Milli Bankının banklararası kredit hərəcinin hər rübdə əvvəlki rübün yekunlarına görə ədədi orta

ilə müəyyənləşdirilən kredit dərəcəsinin 125 faizi məbləğində tutulur.

140.5. Bu maddənin məqsədləri üçün icarəçinin icarəni təzələmək hüququna malik olduğu əlavə müddət icarə müddətinə daşdırılır.

140.6. İcarəyə verən maliyyə lizinqi başlananadək aktivin sahibi olduğu hallarda, bu Məcəllənin 140.1-ci maddəsində göstərilən ssudanın verilməsi rejiminə əlavə olaraq, əqd əmlakı icarəyə verənin satması və icarəçinin alması kimi qiymətləndirilir.

Maddə 141. Gəlirdən çıxılan məbləğlərin kompensasiya edilməsi və ehtiyatların azaldılması

141.1. Əvvəllər gəlirdən çıxılmış xərc, zərər və ya şübhəli borc ödənilirsə, əldə edilən məbləğ onların ödənilməsi vaxtda gəlir sayılır.

141.2. Əvvəllər gəlirdən çıxılmış ehtiyat azalırsa, həmin ehtiyatın azalmış məbləği gəlirə daxil edilir.

Maddə 142. Aktivlər təqdim edilərkən gəlir və zərər

142.1. Aktivlərin təqdim edilməsindən əldə edilən gəlir, aktivlərin təqdim edilməsindən daxilolmalar və aktivlərin bu Məcəllənin 143-cü maddəsinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilən dəyəri arasındakı müsbət fərq deməkdir. Aktivlərini əvəzsiz əsasla və ya güzəştli qiymətlə təqdim edən şəxsin gəliri bu qayda ilə təqdim edilən aktivin bazar qiyməti və onun bu Məcəllənin 143-cü maddəsinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilən dəyəri arasındakı fərqdən ibarətdir.

142.2. Aktivlərin təqdim edilməsindən yaranan zərər aktivlərin təqdim edilməsindən daxilolmalar və həmin aktivlərin bu Məcəllənin 143-cü maddəsinə müvafiq surətdə müəyyənləşdirilən dəyəri arasındakı fərqdən ibarətdir.

142.3. Bu maddə bu Məcəllənin 114-cü maddəsinə müvafiq olaraq kateqoriyalar üzrə amortizasiya olunan aktivlərə tətbiq edilmir.

Maddə 143. Aktivlərin dəyəri

Aktivlərin dəyərini onların alınması, gətirilməsi, istehsalı, tikilməsi, quraşdırılması və qurulması üçün çəkilən xərclər, həmçinin, vergi ödəyicisinin gəlirdən çıxmaq hüququna malik olduğu xərclər istisna edilməklə, aktivlərin dəyərini artıran digər xərclər daxil edilir.

Maddə 144. Gəlirin və ya zərərin qəbul edilməməsi

144.1. Vergi tutulan gəlir müəyyən edilərkən aşağıdakı hallarda gəlir və ya zərər nəzərə alınmır:

144.1.1. aktivlər ər və arvad arasında verildikdə;

144.1.2. aktivlər keçmiş ər-arvad arasında boşanma prosesində verildikdə;

144.1.3. aktivin ləğv edildiyi, yaxud özgəninkiləşdirildiyi il-

dən sonrakı ilin axırınadək daxilolmaları analoji aktivə və ya eyni xarakterli aktivə təkrar investisiya etməklə aktiv qərəzsiz, yaxud onun sahibinin iradəsindən asılı olmayaraq məhv edildikdə, ləğv olunduqda və ya özgəninkiləşdirildikdə.

144.2. Bu Məcəllənin 144.1.3-cü maddəsində göstərilən əvəzədi aktivin dəyəri əvəz olunan aktivin məhv edildiyi, ləğv olunduğu və ya təqdim edildiyi vaxtdakı ilk dəyəri nəzərə alınmaqla müəyyənləşdirilir.

144.3. Bu Məcəllənin 144.1.1-ci və ya 144.1.2-ci maddələrinə uyğun olaraq mənfəətin vergi məqsədləri üçün nəzərə alınmadığı əqdin nəticəsində alınan aktivin dəyəri əqd günündə onu verən tərəf üçün də aktivin dəyəri sayılır.

144.4. Bu maddə bir kateqoriyaya aid olan aktivlərin hamısının eyni vaxtda verildiyi hallar istisna edilməklə, bu Məcəllənin 114-cü maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq kateqoriyalar üzrə amortizasiya olunan aktivlərə tətbiq edilmir.

Maddə 145. Hüquqi şəxsin ləğv edilməsi

145.1. Bu maddədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, hüquqi şəxsin ləğv edilməsi iştirakçıların həmin hüquqi şəxsdəki iştirak paylarının təqdim edilməsi sayılır.

145.2. Hər hansı hüquqi şəxs ləğv edilirsə, həmin hüquqi şəxsin aktivləri hüquqi şəxs olan iştirakçıya verilir və bilavasitə ləğv etmədən əvvəl iştirakçıya hüquqi şəxsə iştirak payının 100 faizi məxsus olmuşdursa, belə halda:

145.2.1. aktivlərin verilməsi ləğv edilən hüquqi şəxs tərəfindən aktivlərin vergiyə cəlb olunan təqdim edilməsi sayılır;

145.2.2. iştirakçı üçün verilən aktivlərin dəyəri ləğv edilən hüquqi şəxs üçün aktivlər verilənədək olan dəyərə bərabərdir;

145.2.3. aktivlərin bölüşdürülməsi dividend sayılır;

145.2.4. ləğv edilən hüquqi şəxsə iştirak payının ləğv edilməsi zamanı heç bir gəlir və zərər nəzərə alınmır;

145.2.5. hər hansı kateqoriyaya aid olan əsas vəsaitlərin balans dəyəri həmin əsas vəsaitləri alan şəxsə keçir.

145.3. Bu maddə bir kateqoriyaya aid olan əsas vəsaitlərin hamısının eyni vaxtda təqdim edildiyi hallar istisna edilməklə, bu Məcəllənin 114-cü maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq kateqoriyalar üzrə amortizasiya olunan əsas vəsaitlərə tətbiq edilmir.

145.4. Bu Məcəllənin 145.2-ci maddəsi yalnız o halda tətbiq edilir ki, ləğv etmənin əsas məqsədinin vergidən yayınma olmadığı vergi orqanı tərəfindən təsdiq edilmiş olsun.

Maddə 146. Hüquqi şəxsin yaranması

146.1. Aktivlərin verilməsi aşağıdakı hallarda onların vergiyə cəlb olunan təqdim edilməsi sayılır:

146.1.1. şəxs və ya şəxslər qrupu aktivləri hər hansı hüquqi

şəxsə bu hüquqi şəxsə iştirak payı əvəzinə verirsə (hər hansı öhdəlik götürməklə və ya götürməməklə);

146.1.2. şəxs və ya şəxslər qrupu bilavasitə mübadilədən sonra hüquqi şəxsə iştirak paylarının 100 faizinə sahib olursa.

146.2. Bu Məcəllənin 146.1-ci maddəsinin müddəaları şamil edilən aktivləri alan iştirakçı üçün onun dəyəri aktivləri verən iştirakçı üçün onun verilmə vaxtındakı dəyərində bərabərdir və aktivin balans dəyəri onu alan şəxsə keçir.

146.3. Bu Məcəllənin 146.1-ci maddəsində göstərilən mübadilə nəticəsində alınan iştirak payının dəyəri verilən hər hansı borcun məbləği çıxılmaqla verilən aktivlərin dəyərində bərabərdir.

146.4. Bu maddə bir kateqoriyaya aid olan əsas vəsaitlərin hamısının eyni vaxtda verildiyi hallar istisna edilməklə, bu Məcəllənin 114-cü maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq kateqoriyalar üzrə amortizasiya olunan əsas vəsaitlərə tətbiq edilmir.

146.5. Götürülmüş öhdəliklər verilən aktivlərin dəyərindən artırırsa, bu maddə həmin artıq məbləğə tətbiq edilmir.

Maddə 147. Hüquqi şəxsin yenidən təşkil edilməsi

147.1. Yenidəntəşkilin iştirakçısı olan hüquqi şəxs və ya hüquqi şəxslərə məxsus əmlakın və iştirak paylarının dəyəri həmin əmlakın və iştirak paylarının bilavasitə yenidəntəşkiləndən əvvəlki dəyəri ilə eynidir. Eynilə əsas vəsaitlərin hər hansı amortizasiya kateqoriyasına aid olan balans dəyəri həmin əsas vəsaitləri alan şəxsə keçir.

147.2. Yenidəntəşkilin iştirakçısı olan hüquqi şəxslər arasında əmlakın və iştirak paylarının verilməsinə əmlakın vergiyə cəlb olunan özgəninkiləşdirilməsi kimi baxılır.

147.3. Yenidəntəşkilin iştirakçısı olan rezident hüquqi şəxsin özünün iştirak paylarının bu yenidəntəşkilin iştirakçısı olan digər rezident hüquqi şəxsə iştirak payları ilə hər hansı mübadiləsi iştirak payının vergiyə cəlb olunan özgəninkiləşdirilməsi hesab edilmir.

147.4. Bu Məcəllənin 147.3-cü maddəsinə uyğun olaraq mübadilə edilən iştirak paylarının dəyəri ilkin iştirak paylarının dəyərində bərabərdir.

147.5. Yenidəntəşkilin iştirakçısı olan hüquqi şəxsin iştirak paylarının iştirakçı tərəf olan digər hüquqi şəxsə iştirak payının dəyişməsi ilə əlaqədar bölüşdürülməsi, yenidəntəşkilə iştirakçı tərəflər üçün dividend sayılır.

147.6. Bu Məcəllənin 147.5-ci maddəsində göstərilən ilk iştirak paylarının dəyəri bilavasitə bölüşdürülmədən sonra ilk və bölüşdürülmüş iştirak payları arasında onların bazar dəyərində mütənasib olaraq bölüşdürülür.

147.7. Hüquqi şəxsin yenidəntəşkili:

147.7.1. iki və daha çox rezident hüquqi şəxsin birləşməsi;

147.7.2. rezident hüquqi şəxsin səsvermə hüququ olan işt

rak paylarının 50 və ya daha çox faizinin və bütün digər iştirak paylarının dəyərinin 50 və ya daha çox faizinin yalnız yenidən-təşkilin iştirakçısı olan tərəfin iştirak payları ilə dəyişdirilməsi;

147.7.3. rezident hüquqi şəxsin aktivlərinin 50 və ya daha çox faizinin digər rezident hüquqi şəxs tərəfindən, yalnız yenedəntəşkilidə iştirak edən tərəfin dividendlərinə münasibətdə imtiyazlı olmayıb səsvermə hüququ olan iştirak paylarına dəyişdirilməsi üçün əldə edilməsi;

147.7.4. rezident hüquqi şəxsin iki və ya daha çox rezident hüquqi şəxsə ayrılması;

147.7.5. ayırma yolu ilə yeni şəxs yaradılması;

147.7.6. müəssisədə iştirak paylarının azı 50 faizinin sahibi olan hüquqi şəxs tərəfindən öz iştirak paylarının hamısının bu hüquqi şəxsin iştirakçılarna paylanması deməkdir.

Bu Məcəllənin 147.7.1. - 147.7.6-cı maddələrinin müddəaları o şərtlə tətbiq olunur ki, birləşmənin, əldəetmənin, birləşdirmənin, ayrılmanın və ya ayırma yolu ilə yeni şəxs yaradılmasının əsas məqsədinin vergilərdən yayınma olmadığı vergi orqanı tərəfindən təsdiq edilmiş olsun.

147.8. Yenidəntəşkilin bilavasitə iştirakçısı olan hər hansı rezident hüquqi şəxs və yenidəntəşkilin bilavasitə iştirakçısı olan rezident hüquqi şəxsin sahibi olan, yaxud bu cür şəxsə mənsub olan hər hansı hüquqi şəxs yenidəntəşkilin iştirakçısı sayılır.

147.9. Bu Məcəllənin 147.8-ci maddəsinin məqsədləri üçün hüquqi şəxsin sahibi hüquqi şəxsə səsvermə hüququ olan iştirak paylarının 50 və ya daha çox faizinin, yaxud iştirak paylarının hamısının dəyərinin 50 və ya daha çox faizinin sahibi sayılır.

147.10. Bu maddə bir kateqoriyaya aid olan əsas vəsaitlərin hamısının eyni vaxtda verildiyi hallar istisna edilməklə, bu Məcəllənin 114-cü maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq kateqoriyalar üzrə amortizasiya olunan əsas vəsaitlərə tətbiq edilmir.

Maddə 148. Hüquqi şəxs üzərində sahibliyin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsi

148.0. Hüquqi şəxsin sahibliyi əvvəlki ilə nisbətən 50 və ya daha çox faiz dəyişdikdə, bu dəyişikliyin baş verdiyi vergi ilindən başlayaraq əvvəlki vergi ilindən zərərin, gəlirdən çıxılmaların, əvəzləşdirmələrin keçirilməsinə, aşağıdakı hallar istisna edilməklə, icazə verilmir:

148.0.1. dəyişiklikdən sonrakı 3 il ərzində hüquqi şəxs həmin sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirirsə və

148.0.2. dəyişiklikdən sonrakı 1 il ərzində hüquqi şəxs yeni sahibkarlıq fəaliyyətinə başlamırsa.

Maddə 149. Bəyannamənin verilməsi

149.1. Aşağıdakı vergi ödəyiciləri bu Məcəllənin 149.2-ci

maddəsində göstərilən müddətlərdə vergi orqanlarına bəyannamə verirlər:

149.1.1. rezident müəssisələr;

149.1.2. Azərbaycan Respublikasında daimi nümayəndəliyi olan qeyri-rezidentlər;

149.1.3. vergiyə cəlb olunan gəliri Azərbaycan mənbəyindən olan və bu gəlirdən ödəmə yerində vergi tutulmayan qeyri-rezidentlər;

149.1.4. ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunması nəzərdə tutulmayan gəlirləri olan, müəlliflik hüquqlarının təqdim edilməsindən gəlirləri olan yaxud Azərbaycan Respublikasının hüquqlarından kənarında gəlir əldə edən rezident fiziki şəxslər.

149.2. Rezident fiziki şəxslər hesabat ilindən sonrakı ilin aprel ayının 15-dək, digər şəxslər isə - hesabat ilindən sonrakı ilin aprel ayının 1-dək vergi orqanlarına bəyannamə verirlər.

149.3. Vergi ödəyicisi Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq fəaliyyətini dayandırdıqda, 30 gün müddətində vergi orqanlarına bəyannamə verməlidir. Bu maddənin məqsədləri üçün hesabat dövrü vergi ilinin əvvəlindən vergi ödəyicisinin sahibkarlıq fəaliyyətini dayandırdığı günə qədər olan dövrü əhatə edir.

149.4. Hüquqi şəxs və ya qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyi ləğv edildikdə, ləğv etmə komissiyası və ya vergi ödəyicisi bu barədə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada vergi orqanına məlumat verməlidir. Hüquqi şəxsin ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul olunduqdan sonra 30 gün ərzində ləğv etmə komissiyası vergi orqanına bəyannamə verməyə borcludur.

149.5. Bəyannamə verməli olmayan fiziki şəxs verginin yenedən hesablanması və vəsaitlərin qaytarılması haqqında tələb irəli sürülən bəyannamə verə bilər.

149.6. Azərbaycan Respublikasında daimi nümayəndəliyi olmayan, bu Məcəllənin 125.1.3-cü, 125.1.4-cü, 125.1.5-ci və ya 125.1.7-ci maddələrinə müvafiq qaydada ödəmə mənbəyində vergi tutulan gəlir əldə edən qeyri-rezident vergi ödəyicisi bu cür gəlir haqqında bəyannamə verməklə tutulmuş gəlirin qaytarılması tələbini irəli sürə bilər. Bu cür bəyannamə bu Məcəllənin 149.2-ci maddəsində müəyyən edilən müddətlərdə verilməlidir. Belə vergi ödəyicisindən Azərbaycan Respublikasında vergi ödəyicisinin daimi nümayəndəliyinin gəliri kimi bu Məcəllənin 105.1-ci maddəsində müəyyən edilən dərəcə ilə vergi tutulur, vergi ödəyicisinin gəlir əldə edilməsi ilə bağlı olan xərci isə daimi nümayəndəliyin xərcində olduğu kimi gəlirdən çıxılmalıdır, bu şərtlə ki, vergi bu Məcəllənin 125-ci maddəsinə uyğun olaraq ödəmə mənbəyində tutulan verginin məbləğindən artıq olmasın.

Maddə 150. Ödəmə mənbəyində verginin tutulması qaydası

150.1. Aşağıdakı şəxslər (vergi agentləri) ödəmə mənbəyində gəlir vergisini tutmağa borcludurlar:

150.1.1. muzdla işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslər;

150.1.2. muzdla işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən sahibkarlar;

150.1.3. dövlət sosial təminat sistemi vasitəsilə ödənilən pensiyalar istisna edilməklə, digər şəxslərə pensiya ödəyən hüquqi şəxslər və ya sahibkarlar;

150.1.4. hüquqi və fiziki şəxslərə dividend ödəyən rezident hüquqi şəxslər;

150.1.5. hüquqi və fiziki şəxslərə faizlər ödəyən hüquqi şəxslər və ya sahibkarlar;

150.1.6. bu Məcəllənin 124-cü və ya 125-ci maddələrində nəzərdə tutulan ödəmələr verən hüquqi şəxslər və ya sahibkarlar.

150.2. Bu Məcəllənin 150.1-ci maddəsində göstərilən şəxslər verginin tutulması və büdcəyə köçürülməsi üçün cavabdehdir. Vergi məbləği tutulmursa və ya tutulmuş vergi büdcəyə köçürülmürsə, gəliri ödəyən hüquqi şəxslər və sahibkarlar tutulmamış və ya köçürülməmiş verginin məbləğini, həmçinin müvafiq faizləri və sanksiyaları büdcəyə ödəməyə borcludurlar.

150.3. Bu Məcəllənin 150.1-ci maddəsinə uyğun olaraq ödəmə mənbəyində vergi tutan hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar:

150.3.1. gəliri ödəyərkən vergini büdcəyə köçürməyə;

150.3.2. əmək haqqını ödəyərkən gəlir əldə edən fiziki şəxslərin tələbi ilə onlara adı, VÖEN, gəlirin məbləğləri və növləri, həmçinin tutulmuş verginin (əgər vergi tutulursa) məbləği göstərilən arayış verməyə;

150.3.3. vergi ili başa çatdıqdan sonra 20 gün ərzində şəxsin adı, VÖEN, gəlirin ümumi məbləği, ev ünvanı və hesabat ilində tutulmuş verginin ümumi məbləği göstərilən arayışı vergi orqanına verməyə, həmçinin bu Məcəllənin 150.1-ci maddəsinə uyğun olaraq gəlir əldə edən hüquqi və fiziki şəxslərin tələbi ilə onlara göndərməyə borcludurlar.

150.4. Vergi ödəyicisinin iş yerində vergi agentliyi aylıq gəlir üzrə vergi tutmağa borcludur. Əgər vergi ödəyicisi bəyannamə verməli deyilsə, bu, gəlir vergisinin tam məbləği sayılır.

Maddə 151. Cari vergi ödəmələri

151.1. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar rüb qurtardıqdan sonra 15 gündən gec olmayaraq cari ödəmələri dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər. Bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlar mənfəət vergisini yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödə-

yirlər. Hər ödəmənin məbləği əvvəlki vergi ilində hesablanmış vergi məbləğinin 1/4 hissəsini təşkil edir.

151.2. Vergi ödəyicisi cari vergi ödəmələrinin məbləğini bu rübdəki gəlirinin həcmi onun keçən ilin ümumi gəlirində (gəlirdən çıxılan məbləğlər nəzərə alınmadan) verginin xüsusi çəkisini göstərən əmsala vurmaqla müəyyənləşdirə bilər.

151.3. Bu zaman vergi ödəyicisi il ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyənləşdirməyin yuxarıdakı iki mümkün metodundan birini tətbiq edə bilər.

151.4. Cari vergi ödəmələri vergi ili üçün vergi ödəyicisindən tutulan verginin məbləğinə aid edilir.

Maddə 152. İlin yekunlarına görə verginin ödənilməsi

152.1. Vergi ödəyiciləri vergi ili üçün bəyannamənin verilməsinin müəyyən edilmiş vaxtınadək son hesablamaları aparmalı və vergini ödəməlidirlər.

152.2. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisələr mənfəət vergisini yerli büdcəyə, digər müəssisələr isə dövlət büdcəsinə ödəyir. Fiziki şəxslər gəlir vergisini dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

XIII fəsil

ƏMLAK VERGİSİ

Maddə 196. Vergi ödəyiciləri

196.1. Xüsusi mülkiyyətində cari ilin yanvarın 1-nə bu Məcəllənin 197-ci maddəsində göstərilən vergitutma obyektləri olan rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər əmlak vergisinin ödəyiciləridirlər.

196.2. Aşağıdakı müəssisələr əmlak vergisinin ödəyiciləridir:

196.2.1. rezident müəssisələr;

196.2.2. Azərbaycan Respublikasında özünün daimi nümayəndəliyi vasitəsilə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən qeyri-rezident müəssisələr.

Bu maddədə göstərilən vergi ödəyiciləri bu fəsildə müvafiq olaraq fiziki şəxslər və müəssisələr adlandırılacaqdır.

Maddə 197. Vergitutma obyektləri

197.1. Aşağıdakılar vergitutma obyektli sayılır:

197.1.1. fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan və Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən tikililərin və ya onların hissələrinin (bundan sonra bina adlandırılacaq), həmçinin yerindən və istifadə edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq rezident fiziki şəxslərə məxsus avtomobil və özüyəriyən təkərli texnika (bundan sonra - avtonəqliyyat vasitələri), su və hava nəqliyyatı vasitələrinin dəyəri;

197.1.2. müəssisələrin balansında olan avtonəqliyyat vasitələri;

197.1.3. müəssisələrin balansında olan əsas vəsaitlərin orta

illik dəyəri;

197.1.4. bu Məcəllənin 196.2.2-ci maddəsində göstərilən vergi ödəyicisi üçün - yalnız daimi nümayəndəliklə bağlı olan əsas vəsaitlərin orta illik dəyəri.

197.2. Vergitutma obyektini olan və müəssisələr tərəfindən hüquqi şəxs yaratmadan birgə fəaliyyət aparmaq üçün birləşdirilən əsas vəsaitlərin dəyəri, bu əsas vəsaitləri birləşdirən birgə fəaliyyət iştirakçıları tərəfindən vergiyə cəlb edilməsi məqsədli üçün bəyannaməyə daxil olunur. Birgə fəaliyyət nəticəsində yaradılmış (alınmış) əsas vəsaitlərin dəyəri isə birgə fəaliyyətin iştirakçıları tərəfindən müqavilə üzrə mülkiyyətdə müəyyən olunmuş pay haqqına müvafiq olaraq bəyannaməyə daxil edilir.

Maddə 198. Vergi dərəcələri

198.1. Fiziki şəxslər əmlak vergisini aşağıdakı qaydada və dərəcələrlə ödəyirlər:

198.1.1. onların xüsusi mülkiyyətində olan binaların inventarlaşdırılmış dəyərindən:

bu dəyər aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 300 mislinədək olduqda vergi tutulmur, 300 mislinədən çox olan məbləğdən isə - 0,1 faizlə.

198.1.2. su və hava nəqliyyatı vasitələrinə görə:

198.1.2.1. su nəqliyyatı vasitəsinin mühərrikinin 1 kub santimetri üçün aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 0,02 faizi;

198.1.2.2. hava nəqliyyatı vasitəsinin mühərrikinin 1 kub santimetri üçün aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 0,02 faizi.

198.1.2.3. mühərriki olmayan su və hava nəqliyyatı vasitələri üçün - onların bazar qiymətinin 1 faizi.

198.2. Müəssisələr əsas vəsaitlərin bu Məcəllənin 202-ci maddəsinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilən dəyərindən 1 faiz dərəcəsi ilə əmlak vergisi ödəyirlər.

198.3. Fiziki şəxslər və müəssisələr avtonəqliyyat vasitələrinə görə illik əmlak vergisini həmin vasitələrin mühərrikinin həcminə görə (1 kub santimetr hesabı ilə) aşağıdakı dərəcələrlə ödəyirlər:

Vergitutma obyektinin adı	Aylıq gəlirinin vergi tutulmayan məbləğine nisbətən, faizlə
Minik avtomobilləri	0,01
Yükdaşıyan avtonəqliyyat vasitələri və avtobuslar	0,02

198.4. Bu Məcəllənin 198.1-ci və 198.2-ci maddələrində göstərilən vergi dərəcələri əmlakın orta illik qalıq dəyərinə tətbiq olunur.

Maddə 199. Vergi güzəştləri və azadolmalar

199.1. Dövlət hakimiyyəti orqanları, büdcə təşkilatları və yerli özünüidarəetmə orqanları, Azərbaycan Respublikasının Milli Bankı və onun qurumları, dövlət fondları və əlillərin ictimai təşkilatları əmlak vergisini ödəməkdən azaddır.

199.2. Misgərlik, qalayçılıq, dulusçuluq və saxsı məmulatlarının, təsərrüfat müxəlləfatının, bağçılıq-bostançılıq alətlərinin, xalq musiqi alətlərinin, oyuncaqların, suvenirlərin, qamışdan və qarğıdan məişət əşyalarının düzəldilməsi, keramika məmulatlarının bədii işlənməsi, bədii tikmə, ağac materiallardan məişət alətlərinin hazırlanması sahəsində hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin sənətkarlıq emalatxanalarının binaları və ya binaların bu emalatxanalar yerləşən hissələri əmlak vergisinə cəlb edilmir.

199.3. Binaların icarəyə, kirayəyə verildiyi, habelə sahibkarlıq və ya kommersiya fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla bu Məcəllənin 102.2-ci maddəsində göstərilən şəxslərin, habelə pensiyaçıların və müddətli hərbi xidmət hərbi qulluqçularının və onların ailə üzvlərinin müddətli hərbi xidmət dövründə binalara görə ödəməli olduqları əmlak vergisinin məbləği aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 1,5 misli qədər azaldılır.

199.4. Vergitutma məqsədləri üçün müəssisənin əmlakının dəyəri aşağıdakı əmlakların dəyərində azaldılır:

199.4.1. ekologiya, yanğından mühafizə və ya mülki müdafiə üçün istifadə edilən obyektlərin;

199.4.2. məhsul ötürən kəmərlərin, dəmir və avtomobil yollarının, rabitə və enerji ötürücü xətlərinin, meliorasiya və suvarma sistemi obyektlərinin;

199.4.3. bu Məcəllənin 197.1.2-ci maddəsinə uyğun olaraq vergiyə cəlb edilən avtonəqliyyat vasitələrinin;

199.4.4. təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və idman müəssisələrinin yalnız bu sahələrin təyinatı üzrə istifadə etdiyi obyektlərinin;

199.4.5. bu Məcəllənin 114.3.2-ci maddəsinə uyğun olaraq amortizasiya olunan əsas vəsaitlərin.

199.5. Şəhərlərdə sərnişin daşımaları üçün istifadə olunan trolleybuslar və tramvaylar əmlak vergisindən azaddır.

199.6. Bu Məcəllənin 102.2-ci maddəsində göstərilən şəxslərin avtonəqliyyat vasitələrinə görə ödəməli olduğu əmlak vergisinin məbləği aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 50 faizi

qədər azaldılır.

Maddə 200. Fiziki şəxslərdən əmlak vergisinin hesablanması və ödənilməsi qaydası

200.1. Binalar üzrə əmlak vergisi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada binaların hər il yanvarın 1-i vəziyyətinə müəyyənləşdirilən inventar dəyərində əsasən hesablanılır.

200.2. Bir neçə sahibi olan bina üzrə əmlak vergisi həmin binanın hər sahibi üçün onun binanın dəyərindəki payına uyğun olaraq, bu Məcəllənin 200.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş qaydaya uyğun olaraq hesablanır.

200.3. Su və hava nəqliyyatı vasitələrinə görə vergi onların qeydiyyatını həyata keçirən təşkilatlar tərəfindən verilən məlumatlar əsasında hər il yanvarın 1-i vəziyyətinə hesablanılır. Belə qeydiyyatın olmadığı hallarda, həmin əmlakın sahibi mülkiyyətində olan su və hava nəqliyyatı vasitələri barədə lazımi məlumatları (buraxılış ili, alış qiyməti və texniki xarakteristikası) əks etdirən sənədləri hər il yanvar ayının 1-dək müvafiq orqana təqdim edir.

Bir neçə fiziki şəxsə məxsus olan su və hava nəqliyyatı vasitəsinə görə vergi həmin nəqliyyat vasitəsinə öz adına qeydiyyatdan keçirmiş şəxsdən tutulur.

200.4. Müvafiq orqanlar verginin ödənilməsi barədə tədiyə bildirişini vergi ödəyicilərinə iyunun 1-dən gec olmayaraq verməlidirlər.

200.5. Cari il üçün verginin məbləği bərabər hissələrlə - həmin il avqustun 15-dək və noyabrın 15-dək ödənilir. Əmlak vergisi əmlakın əvvəlki sahibi tərəfindən ödənilmədiyi hallarda, vergi bu maddə ilə müəyyən edilmiş ödəmə vaxtında həmin əmlakın sahibi tərəfindən ödənilir.

200.6. Fiziki şəxslərdən əmlak vergisi yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilir. Vergi vaxtında ödənilmədikdə, bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada faiz hesablanır.

200.7. Avtonəqliyyat vasitələri üzrə əmlak vergisi avtonəqliyyat vasitələrinin qeydiyyatdan, yenidən qeydiyyatdan və ya illik texniki baxışdan keçirilməsi üçün müəyyən edilmiş vaxtda ödənilir. Verginin ödənilməsinə təsdiq edən sənəd olmadıqda, avtonəqliyyat vasitəsinin qeydiyyatı, yenidən qeydiyyatı və ya texniki baxışı keçirilmir.

Maddə 201. Müəssisənin əmlak vergisinin hesablanması və ödənilməsi

201.1. Vergitutma məqsədləri üçün müəssisənin əmlakının orta illik qalıq dəyəri bu Məcəllənin 202-ci maddəsinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

201.2. Müəssisənin əmlak vergisi üçün vergi dövrü təqvim ili sayılır.

201.3. Əmlak vergisi ödəyiciləri cari vergi ödəmələri kimi hər rübün ikinci ayının 15-dən gec olmayaraq əvvəlki ildəki əmlak vergisinin məbləğinin 25 faizi həcmində vergi ödəyir.

201.4. Dövlət büdcəsinə hesabat dövrü üçün ödənilməli olan verginin məbləği hesabat dövrü ərzində əvvəllər hesablanmış ödəmələr nəzərə alınmaqla müəyyən edilir.

201.5. Müəssisə əmlak vergisinin illik bəyannaməsini mənfəət vergisinin bəyannaməsi ilə birlikdə vergi orqanına verir.

201.6. İllik bəyannamələr üzrə vergilər həmin bəyannamələrin verilməsi üçün müəyyən edilmiş müddətlərdə ödənilir. Hesablanmış verginin məbləği bu Məcəllənin 119-cu maddəsi ilə məhdudlaşdırılmayan gəlirdən çıxılmalara aid edilir.

201.7. Müəssisələrin əmlak vergisi dövlət büdcəsinə ödənilir.

201.8. Müəssisələrin avtonəqliyyat vasitələri üçün əmlak vergisi avtonəqliyyat vasitələrinin qeydiyyatdan, yenidən qeydiyyatdan və ya illik texniki baxışdan keçirilməsi üçün müəyyən edilmiş vaxtda dövlət büdcəsinə ödənilir. Vergi vaxtında ödənilmədikdə, bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada faiz hesablanır.

Verginin ödənilməsinə təsdiq edən sənəd olmadıqda, avtonəqliyyat vasitəsinin qeydiyyatı, yenidən qeydiyyatı və ya texniki baxışı keçirilmir.

Maddə 202. Müəssisənin əmlakının vergi tutulan dəyərində müəyyən edilməsi qaydası

202.0. Vergitutma məqsədləri üçün müəssisənin əmlakının orta illik qalıq dəyəri götürülür. Müəssisənin əmlakının (avtonəqliyyat vasitələri istisna olmaqla) orta illik qalıq dəyəri aşağıdakı qaydada hesablanır:

202.0.1. Müəssisə bütün il ərzində fəaliyyət göstərmişdirsə, onun əmlakının (avtonəqliyyat vasitələri istisna olmaqla) hesabat ilinin əvvəlinə və sonuna balans üzrə qalıq dəyəri toplanıb ikiye bölünür.

202.0.2. Müəssisə hesabat ili ərzində yaradıldıqda, onun əmlakının (avtonəqliyyat vasitələri istisna olmaqla) yaradıldığı tarixə və ilin sonuna balans üzrə qalıq dəyəri toplanaraq 24-ə bölünür və müəssisənin yaradıldığı aydan sonra, ilin sonuna qədər olan ayların sayına vurulur.

202.0.3. Müəssisə hesabat ili ərzində ləğv edildikdə, onun əmlakının (avtonəqliyyat vasitələri istisna olmaqla) ilin əvvəlinə və ləğv edildiyi tarixə balans üzrə qalıq dəyəri toplanaraq 24-ə bölünür və ilin əvvəlindən müəssisənin ləğv edildiyi aya qədər olan ayların sayına vurulur.

XIV fəsil
TORPAQ VERGİSİ

Maddə 203. Torpaq vergisi

203.1. Torpaq vergisi torpaq mülkiyyətçilərinin və ya istifadəçilərinin təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrindən asılı olmayaq torpaq sahəsinə görə hər il sabit tədiyə şəklində hesablanır.

203.2. Rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər, habelə rezident və qeyri-rezident müəssisələr torpaq sahələri barədə özlərinin mülkiyyət və istifadə hüquqlarını təsdiq edən sənədləri aldıqdan sonra fiziki şəxslər və bələdiyyə müəssisələri bələdiyyələrdə, digər müəssisələr isə vergi orqanında 1 ay ərzində uçota durmalıdırlar.

Maddə 204. Verginin ödəyiciləri

204.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində mülkiyyətində və ya istifadəsində torpaq sahələri olan aşağıdakı rezident və qeyri-rezident şəxslər torpaq vergisinin ödəyiciləridir:

204.1.1. rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər;

204.1.2. rezident müəssisələr;

204.1.3. bu Məcəllənin 204.1.2-ci maddəsində göstərilən müəssisələrin cari hesabı olan filialları və bölmələri;

204.1.4. Azərbaycan Respublikasında özünün daimi nümayəndəliyi vasitəsilə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən qeyri-rezident müəssisələr.

204.2. bu Məcəllənin 204-cü maddəsində göstərilən vergi ödəyiciləri bu fəsildə müvafiq olaraq fiziki şəxslər və müəssisələr adlandırılacaqlar.

Maddə 205. Vergitutma obyektı

Fiziki şəxslərin və müəssisələrin Azərbaycan Respublikasının ərazisində mülkiyyətində və ya istifadəsində olan torpaq sahələri vergitutma obyektı sayılır.

Maddə 206. Vergi dərəcələri

206.1. Torpaq vergisinin dərəcəsi kənd təsərrüfatı torpaqları üzrə 1 şərti bal üçün aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 0,3 faizidir.

206.2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən kadastr qiymət rayonları və oraya daxil olan inzibati rayonlar üzrə kənd təsərrüfatı torpaqlarının təyinatı, coğrafi yerləşməsi və keyfiyyəti nəzərə alınmaqla şərti balları müəyyənləşdirilir.

206.3. Sənaye, tikinti, nəqliyyat, rabitə, ticarət-məişət xidməti və digər xüsusi təyinatlı torpaqlar üzrə torpaq sahəsinin hər kvadrat metrinə görə aşağıdakı cədvəldə aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğindən faizlə müəyyən olunan dərəcələr tətbiq olunur:

Yaşayış məntəqələri	Sənaye, tikinti, nəqliyyat, rabitə, ticarət məişət xidməti və digər xüsusi təyinatlı torpaqlar	Yaşayış fondlarının, həyətəni sahələrin torpaqları və kənd təsərrüfatı üçün istifadə edilən torpaqlar, vətəndaşların bağ sahələrinin tutduğu torpaqlar
Bakı	0,3	0,025
Gəncə, Sumqayıt	0,25	0,02
Naxçıvan, Şəki, Yevlax, Lənkəran, Xankəndi, Mingəçevir, Əli Bayramlı, Naftalan	0,15	0,012
Rayon mərkəzlərində	0,125	0,01
Rayon tabeliyində olan şəhərlərdə, qəsəbələrdə və kəndlərdə (Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin qəsəbə və kəndləri istisna olmaqla)	0,06	0,005

Maddə 207. Vergi güzəştləri

207.1. Aşağıdakı torpaqlar torpaq vergisinə cəlb edilmir:

207.1.1. yaşayış məntəqələrinin ümumi istifadədə olan torpaqları;

207.1.2. Dövlət hakimiyyəti orqanlarının, bütçə təşkilatlarının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının, Azərbaycan Respublikası Milli Bankının və onun qurumlarının mülkiyyətində və ya istifadəsində olan torpaqlar;

207.1.3. istehsal fəaliyyətinə cəlb edilməmiş dövlət, meşə və su fondu torpaqları, Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına məxsus olan sektorunun altında yerləşən torpaqlar;

207.1.4. dövlət sərhəd zolaqları və müdafiə təyinatlı torpaqlar.

207.2. Bu Məcəllənin 102.2-ci maddəsində göstərilən şəxslərin mülkiyyətində olan torpaqlara görə torpaq vergisinin məbləği aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 50 faizi qədər azaldılır.

Maddə 208. Torpaq vergisinin hesablanması və ödənilməsi qaydaları

208.1. Torpaq vergisi torpaq barəsində mülkiyyət və ya istifadə hüququnu təsdiq edən sənədlər əsasında müəyyənləşdirilir. Tikililərin və qurğuların altında olan torpaqlara, həmçinin obyektlərin sanitariya mühafizəsi üçün zəruri olan torpaq sahələri-nə görə torpaq vergisi tutulur.

208.2. Torpaq vergisini müəssisələr torpaq sahələrinin ölçüsünə və torpaq vergisinin dərəcələrinə əsasən illik olaraq hesablayır və mayın 15-dən gec olmayaraq hesablamaları vergi orqanı-

na verirlər. Bu qaydada hesablanmış torpaq vergisinin məbləği bu Məcəllənin 119-cu maddəsi ilə məhdudlaşdırılmayan gəlirdən çıxılmalara aid edilir.

208.3. Müvafiq orqanlar tərəfindən hər il iyulun 1-dək fiziki şəxslərə torpaq vergisi hesablanır və tədiyə bildirişləri avqustun 1-dən gec olmayaraq onlara çatdırılır.

208.4. Ayrılıqda bir neçə hüquqi və ya fiziki şəxsin mülkiyyətində və ya istifadəsində olan tikililərin altında qalan və ya onlara xidmət üçün ayrılmış torpaq sahələrinə görə vergi onlara məxsus tikili sahələrinə mütənasib surətdə hesablanır.

208.5. Torpaq vergisi bərabər məbləğlərdə 15 avqust və 15 noyabr tarixlərindən gec olmayaraq ödənilir. Torpaq vergisi torpağın əvvəlki sahibi tərəfindən ödənilmədiyi halda, vergi bu maddə ilə müəyyən edilmiş ödəmə vaxtına həmin torpağın sahibi tərəfindən ödənilir.

208.6. Müəssisələrin torpaq vergisi dövlət büdcəsinə, fiziki şəxslərin torpaq vergisi isə yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödənilir.

XVI fəsil

MƏDƏN VERGİSİ

Maddə 213. Mədən vergisi

Azərbaycan Respublikasının ərazisində, o cümlədən Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan sektorunda faydalı qazıntıların çıxarılmasına görə mədən vergisi tutulur.

Maddə 214. Vergi ödəyiciləri

214.1. Yerin təkindən faydalı qazıntıları çıxaran aşağıdakı şəxslər mədən vergisinin ödəyiciləridir:

214.1.1. rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər;

214.1.2. rezident müəssisələr;

214.1.3. bu Məcəllənin 214.1.2-ci maddəsində göstərilən müəssisələrin sərbəst balansı və cari hesabı olan filialları;

214.1.4. Azərbaycan Respublikasında özünün daimi nümayəndəliyi vasitəsilə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən qeyri-rezident müəssisələr.

214.2. Bu maddədə göstərilən vergi ödəyiciləri bu fəsilə müvafiq olaraq fiziki şəxslər və müəssisələr adlandırılacaqdır.

Maddə 215. Vergitutma obyektii

Azərbaycan Respublikasının ərazisində (Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan sektoru da daxil olmaqla) yerin təkindən çıxarılan faydalı qazıntılar vergitutma obyektidir.

Maddə 216. Verginin dərəcələri

216.1. Mədən vergisinin dərəcələri yerin təkindən çıxarılan

faydalı qazıntıların növündən asılı olaraq aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir:

Mədən vergisinə cəlb olunan faydalı qazıntıların adı	Mədən vergisinin dərəcələri (faizlə)
Xam neft	26
Təbii qaz	20
Filiz faydalı qazıntıları:	
- qara metallar (dəmir filizi, hematit)	3
- əlvan metallar (mis, qurğuşun, sink, alüminium xammalı, molibden, kobalt)	4
- nəcib metallar (qızıl, gümüş)	8
- nadir metallar (civə, sürmə)	4
Qeyri-filiz faydalı qazıntıları:	
- mişar daşları	10
- üzük daşları (mərmər, qabbro, tuflar, travertin, mərmərlənmiş əhəng daşı)	8
- seolit	4
- barit	4
- yüngül doldurucular (keramzit, aqloporit) istehsalı üçün gillər	4
- kərpic-kirəmit gilləri	4
- vulkan külü və pemza	3
- kvars qumları	4
- tikinti qumları	4
- sement xammalı (əhəngdaşı, mergel, gil, vulkan külü)	4
- daş duz	5
- yüksək möhkəmliyə malik çınqıl xammalı	6
- qiymətli və yarımqiymətli bəzək daşları	5
- yodlu-bromlu sular	8
- mineral sular	8

216.2. Mədən vergisinin bu Məcəllənin 216.1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş dərəcələri faydalı qazıntıların ayrı-ayrı növləri üzrə topdansatış qiymətinə tətbiq edilir.

Maddə 217. Verginin hesablanması qaydası, ödənilməsi müddəti və bəyannamənin verilməsi

217.1. Mədən vergisi bu Məcəllənin 216-ci maddəsi ilə müəyyən olunmuş vergi dərəcələrini yerin təkindən çıxarılmış ayrı-ayrı növ faydalı qazıntıların topdansatış qiymətinə tətbiq et-

məklə hesablanır.

217.2. Hesabat ayı üçün mədən vergisinin məbləği faydalı qazıntıların çıxarıldığı aydan sonrakı ayın 20-dək ödənilir.

217.3. Mədən vergisinin ödəyiciləri hər ay hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına, yerli büdcələrə daxil olan mədən vergisi üzrə isə bələdiyyələrə mədən vergisinin bəyannaməsini verirlər.

217.4. Bu maddədə müəyyən edilən qaydada hesablanmış verginin məbləği bu Məcəllənin 119-cu maddəsi ilə məhdudlaşdırılmayan gəlirdən çıxılmalara aid edilir.

217.5. Mədən vergisi (yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi istisna olmaqla) dövlət büdcəsinə ödənilir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödənilir.

217.6. Xam neftin və qazın hasilatı zamanı bu Məcəllənin 217.1-ci maddəsinə uyğun olaraq mədən vergisi hesablanarkən, hasil edilmiş neftin və qazın miqdarından texnoloji proseslə əlaqədar quyuya geri vurulan neftin və qazın miqdarı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən normativlər əsasında çıxılır.

**«TORPAQ İSLAHATI HAQQINDA» AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASI QANUNUNUN 25-Cİ MADDƏSİNƏ
DƏYİŞİKLİK EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASININ**

QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

I. «Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997-ci il, № 3, maddə 203; Azərbaycan Respublikasının 2000-ci il 29 dekabr tarixli 53-II QD sayılı Qanunu; Azərbaycan Respublikasının 2001-ci il 27 fevral tarixli 96-II QD sayılı Qanunu) 25-ci maddəsinin üçüncü hissəsinin birinci cümləsində «satdığı» sözü «verdiyi» sözü ilə əvəz edilsin.

II. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 3 aprel 2001-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
TORPAQ MƏCƏLLƏSİ
(çıxarış)

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 5. Torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət və onun növləri

1. Azərbaycan Respublikasında torpaq sahəsi üzərində dövlət, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyət növləri mövcuddur. Bütün mülkiyyət növləri bərabər hüquqludur və dövlət tərəfindən qorunur.

2. Mülkiyyət hüququnun subyektləri - dövlət mülkiyyətində olan torpaq sahələri üzərində - Azərbaycan dövləti, bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələri üzərində - bələdiyyələr, xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahələri üzərində - Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları və hüquqi şəxsləridir.

3. Torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət hüququ mülkiyyətinin təbii və ya başqaları ilə birlikdə torpaq sahəsinə sahib olmaq, torpaq sahəsindən istifadə etmək və onun barəsində sərəncam vermək hüquqlarından ibarətdir.

Maddə 8. Torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətləri

Torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin öz inzibati əraziləri daxilində səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

- qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sahiblik, onlardan istifadə və həmin torpaqlar barədə sərəncam verilməsi;

- qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin mülkiyyətinə, istifadəyə və icarəyə verilməsi;

- yaşayış məntəqələrinin baş planının, planlaşdırma və tikinti layihələrinin, yerquruluş və təsərrüfat planlarının hazırlanması və həyata keçirilməsinin təşkil edilməsi;

- bələdiyyə torpaqlarının istifadəçilərindən torpaq sahələrinin icarəsinə görə haqq alınması;

- bələdiyyə ehtiyacları üçün torpaq sahəsinin bu Məcəllədə və digər qanunvericilik aktlarında müəyyən edilmiş qaydada hüquqi və fiziki şəxslərdən geri alınması;

- öz səlahiyyətləri daxilində torpaq mülkiyyətçilərinin, isti-

fadəçilərinin və icarəçilərinin hüquqlarının müdafiə edilməsi;

- bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinə və yaxşılaşdırılması na dair proqramların hazırlanması və həyata keçirilməsi;

- hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətinə, istifadəsinə və icarəsinə verilən (satılan) torpaq sahələrinin minimum həddinin müəyyən edilməsi;

- öz səlahiyyəti daxilində bələdiyyə torpaqlarından istifadə olunmasına və onların mühafizəsinə nəzarət edilməsi;

- öz səlahiyyəti daxilində bələdiyyə torpaqlarına dair məhkəmədənəkar qaydada həll olunmalı mübahisələrin həll edilməsi;

- qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi.

III fəsil

KƏND TƏSƏRRÜFATI TƏYİNATLI TORPAQLAR

Maddə 14. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı və emalı üçün torpaq sahələri

1. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları və hüquqi şəxsləri kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı və emalı üçün kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrini aşağıdakı qaydalarla əldə edirlər:

- «Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq sovxoz və kolxozların özəlləşdirilən torpaqlarından ayrılan payların xüsusi mülkiyyətə verilməsi;

- bələdiyyələrin ehtiyat torpaq fondunda, habelə vətəndaşların və hüquqi şəxslərin mülkiyyətində olan torpaqların qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada satın alınması;

- dövlət, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlardan istifadəyə və icarəyə torpaq sahəsi götürülməsi.

2. Əcnəbilər, vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici hüquqi şəxslər kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı və emalı üçün kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrini yalnız icarə hüququ əsasında əldə edə bilərlər.

Maddə 15. Kənd təsərrüfatı sahəsində elmi-tədqiqat, tədris, tədris-təcrübə və sınaq məqsədləri üçün torpaq sahələri

1. Kənd təsərrüfatı sahəsində elmi-tədqiqat, tədris, tədris-təcrübə və sınaq fəaliyyəti ilə məşğul olan dövlət müəssisələrinə, idarələrinə və təşkilatlarına torpaq sahələri, bir qayda olaraq, kənd təsərrüfatı təyinatlı dövlət torpaqlarından istifadəyə verilir.

Bələdiyyə mülkiyyətində olan bu kimi müəssisələrə torpaq sahələri, bələdiyyələrin kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlarından istifadəyə və icarəyə verilir.

2. Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinin xüsusi mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatı sahəsində elmi-tədqiqat, tədris, tədris-təcrübə və sınaq fəaliyyəti ilə məşğul olan

müəssisələr, idarələr və təşkilatlar kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrini bu Məcəllədə və digər qanunvericilik aktlarında müəyyən edilmiş qaydada satınalma və icarə hüququ əsasında əldə edə bilərlər.

3. Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və xarici hüquqi şəxslərin mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatı sahəsində elmi-tədqiqat, tədris, tədris-təcrübə və sınaq fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisələrə kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələri yalnız icarə hüququ əsasında verilə bilər.

Maddə 16. Örüş, otlaq və biçənək üçün torpaq sahələrinin istifadəsinin xüsusiyyətləri

2. Yay və qış otlaqları bələdiyyələrin qərarı əsasında qoyunçuluğun inkişafı üçün bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisələrə istifadəyə, digər hüquqi və fiziki şəxslərə isə yalnız icarəyə verilir.

3. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan torpaqlarından əhalinin mal-qarası üçün örüş sahələri ümumi istifadəyə ayrılır, ehtiyat torpaq fondunda qalan örüş və biçənək sahələri isə hüquqi və fiziki şəxslərin icarəsinə verilir.

Maddə 33. Ehtiyat fondu torpaqları

1. Ehtiyat fondu torpaqları dövlət və bələdiyyə ehtiyat torpaqlarından ibarətdir.

2. Dövlət ehtiyat fondu torpaqlarına bələdiyyələrin, vətəndaşların və hüquqi şəxslərin mülkiyyətinə, istifadəsinə və icarəsinə verilmiş dövlət torpaqları daxildir.

Dövlət ehtiyat fondu torpaqlarına istifadə hüququna xitam verilən, habelə konservasiya nəticəsində təsərrüfat dövriyyəsinə çıxarılmış torpaq sahələri aid edilir.

3. Bələdiyyələrin ehtiyat fondu torpaqlarına bu Məcəllənin 47-ci maddəsinin 5-ci bəndi ilə müəyyən olunmuş torpaqlar aid edilir.

4. Ehtiyat fondu torpaqlarının istifadəsinə onların müvafiq kateqoriyaya keçirilməsindən sonra yol verilir.

5. Ehtiyat fondu torpaqlarının istifadəsi qaydaları müvafiq normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilir.

IX fəsil

TORPAQ FONDUNUN İSTİFADƏSİ VƏ MÜHAFİZƏSİNİN DÖVLƏT TƏNZİMLƏNMƏSİ

Maddə 43. Yerquruluşu

5. Dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların kompleks yerquruluşu layihələri müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyələr, xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqların təsərrüfatdaxili yerquruluşu layihələri isə torpaq mülkiyyətçiləri tərəfindən təsdiq edilir.

6. Yerquruluşu işlərinin aparılması qaydaları Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

X fəsil

TORPAQLARDAN İSTİFADƏYƏ VƏ ONLARIN MÜHAFİZƏSİNƏ DÖVLƏT NƏZARƏTİ

Maddə 47. Bələdiyyənin torpaq üzərində mülkiyyət hüququ

1. Torpaq üzərində bələdiyyə mülkiyyəti «Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bələdiyyə mülkiyyətinə ayrılan torpaqlar, habelə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada başqa torpaq mülkiyyətçilərindən bələdiyyələrə keçən torpaqlar hesabına yaranır.

2. Bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaqlar:

- ümumi istifadədə olan torpaqlara;
- hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsində olan torpaqlara;
- ehtiyat fondu torpaqlarına ayrılır.

3. Ümumi istifadədə olan torpaqlara, bir qayda olaraq, şəhərlərin, qəsəbələrin və kənd yaşayış məntəqələrinin - küçələrin, meydanların, yerli əhəmiyyətli və təsərrüfatdaxili yolların, parkların, meşə parkların, sututarların, stadionların, idman meydançalarının altındakı torpaqlar, habelə tarlaqoruyucu meşə zolaqlarının, yerli əhəmiyyətli su təsərrüfatı obyektlərinin, hidrotexniki qurğuların, ümumi istifadədə olan digər yerli əhəmiyyətli obyekt və qurğuların yerləşdiyi torpaqlar və əhalinin mal-qarası üçün istifadə olunan örüş sahələrinin torpaqları aiddir.

4. Hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsində olan torpaqlara onların qanuni istifadəsində və icarəsində olan bələdiyyə torpaqları daxildir.

5. Bələdiyyə ehtiyat fondu torpaqları aşağıdakılardır:

- yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün cəlb olunan torpaqlar;
- hüquqi və fiziki şəxslərin istifadə və icarə hüququna xitam verilən bələdiyyə torpaqları;
- ehtiyat məqsədləri daşıyan digər bələdiyyə torpaqları.

6. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar bu Məcəllə ilə, bələdiyyələr haqqında qanunlarla və digər normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş qaydada mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilə bilər.

7. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sərəncam verilməsini, həmin torpaqların istifadəsi və mühafizəsi sahəsində idarəetməni bələdiyyələr həyata keçirirlər.

XII fəsil

HÜQUQİ VƏ FİZİKİ ŞƏXSLƏRİN TORPAQ SAHƏSİ ÜZƏRİNDƏ HÜQUQLARI

Maddə 50. Torpaq sahəsi üzərində istifadə hüququ

4. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar daimi və ya müvəqqəti istifadəyə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyələr tərəfindən verilir.

Maddə 51. Torpaq sahəsi üzərində icarə hüququ

3. İcarəyəverən kimi dövlət mülkiyyətində olan torpaqlar üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar üzrə bələdiyyələr, xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar üzrə həmin torpaqların mülkiyyətçiləri çıxış edirlər.

6. Dövlət və bələdiyyə torpaqları mənfəət əldə etmək məqsədilə fəaliyyət göstərən hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə, bir qayda olaraq, icarə əsasında verilir.

Torpağın istifadəsi haqqında sənədlərdə nəzərdə tutulduğu hallarda torpağın istifadəçisi onu icarəyə verə bilər.

XIII fəsil

TORPAQ SAHƏLƏRİNİN MÜLKİYYƏTƏ, İSTİFADƏYƏ VƏ İCARƏYƏ VERİLMƏSİ

Maddə 56. Torpaq sahələrinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin ümumi əsasları

1. Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyinə uyğun olaraq mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməyən dövlət torpaqlarını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı, bələdiyyə torpaqlarını isə bələdiyyələr müəyyən edir.

2. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun özəlləşdirilə bilən torpaqları xüsusi mülkiyyətə satıla bilər. Bələdiyyələrin yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün ayrılan ərazilərində yerləşmiş kənd təsərrüfatına yararlı torpaq sahələri, habelə ehtiyat fondunun kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaq sahələri özəlləşdirilə bilər. Özəlləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilənədək bu torpaqlar ərazinin perspektiv inkişaf proqramına xələl gətirməmək şərtilə hüquqi və fiziki şəxslərin müvəqqəti istifadəsinə və icarəsinə verilə bilər.

3. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqları yalnız kənd təsərrüfatı istehsalı üçün istifadəyə və icarəyə verilə bilər.

4. Bu torpaqlar kənd təsərrüfatı istehsalı üçün istifadəyə və icarəyə aşağıdakı növbəliliyə əməl edilməklə verilir:

- müvafiq ərazidə müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünlər;

- müvafiq rayonun (şəhərin) ərazisində yaşayan və «Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun torpaq payı almamış hüquqi və fiziki şəxslər;

- «Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq müvafiq ərazidə torpaq payı almış hüquqi və fiziki şəxslər;

- Azərbaycan Respublikasının digər vətəndaşları və hüquqi şəxsləri;

- əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici ölkələrin hüquqi şəxsləri.

5. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun özəlləşdirilə bilən torpaqları xüsusi mülkiyyətə bələdiyyənin qərarı ilə, dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar istifadəyə və icarəyə müvafiq olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və bələdiyyənin qərarı ilə verilir.

Həmin qərarla yerli şərait, torpaq ehtiyatının miqdarı, əhalinin sıxlığı nəzərə alınmaqla, mövcud texniki normalara, habelə yerquruluşu və şəhərsalma layihə sənədlərinə uyğun olaraq verilən torpaq sahələrinin ölçüləri müəyyən edilir.

6. Ümumi istifadədə olan meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin hüquqlarındakı torpaq sahələri hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətinə, istifadəsinə və icarəsinə həmin sistemlərin bölünməsi və onlardan istifadə texnologiyasına əməl olunması şərtilə verilə bilər.

7. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyələr mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsi nəzərdə tutulan sərbəst torpaq sahələri və yeni torpaqların mülki dövrüyyəyə cəlb edilməsi proqramları barədə əhaliyə məlumat verməli və kütləvi informasiya vasitələrində hər il hesabat dərc etdirməlidirlər.

8. Xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahələrinin özgəninkiləşdirilməsi, habelə istifadəyə və ya icarəyə verilməsi tərəflər arasında qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada bağlanılan və notarial qaydada təsdiq olunan müvafiq müqavilə əsasında həyata keçirilir.

Maddə 61. Çoxmənzilli yaşayış evlərinə aid torpaq sahələri

1. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan (yaxud qismən özəlləşdirilmiş) çoxmənzilli yaşayış evlərinə aid torpaq sahələri dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində qalmaqla həmin evləri idarə edən müvafiq təşkilatların daimi istifadəsinə verilir.

2. Tam olaraq özəlləşdirilmiş çoxmənzilli yaşayış evlərinin, habelə onlara aid olan qeyri-yasayış binalarının torpaq sahələri həmin evlərin idarə edilməsi üçün onların sakinləri tərəfindən təsis edilmiş özünüidarəetmə təşkilatlarının daimi istifadəsinə verilir.

3. Çoxmənzilli yaşayış evlərinə aid torpaq sahələrinin təyinatındankənar məqsədlər üçün istifadəsinə, habelə xüsusi mülkiyyətə və icarəyə verilməsinə yol verilmir.

Maddə 66. Torpaq sahələri üzərində hüquqları təsdiq edən sənədlər

1. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin hər hansı hüquqda hüquqi və fiziki şəxslərə verilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya bələdiyyənin qərarı və tərəflər arasında bağlanmış müqavilə əsasında həyata keçirilir. Xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar üzərində bütün hüquqların başqasına keçməsi isə tərəflər arasında bağlanmış və notarial qaydada

təsdiq edilmiş müqavilə əsasında həyata keçirilir. Müqavilədə tərəflərin hüquqları və vəzifələri, torpaq sahəsinin hüquqi statusu, öhdəliklər, məhdudiyyətlər və servitutlar, müqaviləyə xitam verilməsinin əsasları və torpaqların istifadəsi və mühafizəsi üzrə digər şərtlər nəzərdə tutulur.

2. Torpaq üzərində mülkiyyət hüququ və torpaqdan daimi istifadə hüququ müvafiq icra hakimiyyəti orqanını və ya bələdiyyənin qərarına əsasən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilən dövlət aktı (şəhadətnamə) ilə rəsmiləşdirilir.

Maddə 67. Torpaq sahələri üzərində hüquqların dövlət qeydiyyatının məcburiliyi

3. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin alınması ilə yaranan hüquqların, habelə torpaq sahələri və digər daşınmaz əmlak dair bağlanmış əqdlər nəticəsində əldə edilən hüquqların dövlət qeydiyyatına alınması məcburidir.

4. Torpaq sahələri üzərində qeydiyyatdan keçməmiş hüquqların müdafiəsinə və toxunulmazlığına dövlət təminat vermir.

XIV fəsil

TORPAQ SAHƏLƏRİNİN GERİ ALINMASI

Maddə 71. Torpaq sahələrinin tikinti altına verilməsi üçün geri alınması şərtləri

1. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə xüsusi mülkiyyətdə, istifadədə və ya icarədə olan torpaq sahəsini tikinti altına vermək üçün bu Məcəllədə və digər normativ hüquqi aktlarda müəyyən edilmiş qaydada geri ala bilər. Bu zaman aşağıdakı şərtlərə əməl olunmalıdır:

- geri alınması nəzərdə tutulan torpaq sahəsi üçün özgəninkiləşdirilmə zonasının müəyyən edilməsi və həmin zonanın dövlət torpaq kadastrında və digər müvafiq qeydiyyat sənədlərində əks edilməsi;

- geri alınması nəzərdə tutulan torpaq sahəsi üzərindəki daşınmaz əmlakın, o cümlədən xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahəsinin satılmasından, yaxud həmin torpaq sahəsini geri alan müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə tərəfindən satın alınmasından sonra onların tikinti altına verilməsi üçün qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada müsabiqənin (tenderin, hərracın) elan edilməsi.

2. Torpaq sahələrinin özgəninkiləşdirilmə zonasına aid edilməsi yalnız dövlət, bələdiyyə və ictimai ehtiyacların ödənilməsi məqsədilə aparılır və ərazinin planlaşdırılmasına və yaşayış məntəqələrinin baş planına uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 72. Torpaq sahələrinin alınması ilə əlaqədar məsələlərin baxışı zamanı hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakı

2. Torpaq sahələrinin geri alınması barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya bələdiyyənin qərarı hüquqi və fiziki şəxslərin mənafeyinə toxunarsa, həmin qərar yalnız bu şəxslərin rəyi nəzərə alınmaqla qəbul edilə bilər.

XV fəsil

TORPAQ SAHƏLƏRİ ÜZƏRİNDƏ MÜLKİYYƏT, İSTİFADƏ VƏ İCARƏ HÜQUQLARININ MƏHDUDLAŞDIRILMASI VƏ XİTAMI

Maddə 75. Torpaq sahələri üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarına xitam verilməsi qaydaları

1. Bu Məcəllənin 73-cü maddəsinin 1-ci bəndinin 6-cı abzasında nəzərdə tutulmuş halda torpaq sahəsindən istifadə hüququna müəssisə, idarə və təşkilatın müdiriyyəti tərəfindən, qalan abzaslarda nəzərdə tutulmuş hallarda isə torpaq üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüququna məhkəmə, daimi istifadə hüququna isə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə tərəfindən xitam verilir.

2. Qanunvericilikdə başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququnun xitamı bu barədə məhkəmə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə tərəfindən qərar qəbul edildiyi tarixdən, torpaq mülkiyyətçisi, istifadəçisi və ya icarəçisi torpaqdan və ya onun bir hissəsindən könüllü imtina etdikdə isə müvafiq ərizə verilən tarixdən baş verir.

3. Bu Məcəllənin 73-cü maddəsinin 1-ci bəndinin 5-ci, 7-ci, 10-cu abzaslarında nəzərdə tutulan hallarda torpaq sahələri üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarına xitam verilməsi haqqında qərar, buraxılış nöqsanların (pozuntuların) müəyyən edilmiş vaxtda aradan qaldırılması barədə xəbərdarlıqdan sonra tədbirlər görülmədikdə qəbul edilir.

4. Məhkəmə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququna xitam verilməsi barədə qərar qəbul edərkən torpaq mülkiyyətçilərinə, istifadəçilərinə və icarəçilərinə torpaqların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına çəkdiqləri xərclərin ödənilməsi və ya onların torpaqdan səmərəsiz istifadə edilməsi nəticəsində torpaqlara vurduqları zərərin ödənilməsi barədə göstərişlər də verə bilərlər.

5. Torpaq sahələri üzərində istifadə və ya icarə hüququna xitam verilməsi barədə məhkəmənin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya bələdiyyənin qərarından qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq məhkəməyə şikayət vermək olar.

XVIII fəsil

TORPAQ SAHƏLƏRİNİN DÖVRİYYƏSİ

Maddə 86. Torpaq sahəsinin alqı-satqısının xüsusiyyətləri

1. Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə

müəyyən olunmuş qaydada qeydiyyatda alınmış aşağıdakı torpaq sahələri və torpaqla bağlı hüquqlar alqı-satqı obyektinə ola bilər:

- xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar;
- bələdiyyələrin ehtiyat fondunun özəlləşdirilə bilən torpaqları;

ri;

- girov haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə girov (ipoteka) predmeti sayılan torpaq sahələri;
- özəlləşdirilən dövlət obyektlərinin yerləşdiyi torpaq sahələri;

ri;

- dövlət, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar üzərində istifadə və icarə hüquqları.

2. Bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş dövlət torpaqları, ümumi istifadədə olan, habelə hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsində olan bələdiyyə torpaqları alqı-satqı obyektinə ola bilməz.

3. Azərbaycan Respublikasında torpaqlar dövlət mülkiyyətinə, bələdiyyə mülkiyyətinə, habelə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərinin mülkiyyətinə satıla bilər.

4. Əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə, xarici hüquqi şəxslərə, beynəlxalq birliklərə və təşkilatlara, habelə xarici dövlətlərə torpaqlar yalnız haqqı ödənilməklə istifadə və icarə hüququnda verilə bilər.

5. Torpaq sahələri üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqları mülkiyyətçilərin və ya onların vəkili etdiyi şəxslərin, yaxud orqanların qərarı (razılığı) ilə bilavasitə, torpaq hərəqləri və ya müsabiqələri vasitəsilə alınıb satıla bilər.

6. Bələdiyyə mülkiyyətindəki torpaqların alqı-satqısı ərazinin inkişaf planları, yerquruluşu, yaşayış məntəqələrinin baş planı şəhərsalma sənədləri əsasında planlaşdırılır və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyələr tərəfindən həyata keçirilir.

Ərazi planlaşdırılması əsasında yaşayış məntəqəsinin infrastruktur sahələrinin (sahibkarlıq fəaliyyətinə aid edilməyən və ictimai ehtiyacların ödənilməsi məqsədləri daşıyan obyektlər istisna olmaqla) yaradılması üçün nəzərdə tutulan torpaqların, habelə onlardan istifadə və icarə hüquqlarının alqı-satqısı torpaq hərəqləri və müsabiqələri vasitəsilə həyata keçirilir.

7. Vətəndaşların və hüquqi şəxslərin mülkiyyətində olan torpaqlar, habelə onlar üzərində istifadə və icarə hüquqları bilavasitə satıldıqda, alqı-satqı tərəflər arasında bağlanmış və notarial qaydada təsdiq edilmiş alqı-satqı müqavilələri əsasında həyata keçirilir.

8. Torpaq sahəsinin alqı-satqısının qaydaları Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Maddə 87. Torpaq sahəsinin nizamnamə (pay) fonduna verilməsi

1. Xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahəsi hüquqi şəxslərin

nizamnamə (pay) fonduna mülkiyyət və istifadə hüququ formalarında verilir.

2. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahəsi nizamnamə (pay) fonduna yalnız istifadə hüququ əsasında verilə bilər.

3. Torpaq istifadəçiləri torpaqdan istifadə hüququnu nizamnamə (pay) fonduna yalnız mülkiyyətçilərin razılığı ilə müvəqqəti verə bilərlər.

4. Pay şəklində verilən torpaq sahəsinin və ya sahədən istifadə hüququnun dəyəri torpaq sahəsinin nizamnamə (pay) fonduna verilməsi barədə tərəflər arasında bağlanmış müqavilə ilə müəyyən edilir.

5. Torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət və ya ondan istifadə hüququ nizamnamə (pay) fonduna qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra keçir. Torpaq sahəsi üzərində hüquqların qeydiyyatı torpaq sahəsinin nizamnamə (pay) fonduna verilməsi barədə tərəflərin müqaviləsi əsasında aparılır.

Maddə 88. Daşınmaz əmlaka dair əqdlərin bağlanması ilə əlaqədar torpaq sahəsi üzərində hüquqların əldə edilməsinin xüsusiyyətləri

1. Tikiliyə, qurğuya və ya müəssisəyə (obyektə) mülkiyyət hüququ başqa şəxsə keçərkən onların yerləşdiyi torpaq sahəsinə mülkiyyət hüququ da həmin şəxsə tikilinin, qurğunun və ya müəssisənin əvvəlki mülkiyyətçisinə məxsus olan həcmdə və torpaq sahəsindən istifadə üzrə müəyyən edilmiş şərtlər və məhdudiyətlər qalmaqla bu maddəyə uyğun olaraq keçir.

2. Dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan tikililər, qurğular və ya müəssisələr (obyektlər) qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada xüsusi mülkiyyətə satıldıqda daşınmaz əmlakla birlikdə onun yerləşdiyi torpaq sahəsi də satılır və ya satınalma hüququ ilə icarəyə verilir.

3. Xüsusi mülkiyyətdə olan tikiliyə, qurğuya və ya müəssisəyə (obyektə) mülkiyyət hüququ başqa şəxsə (şəxslərə) keçərkən obyektin yerləşdiyi müvafiq torpaq sahəsinə mülkiyyət hüququ, bağışlanma halları istisna olaraq torpağın dəyəri ödənilməklə həmin şəxsə (şəxslərə) daşınmaz əmlak üzərində mülkiyyət paylarına uyğun olaraq keçir.

4. Əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə, xarici hüquqi şəxslərə, beynəlxalq birliklərə və təşkilatlara, habelə xarici dövlətlərə tikililər, qurğular və ya müəssisələr (obyektlər) satıldıqda həmin obyektlərin yerləşdiyi torpaq sahələri onların icarəsinə verilir.

Maddə 90. Torpaq sahəsinin dəyişdirilməsi

1. Xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahələri Azərbaycan Res-

publikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq hər hansı nisbətə biri-biri ilə dəyişdirilə bilər.

2. Dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrindən istifadə və ya icarə hüquqları əsasında istifadə edənlər müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya bələdiyyənin razılığı ilə həmin torpaq sahələrini başqalarının həmin ərazidəki istifadə və ya icarə hüququnda olan torpaq sahələri ilə dəyişdirə bilərlər.

3. Torpaq sahəsinin dəyişdirilməsi Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyinə uyğun olaraq müvafiq normativ hüquqi aktlarla tənzimlənir.

Maddə 91. Torpaq sahəsinin bağışlanması

1. Torpağın mülkiyyətçisi Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində müəyyən edilmiş qaydada və formada bağışlama müqaviləsi ilə həmin torpaq sahəsinə və ya onun bir hissəsinə əvəzsiz olaraq Azərbaycan Respublikasının hər hansı vətəndaşının və ya hüquqi şəxsin, habelə dövlətin və ya bələdiyyənin mülkiyyətinə verə bilər.

2. Dövlət və bələdiyyə torpaqlarının bağışlanmasına yol verilmir. Bu torpaqlar üzərində istifadə və icarə hüquqları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bağışlana bilər.

3. Torpaq sahəsinin bağışlanması qaydaları Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Maddə 92. Torpaq sahəsinin vərəsəlik qaydasında başqasına keçməsi

1. Mülkiyyətçi öldükdə ona məxsus olan torpaq sahəsinin həmin və ya onun bir hissəsi üzərində olan mülkiyyət hüququ vərəsəlik qaydasında vəziyyət üzrə və ya qanun üzrə Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada və formada başqa şəxslərə (vərəsələrə) keçir.

2. Qanunvericilikdə başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, vərəsələr olmadıqda və ya vərəsəlikdən imtina edildikdə torpaq sahəsi bələdiyyələrin ehtiyat torpaq fonduna verilir.

3. Dövlət və bələdiyyə torpaqları yalnız istifadə və icarə hüquqları əsasında vərəsələrə keçə bilər.

4. Torpaq sahəsi vərəsəlik qaydasında yetkinlik yaşına çatmamış şəxsə keçdikdə, onun qanuni müvəkkilləri həmin torpaq sahəsinə vərəsə yetkinlik yaşına çatana qədər icarəyə verə bilərlər.

Maddə 96. Torpağın bazar qiymətinin formalaşmasının əsasları

3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələri bilavasitə satıldıqda qiymətlər normativ qiymətdən az olmamaq şərtilə bazar məzənnələri nəzərə alınmaqla bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

4. Bələdiyyələrin kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız

torpaqları kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün satıldıqda torpaq qanunvericiliyindəki güzəştlər nəzərə alınır.

5. Bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahələrinin hərrac və müsabiqə vasitəsi ilə satışında ilkin qiymət (müsabiqədə isə qiymət) bazar məzənnəsinə nəzərə almaqla mülkiyyətçi ilə satışın təşkilatçıları arasında razılaşma əsasında torpağın normativ qiymətindən az olmamaq şərti ilə müəyyən edilir.

8. Torpaq sahələri (xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar istisna olmaqla) bağışlandıqda, dəyişdirildikdə və vərəsəliyə verildikdə onlar müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilən qaydada normativ qiymətindən az olmamaq şərtilə qiymətləndirilir.

Maddə 99. İcarə haqqı

4. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların icarə haqqının aşağı həddi onların təyinatından, sahəsindən, coğrafi yerləşməsindən və keyfiyyətindən asılı olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq edilmiş normativlər əsasında müəyyənləşdirilir. Həmin sənədlərdə torpağın normativ qiyməti, torpaq vergisi, habelə tələb və təklif nəzərə alınmalıdır.

5. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlara təklif tələbi üstələdiyi hallarda icarə haqqı güzəştli tətbiq edilə bilər.

Maddə 100. Torpaqla bağlı əqdlərə tətbiq edilən tədiyələr

1. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və səlahiyyətləri daxilində bələdiyyələr torpaqla bağlı əqdlərin növündən və torpaq sahələrinin qiymətindən asılı olaraq tədiyələrin diferensiallaşdırılmış dərəcələrini və ödəmə qaydalarını müəyyən edirlər.

2. Torpaqla bağlı əqdlərə tətbiq edilən tədiyələrdən (ödəmələrdən) daxil olan vəsaitin müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş hissəsi yeni torpaqların kənd təsərrüfatı dövryyəsinə cəlb edilməsinə, dövlət proqramları əsasında torpaqların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına, rekultivasiyasına, dövlət torpaq kadastrının, torpaqların monitorinqinin, yerquruluşu və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasına, torpaqların istifadəsi və mühafizəsi ilə əlaqədar digər tədbirlərin həyata keçirilməsinə sərf edilir.

Torpaq ödəmələri üzrə güzəştlər Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ-hüquqi aktları ilə müəyyən edilir.

XXI fəsil

TORPAQ MÜBAHİSƏLƏRİNİN HƏLLİ

Maddə 103. Torpaq mübahisələrini həll edən orqanlar

1. Torpaq mübahisələri öz səlahiyyətləri daxilində müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, bələdiyyələr və məhkəmələr tərəfindən həll edilir.

2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya bələdiyyənin qərarı ilə tərəflər razı olmadıqda mübahisələrə qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq məhkəmədə baxılır.

3. Torpaq münasibətləri ilə əlaqədar olan əmlak mübahisələri, o cümlədən vurulan zərərin ödənilməsinə və həcmnin müəyyən edilməsinə dair mübahisələr qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada məhkəmə tərəfindən həll edilir.

4. Rayonların (şəhərlərin) daxilində torpaq üzərində mülkiyyət, torpaqdan istifadə məsələləri üzrə torpaq mülkiyyətçilərinin, istifadəçilərinin və icarəçilərinin mübahisələrinə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı, bələdiyyə və məhkəmə tərəfindən baxılır.

5. Rayon (şəhər) daxilində yaşayış məntəqələrinin hüdudlarının müəyyən edilməsinə dair mübahisələrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və bələdiyyə tərəfindən baxılır. Tərəflər onların qərarı ilə razı olmadıqda yuxarı dövlət orqanlarına və ya məhkəməyə müraciət edə bilərlər.

Maddə 104. İnzibati ərazi vahidləri arasında ərazi mübahisələrinin həlli

İnzibati ərazi vahidləri arasında ərazi məsələləri üzrə mübahisələrə aidiyyəti üzrə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin yaratdığı xüsusi komissiyalar tərəfindən baxılır.

**«REKLAM HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
QANUNUNUN 15-Cİ MADDƏSİNƏ DƏYİŞİKLİKLƏR
EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASININ
QANUNU**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

I. «Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998-ci il, №1, maddə 12; 1999-cu il, №4, maddə 225; 2000-ci il, №8, maddə 587)) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 15-ci maddənin 4-cü bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

«Küçə reklamlarının yerləşdirilməsi, yayımı və reklam tarifi zonaları üzrə ödənilən haqqın minimum miqdarının hesablanması qaydaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunur.

Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə yerləşdirilən küçə reklamına görə reklam yayıcısı tərəfindən müqavilə əsasında ödənilən haqq müvafiq bələdiyyələrin hesabına köçürülür; dövlət mülkiyyətində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə yerləşdirilən küçə reklamına görə reklam yayıcısı tərəfindən müqavilə əsasında ödənilən haqq isə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının hesabına daxil edilir.

Reklam yayıcıları xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə küçə reklamını onların mülkiyyətçisi (mülkiyyətçiləri) ilə bağlanmış müqavilə (bu maddənin 2-ci və 3-cü bəndlərində göstərilən tələblər nəzərə alınmaqla) əsasında yerləşdirə bilərlər”.

2. 15-ci maddənin 5-ci bəndi qüvvədən düşmüş hesab edilsin.

II. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 mart 2001 ci il

**«REKLAM HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
QANUNUNUN 15-Cİ MADDƏSİNƏ DƏYİŞİKLİKLƏR
EDİLMƏSİ HAQQINDA” AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN**

FƏRMANI

«Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsinə dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası

Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsinin 4-cü bəndinin birinci abzasında nəzərdə tutulmuş küçə reklamlarının yerləşdirilməsi, yayımı və reklam tarifi zonaları üzrə ödənilən haqqın minimum miqdarının hesablanması qaydalarını müəyyən etsin;

- həmin Qanunun 15-ci maddəsinin 4-cü bəndinin ikinci abzasında nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanına dair təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- öz səlahiyyətləri daxilində «Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki, «Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsinin 4-cü bəndinin birinci abzasında nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2001-ci il

**«DÖVLƏT ƏMLAKININ BƏLƏDİYYƏLƏRƏ VERİLMƏSİ
QAYDASI VƏ MÜDDƏTLƏRİ HAQQINDA
ƏSASNAMƏ»NİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN**

FƏRMANI

«Bələdiyyə mülkiyyətində əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsinin beşinci hissəsinə uyğun olaraq qərara alıram:

1. Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi qaydası və müddətləri haqqında Əsasnamə təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, həmin Əsasnamənin 5-ci bəndində nəzərdə tutulmuş bələdiyyə mülkiyyətində verilə bilən dövlət əmlakının siyahısını iki ay müddətində müəyyən etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

3. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 iyun 2001-ci il

*Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin 11 iyun 2001-ci il
tarixli Fərmanı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

**DÖVLƏT ƏMLAKININ BƏLƏDİYYƏLƏRƏ VERİLMƏSİ
QAYDASI VƏ MÜDDƏTLƏRİ HAQQINDA**

ƏSASNAMƏ

I. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1. Bu Əsasnamə «Bələdiyyə mülkiyyətində əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq hazırlanmışdır.

2. Əsasnamə dövlət mülkiyyətində olan və bələdiyyənin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri mənzil-kommunal,

sosial və mədəniyyət obyektlərinin, əhalinin ümumi istifadəsində olan obyektlərin və digər dövlət əmlakının bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilməsi qaydasını müəyyən edir.

Qanunvericiliklə özəlləşdirilməsi qadağan edilən və ya Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin qərarı ilə özəlləşdirilən dövlət əmlakı (o cümlədən həmin əmlak yerləşən torpaq sahələri, özəlləşdirilənə qədər dövlət mülkiyyətində qalan dövlət əmlakı və fiziki və ya qeyri-dövlət hüquq şəxslərinin vəsaiti hesabına inşa edilmiş obyektlərin yerləşdiyi torpaq sahələri) istisna olmaqla, bələdiyyələrin ərazilərində yerləşən digər dövlət əmlakı onların mülkiyyətinə verilir.

3. Dövlət əmlakının bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi Azərbaycan Respublikası adından Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi tərəfindən əvəzsiz həyata keçirilir.

4. Bələdiyyənin mülkiyyətinə verilən əmlakın yerləşdiyi torpaq sahələrinin bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi «Torpaq islahatı haqqında», «Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» və Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarına, normativ hüquqi aktlarına və bu Əsasnaməyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

II. DÖVLƏT ƏMLAKININ BƏLƏDİYYƏ MÜLKİYYƏTİNƏ VERİLMƏSİ

5. Bələdiyyə mülkiyyətinə verilə bilən müəssisə və obyektlərin, binaların, tikililərin, qeyri-yaşayış sahələrinin, qurğuların və avadanlıqların, habelə ümumi istifadə obyektlərinin siyahısı və bələdiyyələrə verilməsi müddətləri hər bir bələdiyyə ərazisi üzrə Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin bələdiyyələr və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdırılmış təqdimatı əsasında Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilir.

6. Bələdiyyənin mülkiyyətinə ilk növbədə onların fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün zəruri olan inzibati binalar, otaqlar və avadanlıqlar verilir.

7. Bələdiyyə mülkiyyətinə dövlət əmlakı bələdiyyələr tərəfindən bu əmlakdan istifadə etmək imkanı yarandıqda, onların mürciəti əsasında verilir.

8. Bələdiyyə mülkiyyətinə daşınmaz dövlət əmlakının verilməsi Azərbaycan Respublikasında dövlət əmlakının registrində müvafiq qeydiyyatlar aparılmaqla və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə və Dövlət Statistika Komitəsinə məlumat verməklə həyata keçirilir.

III. BƏLƏDİYYƏLƏRİN MÜLKİYYƏT HÜQUQUNUN RƏSMİLƏŞDİRİLMƏSİ QAYDASI

9. Bələdiyyələr onların mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakı üzərində mülkiyyət hüququnu aşağıdakı qaydada əldə edirlər:

Bələdiyyə mülkiyyətinə verilən əmlakın siyahısı (o cümlədən inzibati binalar, otaqlar və avadanlıqlar) Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edildikdən sonra bələdiyyə qurumları Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyinə ərizə ilə müraciət edirlər; ərizəyə bələdiyyə qurumunun statusunu təsdiq edən sənədlər əlavə olunmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi daxil olmuş müraciətlərin əsaslığını yoxlayır.

Müraciətdə göstərilən dövlət əmlakının, o cümlədən ümumi istifadə obyektlərinin bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi nəzərdə tutulmuşdursa, Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi tərəfindən 10 gün ərzində müvafiq akt tərtib edilir.

Daşınmaz dövlət əmlakının bələdiyyə mülkiyyətinə keçməsi mülkiyyət şəhadətnaməsinin verilməsi yolu ilə rəsmiləşdirilir. Mülkiyyət şəhadətnaməsi dövlətin adından Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi tərəfindən verilir. Şəhadətnamənin verilməsi üçün dövlət rüsumu tutulmur.

Bələdiyyələrin ümumi istifadə obyektlərinə mülkiyyət hüququ həmin obyektlərin Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyindən təhvil-təslim aktı əsasında qəbul edildiyi andan yaranır.

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN MƏHƏLLƏ KOMİTƏLƏRİ HAQQINDA NÜMUNƏVİ ƏSASNAMƏ»NİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

I. Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamə təsdiq edilsin (əlavə olunur).

II. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2001-ci il

*Azərbaycan Respublikasının
8 may 2001-ci il tarixli Qanunu ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

BƏLƏDİYYƏLƏRİN MƏHƏLLƏ KOMİTƏLƏRİ HAQQINDA NÜMUNƏVİ ƏSASNAMƏ

1. «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 31-ci maddəsinə müvafiq olaraq, bələdiyyələrin məhəllə komitələri (bundan sonra - «Məhəllə komitələri») bələdiyyələrin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin həllində onlara kömək məqsədilə vətəndaşların yaşayış yeri üzrə öz təşəbbüsü ilə yaratdıqları könüllü birliklərdir.

2. Məhəllə komitəsi ərazi prinsipi üzrə yaradılır. Məhəllə komitəsinin fəaliyyət göstərdiyi ərazi ayrıca bir və ya bir neçə evin (məhəllənin) hüduqları ilə müəyyən edilir.

3. Məhəllə komitəsi, həmin komitənin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan əhalinin yığılmağında 5-11 üzvdən ibarət tərkibdə açıq səsvermə yolu ilə iki il müddətinə seçilir. Yığılmaq komitənin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan və səsvermə hüququ olan vətəndaşların azı 15 faizi iştirak etdikdə səlahiyyətlidir. Həmin yığılmaqda məhəllə komitəsinin sədri, sədr müavini və katibi seçilir.

Məhəllə komitəsinin tərkibinə həmin ərazidə yaşayan, yaşı

18-dən aşağı olmayan vətəndaşlar seçilir. Vətəndaşların yığılmağında iştirak edənlərin səsələrinin yarısından çoxunu toplamış şəxslər bu komitənin tərkibinə seçilmiş hesab olunurlar.

Məhəllə komitəsi vətəndaşların yığılmağının qərarı ilə vaxtından əvvəl tamamilə və ya qismən yenidən seçilə bilər. Vətəndaşların yığılmaqları məhəllə komitəsinin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan səsvermə hüququ olan şəxslərin azı 10 faizinin və ya məhəllə komitəsi üzvlərinin üçdə bir hissəsinin təşəbbüsü ilə çağırılır. Komitənin yeni üzvlərinin seçilməsi bu maddədə nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

4. Məhəllə komitəsi görülməz tədbirlərin siyahısını və növbəliliyini müəyyən edir və görülmüş işlərin uqotunu aparır.

Məhəllə komitəsi, lazım olan hallarda, lakin iki ayda bir dəfədən az olmamaq şərti ilə çağırılır və üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə, səlahiyyətli hesab edilir.

Məhəllə komitəsinin iclasları açıq keçirilir.

5. Məhəllə komitəsinin qərarları açıq səsvermə vasitəsilə və adi səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

6. Məhəllə komitəsi öz fəaliyyəti barədə altı ayda bir dəfə vətəndaşların yığılmağında hesabat verir. Yığılmağın keçirilməsi haqqında müvafiq məhəllə komitəsinin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan şəxslərə bir həftə qabaq məlumat verilməlidir.

7. Məhəllə komitələri aşağıdakı əsas səlahiyyətləri həyata keçirir:

- yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində bələdiyyələr qarşısında vəsatət qaldırmaq;
- yerli əhəmiyyətli məsələlərlə bağlı vətəndaşların yığılmaqlarını keçirmək;
- yerli əhəmiyyətli məsələlərə dair bələdiyyə aktları yaratmaq təşəbbüsü göstərmək və həmin aktların layihələrini əhalinin iştirakı ilə açıq iclaslarda müzakirə etmək;
- müvafiq bələdiyyə torpaqlarından istifadəyə dair rəy və təkliflər vermək;
- yaşayış məntəqələrinin abadlaşdırılması, yaşıllaşdırılması, sanitariya vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, uşaq və idman meydançalarının, avtomobil yollarının, küçələrin, səkələrin, digər obyektlərin tikintisi, yenidən qurulması, təmiri və saxlanması işində əhalinin iştirakını təşkil etmək;
- təbiətin, tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizəsi haqqında qanunvericiliyə riayət olunmasına kömək etmək;
- məktəb yaşlı uşaqların təhsilə cəlb edilməsində tədris müəssisələrinə kömək etmək;
- uşaq və gənclərin istirahəti, idmanla məşğul olması üçün şərait yaradılmasına kömək etmək;
- fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan imkansızlara, xəstələrə və ahi vətəndaşlara yardım göstərmək;

- yerli əhəmiyyətli məsələlərin həllində əhalinin təşəbbüskarlığının və özünüidarəetmə təcrübəsinin inkişafına kömək etmək.

Məhəllə komitələri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və müvafiq bələdiyyənin nizamnaməsinə zidd olmayan digər səlahiyyətləri də həyata keçirə bilər.

8. Məhəllə komitələri öz səlahiyyətlərini könüllü ianələr və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına həyata keçirir.

9. Bələdiyyələr məhəllə komitələrinin verdiyi rəy, təklif və ya vəsatətlərə bir ay ərzində cavab verməlidirlər.

Hər hansı məsələyə dair məhəllə komitələrinin rəyi həmin məsələlərin həlli zamanı bələdiyyələr tərəfindən nəzərə alınır.

10. Bələdiyyələrlə məhəllə komitələrinin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi məqsədilə komitələr bələdiyyələrdə siyahıya alınır. Siyahıyaalınma vətəndaşların yığıncağının protokolu əsasında həyata keçirilir.

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN MƏHƏLLƏ KOMİTƏLƏRİ HAQQINDA NÜMUNƏVİ ƏSASNAMƏNİN TƏSDİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

S Ə R Ə N C A M I

«Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsi məqsədilə qərara alıram:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

Nazirlər Kabinetinin və müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 iyun 2001-ci il

BƏLƏDİYYƏLƏRİN SU TƏSƏRRÜFATI HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

Q A N U N U

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin ərazilərində yerləşən su təsərrüfatı obyektlərinin istifadəsi və onların mühafizəsi ilə əlaqədar bələdiyyələrlə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər arasında münasibətlərin hüquqi əsaslarını müəyyən edir.

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Əsas anlayışlar

1.0. Bu Qanunda istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakılardır:

1.0.1. bələdiyyələrin su təsərrüfatı - bələdiyyələrin torpaqlarında yerləşən yeraltı və yerüstü suların tənzimlənməsi, istifadəsi, mühafizəsi, habelə suların vurduğu zərərin qarşısının alınması ilə əlaqədar tədbirlər;

1.0.2. bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektı - bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində və xüsusi mülkiyyətdə olmayan su ehtiyatlarının istifadəsi, bərpası və mühafizəsi ilə əlaqədar yaradılmış sistemlər və qurğular;

1.0.3. su obyektı - relyef formasına uyğun olaraq yerin üstündə və ya yerin təkində suların toplandığı sərhədləri, ölçüləri və xüsusi su rejimi əlamətləri olan təbii formalaşmış landsaft, yaxud geoloji struktur;

1.0.4. yerli əhəmiyyətli su mənbəyi - bələdiyyə torpaqlarında yerləşən və yerli ehtiyacları ödəmək üçün istifadə olunan su obyektləri;

1.0.5. su obyektinin istifadəçisi - su obyektlərindən istifadə hüququ verilmiş hüquqi və ya fiziki şəxs;

1.0.6. su istehlakçısı - öz ehtiyaclarını təmin etmək üçün müəyyən olunmuş qaydada su obyektı istifadəçilərindən su alan hüquqi və ya fiziki şəxs;

1.0.7. tullantı suları - istehsal, sosial və mülki obyektlərdə istifadə nəticəsində çirkənlənmiş sular;

1.0.8. drenaj suları - drenaj qurğuları vasitəsilə kənara axıdılan sular;

1.0.9. su obyektlərinin mühafizəsi - su obyektlərinin qorunması və bərpasına yönəldilmiş fəaliyyət;

1.0.10. su obyektlərinin çirklənməsi - suların keyfiyyətini pisləşdirən, su obyektlərinin səthinə, dibinə və ətrafına mənfi təsir edən zərərli maddələrin tökülməsi və ya axıdılması.

Maddə 2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

2.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi bu Qanundan, Azərbaycan Respublikasının Su Məcəlləsindən, «Yerin təki haqqında», «Meliorsiya və irriqasiya haqqında», «Su təchizatı və tullantı suları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunlarından və onlara uyğun qəbul edilmiş digər normativ-hüquqi aktlardan ibarətdir.

2.2. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə bu Qanunda nəzərdə tutulmuş müddəalardan fərqli müddəalar müəyyən edildikdə həmin beynəlxalq müqavilələrin müddəaları tətbiq edilir.

II fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏRİN SU TƏSƏRRÜFATININ OBYEKTləri VƏ SUBYEKTləri

Maddə 3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektləri

3.1. Bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində, habelə hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətində olmayan yerli əhəmiyyətli su təsərrüfatı obyektləri Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə mülkiyyətinə verilir.

3.2. Su təsərrüfatı obyektləri üzərində bələdiyyə mülkiyyəti aşağıdakı şərtlərlə yaradıla bilər:

3.2.1. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövlət mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərini bələdiyyə mülkiyyətinə verməklə;

3.2.2. bələdiyyələr tərəfindən yeni su təsərrüfatı obyektləri yaratmaqla;

3.2.3. hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərini əqdlər əsasında bələdiyyələrin mülkiyyətinə almaqla;

3.2.4. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər şərtlərlə.

Maddə 4. Bələdiyyələrin su münasibətlərində obyektləri və subyektləri

4.1. Bələdiyyələrin su münasibətlərinin obyektinə bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində və xüsusi mülkiyyətdə olmayan yerli əhəmiyyətli su obyektləri və su fondunun torpaqları daxildir.

4.2. Bələdiyyələrin su münasibətlərinin subyektləri su ob-

yektlərinin istifadəçiləri və su istehlakçılarıdır. Bələdiyyələr su münasibətlərində onların statusunu müəyyən edən qanunvericilik aktları ilə verilən səlahiyyətlər daxilində iştirak edirlər.

Maddə 5. Bələdiyyələrin ərazisində yerləşən, idarəçiliyinə və istifadəsinə verilən dövlət su təsərrüfatı obyektləri

Bələdiyyələrin ərazisində yerləşən dövlət mülkiyyətində olan bəzi su təsərrüfatı obyektləri, yaşayış məntəqələrinin su təchizatı, sistemləri, suvarma şəbəkələri, yerli əhəmiyyətli digər dövlət su təsərrüfatı sistemləri və qurğuları Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən qaydalarla və şərtlərlə bələdiyyələrin idarəçiliyinə və istifadəsinə verilə bilər.

III fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏRİN SU TƏSƏRRÜFATININ TƏŞKİLİ VƏ İDARƏ OLUNMASI

Maddə 6. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının strukturu

6.1. Azərbaycan Respublikasının mülki, su, torpaq, Yer in təki və digər qanunvericilikləri ilə tənzimlənən və onlara zidd olmayan hallarda bələdiyyələr öz əraziləri daxilində su təsərrüfatını yaradırlar.

6.2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının strukturuna aşağıdakılar aid edilir:

6.2.1. bələdiyyələrin mülkiyyətində olan su təsərrüfatı sistemləri və qurğuları;

6.2.2. bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində və xüsusi mülkiyyətdə olmayan bulaqlar, quyular, kəhrizlər və yerli əhəmiyyətli digər su təsərrüfatı obyektləri.

Maddə 7. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının idarə edilməsi

7.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərinin idarə olunması bələdiyyələrin özləri və ya onların yaratdıqları su təsərrüfatı müəssisələri tərəfindən həyata keçirilir.

7.2. Bələdiyyələr tərəfindən yaradılan su təsərrüfatı müəssisələri bələdiyyələrin tabeçiliyində olan hüquqi şəxsdir, istehsal (təsərrüfat) hesabı əsasında fəaliyyət göstərir.

7.3. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektləri bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələrinin daimi idarəçiliyinə verilir.

7.4. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı sistemləri və qurğularının, suqoruyucu meşə zolaqlarının qorunub saxlanması bələdiyyələr tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 8. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı tədbirlərinin planlaşdırılması

8.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı tədbirlərinin planlaşdırılması bələdiyyələr tərəfindən və onların sifarişi əsasında həyata keçirilir.

8.2. Bələdiyyələrin sifarişi ilə su təsərrüfatı tədbirləri planlaşdırılarkən təbii-iqlim xüsusiyyətləri, əhalinin suya tələbatı və kənd təsərrüfatının suya ehtiyacı müvafiq norma və qaydalara uyğun müəyyən edilir.

Maddə 9. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının maliyyələşdirilməsi

9.1. Bələdiyyə torpaqlarında meliorasiya və irriqasiya tədbirləri, habelə bələdiyyənin digər su təsərrüfatı obyektlərinin istismarı və bərpası müvafiq bələdiyyə büdcələri və dövlət büdcəsi hesabına aparılır.

9.2. Bələdiyyələrin sifarişləri əsasında aparılan su təsərrüfatı tədbirləri bələdiyyə büdcələri, kreditlər alınması, suya ödənişlər, fiziki və hüquqi şəxslərin vəsaiti, qanunla qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına maliyyələşdirilir.

9.3. Təbii fəlakət və qəza baş verdiryi hallarda su təsərrüfatı obyektlərinin yenidən bərpa olunması və bələdiyyələrə vurulan zərərin miqyasından asılı olaraq, onların aradan qaldırılması dövlət büdcə vəsaitindən və qanunvericiliklə müəyyən olunmuş digər vəsaitlərdən və güzəştli kreditlərdən də istifadə edilə bilər.

Maddə 10. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadə

10.1. Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallar, habelə yaşayış məntəqələri daxilində ümumi istifadədə olan içməli məqsədlər üçün istifadə olunan buqlar, quyular, kəhrizlər istisna olmaqla bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadə olunur.

10.2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadə qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının su qanunvericiliyi və digər müvafiq qanunvericilik aktları, bələdiyyə aktları ilə müəyyən edilir.

10.3. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadənin əsas məqsədi aşağıdakılardır:

10.3.1. bələdiyyə ərazisindəki su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin olunması;

10.3.2. suyun dəqiq uçotunun aparılması;

10.3.3. su təchizatına yönəldilmiş xərclərin ödənilməsi;

10.3.4. suvarma və su kəmərləri sistemlərinin yeni avadanlıqlarla təchiz olunmasının yaxşılaşdırılması;

10.3.5. yeni su mənbələrinin yaradılması.

10.4. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan istifadə haqqı və onun diferensiallaşdırılması suyun keyfiyyətindən, istifadəyə görə təyinatından (içməli, texniki, suvarma və s.), su ehtiyatlarının və ona tələbatın fəsillər üzrə dəyişkənliyindən, su təsərrüfatı obyektinin texniki səviyyəsindən, suyun götürülmə və nəqlə dilmə üsullarından və istehsal xərclərinin həcminə təsir edən digər amillərdən asılı olaraq bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

IV fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏRİN SU TƏSƏRRÜFATI OBYEKTlərİNDƏN İSTİFADƏ

Maddə 11. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən ümumi və xüsusi istifadə sahəsində müəyyən olunan şərtlər

11.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən ümumi istifadə, qurğular və texniki avadanlıq tətbiq etmədən hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən xüsusi razılıq alınmadan həyata keçirilə bilər.

11.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərindən xüsusi istifadə hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən qurğular və texniki avadanlıq tətbiq etməklə bələdiyyələrin razılığı əsasında həyata keçirilir.

11.3. Əhalinin həyatını və sağlamlığını qorumaq və lazımı sanitariya şəraiti yaratmaq məqsədilə bələdiyyələr onların mülkiyyətində olan su obyektlərindəki çimərliklərin, qayıqlarla gəzintinin, balıq ovunun, içməli su ilə təsərrüfat-məişət ehtiyaclarını ödəmək üçün su götürülməsinin, mal-qaranın suvarılmasının və sudan digər istifadənin qadağan olduğu yerləri müəyyən edə bilərlər, habelə yaşayış məntəqələrinin ərazisində yerləşən su təsərrüfatı obyektlərində sudan ümumi məqsədlər üçün istifadə olunmasının başqa şərtlərini təyin edə bilərlər.

11.4. Bələdiyyələr öz ərazilərində su təsərrüfatı obyektlərinin dağıdılmasının, torpaqların bataqlıqlaşmasının, şoranlaşmasının, yarıqların əmələ gəlməsinin, torpaq sürüşməsinin və çökməsinin, subasmanın, daşqının, sellərin digər zərərli təsirlərin qarşısının alınmasında və onların nəticələrinin aradan qaldırılmasında müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə tədbirlər həyata keçirirlər.

Maddə 12. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istirahət (rekreasiya), idman, müalicə məqsədləri üçün istifadə yerlərinin müəyyən edilməsi

12.1. Bələdiyyələr mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərindən kütləvi istirahət (rekreasiya), müalicə, turizm, idman və başqa məqsədlər üçün istifadə yerlərini və qaydalarını müəyyən edirlər. Həmin yerlərin müəyyən edilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdırılır.

12.2. Bələdiyyələrin su obyektlərindən kütləvi istirahət, müalicə, turizm və idman üçün istifadə qaydaları və şərtləri bələdiyyələr tərəfindən hazırlanır və müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdırılır.

Maddə 13. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə müqaviləsi

13.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə müqavilə əsasında həyata keçirilir.

13.2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə bələdiyyələrlə su istifadəçiləri və su istehlakçıları arasında bağ-

lanan müqavilə əsasında aparılır.

13.3. Bələdiyyələr dövlət mülkiyyətində olan su obyektlərindən istifadəni qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə bağlanan müqavilə əsasında həyata keçirirlər.

Maddə 14. Su təsərrüfatı obyektlərindən istifadəyə xüsusi razılığın verilməsi

14.1. Bələdiyyələr dövlət mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilmiş xüsusi razılıq əsasında istifadə edirlər.

14.2. Bələdiyyələrə su təsərrüfatı obyektlərindən istifadəyə xüsusi razılıq su obyektlərində su ehtiyatlarının həcmi, su istehlakçılarının suya olan tələbatı və su obyektlərinin vəziyyəti nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada verilir.

Maddə 15. Bələdiyyə torpaqlarında yerləşən yeraltı su təsərrüfatı obyektləri və onlardan istifadə

Bələdiyyə torpaqlarında yerləşən yeraltı su təsərrüfatı obyektlərində suların tükənməsinin və bununla əlaqədar ətraf mühitə vurulan zərərin (meşə, bitki örtüyü və s.) qarşısının alınması üçün onların istismar ehtiyatından artıq çıxarılmasına icazə verilmir. Yeraltı içməli sulardan bir qayda olaraq əhalinin su təchizatında istifadə olunur. Yeraltı içməli suların ehtiyatlarından asılı olaraq bu sulardan suvarma üçün istifadə oluna bilər. Yeraltı su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə rejimini və onun üzərində nəzarəti Azərbaycan Respublikasının su qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq icra hakimiyyəti orqanı həyata keçirir.

Maddə 16. Bələdiyyə mülkiyyətində və idarəçiliyində olan su təsərrüfatı obyektlərinin mühafizəsi

16.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan və onların idarəçiliyinə verilmiş su təsərrüfatı obyektlərinin çirklənməsinin, zibillənməsinin və suların tükənməsinin, israfçılığın qarşısının alınması, habelə bunların zərərli təsirinə aradan qaldırılması üzrə tədbirlər bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələri tərəfindən həyata keçirilir.

16.2. Bələdiyyələr tərəfindən dövlət mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərinin istifadəsi və mühafizəsi Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir.

V fəsil

SU MÜNASİBƏTLƏRİNİN TƏNZİMLƏNMƏSİ SAHƏSİNDƏ BƏLƏDİYYƏLƏRİN HÜQUQLARI VƏ VƏZİFƏLƏRİ

Maddə 17. Su istehlakçılarının hüquqları və vəzifələri
Bələdiyyələrin su obyektlərindən istifadə edən su istehlakçı-

larının hüquqları və vəzifələri Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 18. Su təsərrüfatı obyektləri üzərində bələdiyyələrin mülkiyyət hüququ

Bələdiyyələr öz mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq ümumi istifadəyə, hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə, icarəsinə, habelə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərin mülkiyyətinə verə bilərlər.

Maddə 19. Su münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətləri

19.0. Su münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

19.0.1. bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərinə sahiblik və istifadə etmək, onlar barədə sərəncam vermək;

19.0.2. əhalini içməli su ilə təmin etmək və təsərrüfat ehtiyatlarını ödəmək üçün tədbirlər görmək;

19.0.3. bələdiyyələrin mülkiyyətində və idarəçiliyində olan su təsərrüfatı sistemləri və qurğularının istismarı və mühafizəsi qaydalarına əməl olunmasını təmin etmək;

19.0.4. su obyektlərindən, su təsərrüfatı sistemləri və qurğularından istifadə tədbirləri həyata keçirilərkən ətraf mühitin mühafizəsi qaydalarına əməl olunmasını təmin etmək;

19.0.5. sulara zərərli maddələrin təsirinə qarşısının alınması və onun nəticələrinin aradan qaldırılması tədbirlərinin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

19.0.6. tullantı sularının təmizlənməsi, zəruri hallarda onların təkrar istifadəyə verilməsi işini təşkil etmək;

19.0.7. səlahiyyətləri daxilində ümumi istifadədə olan su obyektlərindən istifadə şərtlərini müəyyən etmək;

19.0.8. su təsərrüfatı sistemləri və qurğuları layihələrinin ekspertizasında iştirak etmək;

19.0.9. su obyektlərinin istifadəsi, bərpası və mühafizəsi üzrə dövlət proqramlarının işlənilib hazırlanmasında və yerinə yetirilməsində iştirak etmək;

19.0.10. əhalinin ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə əlavə su mənbələri müəyyənləşdirmək və istifadəyə vermək;

19.0.11. səlahiyyətləri daxilində su təsərrüfatı və meliorasiya sahəsində görülən işlərdə hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyətini əlaqələndirmək;

19.0.12. regionun su təsərrüfatı məsələlərinin tənzimlənməsində iştirak etmək;

19.0.13. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər səlahiyyət-

ləri həyata keçirmək.

Maddə 20. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələrinin vəziyyətləri

20.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələri bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərinin idarə olunması üzrə aşağıdakı vəzifələri həyata keçirirlər:

20.1.1. əhalinin tələb olunan miqdarda içməli, təsərrüfat-məişət təyinatlı və digər sahələrdə istifadə olunan su ilə təchizatını təşkil etmək;

20.1.2. bələdiyyələrin mülkiyyətinə və ya onların idarəçiliyinə verilmiş su obyektlərinin, su təsərrüfatı sistemləri və qurğularının istismarı işlərini təşkil etmək;

20.1.3. tullantı suları imkan daxilində təmizlənərək təkrar dövriyyəyə yönəltmək və ya zərərsizləşdirərək istehsal sahələrindən, şəhər və qəsəbələrdən kənara axıdılmasını təşkil etmək;

20.1.4. sudan istifadə zamanı ətraf mühitin mühafizəsinə və ekoloji tələblərə riayət etmək;

20.1.5. sudan istifadənin uçot və hesabatı işlərini təşkil etmək;

20.1.6. bələdiyyə mülkiyyətində olan meliorasiya və irriqasiya sistemlərindən istifadə edən fiziki və hüquqi şəxslərin həmin obyektləri saz vəziyyətdə saxlamasına və onların korlanmasının qarşısının alınmasına nəzarət etmək;

20.1.7. bələdiyyə ərazisi daxilində onun mülkiyyətində və idarəçiliyində olan su anbarları, dəryaçalar və sututarlar vasitəsilə su axınlarının tənzimlənməsini təmin etmək;

20.1.8. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

20.2. Bələdiyyələr öz səlahiyyətləri daxilində qanunvericiliyə uyğun olaraq digər su təsərrüfatı obyektlərinin tikilməsi və istismarı tədbirlərinin həyata keçirilməsini təşkil edə bilərlər.

VI fəsil

BƏLƏDİYYƏLƏRİN SU TƏSƏRRÜFATI HAQQINDA QANUNVERİCİLİYİNİN POZULMASINA GÖRƏ MƏSULİYYƏT VƏ MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ

Maddə 21. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında qanunvericiliyinin pozulmasında təsirkar olan hüquqi və fiziki şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 22. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı sahəsində mübahisələrin həlli

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında qanunvericiliyinin pozulması ilə bağlı olan mübahisələr Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məhkəmə qaydasında həll edilir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 iyun 2001-ci il

«BƏLƏDİYYƏLƏRİN SU TƏSƏRRÜFATI HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

FƏRMANI

«Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məsuliyyət növlərini müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- «Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.4-cü və 13.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları»nın səlahiyyətlərini həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanlarına dair təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

öz səlahiyyətləri daxilində «Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- «Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

- həmin Qanunun 5-ci maddəsində «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

- həmin Qanunun 12.1-ci və 12.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər;

- həmin Qanunun 15-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində olan yerli əhəmiyyətli su təsərrüfatı obyektlərinin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsini təmin etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 avqust 2001-ci il

BƏLƏDİYYƏ TORPAQLARININ İDARƏ EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Bu Qanun bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin ümumi qaydalarını, istifadəsi və mühafizəsi sahəsində hüquq münasibətlərini tənzimləyir.

I fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi bu Qanundan, Azərbaycan Respublikasının Torpaq və Mülki Məcəllələrindən, «Bələdiyyə əraziləri və torpaqları haqqında» və «Şəhərsalmanın əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunlarından və torpaq münasibətlərini tənzimləyən Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericiliyindən ibarətdir.

Maddə 2. Bələdiyyə torpaqlarının tərkibi

2.1. Müvafiq inzibati ərazi daxilində qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada dövlət mülkiyyətində saxlanılmış və xüsusi mülkiyyətə verilmiş torpaqlar çıxılmaqla qalan torpaqlar bələdiyyə torpaqlarıdır.

2.2. İstifadə xüsusiyyətlərinə görə bələdiyyə torpaqları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş ümumi istifadədə olan torpaqlara, hüquqi və fiziki şəxslərin qanuni istifadəsində və icarəsində olan torpaqlara, habelə ehtiyat fondu torpaqlarına bölünür.

2.3. Qanunla nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, məqsədli təyinatına və hüquqi rejiminə görə bələdiyyə torpaqlarının tərkibinə bütün kateqoriyalardan olan torpaqlar daxil edilə bilər.

2.4. Müəyyən kateqoriyaya aid edilmiş bələdiyyə torpaqlarının başqa məqsədlər üçün istifadəsinə yalnız məqsədli təyinatının dəyişdirilməsindən sonra yol verilə bilər.

Maddə 3. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsinin əsas prinsipləri

3.0. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:

3.0.1. torpaqların məqsədli təyinatı üzrə istifadə edilməsi və dövriyyədən əsassız çıxarılmasına yol verilməməsi;

3.0.2. torpaqların münbit qatının bərpası, artırılması, mühafizəsi, təbii və antropogen təsirlərdən qorunması;

3.0.3. torpaqların xüsusi mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsində qanunvericiliyə və sosial ədalət prinsiplərinə əməl edilməsi;

3.0.4. torpaqdan haqqı ödənilməklə istifadə edilməsi;

3.0.5. müxtəlif məqsədlər üçün mülki dövriyyəyə cəlb edilən torpaqlar barədə əhalinin məlumatlandırılması.

Maddə 4. Torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətləri

4.0. Torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin öz inzibati əraziləri daxilində səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

4.0.1. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sahiblik, onlardan istifadə və onlar barədə sərəncam vermək;

4.0.2. müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə torpaqlarını ümumi istifadəyə, hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə, icarəsinə və Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərinin mülkiyyətinə vermək;

4.0.3. yaşayış məntəqəsinin baş planının, planlaşdırma və tikinti layihələrinin, yerquruluşu və təsərrüfat planlarının hazırlanmasını və həyata keçirilməsini təşkil etmək;

4.0.4. bələdiyyə torpaqlarının istifadəçilərindən torpaq vergisini və icarə haqqını almaq;

4.0.5. bələdiyyə ehtiyacları üçün torpaq sahələrini Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada geri almaq;

4.0.6. bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinə və yaxşılaşdırılmasına dair proqramlar hazırlamaq, təsdiq etmək və onları həyata keçirmək;

4.0.7. hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətinə, istifadəsinə və icarəsinə verilən torpaq sahələrinin minimum həddini müəyyən etmək;

4.0.8. bələdiyyə mülkiyyətinə torpaq alınması zəruriyyəti yarandığı hallarda torpaq hərəraclarından və xüsusi mülkiyyətçilərdən torpaq sahələri almaq, habelə dövlət mülkiyyətindən torpaq alınması barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları qarşısında vəsatət qaldırmaq;

4.0.9. bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə olunmasına və onların mühafizəsinə nəzarət etmək;

4.0.10. bələdiyyə torpaqlarına dair məhkəmədənəkar qayda-

da həll olunmalı mübahisələri həll etmək;

4.0.11. öz səlahiyyətləri daxilində torpaq istifadəçilərinin və icarəçilərinin hüquqlarını müdafiə etmək;

4.0.12. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş, qanunvericiliyə zidd olmayan digər səlahiyyətləri həyata keçirmək.

Maddə 5. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsində bələdiyyələrlə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları arasında münasibətlərin tənzimlənməsi

5.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sərəncam verilməsi, həmin torpaqların istifadəsi və mühafizəsi sahəsində idarəetməni həyata keçirmək bələdiyyələrin müstəsna hüququdur.

5.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin hüdudları, növləri və ölçüləri müəyyən edilən gündən «Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinin birinci hissəsi ilə bələdiyyə torpaqlarının idarə olunması sahəsində müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına verilmiş səlahiyyətlər həyata keçirilə bilməz.

5.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sahiblik, onlardan istifadə və bu torpaqlar barəsində sərəncam vermək sahəsində bələdiyyələrin hüquqlarını məhdudlaşdıran qərarlar qəbul edilməsinə yol verilmir.

5.4. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, torpaq istifadəçiləri, icarəçiləri və qeyri-hökumət təşkilatları bələdiyyə torpaqlarına dair münasibətlərdə, yalnız Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə onlara verilmiş səlahiyyətlər daxilində iştirak edə bilirlər.

II fəsil

BƏLƏDİYYƏ TORPAQLARININ MÜLKİYYƏTƏ, İSTİFADƏYƏ VƏ İCARƏYƏ VERİLMƏSİNİN XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Maddə 6. Torpaq sahələrinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin ümumi qaydaları

6.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyinə, «Bələdiyyə əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa və torpaq münasibətlərini tənzimləyən digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilir.

6.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların hər hansı hüquqla hüquqi və fiziki şəxslərə verilməsi bələdiyyələrin qərarı və tərəflər arasında bağlanmış müqavilə əsasında həyata keçirilir. Müqavilədə tərəflərin hüquqları və vəzifələri, torpaq sahəsinin hüquqi statusu, öhdəliklər, servitutlar və digər məhdudiyyətlər, müqaviləyə xitam verilməsinin əsasları və torpaqların istifadəsi və mühafizəsi üzrə başqa şərtlər nəzərdə tutulur.

6.3. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun kənd təsərrüfatı təyinatlı

torpaqları yalnız məqsədli təyinatı üzrə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydalara əməl edilməklə istifadəyə və icarəyə verilir.

6.4. Elektrik, rabitə, neft-qaz və nəqliyyat xətləri və sənaye müəssisələrinin sanitariya-mühafizə zonaları altındakı bələdiyyə torpaqlarının çoxmərtəbəli, çoxmənzilli, fərdi yaşayış və bağ evlərinin, qarajların tikintisi və sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədilə zəruri tikililərin inşası üçün, habelə çoxmənzilli yaşayış evlərinə aid torpaq sahələrinin kənar məqsədlər üçün xüsusi mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinə yol verilmir.

6.5. Torpaq sahəsinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsi bələdiyyələrin qərarı ilə sahənin xüsusiyyətinə və torpağın ayrılma məqsədinə, mövcud texniki normalara, habelə yerquruluşu və şəhərsalma sənədlərinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının razılığı alındıqdan sonra torpaqayırma qaydasında həyata keçirilir. Torpaqayırma sənədlərinin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən təsdiq edilən əsasnamə ilə tənzimlənir.

6.6. Torpaq sahəsi əldə etmək istəyən hüquqi və fiziki şəxslər bələdiyyələrə ərizə ilə müraciət edirlər. Ərizədə torpağın ölçüsü, yeri və məqsədli təyinatı göstərilməlidir.

6.7. Bələdiyyələr on gün müddətində ərizəyə baxır və Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada (torpaqayırma sənədləri hazır olduqdan sonra) torpaq sahəsinin verilməsi barədə qərar qəbul edirlər. Həmin qərar torpaq sahəsinin naturada (yerdə) ayrılması və torpaq üzərində hüquqlara dair sənədlərin verilməsi üçün əsasdır.

6.8. Torpaq sahələrinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinə dair torpaqayırma sənədlərinin hazırlanması torpaq almaq istəyən şəxsin vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

6.9. Bələdiyyə torpaqları üzərində mülkiyyət, istifadə, icarə və digər hüquqlar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatına alınır.

6.10. Xüsusi mülkiyyətdə, habelə istifadədə və icarədə olan bələdiyyə torpaqları dövlət, bələdiyyə və ictimai ehtiyaclar üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada geri alınabilir.

6.11. Bələdiyyələr tərəfindən mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilən torpaq sahələrinə Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş öhdəliklər, servitutlar və digər məhdudiyyətlər qoyula bilər.

Maddə 7. Xüsusi mülkiyyətə verilən bələdiyyə torpaqları

7.1. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə bələdiyyələrin ehtiyat fondunun aşağıdakı torpaqları xüsusi mülkiyyətə verilə bilər:

7.1.1. yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün cəlb olunan torpaqlar;

7.1.2. kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqlar;

7.1.3. hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə və icarəsinə verilməmiş kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqların öz vəsaiti hesabına yararlı hala salınmış kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlar;

7.1.4. qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadəyə və icarəyə verilmiş torpaqlar.

7.2. Ümumi istifadədə olan, habelə hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə və icarəsində olan bələdiyyələrin kənd təsərrüfatı təyinatlı, eləcə də meşə və su fondu torpaqları xüsusi mülkiyyətə verilə bilməz.

7.3. Xüsusi mülkiyyətə verilən bələdiyyə torpaqları mülkiyyətində torpaq sahəsinin olub olmamasından asılı olmayaraq haqqı ödənilməklə aşağıdakılara verilir:

7.3.1. fərdi yaşayış və bağ evlərinin tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına;

7.3.2. fərdi və kooperativ qarajların tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına və onların kooperativlərinə;

7.3.3. sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək üçün Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinə.

7.4. Müvafiq inzibati ərazi daxilində adambaşına düşən orta torpaq norması və torpaq ehtiyatları azlıq təşkil etdiyi hallarda bələdiyyələr torpaq sahəsinin ilk növbədə öz ərazilərində yaşayan vətəndaşlara və sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə xüsusi mülkiyyətə verilməsi barədə qərar qəbul edə bilərlər.

Maddə 8. Xüsusi mülkiyyətə verilən torpaq sahələrinin normaları

8.0. Xüsusi mülkiyyətə verilən torpaq sahələrinin normaları müvafiq inzibati ərazi vahidi üzrə adambaşına düşən orta torpaq norması, yerli şərait, əhalinin sıxlığı, torpaq ehtiyatlarının miqdarı və bu məqsədlə yaxın dövr üçün tələbat nəzərə alınmaqla aşağıdakı hədlər daxilində bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir:

8.0.1. fərdi yaşayış evlərinin tikintisi üçün Bakı şəhərində tətbiq edilən 1-4-cü zonalar üzrə - 0,04 hektaradək, 5-8-ci zonalar üzrə - 0,05 hektaradək, 9-12-ci zonalar üzrə - 0,06 hektaradək, Naxçıvan, Gəncə, Sumqayıt, Əli Bayramlı, Mingəçevir, Naftalan, Xankəndi, Şəki və Yevlax şəhərlərində - 0,07 hektaradək, digər rayon mərkəzlərində - 0,08 hektaradək, qəsəbə və kəndlərdə - 0,12 hektaradək;

8.0.2. fərdi bağ evlərinin tikintisi üçün - 0,12 hektaradək;

8.0.3. kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün inzibati ərazi vahidi üzrə adambaşına düşən orta torpaq normasının kənd təsərrüfatına az yararlı torpaqlardan - 500 mislinədək; yararsız torpaqlardan - 600 mislinədək;

8.0.4. sənaye, nəqliyyat, rabitə və digər istehsal, ticarət, ictimai-işə, xidmət, digər obyektlərin, habelə fərdi və kooperativ qarajların, inzibati və çoxmənzilli çoxmərtəbəli binaların tikin-

tisi üçün - layihə sənədləri ilə tələb olunan ölçüdə;

8.0.5. Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinin istifadəsinə və icarəsinə verilmiş kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqların yararlı hala salınmış hissəsi;

8.0.6. qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinin istifadəsinə və icarəsinə verilmiş torpaq sahəsinin ayrılma məqsədi üzrə faktiki istifadə olunan hissəsi.

Maddə 9. Bələdiyyə torpaqlarının satışının xüsusiyyətləri

9.1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə torpaqları üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqları bələdiyyələrin qərarı ilə bilavasitə, torpaq hərracları və ya müsabiqələri vasitəsilə satıla bilər.

9.2. Bələdiyyə torpaqlarının satışı ərazinin inkişaf planları, yerquruluşu, yaşayış məntəqələrinin baş planı və şəhərsalma sənədləri əsasında qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada yerli özünüidarə orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

9.3. Bələdiyyənin ehtiyat fondunun özəlləşdirilən torpaqları barədə alqı-satqı əqdləri, yerli normativlər nəzərə alınmaqla aşkarlıq şəraitində bağlanılır.

9.4. Ərazi planlaşdırılması əsasında yaşayış məntəqəsinin infrastrukturunu sahələrinin yaradılması üçün nəzərdə tutulan, habelə xüsusi şəhərsalma əhəmiyyətinə malik bələdiyyə torpaqlarının satışı, bir qayda olaraq, torpaq hərracları və ya müsabiqələri vasitəsilə həyata keçirilir.

9.5. Kənd təsərrüfatı torpaqlarının, onlar üzərində istifadə və icarə hüquqlarının, habelə kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqların kənd təsərrüfatına və onunla bağlı olan dövrüyyəyə cəlb edilməsi məqsədilə satın alınmasında üstünlük hüququ bu torpaqların əvvəlki istifadəçilərinə və icarəçilərinə, habelə satışa çıxarılan sahələrlə həmsərhəd yerləşən kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına verilir. Bu torpaq sahələrinə tələb təklifi üstələdiyi hallarda satış hərrac və ya müsabiqə yolu ilə həyata keçirilir.

9.6. Bələdiyyə tərəfindən bilavasitə satılmış torpaq sahələri və onlar üzərində istifadə və icarə hüquqlarına dair alqı-satqı aktı tərtib edilir.

9.7. Bələdiyyələr satışa çıxarılan torpaq sahələri və bu torpaqların ölçüləri, təyinatı, qiyməti, olduğu yeri göstərməklə elanlar vasitəsilə əhalini əvvəlcədən məlumatlandırır, ildə bir dəfə torpaqların dövrüyyəsi və istifadə olunması barədə məlumatları seçicilərə çatdırırlar.

Maddə 10. Satışa çıxarılan torpaq sahələrinin qiyməti

10.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələri satıldıqda qiymətlər torpağın normativ qiymətindən az olmamaq şərti ilə ba-

zar qiyməti nəzərə alınmaqla bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

10.2. Bələdiyyələrin kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqları öz vəsaitləri hesabına yararlı hala salınaraq kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal edən Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinə satıldıqda bu torpaqlarda torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qiymət güzəştləri tətbiq olunur.

10.3. Satışa çıxarılan bələdiyyə torpaqlarının qiymətinin formalaşmasının şərtləri Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Maddə 11. Torpaq sahələrinin istifadəyə və icarəyə verilməsi

11.1. Bələdiyyə torpaqları ümumi istifadəyə, habelə daimi və ya müvəqqəti istifadəyə verilir.

11.2. Torpaqların istifadəyə verilməsi qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

11.3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan bütün torpaqlar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada icarəyə verilə bilər.

11.4. Xüsusi şəhərsalma əhəmiyyətinə malik bələdiyyə torpaqları ayrıldıqda yaxud layihələrlə birlikdə yalnız torpaq müsabiqələri və ya hərracları vasitəsilə icarəyə verilə bilər.

11.5. Bələdiyyələrin ehtiyat fondundan yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün ayrılan torpaqlar hüquqi və fiziki şəxslərin icarəsinə yalnız qısa müddətə verilir.

11.6. Bələdiyyə torpaqları mənfəət əldə etmək məqsədilə fəaliyyət göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə icarə əsasında verilir.

11.7. Ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarının bütövlükdə icarəyə verilməsinə yol verilmir.

11.8. Ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarında yerləşən meydan, küçə, keçid, yol kənarı, sahil, park, meşə-park, xiyaban, bulvar, çimərlik və əhalinin ictimai tələbatının ödənilməsinə xidmət edən digər yerlərdə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək məqsədilə ticarət, məişət, ictimai-iaşə, əyləncə, idman obyektlərinin və digər zəruri tikililərin müvəqqəti quraşdırılması üçün sahələr hüquqi və fiziki şəxslərin icarəsinə bələdiyyələr tərəfindən qısa müddətə verilir. Belə məqsədlər üçün icarəyə verilən sahələrin ölçüsü layihə sənədlərində nəzərdə tutulan ölçüdən çox ola bilməz.

11.9. Bələdiyyə torpaqlarının icarəyə verilməsi şərtləri, müddəti və icarə haqqı tərəflərin razılığı ilə müəyyən edilir və bələdiyyələr ilə həmin torpaqların icarəçiləri arasında qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bağlanılan müqavilədə təsbit olunur.

11.10. Torpağın icarəsinə dair müqavilənin qüvvədə olduğu müddət qurtardıqdan sonra icarəçinin həmin müqaviləni təzələmək üçün üstünlük hüququ vardır.

11.11. İcarəçi icarəyə götürdüyü torpaq sahəsinə subicarəyə yalnız bələdiyyələrin razılığı ilə verə bilər.

11.12. İcarə müddəti tamam olanadək icarəçi öldükdə torpaq sahəsinə icarə hüququ onun vərəsələrindən birinə keçir.

11.13. Torpaq icarəsinə dair münasibətlər Azərbaycan Respublikasının torpaq və mülki qanunvericiliyi ilə tənzimlənir. 11.14. İstifadəyə və icarəyə verilən bələdiyyə torpaqlarının ölçüsü, inzibati-ərazi vahidi üzrə adambaşına düşən orta torpaq norması, yerli şərait, əhalinin əsas məşguliyyəti, torpaq ehtiyatının miqdarı nəzərə alınmaqla müvafiq bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilir.

III fəsil

BƏLƏDİYYƏ TORPAQLARINDAN İSTİFADƏ EDİLMƏSİNİN ÜMUMİ QAYDALARI

Maddə 12. Kənd təsərrüfatı təyinətli torpaqlardan istifadə

12.1. Kənd təsərrüfatı ehtiyacları üçün verilmiş və ya bu məqsədlər üçün nəzərdə tutulan torpaqlar bələdiyyənin kənd təsərrüfatı təyinətli torpaqları sayılır.

12.2. Kənd təsərrüfatı təyinətli torpaqlardan istifadə qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının torpaq və aqrar qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

12.3. İstifadəsində və ya icarəsində kənd təsərrüfatı təyinətli bələdiyyə torpaqları olan hüquqi və fiziki şəxslər torpaqların münbitliyinin və digər faydalı xassələrinin qorunması və yüksəldilməsi üçün müvafiq mədəni-texniki, meliorativ və aqrotexniki tədbirlər görməlidirlər.

Maddə 13. Yaşayış məntəqələrinin torpaqlarından istifadə

13.1. Yaşayış məntəqələrinin torpaqlarının tərkibinə Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinin 18-ci maddəsinin ikinci hissəsi ilə müəyyən olunmuş torpaqlar daxildir.

13.2. Yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün ayrılmış bələdiyyə torpaqlarından şəhərlərin, qəsəbələrin və kəndlərin baş planlarına, ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrinə və eləcə də yer-təsərrüfat quruluşu planlarına müvafiq surətdə istifadə edilir.

13.3. Şəhər, qəsəbə və kənd yaşayış məntəqələrinin həddləri dəyişdirilərkən və ya orada tikinti üçün torpaq sahələri ayrılarkən yaşayış məntəqəsinin baş planı ilə müəyyən edilmiş şəhərsalma norma, qayda və rəqlamentlərinə əməl olunmalıdır.

13.4. Yaşayış məntəqələrinin ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarında əhalinin ictimai tələbatının ödənilməsinə xidmət edən ticarət, ictimai-iaşə, məişət və digər obyektlər istisna olmaqla, başqa məqsədlər daşıyan obyektlərin tikintisinə yol verilmir.

13.5. Ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarında əhalinin ictimai tələbatının ödənilməsinə xidmət etmək üçün müvəqqəti inşa edilən səyyar köşklər və digər tikililər şəhərsalma və memarlıq norma və qaydalarına uyğun olmalı, ərazinin məqsədli istifadəsinə və əhəngdar fəaliyyətinə maneçilik törətməməlidir.

13.6. Şəhəratrafı zonaların bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaqları bu zonaların təsdiq edilmiş planlaşdırma layihəsinə uyğun olaraq istifadə edilir. Bu torpaqlar xüsusi mühafizə olunur və orada sanitariya-gigiyena, sağlamlaşdırma funksiyaları və əhalinin istirahətinin təşkili məqsədləri ilə bir araya sığmayan tikili və qurğuların inşa edilməsinə yol verilmir.

13.7. Şəhərlərin, qəsəbələrin və kənd yaşayış məntəqələrinin bələdiyyə torpaqlarından istifadə qaydaları Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyinə, «Şəhərsalmanın əsasları haqqında», «Bələdiyyə əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunları ilə, habelə onlara uyğun olaraq qəbul olunmuş müvafiq normativ-hüquqi aktlarla müəyyən edilir.

Maddə 14. Sənaye, nəqliyyat, rabitə, müdafiə və digər təyinətli torpaqlardan istifadə

14.1. Bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaqlarda yerləşən sənaye, nəqliyyat, rabitə, boru kəməri xətləri, dağ-mədən və digər qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün ayrılmış və onların ətrafında yaradılmış xüsusi hüquqi rejimli mühafizə zonalarında torpaqlardan istifadə qaydaları və şərtləri, habelə həmin torpaqlarda abadlıq işlərinin aparılması, yaşayış, inzibati, mədəni-məişət və digər binaların tikintisi və qurğuların quraşdırılması işləri bələdiyyələrin razılığı ilə həyata keçirilir.

14.2. Elektrik, rabitə, neft-qaz və nəqliyyat xətləri, habelə sənaye obyektlərinin sanitariya-mühafizə zonalarının altındakı bələdiyyə torpaqları, bu torpaqların və obyektlərin mülkiyyətçilərinin və istifadəçilərinin razılığı ilə yalnız qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilə bilər.

14.3. Geodeziya, geoloji, arxeoloji, neft-qaz kəşfiyyat və qazma işlərinin aparılması nəticəsində yararsızlaşmış torpaq sahələri bu işləri aparan idarə və təşkilatlar tərəfindən qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada abadlaşdırılmalı və yararlı vəziyyətə gətirilməlidir.

14.4. Radioaktiv və kimyevi çirklənməyə məruz qalmış, insanların sağlamlığına təhlükə yarada bilən, habelə məhsul istehsalı üçün sanitariya tələblərinə cavab verməyən torpaqlar müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının mütəxəssislərinin ekspert rəyi əsasında bələdiyyələrin qərarı ilə təsərrüfat dövrüyyəsindən müvəqqəti çıxarılır, konservasiya edilir və bərpa olunmaq üçün ehtiyat torpaq fonduna keçirilir.

14.5. Sənaye, nəqliyyat, rabitə, müdafiə və digər təyinətli torpaqlardan istifadənin başqa şərtləri və qaydaları Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ-hüquqi aktları ilə müəyyən edilir.

Maddə 15. Başqa kateqoriyalara aid edilmiş bələdiyyə torpaqlarından istifadə

Başqa kateqoriyalara aid edilmiş bələdiyyə torpaqlarından istifadə Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ-hüquqi aktları ilə tənzimlənir.

Maddə 16. Qeyri-qanuni istifadə edilən torpaq sahələrinə dair tələblər

16.1. Qeyri-qanuni istifadə edilən (özbaşına tutulmuş) bələdiyyə torpaqları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməmiş, habelə rəsmiləşdirilmiş ölçüdən artıq istifadə edilən torpaqlardır.

16.2. Qeyri-qanuni istifadə edilən (özbaşına tutulmuş) torpaq sahələri Azərbaycan Respublikasının torpaq və mülki qanunvericiliyinə uyğun olaraq aidiyyəti üzrə geri qaytarılmalıdır.

16.3. Bu Qanun qüvvəyə minənədək fərdi yaşayış və bağ evlərinin, qarajların, habelə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək məqsədilə zəruri obyektlərin tikintisi üçün qeyri-qanuni istifadə edilən bələdiyyə torpaqlarının geri qaytarılması mümkün olmadığı hallarda, bu torpaq sahələri qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada onları istifadə edən vətəndaşların və hüquqi şəxslərin mülkiyyətinə və ya icarəsinə verilir, eyni zamanda torpaq vergisinə cəlb edilir.

16.4. Torpaq üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarını təsdiq edən sənədlərdə göstərilən ölçüdən artıq istifadə edilən torpaq sahəsinin geri alınması mümkün olmadığı hallarda isə artıq sahələr eyni hüquq əsasında həmin şəxslərin adına rəsmiləşdirilir.

IV fəsil

TORPAQ HAQQININ BƏLƏDİYYƏLƏR TƏRƏFİNDƏN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ

Maddə 17. Torpaq haqqının formaları

17.1. Azərbaycan Respublikasında torpaqdan istifadə pulludur.

17.2. Torpaq haqqı torpaq vergisi və icarə haqqı formalarında müəyyən edilir.

Maddə 18. Torpaq vergisi

18.1. Azərbaycan Respublikasında torpaqdan istifadəyə görə torpaq vergisi tutulur. Mülkiyyətində və istifadəsində torpaq sahəsi olan rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər torpaq vergisi ödəyirlər.

18.2. Torpaq vergisi torpaq mülkiyyətçilərinin və ya istifadəçilərinin təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrindən asılı olmayaraq torpaq sahəsinə görə hər il sabit tədiyyə formasında hesablanır.

18.3. Rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər torpaq sahələri barədə özlərinin mülkiyyət və istifadə hüquqlarını təsdiq edən sənədləri aldıqdan sonra ərazi üzrə müvafiq bələdiyyələrdə bir ay ərzində uçota durmalıdırlar.

18.4. Bələdiyyələr öz ərazilərində Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilən hədlərdə torpaq vergisinin dərəcələrini və vergi güzəştlərini müəyyən edirlər.

18.5. Torpaq vergisinin dərəcəsi kənd təsərrüfatı torpaqları üzrə 1 şərti bal üçün aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 0,3 faizi həcmində müəyyən olunur.

18.6. Kadastr qiymət rayonları və ora daxil olan inzibati rayonlar üzrə kənd təsərrüfatı torpaqlarının təyinatı, coğrafi yerləşməsi və keyfiyyəti nəzərə alınmaqla şərti balların müəyyənləşdirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

18.7. Digər təyinatlı bələdiyyə torpaqları üzrə torpaq sahəsinin hər kvadratmetrinə görə aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğindən faizlə müəyyən olunan dərəcələri Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş həcmdə tətbiq edilir.

18.8. Bələdiyyə mülkiyyətində olan aşağıdakı torpaqlar torpaq vergisinə cəlb edilmir:

18.8.1. yaşayış məntəqələrinin ümumi istifadədə olan torpaqları;

18.8.2. bələdiyyələrin mülkiyyətində və ya istifadəsində olan torpaqlar;

18.8.3. istehsal fəaliyyətinə cəlb edilməmiş bələdiyyələrin meşə fondu, su fondu və digər kateqoriyalara aid edilmiş torpaqları.

18.9. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin 102.2-ci maddəsində göstərilən şəxslərin mülkiyyətində olan torpaqlara görə torpaq vergisinin məbləği aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 50 faizi qədər azaldılır. Torpaq vergisinə belə güzəştlər tətbiq edilən şəxslərin mülkiyyətində ayrıca qeydiyyat alınmış iki və daha çox torpaq sahəsi olarsa, vergi güzəştləri mülkiyyətçinin arzusu ilə bu sahələrin birinə, yaşayış fondlarının torpaqlarında isə həmin şəxsin pasport qeydiyyatına alındığı fərdi yaşayış və bağ evinin, habelə həyətyanı sahənin altında olan torpağa şamil edilir.

18.10. Torpaq vergisi torpaq barəsində mülkiyyət və ya istifadə hüququnu təsdiq edən sənədlər əsasında müəyyən edilir. Tikililərin və qurğuların altında olan torpaqlara, həmçinin obyektlərin sanitariya-mühafizə zonalarının torpaq sahələrinə görə torpaq vergisi tutulur.

18.11. Bələdiyyələr tərəfindən hər il iyulun 1-dək fiziki şəxslərə torpaq vergisi hesablanır və tədiyyə bildirişləri avqustun 1-dən gec olmayaraq onlara çatdırılır.

18.12. Ayrılıqda bir neçə fiziki şəxsin mülkiyyətində və ya istifadəsində olan tikililərin altında qalan və ya onlara xidmət üçün ayrılmış torpaq sahələrinə görə vergi onlara məxsus tikili

sahələrinə mütənasib sürətdə hesablanır.

18.13. Torpaq vergisi bərabər məbləğlərdə 15 avqust və 15 noyabr tarixlərindən gec olmayaraq bələdiyyə büdcəsinə ödənilir.

Maddə 19. Torpağın icarə haqqı

19.1. Torpağın icarə haqqı torpaqdan müddətli istifadəyə görə icarəçinin icarəyevərəmə ödədiyi vəsaitdir.

19.2. İcarəyevərəm torpaq vergisi tədiyəçisi olduqda, torpaq vergisi icarə haqqının tərkibinə daxil edilir.

19.3. İcarəyevərəm torpaq vergisi tədiyəçisi olmadıqda, icarə haqqının tərkibində torpaq vergisi nəzərə alınmır.

19.4. Torpaqların icarə haqqı tərəflərin razılığı ilə müəyyən edilir və icarə müqaviləsində təsbit olunur.

19.5. Torpaqların icarə haqqının aşağı həddi torpaq vergisinin 2 misindən az ola bilməz.

19.6. Bələdiyyə mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlara təklif tələbi üstələdiyi hallarda və kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqlar kənd təsərrüfatı ehtiyacları üçün icarəyə verildikdə icarə haqqı güzəştli şərtlərlə tətbiq edilir.

Maddə 20. Torpaqla əlaqədar əqdlərin rəsmiləşdirilməsi

20.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların alqı-satqısı, girov qoyulması (ipotekası), nizamnamə (pay) fonduna verilməsi, habelə mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarının digər formalarda dəyişdirilməsi ilə bağlı münasibətlər bələdiyyələrlə müvafiq hüquqi və fiziki şəxslər arasında bağlanılan müqavilələrlə rəsmiləşdirilir.

20.2. Torpaqla əlaqədar əqdlərdən daxil olan vəsaitin müvafiq bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilmiş hissəsi yeni torpaqların kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə cəlb edilməsinə, torpaqların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına, rekultivasiyasına, torpaqların istifadəsi və mühafizəsi ilə əlaqədar digər tədbirlərin həyata keçirilməsinə sərf edilir.

20.3. Torpaq ödəncələri üzrə güzəştlər Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ-hüquqi aktları ilə müəyyən edilir.

V fəsil

BƏLƏDİYYƏ TORPAQLARININ MÜHAFİZƏSİ

Maddə 21. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinin məqsədi və vəzifələri

21.1. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinin məqsədi onların səmərəli istifadə edilməsini, torpaqların kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə əsaslı çıxarılmasına yol verilməməsini, onların zərərli antropogen təsirlərdən qorunmasını, torpaqların münbitliyinin bərpasını və artırılmasını təmin etməkdir.

21.2. Bələdiyyə torpaqlarının istifadəçiləri və icarəçiləri torpaqların mühafizəsi sahəsində aşağıdakıları həyata keçirməlidirlər:

21.2.1. ərazinin səmərəli təşkili;

21.2.2. torpaqların münbitliyinin və digər faydalı xassələrinin qorunması, bərpa edilməsi və yaxşılaşdırılması;

21.2.3. torpaqların su və külək eroziyasından, sellərdən, su-basmaqdan, bataqlaşmadan, şoranlaşmadan, kimyevi və radioaktiv maddələrlə çirklənmədən, digər dağıdıcı proseslərdən qorunmasını təmin etmək;

21.2.4. kənd təsərrüfatı bitkiləri altında olan torpaqların kol-kos basmaqdan, torpaqların mədəni-texniki vəziyyətini, habelə meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin vəziyyətini pisləşdirən digər proseslərdən qorunması;

21.2.5. yararsızlaşmış kənd təsərrüfatı torpaqlarının münbitliyinin bərpa edilməsi üçün onların konservasiya edilməsi;

21.2.6. korlanmış torpaqların yenidən yararlı hala salınması (rekultivasiyası);

21.2.7. təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində torpaqların korlanması ehtimalı ləbüd olarsa, onların münbit qatının götürülməsi və təkrar istifadə edilməsi.

21.3. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinin məzmunu və qaydaları, bələdiyyələrin, habelə bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların istifadəçiləri və icarəçilərinin torpaqların mühafizəsi sahəsindəki vəzifələri Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi və müvafiq normativ-hüquqi aktlarla müəyyən edilir.

Maddə 22. Bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə edilməsinin və onların mühafizəsinin stimullaşdırılması

22.1. Bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə olunması və iqtisadi cəhətdən stimullaşdırılması, torpaq mülkiyyətçilərinin, istifadəçilərinin və icarəçilərinin torpağın münbitliyinin saxlanması və yüksəldilməsində marağının artırılması təsərrüfat fəaliyyətinin zərərli təsirindən torpaqların qorunması məqsədilə həyata keçirilir.

22.2. Bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə və onların mühafizəsinin iqtisadi cəhətdən stimullaşdırılması aşağıdakı tədbirlər vasitəsilə həyata keçirilir:

22.2.1. əvvəllər korlanmış torpaqların bərpası üçün bələdiyyə büdcələrindən vəsait ayırmaq;

22.2.2. kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə yeni torpaq sahəsi vermək və ya mövcud kənd təsərrüfatı torpaqlarının yaxşılaşdırılması mərhələsində - layihə üzrə işlərin görülməsi üçün nəzərdə tutulmuş müddətdə torpaq haqqından azad etmək;

22.2.3. torpaqlardan səmərəli istifadə və onların mühafizəsi tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün güzəştlər tətbiq etmək;

22.2.4. torpaqların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına və münbitliyinin artırılmasına görə mükafatlandırma və ya qanunvericiliklə müəyyən edilən hallarda kompensasiya vermək.

22.3. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsi üzrə tədbirlər bələ-

diyyələrin təsdiq etdiyi proqramlar əsasında həyata keçirilir. Həmin proqramların həyata keçirilməsinin maliyyələşdirilməsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunan qaydada dövlət büdcəsi vəsaitindən istifadə edilə bilər.

Maddə 23. Bələdiyyə torpaqlarından istifadəyə və onların mühafizəsinə nəzarət

23.1. Torpaqlardan səmərəli istifadə olunmasına və onların mühafizəsinə bələdiyyə nəzarətinin vəzifələri istifadəyə və icarəyə verilmiş bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə edilməsi və mühafizəsi sahəsində torpaq qanunvericiliyinin tələblərinə əməl olunmasını təmin etməkdir.

23.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlardan istifadəyə və onların mühafizəsinə nəzarəti bələdiyyələr həyata keçirirlər.

23.3. Mülkiyyətində olan torpaqların istifadəsinə və mühafizəsinə nəzarət funksiyalarını bələdiyyələr aşağıdakı yollarla həyata keçirirlər:

23.3.1. torpaqlardan səmərəsiz istifadə edilməsi nəticəsində bələdiyyə torpaqlarına vurulan zərərin və kənd təsərrüfatı itkilərinin ödənilməsi, habelə torpaq qanunvericiliyinin pozulması barədə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq məhkəmələrə müraciət edilməsi və iddialar qaldırılması;

23.3.2. öz əraziləri daxilində torpaq qanunvericiliyinin və torpağın mühafizəsi tələblərinin pozulması ilə həyata keçirilən tikinti işlərinin, habelə faydalı qazıntıların hasilatı, aqrokimyevi, meşə-meliorasiya, geoloji-kəşfiyyat və başqa işlərin dayandırılması, aşkar edilən pozuntuların aradan qaldırılmasına qədər göstərilən işlərin qadağan edilməsi təklifi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına müraciət edilməsi;

23.3.3. torpaqların münbitliyinin yaxşılaşdırılması, onların istifadəsi və mühafizəsi üzrə investisiya proqramlarının ekspertizasının həyata keçirilməsində iştirak edilməsi;

23.3.4. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər məsələlərin həll edilməsi.

Maddə 24. Bələdiyyə torpaqlarının monitorinqinin, torpaq kadastrının və yerquruluşu işlərinin aparılması

Bələdiyyə torpaqlarının monitorinqinin, torpaq kadastrının və yerquruluşu işlərinin aparılması Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

VI fəsil

BƏLƏDİYYƏ TORPAQLARININ İDARƏ EDİLMƏSİ HAQQINDA QANUNVERİCİLİYİN POZULMASINA GÖRƏ MƏSULİYYƏT VƏ MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ

Maddə 25. Torpaq mülkiyyətçilərinə, istifadəçilərinə və icarəçilərinə vurulan ziyanın ödənilməsi

Torpaq sahələrinin geri alınması (məcburi satın alınması) və ya müvəqqəti tutulması, habelə torpaq mülkiyyətçilərinin, istifadəçilərinin və icarəçilərinin hüquqlarının məhdudlaşdırılması, yaxud hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyəti nəticəsində dəymiş zərər və əldən çıxmış gəlir Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada bu itkilərə məruz qalmış torpaq mülkiyyətçilərinə, habelə bələdiyyə torpaqlarının istifadəçilərinə və icarəçilərinə tam həcmdə ödənilir.

Maddə 26. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət

Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında qanunvericiliyin pozulmasında təsirkar olan hüquqi və fiziki şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 27. Mübahisələrin həlli

27.1. Bələdiyyə torpaqlarının istifadəsi və mühafizəsi ilə bağlı məhkəmədən kənar mübahisələr bələdiyyələr tərəfindən həll edilir.

27.2. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi ilə bağlı, habelə bələdiyyələr ilə torpaq mülkiyyətçiləri, istifadəçiləri və icarəçiləri arasında mübahisələr Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məhkəmə qaydasında həll edilir.

Maddə 28. Keçid müddəaları

Bu Qanunun 6.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsasnamə qəbul edilənə qədər bələdiyyə torpaqları üzrə torpaqayırma sənədlərinin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 iyun 2001-ci il

«BƏLƏDİYYƏ TORPAQLARININ İDARƏ EDİLMƏSİ HAQQINDA» AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNUNUN TƏTBİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

F Ö R M A N I

«Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «Bələdiyyə torpaqla-

rının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- «Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məsuliyyət növlərini müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- «Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 4.0.8-ci, 14.4-cü və 23.3.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları»nın səlahiyyətlərini həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanlarına dair təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- öz səlahiyyətləri daxilində «Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- «Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 18.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

- həmin Qanunun 5.2-ci maddəsində «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları» dedikdə, yerli icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur;

- həmin Qanunun 6.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin yerli qurumları (kənd təsərrüfatı və qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün verilən torpaq sahələrinə dair) və rayon, şəhər icra hakimiyyəti orqanlarının memarlıq xidmətləri (qeyri kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün verilən torpaq sahələrinə dair) həyata keçirirlər.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 avqust 2001-ci il

«BƏLƏDİYYƏ SİFARIŞLƏRİNİN VERİLMƏSİ QAYDALARI»NIN TƏSDİQ EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN

FƏRMANI

«Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası prezidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli Fərmanının icrası ilə əlaqədar qərara alıram:

1. Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydaları təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 4 iyul 2001-ci il

*Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin 4 iyul 2001-ci il
tarixli Fərmanı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

BƏLƏDİYYƏ SİFARIŞLƏRİNİN VERİLMƏSİ QAYDALARI

Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydaları «Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli Fərmanının icrası ilə əlaqədar, «Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» və «Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Bu qaydalar bələdiyyənin öz maddi və maliyyə vəsaitlərindən istifadə etməklə bələdiyyə ərazisinin abadlaşdırılması, əhaliyə kommunal xidmətlər göstərilməsi, sosial infrastruktur obyektlərinin tikintisi və təmiri, müvafiq ərazi əhalisinin məişət və sosial-mədəni tələbatının ödənilməsi üçün zəruri məhsulların isteh-

salı, xidmətlərin göstərilməsi və digər işlərin görülməsi üçün sifarişçi kimi çıxış etmək səlahiyyətlərini, sifariş verilməsinin şərtlərini müəyyən edir.

Bu qaydalar Azərbaycan Respublikası ərazisində olan bütün bələdiyyələrə və onların birliklərinə şamil edilir.

1. Bələdiyyə sifarişləri bələdiyyələrin müvafiq sosial inkişaf, iqtisadi inkişaf və digər proqramlarının icrası ilə əlaqədar verilir.

2. Bələdiyyə sifarişləri bələdiyyənin ərazisində yaşayan və seçki hüququ olan bütün vətəndaşların rəy sorğusu əsasında da formalaşdırıla bilər.

3. Bələdiyyə sifarişlərinə çıxarılan məsələlər (işlərin görülməsi, xidmətlərin göstərilməsi, mal, material alınması və s.) müvafiq maliyyə təminatına malik olmaqla yerli büdcənin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

4. Bələdiyyə sifarişlərinin yerinə yetirilməsi üçün icraçılar Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyinə uyğun olaraq müsabiqə (tender) və ya birbaşa müqavilə əsasında seçilir.

5. İcraçıların hansı formada seçilməsi tərəflərin maraqları gözənilməklə müvafiq əsaslandırılmaya uyğun olaraq təmin edilir. Müsabiqə zamanı eyni təkliflər vermiş icraçılar arasında bələdiyyə mülkiyyətində olan icraçılara üstünlük verilir.

6. Bələdiyyə sifarişləri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada bu işlərin görülməsi üçün müqavilə bağlanması yolu ilə fiziki və ya hüquqi şəxslərə verilir.

7. Bələdiyyə sifarişlərinin yerləşdirilməsinə və icrasına nəzarət bələdiyyələr tərəfindən yerinə yetirilir.

8. Bələdiyyə sifarişlərinin maliyyələşdirilməsinə və digər müqavilə şərtlərinin yerinə yetirilməsinə görə bələdiyyələr qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

9. Bələdiyyə sifarişlərinin maliyyələşdirilməsi qaydaları və yerinə yetirilməsi müddətləri, habelə işlərin qəbulu və digər şərtlər, o cümlədən məsuliyyətlər tərəflər arasında bağlanmış müqavilə ilə tənzimlənir.

10. Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi haqqında məlumatlar yerli kütləvi informasiya vasitələri ilə elan edilir.

*Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin 2000-ci il 12 yanvar
tarixli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

BƏLƏDİYYƏLƏRİN MÜLKİYYƏTİNDƏ OLAN MÜƏSSİSƏ VƏ TƏŞKİLATLARIN MALİYYƏ VƏ TƏSƏRRÜFAT FƏALİYYƏTİ GÖSTƏRİCİLƏRİNİN QEYDİYYATA ALINMASI

QAYDALARI

1. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəriciləri Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada qeydiyyatata alınır. Müəssisə və təşkilatlar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən təsdiq edilmiş statistik göstəricilər və hesabatlar əsasında, müəyyən edilmiş qaydada və vaxtda bu barədə aidiyyətli statistika orqanlarına hesabat təqdim edirlər.

2. Bələdiyyələrin ərazisində yerləşən statistika orqanları Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən hazırlanmış tövsiyə əsasında bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlar üzrə statistik məlumatları rayon (şəhər) üzrə yekunlaşdırır, müvafiq bələdiyyə orqanlarına və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə təqdim edirlər.

3. Zəruri hallarda bələdiyyələrin sifarişi və vəsaiti hesabına Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə razılaşdırılmış sorğu anketləri əsasında bələdiyyələrin ərazisində statistik işlər planında nəzərdə tutulmamış müşahidələr keçirilə bilər.

4. Bələdiyyələrin tabeliyində olan müəssisə və təşkilatlar «Mühasibat uçotu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq öz fəaliyyətinə dair rüblük və illik maliyyə və mühasibat uçotu hesabatlarını və balanslarını müəyyən olunmuş həcmdə və müddətlərdə müvafiq maliyyə orqanlarına təqdim edirlər.

5. Bələdiyyələrin tabeliyində olan müəssisə və təşkilatlar bələdiyyələrin tabeliyinə verilməzdən əvvəl onların pul vəsaiti, əmlakı, hesablaşmaları, fondları və s. balans göstəriciləri bələdiyyə-

lər tərəfindən təyin olunmuş inventarlaşdırma komissiyası vəsi-
təsi ilə inventarlaşdırılır və nəticəsi aktla rəsmiləşdirilir.

**«BƏLƏDİYYƏLƏRİN MÜLKİYYƏTİNDƏ OLAN MÜƏSSİSƏ
VƏ TƏŞKİLATLARIN MALİYYƏ VƏ TƏSƏRRÜFAT
FƏALİYYƏTİ GÖSTƏRİCİLƏRİNİN QEYDİYYATA
ALINMASI QAYDALARI»NIN TƏSDİQ EDİLMƏSİ
HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR
KABİNETİNİN**

QƏRARI

*«Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası
Qanununun tətbiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası pre-
zidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli Fərmanının icrasını təmin et-
mək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qə-
rara alır:*

*1. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların
malyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyatata alın-
ması qaydaları təsdiq edilsin (əlavə olunur).*

2. Bu Qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Artur RASİZADƏ,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri
Bakı şəhəri, 12 yanvar 2000-ci il

**DÖVLƏT VƏ BƏLƏDİYYƏ MÜLKİYYƏTİNDƏ OLAN
TORPAQLARIN İCARƏ HAQQININ AŞAĞI HƏDDİNİN
MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ BARƏDƏ AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN**

QƏRARI

*«Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin təsdiq edil-
məsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsə-
lələri haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edil-
məsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il
25 avqust tarixli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə
Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:*

*1. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların icarə
haqqının aşağı həddi torpaq vergisinin 2 misli miqdarında müəy-
yən edilsin.*

2. Bu Qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Artur RASİZADƏ,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri
Bakı şəhəri, 23 dekabr 2000-ci il

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN
YERLİ ÖZÜNÜDARƏ MƏSƏLƏLƏRİ DAİMİ
KOMİSSİYASININ TƏRKİBİ
(1995 noyabr - 2000 noyabr)**

Qaralov Zahid İbrahim oğlu — *sədr*
Musayev Maksim Talib oğlu — *sədr müavini*

Komissiya üzvləri:

Ağamalıyev Fəzail Rəhim oğlu
Allahverdiyev Rəfael Xanəli oğlu
Əsgərov Ağabəy Məmməd oğlu
Quliyev Nizami Yusif oğlu
Mehdiyev Ramiz Ənvər oğlu
Piriyeva Səmayə Aslan qızı
Yaqubov Zəlimxan Usub oğlu
Zabelin Mixail Yuryeviç

Komissiyanın ekspertləri:

Hüseynzadə Sevdin
Alməmmədov İsa
Əsgərov Fərhad
Səlimzadə Mehdi
Nəbiyev Eldar

Komissiyanın məsləhətçiləri:

Novruzova Zümrüd
Cəfərova Aynur

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN
REGIONAL MƏSƏLƏLƏR DAİMİ KOMİSSİYASININ
TƏRKİBİ**

(12 noyabr 2000-ci ildən indiyə qədər)

Qaralov Zahid İbrahim oğlu — *sədr*
Əliyev Şaitdin Sərdar oğlu — *sədr müavini*

Komissiya üzvləri:

Abiyev Əhəd Mikayıl oğlu
Allahverdiyev Rəfael Xanəli oğlu
Əsgərov Ağabəy Məmməd oğlu
İbrahimli Fəzail Feyruz oğlu
Quliyev Nizami Yusif oğlu
Məmmədova Əsmətخانımı Bəyəhməd qızı
Pirmətov Gülmət Məhəmməd oğlu
Sofiyeva Aynur Məmmədiyyə qızı

Komissiyanın eksperti:

Hüseynzadə Sevdin

Komissiyanın məsləhətçiləri:

Novruzova Zümrüd
Cəfərova Aynur

Komissiyanın ictimai əsaslar üzrə ekspertləri:

Qəhrəmanov Gülabbas
Zəngin Eyyub
Səlimzadə Mehdi
Nəbiyev Eldar

IFES 1987-ci ildə yaranmış gəlirsiz və bitərəf qeyri-hökumət təşkilatıdır. O, seçkilərin təşkil olunması və demokratiya quruculuğu sahəsində lazımi yardımını həyata keçirir. IFES həmçinin dünyadakı seçkilər haqqında informasiyanın mərkəzi kimi də xidmət göstərir. Baş qərargahı Vaşinqton şəhərində yerləşən IFES-in Afrikada, Latın Amerikasında, Asiyada, Avropada və Orta Asiyada yerləşən 20-dən çox ölkədə nümayəndəliyi var və o, 120-dən çox ölkədə demokratik təşəbbüslərə dəstək verib. IFES-in dünyanın 200-dən çox ölkəsində demokratik institutların inkişafı, seçkilərin təşkili, yaxşı idarəçilik, qanunun aliliyi, vətəndaş cəmiyyəti, konfliktlərin həlli, cəndər məsələləri və ictimai informasiya texnologiyası sahəsində geniş və xüsusi təcrübəyə malik müxtəlif dillərdə çalışan kadrları var.

1998-si ildə Azərbaycanda daimi nümayəndəliyini yaratdıqdan bəri IFES Mərkəzi Seçki Komissiyasına, Milli Məclisə, bələdiyyələrə və yerli vətəndaş təşkilatlarına texniki yardım göstərmişdir. IFES seçki komissiyalarının üzvləri ilə, qanun layihəsi hazırlayan şəxslər və orqanlarla, QHT rəhbərləri ilə sabit demokratik seçkilər sisteminin yaradılmasını dəstəkləmək və Azərbaycanda demokratiya və demokratik institutlar anlayışını geniş ictimaiyyətə çatdırmaq istiqamətində iş aparmışdır. Bu məqsədlə də IFES partnyoru olduğu qurum və təşkilatlara keyfiyyətli və peşəkar texniki yardım göstərilməsinə mütəhərrik yanaşmadan istifadə etmişdir.

IFES – Azərbaycan özünün resurs mərkəzini yaratmaqdadır. Burada müxtəlif dillərdə kitablar, dövri nəşrlər və məqalələr tapmaq mümkündür.

IFES-in Azərbaycandakı fəaliyyəti ABŞ-ın İnkişaf Agentliyinin qrantı ilə həyata keçirilir.

VƏTƏNDAŞ CƏMIYYƏTİ

IFES nümayəndəliyi hakimiyyət və vətəndaş cəmiyyətinin əsas hissəsi olan geniş əhali kütləsinin iştirakını dəstəkləmək üçün çalışır. Demokratik seçilmiş hökumətin qüdrəti nəinki seçicilərin iştirakından, həmçinin vətəndaşların cəmiyyətdə öz hüquq və vəzifələrini bilməsi dərəcəsindən və onların siyasi proseslərdə iştirakı səviyyəsindən də asılıdır.

IFES-in vətəndaş cəmiyyəti istiqamətində həyata keçirdiyi proqramların məqsədi hökumət və vətəndaşlar arasında yaranmış ünsiyyət boşluğunu azaltmaqdır. IFES vətəndaşların hüquq və maraqlarının qorunması üzrə treyninqlər, ictimai informasiya

ya və vətəndaşların maarifləndirilməsi proqramlarını birləşdir-mək yolu ilə demokratik islahatlar prosesinə yardım göstərmək istiqamətində fəaliyyətə başlayır. IFES vətəndaş cəmiyyətini möhkəmləndirmək üçün aşağıdakı sahələr üzrə ekspert kimi çıxış edir:

– Vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarının inkişafı və idarə edil-məsi;

- Qadınların ictimai həyata çıxması və onların liderliyi;
- Vətəndaşların hüquq və maraqlarının müdafiəsi
- İmkansız qrupların ictimai həyatda rolu
- Siyasi dairələr şəbəkəsinin yaradılması
- Müstəqil mətbuat
- Monitoring, qiymətləndirmə və s.

QANUNUN ALİLİYİ

Qanunun aliliyini təmin etmək və insan hüquqlarının müdafiəsini gücləndirmək üçün IFES inkişafda olan demokratiyada hüquq və məhkəmə sistemlərinin təkmilləşməsinə və möhkəmlənməsinə yardım edir. IFES-in seçki qanunvericiliyi və konstitusiya islahatları sahəsində on ildən çox təcrübəsi vardır. Aşağıdakı sahələrə yardım göstərmək üçün biz öz imkanlarımızı daha da genişləndirmişik: ədliyyə sahəsində fəaliyyət göstərən institutların möhkəmləndirilməsi; ədalətə nail olma; məhkəmə müstəqilliyi; məhkəmə cavabdehliyi, hüquqi araşdırma və təhlillər; hüquq təhsili.

SEÇKİLƏR VƏ SIYASI PROSESLƏR

Əhalinin iradəsini əks etdirən rəqabətli seçkilər fəaliyyət göstərən demokratiyanın ayrılmaz hissəsidir. Lakin seçkilər demokratiyanın yeganə şərti deyildir; seçkilər ölkənin demokratik sağlamlığının meyarıdır.

Hər kəsə bərabər imkan vermək üçün IFES seçkilərin planlaşdırılması və təşkilinə, vətəndaşların idarəetmədə iştirakına, nümayəndəli siyasi partiyaların iştirakına hərtərəfli yardım edir.

IFES aşağıdakı sahələr üzrə yardım göstərir:

- Seçkilərlə bağlı qanun layihəsinin hazırlanması və ona şərhlərin verilməsi
- Seçkilərin təşkili və seçki məmurlarının treyninqi
- Vətəndaşların/seçicilərin qeydiyyatının təkmilləşdirilməsi və texnoloji idarəetmə
- Seçki məntəqəsi işçilərinin treyninqi
- Seçki mübahisələrinin həlli
- Seçqiabağı təşviqat metodları və ictimai məlumat kampaniyası

YAXŞI İDARƏÇİLİK

İctimai institutlarda şəffaflıq, fəallıq və cavabdehliyə əmin olmaq məqsədilə IFES seçkidən sonrakı müddətdə hakim koalisi-

yalar, hökumət, müxalif qruplar, vətəndaşlar və hərbi qüvvələr arasında dialoqa nail olmaq istiqamətində çalışır. Yaxşı idarəetmə o deməkdir ki, hökumət və onun nümayəndələri ictimai institutların səmərəsindən razıdırlar. Bu mexanizm qarşılıqlı faydalı sosial, siyasi, iqtisadi və mədəni nəticələrin əldə olunmasını təmin edir.

Cari yaxşı idarəçilik layihələrinə IFES-in «Müzakirə Qəzeti», BMT-nin İnkişaf Agentliyinin yardımı ilə yazdığı «Seçki İdarəçiliyi Qurumları İdarəçilik İnstitutları kimi» əhəmiyyətli naşrları daxildir. IFES həmçinin seçki məmurlarının regional assosiasiyalarına inkişaf etmiş idarəçilik və institut xarakterli islahatlar haqqında öyrəndiklərini müqayisə və mübadilə etməyə yardım göstərir.

IFES-in ekspert sahələri aşağıdakılardır:

- Seçkidən sonrakı qurumların yaradılması;
- Mərkəzləşmiş rəhbərliyin ləğv edilməsi (Əks mərkəzləşmə);
- Qanunvericiliyin möhkəmləndirilməsi;
- Dövlət və yerli səviyyədə idarəçilik;
- Hökumətdə bütövlük;
- Qadınların ictimai həyata çıxması və onların liderliyi.

Daha dolğun məlumat üçün müraciət edin:

IFES/Azərbaycan

370000, Azərbaycan, Bakı

Bülbül prospekti 30, III mərtəbə, Ofis 57

Tel.: 98-44-20, 98-84-90

Faks: 98-43-06

Çarlz Laşam, Layihə Direktoru

E-mail: ifesaz2@azeronline.com

M Ü N D Ə R İ C A T

Ön söz	3
Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (çıxarış)	5
«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	7
«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	34
«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa dəyişikliklərin edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	36
«Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa 1 sayılı Əlavə	37
«Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	38
«Bələdiyyələrin statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	55
«Bələdiyyənin Nümunəvi Nizamnaməsi»nin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	58
Bələdiyyənin Nümunəvi Nizamnaməsi	58
«Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	64
«Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	65
«Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	67
«Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	67
«Bələdiyyə qulluğu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	69
«Bələdiyyə qulluğu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	72
«Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	73
«Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	77
«Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	79
«Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	93
«Yerli rəy sorğusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa 1 sayılı Əlavə	94
«Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	95
Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə	95
«Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə»nin	

təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	100
«Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	101
«Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	103
«Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	104
«Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	107
«Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	108
Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında Əsasnamə	108
«Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	111
«Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi yanında Toponimiya komissiyası haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Qərarı	112
Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi yanında Toponimiya komissiyası haqqında Əsasnamə	113
«Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	116
«Ərazi quruluşu və inzibati ərazi bölgüsü haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	126
«Bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkil edilməsinin bəzi məsələləri haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	128
Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş və Bələdiyyələrə Metodoloji Yardım Mərkəzi haqqında Əsasnamə	128
«Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş və Bələdiyyələrə Metodoloji Yardım Mərkəzi haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası prezidentinin Fərmanı	132
Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi (<i>çıxarış</i>)	134
«Torpaq islahatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinə dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	181
Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsi (<i>çıxarış</i>)	182
«Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsinə dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	193
«Reklam haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsinə dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	195
«Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi qaydası və müddətləri haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	197

Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi qaydası və müddətləri haqqında Əsasnamə	197
«Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	200
Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamə	200
«Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	202
«Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	203
«Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	211
«Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu	213
«Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	227
«Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydaları»nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	229
Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydaları	229
Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyatına alınması qaydaları	231
«Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyatına alınması qaydaları»nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı	232
«Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların icarə haqqının aşağı həddinin müəyyən edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı	233

О Г Л А В Л Е Н И Е

Предисловие	3
Конституция Азербайджанской Республики (выпуска)	5
Закон Азербайджанской Республики «О правилах выборов в муниципалитеты»	7
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О правилах выборов в муниципалитеты»	34
Закон Азербайджанской Республики о внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О правилах выборов в муниципалитеты»	31
Приложение 1 к Закону Азербайджанской Республики «О правилах выборов в муниципалитеты»	37
Закон Азербайджанской Республики «О статусе муниципалитетов»	38
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О статусе муниципалитетов»	55
Закон Азербайджанской Республики об утверждении Примерного Устава муниципалитета	58
Примерный Устав муниципалитета	59
Закон Азербайджанской Республики «О передаче имущества в муниципальную собственность»	64
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О передаче имущества в муниципальную собственность»	65
Закон Азербайджанской Республики «О территориях и землях муниципалитетов»	67
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О территориях и землях муниципалитетов»	67
Закон Азербайджанской Республики «О муниципальной службе»	68
Распоряжение президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О муниципальной службе»	72
Закон Азербайджанской Республики «Об основах финансов муниципалитетов»	71
Указ президента Азербайджанской Республики о применении закона Азербайджанской Республики «Об основах финансов муниципалитетов»	71
Закон Азербайджанской Республики «О местном опросе мнения»	79
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О местном опросе мнения»	93
Приложение 1 к Закону Азербайджанской Республики «О местном опросе мнения»	91
Закон Азербайджанской Республики об утверждении Положения «О постоянных и других комиссиях муниципалитетов»	95
Положение о постоянных и других комиссиях муниципалитетов	95
Распоряжение президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики об утверждении Положения «О постоянных и других комиссиях муниципалитетов»	100

Закон Азербайджанской Республики «О совместной деятельности, объединении, отделении и ликвидации муниципалитетов»	101
Распоряжение президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О совместной деятельности, объединении, отделении и ликвидации муниципалитетов»	103
Закон Азербайджанской Республики «О статусе члена муниципалитета»	104
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О статусе члена муниципалитета»	107
Закон Азербайджанской Республики об утверждении Положения «О координационных советах по местному самоуправлению в Азербайджанской Республике»	108
Положение о координационных советах по местному самоуправлению в Азербайджанской Республике	108
Распоряжение президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики об утверждении Положения «О координационных советах по местному самоуправлению в Азербайджанской Республике»	111
Решение Милли Меджлиса Азербайджанской Республики об утверждении Положения о Комиссии по топонимии при Милли Меджлисе Азербайджанской Республики	113
Положение о Комиссии по топонимии при Милли Меджлисе Азербайджанской Республики	113
Закон Азербайджанской Республики «О территориальном устройстве и административно-территориальном делении»	116
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О территориальном устройстве и административно-территориальном делении»	126
Распоряжение президента Азербайджанской Республики «О некоторых вопросах организации деятельности муниципалитетов»	128
Положение о центре по работе с муниципалитетами и методологической помощи муниципалитетам при Министерстве Юстиции Азербайджанской Республики	128
Указ президента Азербайджанской Республики об утверждении «Положения о центре по работе с муниципалитетами и методологической помощи муниципалитетам при Министерстве Юстиции Азербайджанской Республики»	132
Налоговый Кодекс Азербайджанской Республики (выпуска)	134
Закон Азербайджанской Республики о внесении изменения в статью 25 Закона Азербайджанской Республики «О земельной реформе»	181
Земельный Кодекс Азербайджанской Республики (выпуска)	182
Закон Азербайджанской Республики о внесении изменений в статью 15 Закона Азербайджанской Республики «О рекламе»	195
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О внесении изменений в статью 15 Закона Азербайджанской Республики «О рекламе»	195
Указ президента Азербайджанской Республики об утверждении Положения о порядке и сроках передачи государственного имущества муниципалитетам	197
Положение о порядке и сроках передачи государственного имущества муниципалитетам	197

Закон Азербайджанской Республики об утверждении «Примерного положения о квартальных комитетах муниципалитетов»	200
Примерное положение о квартальных комитетах муниципалитетов	200
Распоряжение президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики об утверждении «Примерного положения о квартальных комитетах муниципалитетов»	202
Закон Азербайджанской Республики «О водном хозяйстве муниципалитетов»	203
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «О водном хозяйстве муниципалитетов»	211
Закон Азербайджанской Республики «Об управлении муниципальными землями»	213
Указ президента Азербайджанской Республики о применении Закона Азербайджанской Республики «Об управлении муниципальными землями»	227
Указ президента Азербайджанской Республики об утверждении «Правил предъявления муниципальных заказов»	229
Правила предъявления муниципальных заказов	229
Правила регистрации финансовой и хозяйственной деятельности предприятий и организаций, находящихся в муниципальной собственности	231
Постановление Кабинета Министров Азербайджанской Республики «Об утверждении Правил регистрации финансовой и хозяйственной деятельности предприятий и организаций, находящихся в муниципальной деятельности»	232
Постановление Кабинета Министров Азербайджанской Республики «Об определении нижнего предела Арендной платы земель, находящихся в государственной и муниципальной собственности»	233

CONTENTS

Introduction	3
The Constitution of the Republic of Azerbaijan (<i>excerpt</i>)	5
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Rules for Elections to Municipalities"	7
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Rules for Elections to Municipalities"	34
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Amendments to the Law of the Republic of Azerbaijan On Rules for Elections to Municipalities"	36
Appendix 1 to the Law of the Republic of Azerbaijan "On Rules for Elections to Municipalities"	37
The Law of the Republic of Azerbaijan "On the Status of Municipalities"	38
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On the Status of Municipalities"	55
The Law of the Republic of Azerbaijan on Approval of "A Sample Charter of a Municipality"	58
A Sample Charter of a Municipality	58
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Transfer of Property to Municipal Possession"	64
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Transfer of Property to Municipal Possession"	65
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Territories and Lands of Municipalities"	67
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Territories and Lands of Municipalities"	67
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Municipal Service"	69
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Municipal Service"	72
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Fundamentals of Municipal Finance"	73
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Fundamentals of Municipal Finance"	77
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Local Public Opinion Survey"	79
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Local Public Opinion Survey"	93
Appendix 1 to the Law of the Republic of Azerbaijan "On Local Public Opinion Survey"	94
The Law of the Republic of Azerbaijan on Approval of "The Statute on Permanent and Other Commissions of Municipalities"	95

The Statute on Permanent and Other Commissions of Municipalities	95
The Order of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan on Approval of "The Statute on Permanent and Other Commissions of Municipalities"	100
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Mutual Cooperation, Merging, Separation, and Dissolution of Municipalities"	101
The Order of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Mutual Cooperation, Merging, Separation, and Dissolution of Municipalities"	103
The Law of the Republic of Azerbaijan "On the Status of a Municipal Councilor"	104
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On the Status of a Municipal Councilor"	107
The Law of the Republic of Azerbaijan on Approval of "The Statute on Coordinating Councils of Local Self-Governance in the Republic of Azerbaijan"	108
The Statute on Coordinating Councils of Local Self-Governance in the Republic of Azerbaijan	108
The Order of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan on Approval of "The Statute on Coordinating Councils of Local Self-Governance in the Republic of Azerbaijan"	111
The Resolution of the Milli Majlis of the Republic of Azerbaijan on Approval of "The Statute of the Toponymy Commission under the Milli Majlis of the Republic of Azerbaijan"	113
The Statute on the Toponymy Commission under the Milli Majlis of the Republic of Azerbaijan	113
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Territorial Structure and Administrative-Territorial Division"	116
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Territorial Structure and Administrative-Territorial Division"	126
The Order of the President of the Republic of Azerbaijan "On Some Organizational Issues with regard to Municipal Activity"	128
The Statute on the Center of Work with Municipalities, and Methodological Assistance to Municipalities under the Ministry of Justice of the Republic of Azerbaijan	128
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Approval of "The Statute on the Center of Work with Municipalities, and Methodological Assistance to Municipalities under the Ministry of Justice of the Republic of Azerbaijan"	132
The Tax Code of the Republic of Azerbaijan (excerpt)	134
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Amendment to Article 25 of the Law of the Republic of Azerbaijan On The Land Reform"	161
The Land Code of the Republic of Azerbaijan (excerpt)	182
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Amendments to Article 15 of the Law of the Republic of Azerbaijan On Advertisement"	196
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Amendments to Article 15 of the Law of the Republic of Azerbaijan On Advertisement"	195
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Approval of "The Statute on Rules and Schedule for Transfer of State Property to Municipalities"	197

The Statute "On Rules and Schedule for Transfer of State Property to Municipalities"	197
The Law of the Republic of Azerbaijan on Approval of "A Sample Statute on Municipal Associations"	200
A Sample Statute on Municipal Associations	200
The Order of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan on Approval of "A Sample Statute on Municipal Associations"	202
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Municipal Water Economy"	203
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Municipal Water Economy"	211
The Law of the Republic of Azerbaijan "On Management of Municipal Lands"	213
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Implementation of the Law of the Republic of Azerbaijan "On Management of Municipal Lands"	227
The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan on Approval of "Rules for Placing Municipal Requests"	229
Rules for Placing Municipal Requests	229
Rules for Registering Financial and Economic Indicators Originating from the Activities of Municipal Enterprises and Organizations	231
The Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Azerbaijan on Approval of "Rules for Registering Financial and Economic Indicators Originating from the Activities of Municipal Enterprises and Organizations"	232
The Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Azerbaijan "On Establishing the Lowest Level of Rent of State Lands and Municipal Lands"	233

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA
BƏLƏDİYYƏLƏRİN HÜQUQİ BAZASI**
(*qanunlar, fərmanlar, sərəncamlar, əsasnamələr*)
(*Azərbaycan dilində*)

Mündəricatı ingilis dilinə çevirən: Niyazi Məmmədov

**Korrektorlar: Əminə Novruzova
Roza Kərimova**

Bilgisayar yığımı: Aynur Cəfərova

Dizayner: Vüqar Məmmədli

Çapa imzalanıb 26.12.2001. Kağız formatı 60x90 ^{3/16}. Şerti çap vərəqi 15,5. Uçot-nəşr vərəqi 14,2. Ofset kağızı № 1. Məktəb qarnituru. Tirajı 3000 Sifariş 40.

“Pedaqogika” nəşriyyatı.

“Azərbaycan” nəşriyyatının mətbəəsində çap edilmişdir.
370073 Bakı, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə.